A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

TELUGU MANUSCRIPTS

IN THE

TANJORE MAHĀRĀJA SERFOJI'S SARASVATĪ MAHAL LIBRARY

TANJORE

VOLUME II

COMPILED BY

V. SUNDARA SARMA,

PANDIT,

Sarasvati Mahal Library, Tanjore.

PUBLISHED BY

S. GOPALAN, B.A., B.L.,

Honorary Secretary for the Administrative Committee,

T. M. S. S. M. LIBRARY, TANJORE.

Śaka 1880 A. C. 1959

Printed at
RATHNAM PRESS
MADRAS-1

CONTENTS

PREFACE

This, the Second volume of the Catalogue of the Telugu Manuscripts in the Tanjore Maharaja Serfoji's Saraswathi Mahal Library, is the first supplement to the catalogue of Telugu manuscripts prepared in 1933.

This volume is the result of a very diligent search made among the manuscripts of our Library by our Telugu Pandit, Sri V Sundara Sarma who has spared no pains to make the catalogue full and serviceable A number of Manuscripts of our Library in the Sanskrit collection in Music, Medicine and other technical literature, in Telugu script, contain also a Telugu translation of the texts A few of them were included in the Telugu catalogue of 1933 The rest of them have been catalogued in this supplement Manuscripts in the Telugu collection that have been left out in the first volume have also been included in this supplement

All the details about manuscripts have been stated in this supplement as in the first volume. In some cases, fuller details, especially in the statement of contents of manuscripts, have been given.

The Music and Dance works newly listed, with details, in this volume, are very valuable and rare, and they will, we hope, open a new world to musicians, dance-masters and research-students in Music and Dance. Some typical Yakshaganas of the Nayak and Maratta period are catalogued in the volume, and they bring out the difference in technique of the two periods.

Mr V. Sundara Sarma, our Telugu Pandit who compiled this supplement has prefixed to this volume an introduction in Telugu, explaining the scheme of classification adopted in this volume Our thanks are due to him for the valuable work he has done.

Further search is going on and the third volume will, in due course, be published.

Vidyaratna, Sri N Venkata Rao, M A, Head of the Department of Telugu, University of Madras, and author of "The Southern School in Telugu Literature" has been kind enough to contribute an introduction in English and a foreword in Telugu to this volume, and we are thankful to him for his kindness

It is hoped that this supplemental catalogue will be found useful by scholars and the general public

Our thanks are due to the Government of Madras whose liberal grants have enabled us to publish this catalogue and many valuable manuscripts of this Library

T M S S M Library,
Tanjore
6—1—1959

S GOPALAN,
Honorary Secretary
T M S S M Library Committee

INTRODUCTION

It is with great pleasure that I have accepted to introduce the second volume of the Descriptive catalogue of the Telugu Manuscript of the Tanjore Maharaja Serfoji's Saraswati Mahal Library which has been appropriately described thus —

"[1] Wonders of the world are more than seven and the Saraswati Library is one of them" The Telugu books in that wonderful Library forms the most valuable collection of Manuscripts particularly relating to the Southern School in Telugu Literature[2] This collection also contains Manuscripts of important Telugu classics, Kavyas and Prabandhas not available elsewhere It is only from this library that rare Telugu works were brought to light, and startled the whole Telugu world, as the scholars had thought that those works are lost once for all In the Telugu Country, Tanjore Library is a bye-word for hidden treasures of forgotten Telugu works[3]

---

1. Peeps into Saraswati Mahal Library by Sri S Gopalan, B A B L, Hon Secretary, Saraswati Mahal Library, Tanjore 1953

2 This is now recognised by Scholars as an important Age in Telugu Literature, and I have brought out a complete history of this literature, that flourished in Tanjore, Madura and Pudukkota, under the title,'The Southern School in Telugu Literature ' The work is published by the University of Madras.

3 It will not be out of place here to illustrate the above point This year in the month of May, I had an occasion to visit Gudluru, an interior village forty miles north of Nellore in Andhra Pradesh The village is the birth place of Errana, one of the famous Kavitraya in Telugu Literature and authors of Telugu Bharata While speaking on the 'Vardhanti' day of Errana there I made a remark that the "Ramayana" written by Errana is not found in the Telugu Country Immediately, a literate of the Village rose up and in Telugu he said "Tanjavuru libraraki vellandi—Akkada tappaka ei pustakamu dorukutundi" (Please go to Tanjore Library and search there and you will certainly find that book).

Telugu Naiks

The Southern School or to be precise the "Tamil School of Telugu Literature"[1] may be said to have been inaugurated by Raghunāth Nāyaka, 'a Solomon in wisdom and an Absalom in beauty'-the greatest Nayak king who ruled Tanjore from 1600-1634. Raghunātha is the third of the Rāja kavitraya (trio of king-poets) in Telugu the other two being Nanni Chōdadeva, and Krishnadevaraya. In fact, Raghunātha is Krishnadevaraya reborn and they have many parallels in both Political and Literary activities. Himself a gifted writer in Sanskrit and Telugu he has left us many works, while he patronized poets like Chemakura Venkatakavi and Krishnādhavari. Ramabhadramba his queen, and Madhuravani were two poetesses of great merit in Telugu and Sanskrit in his time.

The literary activities in the reign of Raghunatha Naika were continued by his son Vijiaraghava Naika who ruled from 1634-1674. Vijiaraghava Naika enriched Telugu literature by many Yakshagana natakas. His consort Rangajamma, was a poetess of high order and was bathed in gold (Kanakabhisheka)-perhaps the first and last woman among poets to be honoured with such a high distinction. Rangajamma, the poetess and Vijia Raghava's Court poet Kalakavi, have left us rare works. Mannārudeva, the son of Vijiaraghava also is a poet of merit, and is the author of two works.

Vijiayarāghava is the last of Nayak kings, and the kingdom passed on to the Maratta Rajas after him.

Maratta Rulers

Telugu Literature was enceptionally fortunate that the Mahrāṭṭa kings, continued the literary traditions of the Naik kings who preceded them. The Mahrāṭṭa kings were great Telugu and Sanskrit scholars, and have contributed much to the growth of Sangīta, Nāṭya and Nāṭaka Literature in Telugu. Śahāji (1684-1712) was not only a multilinguist but a great exponent and expert scholar and poet, of Sangīta, and Nāṭya, and it is no

---

1. Peeps into Saraswati Mahal. Page 11
   Southern School in Telugu Literature. Page 21

exaggeration to say that he made Tanjore the seat of 'Pada' sāhitya. Another important contribution of Śahāji which the Telugu people ever cherish is his patronage of Telugu Scribes and the encouragement he has given to the art of Telugu writing. Sahaji made arrangements to copy down many of the old Telugu Kāvyas, Prabandhas and Dwipada works, and but for him many of the well-known classical kāvyas like Nannichōda's Kumāra sambhavam, and Dwipada works like Katta Varadaraju Ramanayanam would have been lost for ever.

His successors Ekōji, Tulajāji, Pratapa simha, are all patrons of Telugu Literature, and the memorable literary activity from Naik kings and from the reign of Sahaji, was developed, and equipped as Saraswati Mahal Library by the great Maratta king Śerfoji after whom the library is appropriately named. The Saraswati Mahal stands to-day as the most sacred meeting place (Pavitra Sangama Kshetra) of the two streams of Aryan and Dravidian linguistic literary and cultural traditions.

Catalogue Printing—Ist Volume

Even though, some Telugu scholars, patrons, and publishers were acquainted with this library as we shall see later on, yet the extent and range of the works deposited therein, were made known and their value was recognised mainly on account of the publication of The Descriptive Catalogue of Manuscripts in the Tanjore Maharaja Serfoji Saraswati Mahal Library in 1933 under the auspicies of the Andhra University. The Telugu scholarly world was able to get a clear view of the books, and from thence evinced a keen interest, in the collection.

With the advent of the National Government in 1947 and with the sponsoring of Manuscripts Publication scheme, and with the financial aid of the Madras Government, the Library published along with other Languages, the following Telugu works of great literary importance and the publications gave a great impetus for advanced study and research. The Telugu scholars became eager to have, more and more information about the works in the library. The works are published from 1949:—

Name of the work	Author
1. Sri Rāmāyaṇam Dwipada in Four Volumes	Kaṭṭa Varadarāju
2. Rajagopalavilāsamu	Chengalva Kalakavi

Editor Sri N. Venkata Rao, M.A.

3. Raghunāthanāyakābhyudayamu and Raghunatha bhyudayamu	Vijayaraghava Naika

Editors Dr. N. Venkataramanayya & Sri M. Somasekhara Sarma

4. Vipranārāyana Charitra	Vijayaraghava Naika

Editors Sri V. Sundara Sarma & Sri A. Mahadeva Sastri

5. Tāladaśaprāṇa Pradeepika	Poluri Govindakavi

Editors Sangitakalasikhamani Sri K. Vasudeva Sastry B.A. Sri A. Mahadeva Sastri, and Sri V. Sundara Sarma.

6. Andhra Kamandakamu	Jakkarāju Venkaṭakavi

Editor Late V. Prabhakara Sastry

7. Kuśalavōpākhyānamu	Rāmanārya

Editor Sri V. Sundara Sarma

8. Mairavaṇa Charitra	Kāchana

Editors Sri V. Sundara Sarma and Sri A. Mahadeva Sastri

9. Dwipada Bhagavatamu Daśamaskandham	Maḍiki Singaṇa

Editor Sri A. Mahadeva Sastri

10. Ushāpariṇayamu	Rangajamma

Editor Sri V. Sundara Sarma

11. Hemabjanāyikā Swayamvaramu	Mannarudeva

Editor Sri V. Sundara Sarma

Second Volume of The Descriptive Catalogue

But the former catalogue already referred to, though complete in itself, was inadequate to cater to the needs of the daily increasing Research Scholars working on Sahitya relating to the school;

and the scholars working on Sangıta or music were greatly handicapped as the catalogue described mainly works on Sāhitya.

It was therefore felt necessary to issue another or a second volume of the Catalogue and the authorities of the Tanjore Library are to be congratulated for bringing out the second volume of the Telugu books of the Library at the proper time.

Sri V. Sundara Sarma, the Editor of the present publication has done a distinct service to Telugu Literature in general and Tamil or Southern School in particular. The following are the new features of the second volume.

New Features

(1) Many of the Telugu works during the time of Mahrāṭṭa Rajas were written in Grantha, Devanagari and Maratta Moḍi scripts. In the previous catalogue, particulars of such works are not given. In the present catalogue every palmleaf containing those scripts were carefully scruitinized, thoroughly examined, and incorporated. The editor has given Telugu verses which are found in Sanskrit Manuscripts also.

(2) This work mainly deals with treatise on Sangita, Natya, Medicine and Astrology which occupy a considerable place. The contents of the works are given to enable the scholars to judge the nature of those works.

(3) In consonance with the above plan, works relating to Padasāhitya, which greatly flourished in the time of Maratta Rajas, are fully described.

(4) References and brief notes are added in some places to works described in the catalogue, and this new feature enables the scholars to pursue their enquires about the work.

Detailed Contents of Manuscripts

The second volume is a Continuation of the first volume of the catalogue, and as such, this begins with No. 817, (the last number of the previous volume being 816) and describes 225 works, with number ending 1042.

The works described are divided into three main sections.

(1)	Kāvya vāngmayamu or Kavya literature	from 817-857
(2)	Sāstra Vangmayamu (Scientific literature)	858-1041
(3)	Prakirnakamu (Miscellenous)	1042

After these, in the Appendix, the Editor has given under the heading "Chedarina Mutyālu" or (Scattered pearls) stray verses in Telugu from Sanskrit works in manuscript.

The three main sections are again sub-divided into the following headings:—

(1) Kavyavangmayamu

1. Prabandha
2. Dwipada
3. Śataka
4. Yakshagāna
5. Stōtra
6. Pada and Kirtana

(2) Sastra Vangmayamu (Scientific works)

1.	Chandamu	Prosody
2.	Nighanṭuvu	Lexicon
3.	Jyotishamu	Astrology
4.	Vēdāntamu	Philosophy
5.	Sangītamu	Music
6.	Nāṭyamu	Dance
7.	Vaidyamu	Medicine
8.	Paśuvaidyamu	Veterinary Science

(3) Prakirnakamu

Only one work, Vivāhaprayogamu is described.

In the above headings, Sangīta Nāṭya, and Pada Sāhitya works occupy the foremost place. Out of the 227 works described, 98 works relate to Sangīta, Nāṭya and Padas as detailed below:

61	relate	to Sangīta
30	,,	to Dance
7	,,	to Padas.

Medicine (Vaidya) and Pasuvaidya (Vaterinary science) comes next and we have 45+19=64 works in both headings.

Now a brief notice of the important works of each section is made below:—

Kavya Literature.

The Dasamaskandhamu of Andhra Bhagavatamu of Potana is well known and needs no remark, except that it is written not in Telugu script but in Devanagari.

Ramayanam by the famous Raghunātha Naika, is a classic by itself and unfortunately the available manuscript breaks off in the fourth canto. The available work is printed, but an intensive search of the manuscripts in the library may bring to light the remaining portion.

Radhamadhavasamvadamu[1]

by Velidindla Venkatapati

The two other works in this section, *Sahajirājumidipadyamulu* verses in praise of Sahaji, and *Sivajee Sisamulu* relating to Sivaji are new to scholars. Sivajee Seesamulu may perhaps be a continuation of the work under the same litle described in Nos. 811-814 of the previous catalogue.

Dwipada

Betalapamchavimśati is not hither to known.

Sataka

Pārvatiśa śataka is a new addition to Śataka literature.

Yakshagana

1. Bhaktavatsalavilasanāṭakamu of Sahaji.

2. Rājaranjanavidyāvilāsanāṭakamu of Tulajāji (an allegorical drama on the lines of Prabōdhachandrōdaya.

3. Sri Krishna vilasa nāṭakamu of Vijayarāghava Naika.

These three are for the first time described in this Volume.

---

1 A critical edition of this work with a highly informative introduction was brought out by me in 1941 in the Vignāna Samithi publications (now deiunct) in Vizianagaram (Andhra Pradesh—Visaka District).

Stotras

Telugu rendering of Krishnakarṇāmrutamu by Līlāśuka by Velagapudi Vengana.[1]

(Vide supplement)

Scientific Literature

Jyotisha (Astrology):

873 Gaulika Sakuna Prabandhamu

Is a work of Velagapudi Krishnaya the author of Bhanumad vijayamu. The work is printed together with a prose version.

876 Brihajjataka tika

by Vishnu Vardhana

The catalogue refers to 'The Lives of Poets' p. 179 for details about the author. This is the first prose work in Telugu Literature.

877–882 Bhimana Padyalu

The poetical pieces (Sisamālikas) described as Bhimana Padyalu are no doubt by Vēmulavāda Bhīmakavi, a poet of great reputation. In these, all the points relating to the movements of the planets, and their good and bad indications for various lagnas are treated. It is a nādi grandha in Telugu. Moreover, this work gives a clue to the actual date of birth of the poet, which is considered as a mystery in Telugu Literature. No. 878 states that he was born in Prabhava and lived for thirty two years. (1147-1179 A.D.)[2]

882 Samudrikalakshanamu

Though we cannot ascertain the authorship of the work from the manuscript described in this volume, yet we can gather it from a complete manuscript in the Government Oriental Manuscripts Library, Madras.

(Vide supplement)

---

1. An article about this appeared in Parisodhana. (A Research Journal now stopped) No. 8. (Aug. Sep. 1954)

2. The date of the above poet was tentatively fixed by me as about 1170 A.D. from some other source a decade ago; and the present work in this volume confirms my data. (Vide supplement)

The work is dedicated to one Kasavana Mantri, and the colophon in the manuscript referred to above, states that one Annāyamātya son of Maraya, is the author of the work. The great poet Srinatha(1375-1450) in his Kāśikhandam has incorporated some verses from this work and it is therefore surmised that the poet Annaya might have been living about 1400 A. D.

This is one of the early printed works in Telugu. It is printed in 1864. (Vide Catalogue of Telugu Books in the British Museum Library.)

Vedantamu

(885) The Telugu commentary of Bhagavadgita by Tāllapāka, Peda Tirumalācharya, son of Annamacharya, the famous Sankīrtanāchārya, of Tirupati. This commentary is written from a Viśiṣṭādwaita point of view. (vide supplement)

Sangita and Natya

This is by far the most important section of the present volume. In Sahājis time, at the instance of that great multilinguist scholar king, advanced research was undertaken by scholars, well versed in particular branches of music and Nāṭya, and we possess excellent treatises on these twin arts. The music traditions Rāgalakshana, Tālalakshana, Gitas, Jatis, Sūlādi, Ālāpa, Thāya and Prabandha which prevailed before Nada Brahma Tyagaraja were collected, arranged and codified. Tana Nighantu (D. 909-910) giving hundreds of synonyms for each word with a variety of syllabification to suit the exigencies of metre is a wonderful work, unheard of before and to be taken notice of by all interested in musical and poetical composition.

The Telugu commentary on Sangītaratnākara by Viṭṭhala bhatta (D. 941 to 944) is also a rare work. Regarding the art of Dance, Abhinayadarpaṇamu (D. 948-956) Arjunabharatamu (D. 960-961) Adi Bharatamu (962-965) Bharatarnavamu, 975-976 are to be specially mentioned.

It is now known that Viṭṭhalabhaṭṭa, is the father of Bandam Lakshminārāyana, the author of Sangita Sūryōdayamu dedicated

---

Viṭṭhalabhatta's Commentary was brought to the notice of Telugu scholars by me through a broadcast on 9—1—50 from AIR Madras. The talk was published in Vāṇi 22—6—1950.

to Kṛishnadeva Raya. Lakshminarayana refers to his father as Sangitagama lakshya lakshma nipuṇaiś Śri Vishunu bhattarakaiḥ.

Padamulu, Kirtanalu

A number of Padas written by Sahaji, Ekoji, Tulajaji etc. are described in this volume. They also bring to light, new Pada writers like, (1) *Sōmakavi* (2) *Kāśinathakavi* and (3) *Narana kavi* who are hitherto unknown. Among others in this collection, the work bearing No. 857 styled as *Rāmadāsu Kirtanalu* contains the compositions of that immortal Telugu Bhakta Bhadrachala Ramadas to whom Tyagaraja in one of his songs pays a highly-deserved compliment.

Medicine

In this category, the Telugu versions of Abhidhānaratnamala (978-982) Aṣṭānganighantu (983-984) Guṇapāṭhamu (987) Dhanvantari Nighantu, (990-993) and Vaidya Nighaṇtu (1018) are very useful for Āyurvedic physicians, and for scholars who are carrying on research in indigenous medicine.

But the most valuable among the works in this section are :

Aswa Vaidyamu D. 1023
Gaja Vaidyamu 1024 - 1026
Gaja Sastramu 1027 – 1037

The Gajaśāstra by Pālakapya is a standard work on the science of Elephants, and the Telugu commentary on the work is a revelation to scholars. In the above manuscripts, we also come across the Gajaśāstra by Vyśampāyana which is also a rare work.

1038. Sahadevapasuvaidyamu

This work relates to Veterinary science and treats of Cows. Though the work in also printed, the author's name is not found either in the printed work or in the manuscript described above.

This omission is supplied by a manuscript in the Madras Government Oriental Mss. Library bearing No. 248. (Vide supplement.)

1. The memorable manner in which the Maratta Rajas forstered those two Sciences may be known from 'Peeps into Saraswati Mahal' (PP. 14—19) by Sri S. Gopalan, where one will find pictorial representations from the works. Both Aswa Sastra and Gaja Sastra have been published by Saraswati Mahal Library.

Veterinary Science;

Aswa Vaidya;

Haya Lakshna Vilasamu (1039-41).

This is an excellent scientific work in Telugu in poetry. Manumanchibhatta, the author dedicated the work to one Sāluva Kampabhūpala who was a subordinate chief under the last Ruler of the Sangama Dynasty of Vijayanagara. Even though the above work contains only the fifth Canto, the other Cantos are available in the Government Oriental Manuscripts Library Madras (R. 105, R 395) vide supplement.

From an inscription from T. T. Devastanam Tirupati, I was able to fix the date of Manumanchibatta as 1465 A. D. (Vide Kavi kālanirṇayamu Śāsanādharamulu (Bhārati July 1949.)

Scattered Pearls. Appendex I

I. B. 12255. The ten verses in Kandās given under Daśāphalamulu are from Jyotisharatnakaram of Charigonda Honnayya, who dedicated his work to one Simhādri son of Rangamantri, Therefore the appellation "Simhadrivarā" at the end of the verse.

From the above description, the scholarly world is sure to find in this volume, a plethora of material for conducting advanced Research in Sāngita, Sahitya and Technical Sciences. It is hoped that this will prove very useful to them and form an indispensable guide.

From the supplement, and Addenda attached to this introduction, it will be noticed that there are still many important Telugu Manuscripts to be printed. A sumptous financial aid from the Central Government will certainty make it possible for the Saraswati Mahal Library to publish them.

It is suggested that a third volume of the Telugu Manuscripts still remaining may be brought out in the near future.

I thank the present Editor Sri V. Sundara Sarma and Sri S. Gopalan, Hony. Secretary of the Saraswati Mahal Library, most sincerely for inviting me to write an introduction to this volume.

Madras
31st October 1958

N. VENKATA RAO,
Head of the Department of Telugu,
University of Madras.

Supplement to Vol. II

I append below further information relating to the manuscripts described in this volume. In some cases, copies of manuscripts referred to herein, are available in the Government Oriental Manuscripts Library, Madras. A comparison with those manuscripts, will help us to determine the date of the author, the name of the author, and the extent of the work and other particulars (The numbers given with D. are from this volume and the numbers with R. are from G. O M. Library, Madras).

D. 845 to 847—Krishnakarnamrutamu

There are two manuscripts bearing Nos. R. 49 and R. 184.

R. 184 – In this manuscript the date of transcription is given.

క. శ్రీమత్కృష్ణకర్ణామృతకృతి
ప్రేమంబున వెలఁగపూఁడి వెంగన తెలుఁగుం
గామాల్యఁగూర్చి దీనిన్
రామబ్రహ్మేంద్రమౌనిరాట్టు లిఖించెన్.

ఆ. వె. శాలివాహనాఖ్య శకవరుషములు వె
యిన్ని ఆఱునూఱు నిరువదేడు
పరఁగ చనిన పిదప పార్థివవత్సర
మార్గశీర్షమందు వ్రాసినాము ?

From the above it is clear that the manuscript is transcribed by one Ramabrahmendra Muni in the year ŚŚ 1627 i.e., 1705 A.D. So the author Venganamatya must have lived either contemporaneously or prior to 1705 A.D. But Velagapudi Krishnakavi, a scoin of the family of Vengana states in his work Bhānumadvijayamu, that Vengana was one of his ancestors and that he wrote a work called Krishnakarnamrutamu. Krishnaya was living about, 1740 A.D. and hence Venganamatya must have been living earlier i.e., in the 17th Century A.D.

Another interesting manuscript relating to Krishna Karnamrutamu is R. 254, (G. O. M.)

This gives the Sanskrit text of Līlāśuka as also the Telugu rendering of Venganakavi. In addition to this, prose passages as well as word for word meaning for two āśwāsās are given.

The prose passages are written by Venkatakrishna, son of Mahimalpuri Rangayamatya of Apastamba Sutra, Sandilyagotra and a desciple of Sadāśivatirtha Śripāda of Dakshiṇa Dwārakā. The Colophon reads : —

ఇది శ్రీ పరమహంస పరివ్రాజకాచార్య దక్షిణద్వారకానివాస శ్రీ సదా
శివతీర్థ శ్రీపాదశిష్య శ్రీ వేణుగోపాలకటాక్షవీక్షణపాత్ర, ఆపస్తంభ
సూత్ర, శాండిల్యగోత్ర, సకలసుకవిభాగవతమిత్ర, మహిమలుప్రి
రంగయామాత్యపుత్ర శ్రీ వేంకటకృష్ణప్రణీతంబైన కృష్ణకర్ణామృత
మను వచనకావ్యంబునందు ప్రథమశతకం సంపూర్ణం.

D. 887-882 Bhimana Padyalu

R. 213—R. 214 (a) & (b) The above Bhimana Padyālu are identical with the two works described under R. 213 & R. 214 (a and b) as Vemulavada Bhimakavi Josyamu and Bhimakavi Josyamu.

The work is a compilation from various astrological works deals with certain topics chiefly in horoscopy. The names of the works, with the names of the authors in some cases are given in the work.

This work is also in Sisa meters.

214 (a) This is a prose version of the above in sixty two paras.

214 (b) Jyotishapadyamulu same as R. 213.

882. Sanmudrika Lakshanamu

The same work is described in R. 678 (c)

The Colophon reads : —

ఇది శ్రీ మాధవవరప్రసాదలబ్ధకవితావిశారద శ్రీమదాంగిరసబార్హస్పత్య
భారద్వాజగోత్ర మారయామాత్యపుత్ర సుకవిజనమిత్ర అన్నయ
నామధేయప్రణీతంబైన సాముద్రికశాస్త్రంబున స్త్రీలక్షణప్రకారము
సంపూర్ణము.

By this Colophon we can definitely say that Annaya son of Māraya of Bharadwajagotra is the author of the work.

885. Srimad Bhagavadgita with Telugu Tika

This work is described in R. 804, and the Colophon reads.

ఇతి శ్రీమత్తాళ్లపాకాన్నమాచార్యులపుత్రుండు చిన్నమాచార్యులు చేసిన
భగవద్గీతార్థం సంపూర్ణం.

The Colophon reads as Chinnamacharyulu, but since the author says that he is the son of Annamacharyulu, both manuscripts are the same.

1038. Sahadevapasuvaidyamu

This is described in R. 248, and at the end of the manuscript we find the Colophon thus :—

చ. నరనుత కీర్తిపాలకుఁడు నారయమంత్రి తెనుంగు చేసె నీ
సురభుల కిట్టి వైద్యములు సొంపెసఁగంగ నెల్లదిక్కులన్
బరగు నిలన్ సుధాకరుఁడు భానుఁడు మేరువు సాగరంబులున్
ధరణియు దిగ్గజంబులును తారకముల్ గల యంత కాలమున్.

By this we know that one Narayanamantri is the author

D. 1039 Hayalakshna vilasamu

The work is described in R. 105 (a) and R. 395.

R. 105 is divided into āśwasās like the work in the Saraswati Mahal Library, but R. 395 is divided into Adhikāras.

Beginning :—

క. శ్రీజన్మసరసరాజ
ద్రాజీవసమాననయనిరాజీవునకున్
రాజకులదుగ్ధవారిధి
రాజునకుఁ గుమారకంపరాజున కెలమిన్.

వ. అభ్యుదయపరంపరాభివృద్ధిగా నాచెప్పంబూనిన హయలక్షణవిలాసం బను కృతిప్రకారం బెట్టిదనిన, నశ్వప్రశంసయు, నావర్తలక్షణంబును, దశక్షేత్రవిభాగంబును, వయోజ్ఞానంబును, వర్ణలక్షణంబును, అశ్వలక్షణంబును, గండలక్షణంబును, పుండ్రలక్షణంబును, నిధానలక్షణంబును, జికిత్సయు, లవణవిధియు, నుదకవిధియు, ఘాసగ్రహణప్రకారంబులు క్రమంబునం జెప్పెద నందుల యశ్వప్రశంస యెట్టి దనిన.

ఉ. అంబుధివేష్టితావనియు నాజిజయంబు మహాయశఃప్రతా
పంబులు నిత్యలక్ష్మియు నపారసుఖంబున మందదానధ
ర్మంబులు వైభవోదయసమగ్రముదంబులు గల్గి యొప్పు వా
హంబులు చాలగల్గు వసుధాధిపుఁ డెప్పుడు నింద్రతుల్యుఁడై.

End.

మ. చెలువంబై హలశంఖచక్రకలశ శ్రీవృత్సఖండేందు ఖ
డ్గలతాస్థాపద వేదికాంకుశపతాకావజ్రకూర్మగదా
కలితాతర్పణ తాగనీలశుభదాకారంబులై యొప్పు నా
జిలిగాట్టపలి నున్న బొల్లుపతికిన్ జేకూరు నిష్టార్థముల్.

స్రగ్ధర. స్వర్గస్త్యాదార్యధైర్యాచలకవిరచనాస్ఫారకీర్తిక్రపాణీ
నిస్త్రింశాగ్రప్రతాపా నిఖిలజననుతా నిత్యభాషావిశేషా
స్వర్గ్రాహీంద్రపుత్ర చంద్రప్రకటరిపుమహీపాలహాసైన్యరాజీ
మూర్గాసుక్షాంగిభాగా ముజితకవివరా మోక్షలక్ష్మీకుమారా.

Colophon

ఇది సకలసుకవిజనవినుత సంస్తూయమాన కవితాచాతురీధురీణ నిఖిల
భాషాప్రవీణ భైరవాచార్యపుత్ర మనుమంచిభట్టప్రణీతంబైన తురంగ
హయలక్షణవిలాసంబను కృతియందు ... నన్నది తృతీయాధికారము.

History of the Printing of Tanjore Manuscripts

It is so far back as 1893 that late Guruzada Sriramamurty (1851-1899) the first biographer of Telugu poets made a reference to Southern School, as 'Choladesandhra vangmayamu'' in his work and quoted a verse from Naishadha Parijateeyamu. (No.172 Descriptive Catalogue Vol. I) by Krishnadhwari which is still unprinted !!!

In 1896, the well-known Court Musician, Asthāna Vidvān of Ettiyapura Samastanam, and author of Sangita Sampradaya paradarsini Sri Subbarama Dikshitar, printed the "Pallakiseva prabandham" of Śahāji (Sankara Pallaki seva prabandham) Nos. 620-624 of the published Catalogue probably from the manuscript of the Tanjore Library. I presume that this is the first work printed from the Manuscripts of the Library relating to the Maratta Rajas. This work has again been printed by Prof. P. Sambamoorty, who has given us a deluxe edition of the work, with notes and a Tamil version in 1955. The text of Vishnupallaki seva prabandham (618-619 D.C.) is also printed there.

From the year 1900, the Saraswati Mahal Library attracted the attention of Telugu scholars and patrons of Literature in the Telugu Country. Sri K. Veeresalingam Pantulu (1848-1919), the founder of the Modern Era in Telugu, published the following

works basing his text on the copies of manuscripts made out in the Library.

(1) Uttaraharivamśam of Nāchana Somana 141-142 D.C.

(2) Daśakumara Charitramu by Ketana 167 D.C.

(D. C.—Descriptive Catalogue 1933)

It may be noted in this connection that manuscripts for the above are not available in Telugu Country.

The enlightened Zamindar of Polavaram, Late Sri Raja K. R. V. Krishna Rao Bahadur, (1872-1919) in his journal "Saraswati" (1898-1911) published a number of works from the copies made out from the manuscripts of the Library. It is stated that when the Rajah was studying in Madras, he came to know that the Saraswati Mahal Library of Tanjore, contains many Telugu unpublished manuscripts and when he returned to Kakinada (East Godavary Dt.), he founded the journal "Saraswati" and began to publish books from the "Saraswati Mahal Library" only.

The following are published from 1900 :—

D. C.	*Name of work*	*Author*
143-144	Kakutsthavijayamu	Matla Ananta Bhupala
153-154	Kuvalayāśwa Charitram	Savaramu Chinanarayana nāyaka
157	Keyurabāhu Charitra	Manchana
196	Bahulāśwa Charitra	Damera Vengala Bhupala
251-255	Vijayavilasamu	Chēmakura Venkatarāju
264	Śukasaptati	Kadirīpati
286	Haravilāsam	Srīnātha

In all the above works, in the prefaces of the first Editions, it is clearly stated that the copies are from the Tanjore Library. It is a pity that with the exception of the last three the previous three works have not seen the Second Edition though they were printed in 1903 & 1904.

In 1907, Śrī M. Ramakrishnakavi, who was amongst us till last year, published the first part of Kumarasambhavam of Nannichoda from the copy prepared from the manuscript of this Library

(D.C. 152). In that work, he made a statement that Nannichoda is prior to Nannaya and this has caused a great commotion in the Literary world and people wanted to know where the manuscript is. But Mr. Kavi 'has not disclosed the secret. He published another part in 1914 and before that, the Telugu academy obtained an authoritative copy from the Library. The work has attained great importance in the literary circles and a critical edition was brought out by the Madras University.

During 1909 and 1910, the two manuscripts described under No. 734 - 735, styled as Rājanīti were published under one name "Nītisāramuktāvaḷi" by Baddena.

Krıdābhirāmamu (D. 512) the original Drama in Telugu by Vallabharāya of the 14th Century was also printed on the basis of the manuscript from this Library. In 1930, Late V. Prabhakara Śastry brought out a critical edition of the work with an introduction covering 150 pages.

In 1912, Tripurāntakōdāharaṇamu was printed, and in 1937, I brought out a critical edition of the work, with a long introduction in which for the first time I have dealt with the History of Udāharana Literature in Telugu, based on the manuscript from this Library. In this Catalogue, under D. 166, it is stated that Tripurāntakōdāharaṇam is not printed and that the author-ship is not mentioned there. But from the quotation in Lakshaṇa granthas, we were able to determine that the author is Rāvipāti Tripurantaka. The Edition of 1937 was awarded the National Government Prize for the first time for best books in Telugu Literature.

The Telugu Academy in 1926 published Mannārudāsavilāsamu the well-known Yakshagānanātaka of Rangājamma, and this publication roused an interest among Telugu scholars for knowing more about Saraswati Mahal Library.

In this connection, the Andhra University also has rendered a great service in bringing to light the voluminous Dwipada Bhārata by Timmaya Bālasaraswati and Sōmana. They have also undertaken to print Yakshaganas of the Saraswati Mahal

collection and one volume has already appeared. The following are some important works which deserve immediate publicaton.

D. 139. Udayanōdayamu by Nārana sūrana.
D. 172. Naishadhapārijātīyamu by Krishnādhwari.
D. 189. Prabandharatnākaramu by Pedapāti Jaggana.
D. 190. Prabandha Sāraśirōmani.
D. 202. Bhaktajana Pārijātamu
Rājagōpala Vāggeyakārāgrani.
695. Āndhra Prayōgaratnākaramu Ganapavarapu Venkatakavi.
705-717. Chandamu

All the manuscripts under this heading should be printed as they refer to light some Telugu works not known to us.

History of the missing Telugu manuscripts of Saraswati Mahal Library

It is curious to observe, that in the Saraswati Mahal Library Telugu manuscripts of some of the works written by the Nayak Kings, and works dedicated to Maratha Rulers are missing. They are printed and current in the Telugu Country, but the original manuscripts which should have been preserved in Saraswati Mahal Library seems to have been lost.

Nalacharitra Dwipada by Raghunatha Nayaka

This is a work in Dwipada, containing 8 cantos and has been referred to by both Gōvindadikshita in Sangitasudhā and Vijayaraghava Naika in Raghunatha Nayakabhyudayam.

(Page 2)

తెలుఁగులు కొందఱు వినిపించి రఘుడు
భువి మెచ్చ నచ్యుతాభ్యుదయ కావ్యంబు
నవరసచిత్రంబు నలచరిత్రంబు.

From Nalacharitram we learn that Raghunatha wrote a life of his father Atchuta Naika naming it as "Atchutābhyudayamu."[1] Raghunatha is therefore the sponsor of "Abhyudayakāvyas" containing the biographies of fathers. Thus Vijayarāghava Nayaka wrote Raghunāthanāyakābhyudayam and Mannarudeva son of Vijayarāghava wrote "Vijayarāghavābhyudayamu."[2]

---

1. & 2. Both however are not available now.

Nalacharitra of Raghunātha deals with the story of Nala in full and is one of the best Dwipada Kāvyas in Telugu Literature. Unfortunately even the printed copies are not available and if procurable, it is worth while reprinting the same immediately.

Radhikasantwanam

This is with amor as its theme poem, by Muddu Paḷani a Royal Courtezan of Tanjore and dedicated to Pratāpasimha, the Maratta king who ruled Tanjore from 1741-1764. This poem is very popular in the Telugu Country but manuscripts are rare. So far back as 1839 C. P. Brown, the Age-maker in Telugu Literature wrote, "that copies of Rādhikasāntwanam were excessively rare". The Saraswati Library has no manuscript of this work.

An interesting story about **Mannarudasa Vilasamu** of Rangājamma :--

It is a well-known fact that Rangājamma, wrote a drama Mannārudāsa Vilāsa and also a prabandha of the same name. The Prabandha is described in two numbers 213, 214 of Descriptive Catalogue 1933. In the Madras Government Oriental Manuscripts Library; there is a work known as Allāda Vijayasimha Bhūpati Vilāsamu bearing No. 786. On an examination of this manuscript it is found out that it is a copy of MannārudāsaVilāsam of Rangājamma, the colophon being changed as one by Soundari. The names are changed but the whole work is in toto, Mannārudāsa Vilāsamu. So, it is a fact that Soundari duplicated Rangajamma's work. The manuscript is in a beautifiul condition, and the script is pearl-like. It may be presumed that the manuscript must have been written by Rangājamma herself, who is an expert in palmleaf writing. (For particulars, see my 'Southern School in Telugu Literature' under Rangājamma.)

Kamakalanidhi

This is a poetical work relating to the Science of Erotics. It is written by Nelluri Śivarāmakavi and dedicated to Jayasimha, grandson of Ekoji who was the step brother of Sivajee of the Bhōsala family ruling at Tanjore. The author Śivarāmakavi in the introduction or Avatārika of the work, has given the geneology of the Maratta Rajas of Tanjore from Bhōsala the ancestor and Maloji, the grandfather of Sivajee. The poet has also given us some details of the military exploits of Ekoji.

This work is therefore very useful for the history of the Maratha Rajahs of Tanjore. But the manuscript is not found in the Saraswati Mahal Library, but in G. O. M. Library R. 320.

Śivarāmakavi, the author of Kamākalānidhi is poet a belonging to Tanjore Southern School. He is the son of Virarāghavakavi and is the desciple of Noritti Seshachalarshi, who held the title, 'Āndhra Paṇini.'

The verse reads :—

మ. సకలాంధ్రోక్తుల కాంధ్రపాణిని యనన్ శాస్త్రంబు గల్పించి త
త్ప్రకృతిప్రత్యయనిర్ణయంబుకొలకై భాష్యంబు గావించి దే
శికుఁడై రాజులచేతఁ బూజఁగొను నా శేషాచలర్షిన్ నివృ
త్తిస్వాల స్వామిని మద్గురున్ గొలుతు భక్తిన్ సహసాహస్రంబులన్.

This Śēshāchalarshi is no other than Śēshasumati, author of Āndhra Vyākaranam[1] described in No. 773-774 of the first volume of the Tanjore Catalogue wherein the author says that he is Āndhra Pāṇini.

This Śēshasumati is no other than Śēshachalāmātya or Śēshachalapati, who wrote the Kōsala Bhōsalīyam in Sanskrit and the Telugu work Sahajirajavilasamu dedicated to Sahaji (1684-1712). In Kōsala Bhōsalīyam, the author says:

శ్లో. సాయాసం కవనం తతో౽పి కఠినం కావ్యం తతో నాటకం
తస్మాద్ధ్వన్యమతః పదధ్వనిరసౌ వాగ్వైఖరీజీవితమ్ ।
తద్రామాయణభాషిమజ్జయకథాం జల్పాంధ్రవాక్పాణినే
శ్రీశేషాచలపత్యమాత్యకుశలో౽స్తీత్యాహ శాహాధిపః ॥

(vide Descriptive Catalogue of Sanskrit Manuscripts Tanjore Saraswati Mahal Library, Vol. VII, No. 4238 Pages 3275-77.)

Kamakalanidhi was printed in 1930 in Sringāragrandha Mōla Series (Now defunct) with Avatarika or introductory portion by Late G. S. Sastry. Being a work on Erotics, it was censored

---

1. Vīraraghavakavi, the father of Śivaramakavi wrote, Vis'eshaṇa Rāmāyana in Sanskrit. (Vide Catalogue of Sanskrit Manuscripts Vol. XX (Kavya & Alamkāra No. 3737.) G. O. M. Library, Madras.

by the Government, and therefore the work was not available to the public. The introductory portion was again printed in the Bulletin of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras with bare text. I propose to re-edit the Avatarika with a critical and historical introduction through the journal of the Saraswati Mahal Library.

ADDENDA ET- CORIGENDA

Ist Volume

The first volume of the Catalogue requires a thorough revision.

(1) *Nature of works.*

D. 161. Jayantanalakubarasamvadamu

162. Jayantanalakubariyamu.

Though the above two works are given separate numbers, and described, they are not separate works but they form portions of Kuvalāyaśwacharitramu by Savaram Chinanārāyąnanaika and dedicated to his father Nāranaṇaika. Kuvalayāśwacharitramu was described under Nos. 153 & 154. As already stated, this work is printed in 1904, and from the printed work we can state that the above are from Kuvalayāśwacharitra.

In the second canto, at the end, the publishers of the printed work have stated that a portion in the manuscript in Tanjore Library is missing, and that they have printed the work as it is. Now, the portion described under D. 161 exactly fits in the Kuvalayaswacharitra.

The portion printed in the Catalogue under No. 162, beginning with

సీ. ఇంద్రు కట్టుమర నే నృత్యమాడెను వేళ

... ...

appears in the printed text 4th Canto from verse 177 till the end 216 and the verse

క. శ్రీకరసవరము తిమ్మధరా కాముకగర్భ జలధిరా కాచంద్ర
లోకనుతదాన గుణ .... రణనకేంద్రమణీ.

appears as the first verse of the 5th Canto as

క. శ్రీకరసవరము తిమ్మధ
రాకాముల్ గర్భజలధి రాకాచంద్రా
లోకనుతదానగుణ సం
ధాకర్ణసమాన నారణనరేంద్రమణీ !

Therefore we can conclude that both form part of Kuvalayāśwa Charitra.

D. 165. Jnānavasiṣṭhamu (Madiki Singana)

249. Vasiṣṭharamāyaṇamu (Singanarya)

Both works are the same—Madiki Singana's work is known under both names.

D. 275. Samkṣēpa Rāmāyaṇamu. The verses given under this heading are from Bommera Pōthana's Bhāgavatamu Śri Rama Charitramu.

D. 293. Anubhavadarpaṇamu (Paramānanda tīrtha).

The Colophon on page 85 is printed like prose as

శ్రీమదానందవిస్తీర్ణసుధాబ్ధి సోమపరంధామ సుగుణాభిరామయమిసార్వ
భౌమదత్తాత్రేయపాదకమలరజః పుంజకలితలలాట శ్రీమత్పరమహంస
పరివ్రాజకాచార్యపరమానందతీర్థవాచాసుధాసారవర్ణితంబైన అను
భవదర్పణంబను కృతియందు అనుపమంబగు చతుర్థాశ్వాసమయ్యె.

But the whole work is a Dwipada and the Colophon is also Dwipada.

ద్వి. శ్రీమదానందవిస్తీర్ణసుధాబ్ధి
సోమ పరంధామ సుగుణాభిరామ
యమిసార్వభౌమ దత్తాత్రేయపాద
కమలరజఃపుంజకలితలలాట
శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజ
కాచార్య శ్రీపరమానందతీర్థ
వాచాసుధాసారవర్ణితం బైన
అనుభవదర్పణం బను కృతియందు
అనుపమంబుగ చతుర్థాశ్వాస మయ్యె.

It should therefore be printed like Dwipada.

The same mistake was committed in the publication of Raghunāthanāyakābhyudayamu and Raghunāthābhyudayam. In the latter work in page 30 we find a prose passage beginning with

తరువులఁ దేలునిద్దంపుఁ జెక్కులును
సురశాఖిశాఖలను జో డైనభుజము లరుణాబ్జములమించు etc. etc.

but it is really a Dwipada

తరువులు దేలునిద్దంపుఁ జెక్కులును
సురశాఖిశాఖను జో డైనభుజము
లరుణాబ్జముల మించు హ స్తయుగ్మంబు.

—Saraswati Mahal Series No 32

796. Chillara Padyamulu (stray verses).

The verses given beginning with

ఉ. కందుకకేళి సల్పుడు
మ. ప్రాఘ్రం బోటులు వేర
వ్యానుగ్రాహానితంబి

are all from Kridabhiramamu a work described under No. 512.

149-151. Kalahasti mahatmyamu (Dhurjati).

Under this heading it is noted thus:—

No. 149. The scribe's name is Arunachala, son of Gangadharadeva.

The date of the transcription is 20th june 1449 A.D.

The above date given is wrong since Dhūrjati lived in the time of Krishnarāya of Vijayanagar (1509-1530).

D. 497 – 498 Sugrivavijayamu

(Gunarudrakavi)

The name of author of Sugrīvavijayamu is Rudrakavi, and not Gunarudrakavi as stated. The mistake has arisen owing to the wrong splitting of the line

శ్రీవిద స్తవనీయ గుణరుద్రధీర
విరచిత.

Here the correct splitting is

శ్రీవిద స్తవనీయగుణ – రుద్రధీర విరచిత.

Rudrakavi is popularly known in Telugu as Kamsali Rudraya. He is the author of an excellent Prabandha Niraṅkuśōpākhyanamu. Printed works are available from 1874.

724-726 Āndhra Dwirūpakōśamu by Venkatapati.

This is a work written in Sīsa meter, and therefore the Colophon is also in Sīsa metre. But in page 307, it is printed thus

యతిచ్ఛేదము : మహీలోపలనిది శ్రీమత్పెరుంబూదూరియతిరాజగురు
కరుణాతిలబ్ధ మహితాంధ్రకవన సామ్రా...ద్బిరుదాంక నందవరాన్వ
యార్ణవశశాంక, వాసిష్ఠగోత్రభవాశ్వలాయనసూత్ర మాసదృ
గ్గంబమాంబాసమేత గణావరాప్పయఖ్యాతిమజ్జనకరూపాలమేల్మం
దయాంతరంగ శ్రీ వేంకటేశాంకితఫణితివెంకటపతి రచితసర్వలక్షణ
శిరోరత్నకృతినిరూఢిగఁదలిర్చునాంధ్రద్విరూపకోశమంతయును, దశ
మోల్లాసమగుచువెలయు.

This whole passage is in Sīsa metre and should be printed like this

సీ. మహీలోపల నిది శ్రీమత్పెరుంబూదూరి
యతిరాజగురుకరుణాతిలబ్ధ
మహితాంధ్రకవనసామ్రాజ్య సద్బిరుదాంక
నందవరాన్వయార్ణవశశాంక
వాసిష్ఠగోత్ర భవాశ్వలాయనసూత్ర
మాసదృగ్గంగమాంబాసమేత
గణపవరాన్వయఖ్యాతిమజ్జనకరూ
పాలమేల్మంగాదయాంతరంగ
గీ. వేంకటేశాంకితఫణితి వెంకటపతి
రచితసర్వలక్షణశిరోరత్నకృతిని
రూఢిగఁ దలిర్చు నాంధ్రద్విరూపకోశ
మంతయును దశమోల్లాస మగుచు వెలయు.

(2) Specification of Printed and Reprinted works

The following works in the first Catalogue were printed though they are stated as not printed therein:—

130. Āchāryavijayamu—Printed in 1869 at Vidyānilaya Press, Madras.

166. Tripurāntakōdāharaṇam of Rāvipāti Tripurāntaka. (See above.)

247-248. Vālmiki Charitra of Raghunātha Nayaka

This was first partly printed in Saraswati Magazine in 1911, and the whole was published by the Rāmavilāsa Granthamāla Chitrāda in 1921. A critical edition with an introduction was brought out by me in 1940, in Andhra Vignana Samiti series. It is an excellent Prabandha from the pen of Raghunātha.

264. Śukasaptati—This portion is printed along with the whole work in 1939.

283. Sāvitri Kalyāṇamu—Printed as "Śringāra Sāvitri" in the Sringāra Granthamāla in 1930, and attributed to Raghunātha Naika of Tanjore, as there are some resemblences between this work and Rāmāyaṇa of Raghunātha.

299. Krishnarjunasamvādamu-Dwipada. Printed by Vavilla with my introduction 1949. Printed without introduction 1930.

305. Paramayōgi Vilāsamu by Tāllapāka Chinnanna printed by the Maharajah of Pithāpuram in 1928.

362-363. Śrirangamāhatmyamu-Mukundayōgi. Printed in 1892.

364-367. Sānandacharitra. (Bhadrakavi Lingavibhudu)

This work is printed by Arādhyula Veeresalingam at Madras in 1879.

396-397. Vajrapanjaraśatakamu—not printed.

398-409. Vēnkatēśaśatakam - Tāllapāka Timmana. Printed by the Telugu Academy, Kakinada in 1918 also by T. T. Devastanam in 1933.

442. Nitipadamulu. These are printed in Bharati in 1929.

479-80 Garudāchala Vilāsamu (Obayamantri) Printed, editions are available from 1865

495 Vishumāyāvilāsamu (Kankanti Pāparāju) This work is printed at the Vāvilla Press, 1956

497-497 Sugrīva Vijayamu (Rudrakavi) Printed with introduction by Late V Prabhākara Śāstry, 1910

686-689 Vēnkatēśavinnapamulu Printed by T T Devastanam as 'Venkateswara Vachanamulu' Author Tāllapaka Peda Tirumalayya

806 Ratna Śastramu Author Bhairavakavi Printed in 1886, 1952

Madras,
31st Oct 1958

N. VENKATA RAO,
Head of the Department of Telugu,
University of Madras

మున్నుడి

తమిళనాడు దక్షిణ దేశమున సేతువువద్ద నున్న శ్రీ రామేశ్వర క్షేత్ర మట్టి పవిత్రస్థలమో అట్లే చోళమండలమున నున్న తంజావూరును అట్టి పవిత్రక్షేత్ర స్థలము అచ్చట వెలసియున్న "శ్రీశరభోజీ సరస్వతీ మహాలు గ్రంథాలయము" భారతవర్షముననే కాదు ప్రపంచమునందు గల "అద్భుతముల"లో నొకటి. మనము చరిత్రలో సాధారణముగ నేడు విధములైన "యద్భుతముల"ను మాత్ర మెఱుగుదుము. ఇది యెనిమిదవది.

ఈ సరస్వతీమహాల్ గ్రంథాలయమున, తంజావూరి రఘునాథ నాయకరాజు కాలమునుండి మహారాష్ట్రరాజుల యేలుబడివఱకు భద్రపఱు పఁబడిన తెలుఁగు గ్రంథము లపూర్వములు నిక్షిప్తములై యున్నవి. ఇందు దక్షిణదేశీయాంధ్రవాఙ్మయమునకు సంబంధించిన గ్రంథములే కాక సర్వసామాన్యముగా నాంధ్రసారస్వతమునకు సంబంధించిన భారత, భాగవత, రామాయణాది పురాణములు, కావ్యములు, ప్రబంధములు, ద్విపదలు, గేయములు, పదములు, వచనములు మున్నగు గ్రంథము లును గలవు. విశేష మేమనగా నివి యన్నియు తాళపత్రగ్రంథములు. తెలుఁగు దేశమున లభ్యము గాక, వాఙ్మయప్రపంచమున పేరు వడసిన కావ్యములు నన్నెచోడని కుమారసంభవము, కేతన దశకుమార చరిత్రము, నాచన సోముని యుత్తరహరివంశము మొదలగువాని ప్రతు లీ గ్రంథాలయముననే యున్నవి. ఆ యా గ్రంథముల ప్రథమముద్రణ మున కాధారములైనవి యీ సరస్వతీ మహాల్ గ్రంథాలయ ప్రతులే యని యీ వఱకు వాఙ్మయచరిత్రకారుల కందఱకు విశదమైయున్నది.

కొంతకాలమువఱకు, ప్రసిద్ధములైన నాయకరాజులు, వారి యాస్థానకవుల కవయిత్రుల కృతులు మన కెఱుకపడినవి గాని, అచ్చట మహారాష్ట్రరాజు లగు శహాజీ, తులజాజీ, శరభోజీ మొదలగు పాలకుల సంస్కృతాంధ్రభాషాపాండిత్యము, సంగీతనాట్యకళానైపుణ్యము ననంఖ్యాకము లగు వారి రచనలు మన కెఱుకపడలేదు. అందు శహాజీ మహారాజు (1684-1712) మనకు ముఖ్యముగా సంస్మరణీయుఁడు. ఆతఁడు లేఖకులయందు ప్రత్యేకాభిమానము గలిగి యపూర్వములైన తెలుఁగు గ్రంథములకు ప్రతులు వ్రాయించియున్నాఁడు. ఆతఁడానాఁడా గ్రంథములకు ప్రతులు వ్రాయింపనిచో, యీనాఁటికి నన్నెచోడని కుమారసంభవము మొదలగు మహోత్తమ గ్రంథములు నామమాత్రావశిష్టములు కావలసినవే! శహాజీ కృతఃము లగు పంచవింశతి నాటకాది రచనలే కాక యితర కవుల కృతులు (రాజగోపాలవాగ్గేయకారాగ్రణి-భక్తజనపారిజాతము) మొదలగు వానినిగూర్చి మనకు తెలియనే తెలియదు.

ఇట్లుండ క్రీ. శ. 1933-వ సంవత్సరమున ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్తు వారి యాజమాన్యమున తంజావూరి శరభోజీ సరస్వతీ మహాలు గ్రంథాలయము తెలుఁగు గ్రంథముల సూచిక ప్రకటితమైనది. అందు 816 గ్రంథముల వివరణ కలదు. దానివలననే తంజావూరు గ్రంథాలయములో నున్న తెలుఁగు గ్రంథముల సమగ్రస్వరూపము కొంతవఱకు తెలుసుకొనుటకు తెలుఁగువారి కవకాశము లభించినది.

స్వతంత్ర భారతావతరణముతోపాటు దేశభాషాభ్యుదయమును ప్రారంభమైనది. మదరాసు రాష్ట్రప్రభుత్వమువారు ప్రాచీనగ్రంథముద్రణమునకు నుచితరీతిని ధనసహాయము చేయుటచేత తంజావూరి సరస్వతీ మహాలు వారీక్రింది తెలుఁగు గ్రంథముల ముద్రించి ప్రకటించిరి.

గ్రంథము పేరు	గ్రంథకర్త	పరిష్కర్తలు
1. కట్టా వరదరాజు ద్విపద రామాయణము	వరదరాజు	నిడుదవోలు వేంకటరావు ఎమ్. ఏ.
2. రాజగోపాలవిలాసము	కాళకవి	
3. రఘునాథనాయకాభ్యుదయము రఘునాథాభ్యుదయము	విజయరాఘవ నాయకుడు	డాక్టరు నేలటూరి వేంకటరమణయ్య, మల్లంపల్లి సోమశేఖర శర్మ గారలు
4. కామందకము	జక్కరాజు వెంకటకవి	కీర్తిశేషులు వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు.
5. ద్విపదభాగవతము దశమస్కంధము	మడికి సింగన	అ. మహాదేవశాస్త్రి
6. తాళదశప్రాణప్రదీపిక	పోలూరి గోవిందకవి	సంగీతకళాశిఖామణి కె. వాసుదేవశాస్త్రి అ. మహాదేవశాస్త్రి వి. సుందరశర్మ గారలు
7. కుశలవోపాఖ్యానము	రామనార్యుడు	వి. సుందరశర్మ.
8. మైరావణచరిత్ర	కంచన	వి. సుందరశర్మ. అ. మహాదేవశాస్త్రిగారలు.
9. విప్రనారాయణచరిత్ర	విజయరాఘవ నాయకుడు	వి. సుందరశర్మ, అ. మహాదేవశాస్త్రిగారలు.
10. ఉషాపరిణయము	రంగాజమ్మ	వి. సుందరశర్మ
11. హేమాబ్జనాయికా స్వయంవరము	మన్నారుదేవ నాయకుడు	,,

పై గ్రంథప్రకటనమువలన తంజావూరిలో నిక్షిప్తములై యున్న గ్రంథముల విలువ యోగ్యత ఆంధ్రసాహిత్యమున వానికి గల ప్రాముఖ్యత తెలుఁగు వారికి తెల్లమైనది. వాని విశిష్టత వెల్లడియైనది. అందలి గ్రంథములను గూర్చి యింకను హెచ్చుగా తెలుసుకొనవలె నని కుతూహలము గలిగినది. ఆ కారణముచేత సరస్వతీ మహాలు గ్రంథాలయము వారందలి గ్రంథములను గూర్చి యీ ద్వితీయసంపుటము నాంధ్రమహాజనులకు నందఁజేసియున్నారు. దీనికి సంపాదకులు శ్రీ వి. సుందరశర్మగారు.

ఈ ద్వితీయసంపుటమున పూర్వసంపుటము లేక ప్రథమసంపుటము కన్న కొన్ని విశేషములు గలవు.

1. ప్రథమసంపుటమున కేవలము సాహిత్య కావ్యప్రబంధ వాఙ్మయమును గూర్చియే హెచ్చుగా వివరణములు గలవు. ఈ సంపుటమున సంగీత, నాట్య, పద, గేయ శాఖలను గూర్చిన గ్రంథసంచయ వివరణము సంపూర్ణముగా గలదు. మఱియు జ్యోతిషము, వైద్యము, గజవైద్యము, పశువైద్యము మున్నగువానినిఁ గూర్చి వివరణ కలదు. వీనిలో చాల యపూర్వ గ్రంథములు సూచితములైనవి.

2. తంజావూరు తెలుఁగు తాళపత్ర ప్రతులు మహారాష్ట్ర రాజుల కాలములో చాలవఱకు గ్రంథలిపి, దేవనాగరిలిపి, మహారాష్ట్రలిపులలోను వ్రాయఁబడినవి. పూర్వసంపుటమున నది "గ్రంథలిపిలో నున్నది" అని చెప్పుట తప్ప వివరణలు లేవు. ఈ సంపుటమున సంపాదకులు ప్రతి తాటియాకును పరిశీలించి, వానిలో వ్రాయఁబడిన పద్యములను, విశేషములను నుదాహరించిరి.

3. గ్రంథభాగములు ప్రత్యేకముగా లభింపగ, నేఁడు నేఁడుగా నొకటి, రెండు, కొన్నిచోట్ల యంతకన్న నెక్కువగ దొరకిన పద్యములను "చెదరిన ముత్యాలు" అన్న శీర్షిక క్రింద నిచ్చి, యనుబంధముగా నిందు సంపాదకులు ప్రకటించినారు. ఇది యెంతయును సముచితము. దీనివలన నాయా పద్యములను వ్రాయసకాం డ్రెందునుండి సంగ్రహించిరో మనము తెలిసికొనగలుగుదుము.

ఇట్టి ప్రత్యేక విశిష్టలక్షణములు గల యీ మహా గ్రంథమును, సంధానించినవారు గ్రంథాలయమునందలి తెలుఁగు పండితులు శ్రీ విఠల దేవుని సుందరశర్మగారు. కేవల మొకే లిపితోఁగాక బహు లిపులతో

నుండి తల తోకయు లేని తాళపత్రములను జాగరూకతతో పరిశోధించి సంధానించి, గ్రంథవర్గీకరణ మొనర్చి, దిద్ది తీర్చినవారు శ్రీ సుందరశర్మగారే. ఈ సందర్భమున వారు చేసిన వాఙ్మయపరిశ్రమ యసాధారణమైనది. ఇందులకై వారిని మనఃపూర్వకముగా నభినందించుచున్నాను. ఈ గ్రంథము సర్వాంగసుందరముగా నున్నదని యన్న నందతిశయోక్తి లేదేమో! సంధానకర్తల నామధేయమే- "సుందర" శర్మగదా!

ఇట్లే యాంధ్రసాహితి కావశ్యకముగాఁ గావలసిన "తంజావూరి సరస్వతీ మహాలు తెలుగు గ్రంథసూచిక తృతీయభాగమును" వీరి సంపాదకత్వమున వెలువడుఁగాత.

ఈ గ్రంథమునకు ప్రారంభమునుండియు మున్నుడి వ్రాయుఁడని కోరుటయే గాక, అనేక విషయములు నాతో సంప్రతించి, యాంగ్లేయ భాషలోఁ గూడ పీఠికను వ్రాయఁ బ్రోత్సహించిన శ్రీ సుందరశర్మగారికి నే నత్యంతము కృతజ్ఞుఁడనై యున్నాను.

ఈ గ్రంథమునకు తెలుఁగున మున్నుడిని, యాంగ్లేయ భాషలో పీఠికను వ్రాయుట కనుజ్ఞ నిచ్చిన తంజావూరి సరస్వతీమహాలు గౌరవ కార్యదర్శి శ్రీ యస్. గోపాలను గారికి సర్వదా సర్వథా కృతజ్ఞుఁడనై మత్ప్రణామాంజలి సమర్పించుచున్నాను.

మదరాసు.
౩౧-౧౦-౧౯౫౮.

నిడుదవోలు వేంకటరావు, ఎం. ఏ.
విద్యారత్న
మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయాంధ్రభాషా శాఖాధ్యక్షుఁడు.

ఉపోద్ఘాతము

I

చారిత్రకభూమిక :

విజయనగరసామ్రాజ్యకాలమునకుఁ దర్వాత ఆంధ్ర సారస్వత ప్రపంచమున ముఖ్యముగఁ బేర్కొనఁదగిన కాలము తంజావూరు ఆంధ్ర నాయకరాజులకాల మనియే చెప్పనొప్పును. అనితరసాధారణప్రతిభా సంపన్ను లగు కవిపండితులతో విరాజిల్లిన నాటి నాయకరాజసభా మంటపమును మన భావనావీథిలోనికి రానిచ్చినచోఁ బులకాంకిత దేహులమై దిగ్భ్రమకు లోనగుదుము. ఆంధ్రభాషాభ్యున్నతిపై నాటివారి కుండిన స్పృశసమ్మకము, అకుంఠితదీక్ష, నిర్విరామకృషి మొదలగునవియే వారిని చిరస్మరణీయులను జేసినవి. అప్పటివారి నిరంతరకార్యవ్యగ్రత నేటికిని మనల ముగ్ధులఁ జేయుచున్నది. అట్టివారి యకుంఠితదీక్షా ఫలితమే, నేటి విశ్వవిఖ్యాత మగు సరస్వతీమహాల్ గ్రంథాలయ మను టలో సందియము లేదు. ఉత్తమోత్తమము లగు ప్రబంధములు, ద్విపద కావ్యములు, యక్షగానములు, దండకములు, పదములు, కీర్తనములు మొదలగు నిర్మాణములలోను, గీర్వాణభాషలో విఖ్యాతము లైన గ్రంథ ముల నాంధ్రమున ననువదించి యందఱికి నందుబాటులోనికిఁ దెచ్చుట లోను వారి యమోఘమైన కృషి వేనోళ్ళ శ్లాఘింపఁదగినది. గీర్వాణ భాషలోను వారి నిర్మాణము లత్యుత్తమములుగ విలసిల్లినవి.

తంజావురాంధ్రనాయకరాజ్యపరిపాలనాకాలమును బేర్కొనుపట్ల ముఖ్యముగ రఘునాథనాయకుని (1614-1633) కాలము, నతని కుమా రుఁడు విజయరాఘవనాయకుని (1633-1673) కాలమును నాంధ్ర వాఙ్మయజగత్తునకు స్వర్ణయుగ మనుటలో నత్యుక్తి యుండదు. ప్రభువు లనే గ్రంథనిర్మాణమునకుఁ బ్రోత్సహించి నిరర్గళముగ వారి లేఖినిని బ్రసరింపఁజేసిన మధురాతిమధుర మైన కాల మది. తత్ఫలితముగ రఘు

నాథనాయకునిచేతను విజయరాఘవనాయకునిచేతను విరచింపఁబడిన పెక్కు గ్రంథములు నేటికిని మనకు లభించుచున్నవి. తంజాపు రాంధ్రనాయకరాజుల కాలమునాటి యాంధ్రగ్రంథము లెన్నియో మనకు దొరకుట లేదు; కాని కాలక్రమమున నవికూడ దొరకవచ్చునని యాశ యింకను సడలిపోలేదు.

ఈ ప్రకారము A. D. 1535 న మొదలుపెట్టి 1675 వరకు తంజా వూరును బరిపాలించిన ఆంధ్రనాయకరాజవంశ మంతరించిన వెనుక 1676న మహారాష్ట్రరాజుల రాజ్యపరిపాలనాకాలము వచ్చినది. 1676న మొట్ట మొదటఁ దంజాపురమును బాలించిన మహారాష్ట్ర రాజు 'ఏకోజి'. మహారాష్ట్రరాజుల రాజ్యపరిపాలనాతంత్రములును, రాజకీయపరిస్థితులును వేరువిధముగ నుండుట సహజమే. కాని నాయకరాజులవలెనే మహా రాష్ట్రరాజులును సారస్వతోపాసకులై యథాప్రకారముగ సారస్వత వ్యాసంగముల నడిపించుచుండిరి. మహారాష్ట్రరాజుల కాలమున నాయక రాజుల కాలమునాటి రీతు లెన్నియో మార్పుఁ జెందియుండినప్పటికిని వాఙ్మయాభివృద్ధి మాత్రము కుంటువడక దినదినాభివృద్ధి నందుచుండినది. అద్దానికి మహారాష్ట్రరాజుల నిరవధికసారస్వతతృష్ణయే ముఖ్యకారణ ముగఁ జెప్పవలసియున్నది. తత్ఫలితముగ మహారాష్ట్రరాజులకుఁ బూర్వు లైన నాయకరాజుల కాలమునాటి వాఙ్మయసమృద్ధి యంతయు మనకు దొరికినది. ఈ విషయమున సారస్వతజగత్తు మహారాష్ట్రరాజవంశమున కెంతయో ఋణపడియున్నది.

మహారాష్ట్రరాజులును స్వయముగ కవులై నిరాఘాటముగ నాంధ్రగ్రంథములను సృష్టించి తమ యాంధ్రవాఙ్మయాభిరుచిని ప్రపంచ మునకుఁ జాటి యాంధ్రవాఙ్మయసృష్టిలో నాయకరాజులకు తాము తీసి పోలేదని నిరూపించుకొనిరి. అందులో శాహామహారాజు (1684-1711) సంస్కృతాంధ్రములలో నసమానప్రావీణ్యము గల కవి. ఆంధ్రభాషలోఁ జాల యక్షగానములను రచించెను. సంగీతశాస్త్రములో నాట్యశాస్త్ర ములో నసమానప్రజ్ఞ గలవాఁడు. ఇతఁడు అభినవభోజుఁ డని ప్రఖ్యాతిఁ

గన్న శాస్త్రశ్రేష్ఠుఁడు. ఇతనిని గుఱించి యనేకు లగు పండితు లనేక విధములుగ వ్రాసియున్నారు.

(D. 822) B. 10305 సంఖ్యగల గ్రంథములో :

క. కవిరాజు లైన రాజులు
భువిలో మీరొకరు మున్ను భోజుం డొకఁడే
యినతేల మీతో సము లగు
కవిరాజులు లేరు భువిని గన శాహేంద్రా !

ఇతని కాలమున సంగీతనాట్యశాస్త్రములలో సకలవిధపరిశోధనలును జరిగినవి. నేటికిని శాహామహారాజు కాలమునాటి తెలుఁగులో వ్రాయఁబడిన సంగీతగ్రంథములు సరస్వతీమహాల్ గ్రంథాలయమున భద్రపరుపఁబడియున్నవి. అనేకవిధముగ పదములు, కీర్తనలు మొదలగు గానవిభాగములును నితనికాలమున సర్వతోముఖవ్యాప్తిని జెందినవి.

మహారాష్ట్రపరంపరలోని రాజు లందఱును ఆంధ్రవాఙ్మయపోషకులే ; అందఱును తెలుఁగుకవులే. కడపటి మహారాష్ట్రరాజు శరభోజి (1798-1832) ఈ సరస్వతీమహాల్ గ్రంథాలయము నత్యున్నతికిఁ దెచ్చిన మహనీయుఁడు. అతఁ డనేకభాషలను నేర్చినవాఁడనియు, గ్రంథాలయాభివృద్ధికై యనేకవిధములఁ బాటుపడి యనేకగ్రంథముల సేకరించి, బహుగ్రంథముల వ్రాయించి, యుత్తమశ్రేణికిఁ జెందిన గ్రంథముల బహుధనవ్యయము చేసి సంపాదించి, మఱియు నెన్నియో విధముల గ్రంథాలయమును విశ్వవిఖ్యాత మగుదానినిగఁ జేసినవాఁడనియుఁ జరిత్రపుటలు చెప్పుచున్నవి. అట్టి మహనీయుని పేరనే నేటికి నీ గ్రంథాలయము "తంజావూరు రాజా శరభోజీ సరస్వతీమహాల్ గ్రంథాలయము" అని పిలువఁబడుచున్నది. నాయకరాజుల కాలములోవలెనే మహారాష్ట్ర రాజుల కాలములోఁగూడఁ దెలుఁగు రాజకీయవ్యవహారభాషగా కులికింది. ఈ శరభోజికి సమకాలికుఁ డైన పంచనదక్షేత్ర (తిరువైయ్యారు) నివాసి యగు శ్రీ త్యాగయ్యగారియొక్క శ్రీ శామాశాస్త్రియొక్కయుఁ గీర్తనల

లోని మధురిమను వేరుగఁ జెప్పనక్కఱలేదు. ఈ విధముగ నించుమించు 300 వత్సరము లాంధ్రభాషామతల్లి కాస్థానపీఠముగ నుండిన దీ తంజావూరు.

II

ఆంధ్రగ్రంథముల సూచిక - ప్రథమభాగము :

ఈ సరస్వతీమహాల్ గ్రంథాలయమున భద్రపరుపఁబడియున్న ఆంధ్రగ్రంథములకు 1933 న "ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము" వారు [1]సవివరణసూచికను బ్రచురించియున్నారు. ఆభాగము కీ. శే. శ్రీ P P S శాస్త్రిగారి సంపాదకత్వమున శ్రీ కురుగంటి సీతారామయ్యగారి ప్రయత్నమునను వెలువడియున్నది. నాటి యాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము వారి ప్రయత్నమువలననే నేఁడు మనము తంజావూరు ఆంధ్ర వాఙ్మయమును గుఱించి కొంతకుఁ గొంతైనఁ దెలిసికొనఁగలుగుచున్నా మనుటలో నత్యుక్తి లేదు. వారి ప్రయత్నము దక్షిణదేశీయాంధ్రభాషా పరిశోధన కెంతయో సహాయపడినది. భాషాపరిశోధకులే కాక ఆంధ్ర ప్రజానీకమే యీ విషయమున నాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారి కెంతయో ఋణపడియున్నారు. ఈ రెండవ సంపుటమును బ్రచురించుటలోఁ గూడఁ బ్రథమభాగపు రీతులు కొన్ని యనుసరింపఁబడినవి.

III

ఆంధ్రగ్రంథముల సూచిక - ద్వితీయభాగము :

ఈ యాంధ్రగ్రంథములయొక్క రెండవ భాగమును బ్రచురించు టలో ననివార్యముగఁ గొంత యాలస్య మేర్పడినది. ఇచ్చటి యాంధ్ర గ్రంథములలో (సమగ్రముగ కాకపోయినను) సత్యధికభాగమునకు "ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము" వారిచే నొక సూచిక ప్రచురింపఁబడియుం డుటచేతఁ బై సూచికలోఁ జేరని గ్రంథములను వెదకి యవి పై సూచి కలోఁ జేరియున్నవా లేదా యను విషయమును బరిశోధించి వానిని

1. Descriptive catalogue.

రెండవ భాగమునఁ జేర్చుట, అదేవిధముగ సంస్కృతవిభాగమునుండి పై ప్రథమభాగమునఁ జేరని యాంధ్రగ్రంథముల నీరెండవ భాగమునఁ జేర్చుట, ఇదేవిధముగ మరాఠీవిభాగమున దొరికిన కొన్ని గ్రంథములను జేర్చుట, ఇత్యాది బహుశ్రమసాధ్యమైనందున దీని ప్రచురణము కొంత తామసించినది. నిర్ణీతక్రమమున నొక విభాగముగ లేక యనేకస్థలములఁ బరిశోధించి యాంధ్రగ్రంథములను మాత్ర మొకపట్టికలోఁ జేర్చవలసి వచ్చినది. 3, 4, వత్సరములకు పూర్వమే ప్రారంభింపఁబడిన యీ కార్యము సాధ్యపడినంతవరకు నిర్దుష్టముగ నుండవలయు నను యభిప్రాయ మీ యాలస్యమును గూడ సహింపఁజేసినది. అట్లుండియుఁ గొన్ని ప్రమాదికములు నివార్యముగ నేర్పడియుండవచ్చును.

IV

సూచికలోని విభాగములయొక్క గ్రంథములయొక్కయు వివరములు :

ఈ రెండవ సంపుటములో గ్రంథముల విభాగము ప్రథమసంపుటములోవలెనే చేయఁబడియున్నది. ఈ భాగములో వివరింపఁబడిన గ్రంథము లన్నియు నీ క్రిందఁ గనిన రీతిని మూఁడు ప్రధానవిభాగములుగ విభజింపఁబడియున్నవి.

A. కావ్యవాఙ్మయము No. 817- 857.
B. శాస్త్రవాఙ్మయము No. 858-1041 and 1043.
C. ప్రకీర్ణకవిభాగము No. 1042.

A. కావ్యవాఙ్మయము

1. ప్రబంధములు :

ఈ విభాగమున ముఖ్యముగఁ బేర్కొనఁదగిన గ్రంథము D. 821 సంఖ్యగల [1]రామాయణము. ఈగ్రంథము తంజాపురాంధ్రనాయకరాజశ్రేష్ఠుండును విద్వత్కవియు నగు అచ్యుతరఘునాథనాయకునిచే విరచింపఁ

1. ఈ గ్రంథము 1937 సంవత్సరమున కాకినాడ ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు వారిచేఁ బ్రకటింపఁబడియున్నది.

బడినది. ఉత్తమశ్రేణికిఁ జెందిన ప్రబంధము. ఈ గ్రంథ మసంపూర్ణముగ నున్నది. మూఁడాశ్వాసములు పూర్తిగను నాల్గవ యాశ్వాస మసంపూర్ణముగను నున్నది. విద్వత్ప్రభు వగు రఘునాథనాయకమహారాజు యొక్క యద్భుతకృషికి నిదర్శనమైన యీ రామాయణ మసంపూర్ణముగ నుండుట భాషాపరిశోధకులకు విజ్ఞప్రపంచమునకు నాశాభంగమును గల్గించక మానదు. కాని యీ రామాయణముయొక్క యవశిష్ట భాగముకూడ కాలక్రమమున దొరకగల దని యాశింపఁబడుచున్నది.

2. ద్విపదకావ్యములు :

ఈ విభాగమున 824 "భేతాళపంచవింశతి" అను గ్రంథ మొకటి మాత్రమే కలదు. ప్రథమ విభాగము (Descriptive Catalogue of Telugu Mss. Vol. I.)న 571 సంఖ్య క్రింద వివరింపఁబడిన "రామనాటకము" అను గ్రంథమే "సీతాకల్యాణము" అను పేర నీ విభాగమున 825 సంఖ్య క్రింద మరల వివరింపఁబడియుండుట ప్రామాదికము.

3. శతకములు :

ఈ విభాగమున సంపూర్ణమైన శతకము లేవియు లేనప్పటికిని 828 వేంకటశైలనాయకశతకమును, 830 శత్రుసంహారశతకమును గ్రొత్తగ నున్నవి.

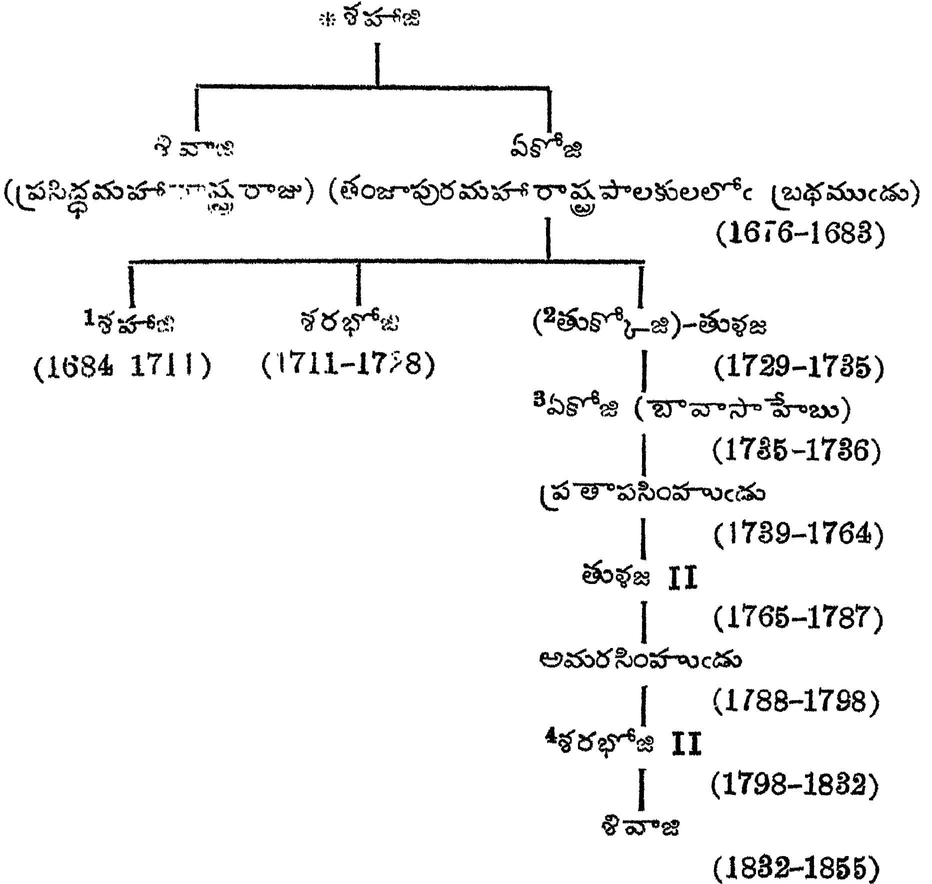
4. యక్షగానములు :

ఈ విభాగమున ముఖ్యముగఁ బేర్కొనఁదగిన గ్రంథములు,

1. 831, కొరవంజి.
2. 832, భక్తవత్సలవిలాసనాటకము.
3. 836, రాజరంజనవిద్యావిలాసనాటకము.
4. 843, శ్రీకృష్ణవిలాసనాటకము.

భక్తవత్సలవిలాసనాటకము శాహామహారాజుచే రచింపఁబడినది. రాజరంజనవిద్యావిలాసనాటక మను వేదాంతరూపకము తుళజమహా

రాజుచే రచింపఁబడినది. ఈ తుళజమహారాజు తంజాపురమును పాలించిన ప్రథమమహారాష్ట్రరాజు ఏకోజియొక్క పుత్రులలోఁ గనిష్ఠుఁడు. వారి వంశక్రమ మీా విధముగ నున్నది.

* ఈవంశచక్రము ఆంధ్రగ్రంథముల సూచిక ప్రథమభాగమునుండి గ్రహింపఁబడినది.

1. భక్తవత్సలవిలాసనాటక కర్త.
2. రాజరంజనవిద్యావిలాసనాటక కర్త.
3 850, 851 సంఖ్యలగల "ఏకోజిసాహిత్య" గ్రంథకర్త.
4. ఈతనిపేరనే గ్రంథాలయము వ్యవహరింపఁబడుచున్నది.

843 సంఖ్యగల 1 శ్రీకృష్ణవిలాసనాటకము తంజాపురాంధ్రనాయకరాజ శిఖామణి యగు విజయరాఘవనాయకునిచే రచింపఁబడినది. నాయక రాజుల కాలమునాటి యాంధ్రభాషాభ్యున్నతియొక్క పరాకాష్ఠను దెలుపుట కిది యొక మచ్చుతునుక.

5. స్తోత్రములు :

ఈ విభాగమున ప్రసిద్ధసంస్కృతగ్రంథము (845-847) శ్రీకృష్ణ కర్ణామృతమున కాంధ్రానువాదము, (844) ఆంజనేయనవరత్నమాలిక యిత్యాదులు ప్రధానములు. శంకరభగవత్పాదుల కృతి సౌందర్యలహరికి (849) వచనరూపమున నాంధ్రానువాద మీ విభాగమున జాల ముఖ్య ముగఁ బేర్కొనఁదగినది.

6. పదములు - కీర్తనలు :

ఈ విభాగమున మహారాష్ట్రరాజుల కాలమునాటి పదసాహిత్యము మాత్రమే ప్రధానస్థానము నాక్రమించి యున్నది. ఏకోజీ (1735-1736) శహాజీ (1684-1711) గిరిరాజకవి, సోమకవి మొదలగువారి పదకవితా మాధుర్య మీ విభాగమునఁగల గ్రంథముల మూలముగ ననుభవింప వచ్చును. 857 సంఖ్యగల గ్రంథము రామదాసు కీర్తన లని ప్రసిద్ధిఁజెందిన రామపరము లగు కీర్తనములు. ఈ గ్రంథముతోఁ గావ్యవాఙ్మయము పూర్తి యగుచున్నది.

వచనగ్రంథముల విభాగమునఁ జేరవలసిన "ఉత్తరగోపురము" (D 819)అను గ్రంథము ప్రబంధములనడుమఁ జేరియుండుట ప్రామాదికము.

B. శాస్త్రవాఙ్మయము

1. ఛందము :

ఈ విభాగము (శాస్త్రవాఙ్మయము) ఛందోగ్రంథముతోఁ బ్రారంభ మగుచున్నది. ఈ ఛందోగ్రంథము (D. 858) ప్రసిద్ధిఁజెందిన పూర్వ ప్రచురితము లగు ఛందోగ్రంథములలో నేదో యొకదాని భాగ

1. ఈగ్రంథము తంజావూరు సరస్వతీమహాల్ గ్రంథాలయపు జర్నలులోఁ బ్రచురింపఁబడినది. (See The Journal of The Tanjore Sarasvati Mahal Library, Vol XI. No. I. 1956.)

ముగఁ జూపఁబడినది. కాని యిదమిత్థ మని నిర్ణయింప శక్యము గాకున్నది. మల్లియ రేచనకవికృత "కవిజనాశ్రయము" లోని కొన్ని పద్యము లిందున్నవి. చిన్నగ్రంథముగ నున్నప్పటికిని సారతరమై యున్నది.

2. నిఘంటువులు :

అమరసింహవిరచిత నామలింగానుశాసనమునకుఁ బ్రతిపదాంధ్ర టీకయు సందంధుఁ గొన్నిగ వివరములును నీ విభాగములోని మొదటి మొని మిది (859-866) గ్రంథములలోఁ బ్రతిపాదితములు. తరువాతి యాఱు (867-872) గ్రంథములలోఁ బ్రతిపాద్యము తాళ్లపాక తిరువెంగళాచార్యు లచే విరచింపఁబడిన "గురుబాలప్రబోధిక" యనెడి నామలింగానుశాసన వ్యాఖ్య. ఒక్కొక్క శబ్దమునకును సంస్కృతాంధ్రముల వ్యుత్పత్త్యర్థ ములతోఁబాటు వివేచనమును గలదు.

3. జ్యోతిషము :

ఈ విభాగమునఁ గొన్ని గ్రంథములు ముఖ్యములుగఁ బేర్కొనఁ దగినవి గలవు. నెల్లూరు బూడి కృష్ణయామాత్యప్రణీత మైన (D. 873) గాళికాశకునప్రబంధము, వేములవాడ భీమన్నకవి పద్యములు (877-881) సాముద్రికలక్షణము. [1]బృహజ్జాతక హోరాప్రదీపికల కాంధ్రటీక యిత్యాది గ్రంథములు ముఖ్యము లని చెప్పనగును.

4. వేదాంతము :

తాళ్లపాక తిరుమలార్యప్రణీత మైన వచనరూప మగు ఆంధ్రటీకతోఁ గూడిన భగవద్గీత, పంచీకరణప్రక్రియాటీక యిందుఁ బేర్కొనఁదగిన

---

1. ఈ బృహజ్జాతకటీకా కర్త విష్ణువర్ధనదండనాయకుని కాలము క్రీ. శ. 1100 ప్రాంతము అని శ్రీ యుత నిడుదవోలు వేంకటరావు ఎమ్.ఏ. గారిచేఁ దమ "తెనుఁగు కవుల చరిత్ర" లోఁ బేర్కొనఁ బడియున్నది.

(See page 179 of Lives of Telugu poets (From earliest times to 1250 A. D.) by Sri N. Venkata Rao., M. A., Published bv the Universty of Madras in 1953.)

గ్రంథములు. ఈ యాంధ్రగ్రంథముల సూచిక (2-వ సంపుటము)ను సిద్ధముచేసిన తరువాత కనుఁగొనఁబడిన "బ్రహ్మవిద్యాసుధార్ణవము" అను గ్రంథ మీసూచికయొక్క కట్టకడపటఁ జేర్పఁబడియున్నది. పై గ్రంథము పరమానందతీర్థులచే విరచింపఁబడినది.

5. సంగీతము :

శాహమహారాజు (1684-1711) కాలమున సంగీతశాస్త్రమునను నాట్యశాస్త్రమునను బరిపూర్ణపరిశోధనలు జరిగినవి. శాహమహారాజు కూడ నన్ని శాఖలలోను విశేషించి సంగీతనాట్యశాఖలలో విశేషపరిశ్రమను జరిపిన విద్వాంసుఁడు. సంగీతశాస్త్రజ్ఞుల నందఱిని గూర్చి పరిశోధనల జరిపించి వారివారి యభిమతానుసారముగ సంగీతలక్షణ లక్ష్యగ్రంథముల వ్రాయించిన ఘనుఁడు శాహమహారాజు. ఇతని కాలపు పరిశోధనల ఫలితముగ నేర్పడిన గ్రంథము లన్నియు నేటికిని విస్మయావహము లగుచున్నవి. విశేషించి పై గ్రంథము లన్నియు నాంధ్రభాషలోను దెలుఁగు లిపిలోను వ్రాయఁబడి యున్నవి.

కర్ణాటకసంగీతసంప్రదాయానుసారముగ నాలాపములను గూడ గ్రంథస్థము సేయించియున్నాఁ డీ మహారాజు. ఈ యాలాపనగ్రంథములు నేటికిని తెలుఁగుభాషలో వివరముగ (తెలుఁగులిపిలో) వ్రాయబడినవై యీ గ్రంథాలయమున భద్రపఱుపఁబడియున్నవి. పంచనదక్షేత్రమున వసించిన ప్రసిద్ధభాగవతోత్తము లగు త్యాగబ్రహ్మమునకుఁ బూర్వ ముండిన సంగీతసంప్రదాయములును, రాగలక్షణములును, తాళలక్షణములును, గీతములును, సూళాది మొదలగు నవియు నీ భాగమునఁ బ్రధానస్థానము నాక్రమించినవి. సంగీతానుసారి సాహిత్యనిర్మాణమున కుపకరించు రీతిని 'తాననిఘంటువులు' (D. 909-910) ఆంధ్రటీకాసహితము లగు "సంగీతరత్నాకర" గ్రంథములు నీ విభాగమునఁ బేర్కొనఁదగినవి. విశేషించి సంగీతనాట్యగ్రంథము లన్నియు నించుమించు తెలుఁగుభాషలోను దెలుఁగులిపిలోను వ్రాయఁబడి యుండుటను బట్టి వీని నన్నిటిని నేనాఁడో ఆంధ్రగ్రంథసూచికలోఁ జేర్చియుండవలసినది.

విజయనగరసామ్రాజ్యకాలము నాటి సంగీతనాట్యసత్సంప్రదాయముల ప్రతిబింబములై ప్రకాశించు యీ గ్రంథము లీలనో ప్రథమభాగమునఁ జేర్చఁబడలేదు. ఆంధ్రదేశపు కళలలో నగ్రస్థానము వహింపఁదగిన సంగీతనాట్యకళలు (కర్ణాటక సంగీతము, భరతనాట్యము) పరిపూర్ణసమృద్ధి నందినది శాహమహారాజు కాలములోనే. పై రెండుశాస్త్రములలో మొదటిది పూర్ణముగ నీ విభాగమున గలదు. ఈ విభాగమున B. 11592 సంఖ్యగల గ్రంథము రెండుమార్లు పేర్కొనఁ బడియుండుట (D. 928, 938) ప్రామాదికము.

6. నాట్యము :

సంగీతనాట్యశాస్త్రములకు సంబంధించిన వివిధపరిశోధన లీ తంజావూరులో జరిగినట్లు పూర్వమే తెలుపఁబడినది. విజయనగరసామ్రాజ్య కాలమునాటి భరతనాట్యసంప్రదాయములు నేటికిని నిట సురక్షితముగ నుండుటకు మూలకారణము లీ సరస్వతీమహాలులోని భరతనాట్యగ్రంథ ములే యనుటలో సందియ ముండదు. చాలవఱకు నన్నిగ్రంథములు నాంధ్రానువాదములతోను వివేచనములతోను గూడిన సంస్కృతగ్రంథ ములు. వీనిలో "అభినయదర్పణము" (D. 948–956) 'అర్జునభర తము' (D. 960, 961) ఆదిభరతము (D. 962–965) భరతార్ణవము (D. 975, 976) మొదలగు గ్రంథములు విశేషముగఁ బేర్కొనఁదగినవి.

7. వైద్యము :

సంగీతనాట్యశాస్త్రములలో జరిగిన పరిశోధనలతో సమానముగనే ఆయుర్వేదవిధానములలోను నిర్విరామపరిశోధన లీ తంజావూరులో జరుగుచు వచ్చుచుండినట్లు తెలియుచున్నది. రెండవ శరభోజీమహారాజు (1798–1832) కాలమున నీ పరిశోధనలు పరాకాష్ఠ నందుకొన్నవి. తత్ఫలితముగ నాయుర్వేదవైద్యవిధానము నంతయు 18 భాగములుగ విభజించి 18 గ్రంథములను సిద్ధము చేయించియున్నాఁడు శ్రీ శరభోజీమహా రాజు. అవి యన్నియుఁ దమిళభాషలో ఛందోబద్ధములై యున్నవి.

వాని నిర్మాణమునకు నితరపరిశోధనలకు ననేకవిధముల నుపకరించిన గ్రంథములే యీ విభాగమున గల గ్రంథము లని చెప్పవచ్చును. ఈ విభాగమునఁ గూడఁ జాలగ్రంథము లాంధ్రానువాదముతోఁ గూడిన సంస్కృత గ్రంథములే. అభిధానరత్నమాల (978-982) అష్టాంగనిఘంటువు (983, 984) గుణపాఠము (987) ధన్వంతరినిఘంటువు (990-993) వైద్యనిఘంటువు (1018) మొదలగు నవి ఆయుర్వేదవైద్యవిధానము నభ్యసింపఁ గోరువారి కుపకరించు ప్రముఖనిఘంటుగ్రంథములు. వైద్యచింతామణి, వాజీకరప్రయోగములు, యోగచింతామణి మొదలగు ఆంధ్రటీకాసహితము లైన గ్రంథము లిత్యాదులు ముఖ్యములు.

8. పశ్వాదివైద్యము :

ఇందు ముఖ్యముగ నశ్వవైద్యము గజశాస్త్రము, గజవైద్యము, ఇత్యాదులు ప్రముఖస్థానమును వహించియున్నవి. ఇంచుమించు నన్నియు నాంధ్రటీకాసహితము లైన సంస్కృతగ్రంథములు.

C. ప్రకీర్ణకభాగము

ఇందు దక్షిణదేశీయాంధ్రసంప్రదాయానుసార మైన వివాహప్రయోగము కొంత తెనుఁగున గొంత సంస్కృతమునను వ్రాయఁబడిన గ్రంథ మొకటి మాత్రము గలదు. ఈ గ్రంథముతో నీ సూచిక పూర్తి యగుచున్నది. ఇదే విధముగ నింకను బరిశోధింపవలసిన శాఖలు గలవు. వాని పరిశోధన ముగిసినదే యవశ్యమైనచో నాంధ్రగ్రంథముల యొక్క మూఁడవ భాగము కూడ సిద్ధము చేయఁబడగలదు.

V
పరిష్కరణము

ఈ సూచికను సిద్ధముచేయునపు డనుసరించిన విధానములను గుఱించి తెలుపుట చాల ముఖ్యము. ఒక సంఖ్య గల గ్రంథమును గుఱించి వివాదాంశమే లేదు. కాని యొక తాళపత్రసంచయముయొక్క సంఖ్య యొకటియే యై యుండి యాగ్రంథసంచయమున నొకటికిఁ బైబడిన

గ్రంథము లున్న చోట నెన్ని గ్రంథము లా గ్రంథసంచయమున నున్నవో యన్నివిభాగములుగ నాసంఖ్య a, b, c, d అను క్రమమున విభజింపఁబడి యున్నది. ఉదాహరణముగ - 854, 855, 856 సంఖ్యలు గల “ శాహ రాజపదములు ” అను మూఁడు గ్రంథములు నొక్కే గ్రంథసంచయమున గలవు. ఆ గ్రంథసంచయముయొక్క సంఖ్య Vahi No. 605. ఆ సంఖ్యను (గ్రంథత్రయ ముండుటవలన) మూఁడుగ విభజించి మొదటి గ్రంథముయొక్క సంఖ్య 605 a, అనియు రెండవ గ్రంథముయొక్క సంఖ్య 605 b, అనియు, మూఁడవ గ్రంథముయొక్క సంఖ్య 605 b, అనియు వ్యవహరింపఁబడియున్నది. బహుళముగ నీ నియమమే యన్ని గ్రంథముల విషయమున ననుసరింపఁబడియున్నది. ఈ పద్ధతిలోని గుణదోషములతో నున కిపుడు పనిలేదు. కాని ప్రకృతనియమమును వివరించుటయే యీ ప్రయత్నము.

చెదరిన ముత్యాలు

ఈ గ్రంథాలయములోని సంస్కృతవిభాగమున నాంధ్రవిభాగము నను గల యనేక గ్రంథములందు గ్రంథముతో సంబంధములేని యాకు లలోఁ గొన్ని యమూల్యము లగు విషయములు పద్యములు మొదలగు నవి వ్రాయఁబడియున్నవి. వాని నాంధ్రపాఠకలోకమున కందిచ్చుటకు వేరు మార్గము కనబడదు. పైవానిని వ్రాసియుంచినవారి ప్రయత్న సాఫల్యమును గోరి “ చెదరినముత్యాలు ” అను శీర్షికక్రింద నవి పొందుఁ బఱచఁబడియున్నవి. ఈ విభాగము “ అనుబంధము-క ”గఁ జేర్చఁబడి యున్నది. ఈ విధముగ నెన్నియో “ ముత్యము ” లిందు దొరకగలవు. కాని యిప్పటి కింతవరకే సేకరింప వీలైనది. మఱియొక సందర్భమున దొరకగల యవకాశమును బట్టి యీ విధముగ దొరకగల “ ముత్యము” లను పాఠకలోకమున కందించఁగలము.

ఈ యాంధ్రగ్రంథముల సూచికయొక్క ద్వితీయసంపుటమును సిద్ధముచేయు భారము నాయందుంచి తత్పరిష్కరణమును గూడఁ జేయ బ్రోత్సహించి యన్ని విధముల సౌకర్యములను గల్గించిన యీ గ్రంథాలయపు నిర్వాహకసంఘగౌరవకార్యదర్శి యగు శ్రీయుత ఎస్. గోపాలన్ బి.ఏ.,బి.ఎల్.,గారికి నామనః పూర్వక నమస్కారములు. మా యీ యుద్యమమును సకలవిధములఁ బ్రోత్సహించి యీ సంపుటమునకు "మున్నుడి"ని గూడ వ్రాయుట కంగీకరించి యాదరాభిమానములఁజూపి శ్రేయస్కరములగు సలహాల నిచ్చి యాశీర్వదించిన విద్యారత్న బ్రహ్మశ్రీ నిడుదవోలు వేంకటరావు ఎం ఏ., గారికి కృతజ్ఞతాపూర్వకాభివాదములఁ దెలుపుచున్నాను. ఆరితేఱిన ముద్రాపకు లగు మదరాసు "రత్నం ప్రెస్స్" వారీ గ్రంథమును ముద్రించుటయం దనేకవిధములైన శ్రమములను పాటించక త్వరితముగను శుద్ధముగను ముద్రించుటలోఁ జూపిన కౌశల్యము మెచ్చఁదగినది. పై ప్రెస్సువారికి నా ధన్యవాదములు.

ఈ తంజావూరు సరస్వతీమహాల్ గ్రంథాలయములోని యాంధ్ర గ్రంథముల సూచిక రెండవ భాగమును సిద్ధముచేయుటలోను నద్దానిని ప్రచురించుటలోను ననివార్యముగను ప్రమాదికముగను నెన్నియో తప్పులు దొర్లియుండవచ్చును, విజ్ఞులు నీరక్షీరన్యాయమునఁ బరిగ్రహింపఁ బ్రార్థన.

సరస్వతీమహాల్ గ్రంథాలయము }
తంజావూరు, 15-7-1958 }

విరలదేవుని సుందరశర్మ

విషయసూచిక
DETAILED CONTENTS

I కావ్యవాఙ్మయము Kāvya Literature. 817-857.

పద్యకావ్యము - Padyakāvya 817-823.

ద్విపదకావ్యము Dwipadakāvya 824-825

శతకము - Śataka 826-830.

యక్షగానము - Yakshagānamu 831-843.

831. కొరవంజి — Koravanji
832, 833. భక్తవత్సలవిలాస నాటకము — Bhaktavatsalavilāsanāṭakamu
834. మన్యమాదిగ — Manyamādiga
835. రాజకన్యాపరిణయము — Rājakanyāpariṇayamu
836. రాజరంజనవిద్యా విలాసనాటకము — Rājaranjanavidyāvilāsa-nāṭakamu
837. శచీపురందరనాటకము — Śacīpurandaranāṭakamu
838-842. శ్రీకృష్ణలీలావిలాస నాటకము — Śrīkṛshṇalīlāvilāsanāṭakamu
843. శ్రీకృష్ణవిలాసనాట [కము — Śrīkṛshṇavilāsanāṭakamu

స్తోత్రము - Stōtra 844-849.

844. ఆంజనేయనవరత్న మాలిక — Ānjanēyanavaratnamālika
845, 846. శ్రీకృష్ణకర్ణామృతము — Śrīkṛshṇakarṇāmṛtamu
847. శ్రీకృష్ణకర్ణామృత (సంగ్రహ)ము — Śrīkṛshṇakarṇāmṛta(sangraha)mu
848. సూర్యదండకము — Sūryadaṇḍakamu
849. సౌందర్యలహరి — Soundarayalahrī

పదములు - కీర్తనలు - Padas - Kīrtanas 850 - 857.

850, 851. ఏకోజీసాహిత్యము — Ēkōjīsāhityamu
852, 853. త్యాగేశపదములు — Tyāgēśapadamulu
854-856. శాహరాజపదములు — Śāharājapadamulu
857. శ్రీరామకీర్తనలు — Śrīrāmakīrtanalu

II శాస్త్రవాఙ్మయము - Śāstra Literature 858 - 1041 and 1043.

ఛందస్సు - Chandas 858.

858. ఛందము — Chandamu

నిఘంటువు - Nighantu 859 - 872.

859-866. నామలింగానుశాసనము — Nāmalingānuśāsanamu
867-872. నామలింగానుశాసన వ్యాఖ్య — Nāmalingānuśāsanavyākhya

జ్యోతిషము - Jyōtisha 873 - 883.

873. గౌళికాశకునప్రబంధము — Gouḷikāśakunaprabandhamu
874, 875. ప్రశ్నచింతామణి — Praśnacintāmaṇi
876. బృహజ్జాతకటీకా — Bṛhajjātakatīkā
877-881. భీమన్నపద్యాలు — Bhīmannapadyālu
882. సాముద్రికలక్షణము — Sāmudrikalakshaṇamu
883. హోరాప్రదీపిక — Hōrāpradīpika

వేదాంతము - Vēdānta 884 - 885 and 1043.

884. పంచీకరణప్రక్రియా[టీకా — Pancīkaraṇaprakriyātīkā
1043. బ్రహ్మవిద్యాసుధార్ణవము — Brahmavidyāsudhārṇavamu
885. శ్రీమద్భగవద్గీత — Śrīmadbhagavadgīta

సంగీతము - Sangīta 886 - 947.

886-895. గీతములు — Gītamulu
896-902. గీతములు - రాగలక్షణములును — Gītamulu - Rāgalakshaṇamulunu
903. గీతాదులు — Gītādulu
904-908. జతి — Jati

909, 910.	తాననిఘంటువు	Tānanighantuvu
911, 912.	తాళదశప్రాణములు	Tāḷadaśaprāṇamulu
913.	తాళదశప్రాణలక్షణ	Tāḷadaśaprāṇalakshaṇamu
914.	తాళలక్షణము [ము	Tāḷalakshaṇamu
915, 916.	నానావిధగీతములు	Nānāvidhagītamulu
917.	ప్రస్తారలక్షణము	Prastāralakshaṇamu
918-938.	రాగలక్షణము	Rāgalakshaṇamu
939.	రాగలక్షణము – గీత ములు [సూళాది	Rāgalakshaṇamu-Gitamulu
940.	రాగలక్షణము –	Rāgalakshaṇamu-Sūḷādi
941-944.	సంగీతరత్నాకరము	Sangītaratnākaramu
945, 946.	సూళాది	Sūḷādi.
947.	స్వరజతి	Svarajati

నాట్యశాస్త్రము–Nātyaśāstra 948-977.

948-956.	అభినయదర్పణము	Abhinayadarpaṇamu
957, 958.	అభినయలక్షణము	Abhinayalakshaṇamu
959.	అభినయలక్షణము – హస్తలక్షణము	Abhinayalakshaṇamu - Hastalakshaṇamu
960, 961.	అర్జునభరతము	Arjunabharatamu
962-964.	ఆదిభరతము	Ādibharatamu
965.	ఆదిభరతము – హస్తాధ్యాయము	Ādibharatamu - Hastādhyāyamu
966.	చిత్రనాట్యవిధము	Citranātyavidhamu
967.	తద్ధిత్తోన్నం	Taddhittonnam'
968.	నక్షత్రాభినయము	Nakshatrābhinayamu
969, 970.	నాట్యవిషయసంగ్ర	Nātyavishayasangrahamu
971,972.	నాట్యలక్షణము[హము	Nātyalakshaṇamu
973.	నృత్యశాస్త్రసంగ్ర	Nṛtyaśāstrasangrahamu
974.	పూర్వరంగము[హము	Pūrvarangamu
975, 976.	భరతార్ణవము	Bharatārṇavamu
977.	హస్తాధ్యాయము	Hastādhyāyamu

వైద్యము - Vaidya - 978 - 1022.

978–982.	అభిధానరత్నమాల	Abhidhānaratnamāla
983, 984.	అష్టాంగనిఘంటువు	Ashtānganighantuvu
985.	ఔషధయోగములు	Aushadhayōgamulu
986.	గారుడప్రయోగములు	Gārudaprayōgamulu
987.	గుణపాఠము	Guṇapāṭamu
988.	చింతామణి	Cintāmaṇi
989.	ద్రవ్యశుద్ధ్యాది	Dravyaśuddhyādi
990–993.	ధన్వంతరినిఘంటువు	Dhanvantarinighantuvu
994, 995.	నానావిధవైద్యము	Nānāvidhavaidyamu
996–999.	నానావిధౌషధయోగములు	Nānāvidhoushadhayōgamulu
1000–1002.	భేషజకల్పము	Bhēshajakalpamu
1003.	యోగచింతామణి	Yōgacintāmaṇi
1004.	రసయోగములు [లు	Rasayōgamulu
1005.	రోగములు–నిదానము	Rōgamulu - Nidānamulu
1006.	లోహద్రావకాది	Lōhadrāvakādi
1007, 1008.	వాజీకరప్రయోగములు	Vājīkaraprayōgamlu
1009.	వాతరోగనిదానము–చికిత్స	Vātarōganidānamu - Cikitsa
1010.	వాతరోగనిదానము	Vātarōganidānamu
1011.	వృంతాకప్రయోగము	Vṛntākaprayōgamu
1012–1017.	వైద్యచింతామణి	Vaidyacintāmaṇi
1018.	వైద్యనిఘంటువు	Vaidyanighantuvu
1019.	వైద్యప్రక్రియలు	Vaidyaprakriyalu
1020.	వైద్యశాస్త్రము	Vaidyaśāstramu
1021.	శతశ్లోకి	Śataślōkī
1022.	సవావాయుగ్రంథము	Savāvāyugranthamu

పశువైద్యము మొదలగునవి- Veterinary Science 1023 - 1041.

1023. అశ్వవైద్యము Aswavaidyamu
1024-1026. గజవైద్యము Gajavaidyamu
1027-1035. గజశాస్త్రము Gajaśāstramu
1036, 1037. గజశాస్త్రము - వైద్యము Gajaśāstramu - Vaidyamu
1038. సహదేవపశు వైద్యము [సము Sahadēvapaśuvaidyamu
1039-1041. హయలక్షణవిలా Hayalakshanavilāsamu

III వివిధవిషయములు Miscellaneous 1

1042. వివాహప్రయోగము Vivāhaprayōgamu

A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

TELUGU MANUSCRIPTS

IN THE

TANJORE MAHĀRĀJA SERFOJI'S

SARASVATĪ MAHĀL LIBRARY

~oo~

Vol. II

817. ఆంధ్రభాగవతము

(దశమస్కంధము)

ĀNDHRA BHĀGAVATAMU (Daśam skandhamu)

No. 478/114. Marathı Bundle 230. Substance-paper. Sheets-50. Lines 9 to a page. Script—Devanagrı. No of granthas-1175. Author-Bammera Pōtana. Incomplete. printed.

Beginning:

శ్రీ గణేశాయనమః శ్రీ సరస్వత్త్యైనమః శ్రీ గురుభ్యోనమః.

క. శ్రీకంఠచాపఖండన, పాకారిప్రముఖవినుత భండనవిలస
త్కాకుస్థవంశమండన, రాకేందుయశోవిశాల రామనృపాలా.

వ. మహనీయగుణగరిష్ఠు లగు నమ్మునిశ్రేష్ఠులకు నిఖిలపురాణవ్యాఖ్యాన
వైఖరీసమేతుండైన సూతుం డిట్లనియె. నట్లు ప్రాయోపవిష్టుండైన
పరిక్షిన్నరేంద్రుండు శుకయోగీంద్రుం గనుంగొని.

క. తెలిసితివి సోమసూర్యుల, కులవిస్తారంబు వారికులము ధరిత్రీ
శుల నడవళ్లును వింటిమి, కలరూపము లెల్ల మాకు కడువెఱుఁగులుగాన్,

End :

వ. మఱియును తల్లులుల్లంబుల పిల్లువెల్లి గొను వేమఱ నందనులకు నభ్యం
గనంబులుచేసి నలంగు లిడి మజ్జనంబులు గావించి గంధంబు లలంది తొడ
వులు దొడిగి నిటలఫలకంబుల రక్షాతిలకంబుల పెట్టి పదార్థసంపన్నంబు
లైన యన్నంబు లొసంగి సన్నంబులుగాని మన్ననలు చేసినా.

క. ఏతల్లులకే బాలకు, లే తెఱంగున దిరిగి ప్రీతి యొనగింతురు ము
న్నాతల్లుల కాబాలకు, లా తెఱగున ప్రీతిచేసి రవనీనాథా.

వ. ఆసమయంబున.

ఉ. పాయని వేడ్క-తో నునికిపట్టులకుం జని గోవు లెల్ల నం
బాయని చేరి హుంమనుచు సైకొని మూర్కొని పంచి డిల్లిపె
ల్లైయతిరేకమై పొదుగులం దెడలేక స్రవించుచున్న పా
లాయడ నాకుచుం సుముఖులై యొసంగెం (నిజవత్సకోటికిం.)

Colophon : Nil.

Subject :

ఆంధ్రభాగవతము (దశమస్కంధము, పూర్వభాగము) ఇందు దశమస్కంధారంభము మొదలు బ్రహ్మ గోవత్సములను గోపాలకులతో కూడ నంతర్ధానము చేయుటవరకు నున్నది. పూర్వభాగమున కొంత భాగము మాత్రమే లభ్యమగుచున్నది.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాంత యందమైనది. శైథిల్యము గానరాదు. తప్పులున్నవి. గ్రంథపాతముగూడ నున్నది. ఈ ప్రతి కాగితములలో వ్రాయబడినది.

---

818. ఆంధ్రభాగవతము
(దశమ స్కంధము)

ĀNDHRA BHĀGAVATAMU (Daśam skandhamu)

Hindi Bundle - No. 83 - अ (Ms. 287) Substance—paper No. of Sheets-73. Lines 8 to a page. Script-Devanagari. No. of Granthas-1494. Author - Bammera Pōtanāmātya. Incomplete, printed.

Beginning :

శ్రీః శుభమస్తు అవిఘ్నమస్తు.

క. శ్రీకంఠచాపఖండన, పాకారిప్రముఖవినుత భండనవిలస
త్కాకుత్స్థవంశమండన, రాకేందుయశోవిశాల రామనృపాలా.

వ. మహనీయగుణగరిష్ఠు లగు నమ్మునిశ్రేష్ఠుల నిఖిలపురాణవ్యాఖ్యాన
వైఖరీసమేతుండైన సూతుం డిట్లనియె. నట్లు ప్రాయోపవిష్టుండైన
పరీక్షిన్నరేంద్రుండు శుకయోగీంద్రుం గనుంగొని.

క. తెలిపితివి సోమసూర్యుల, కులవిస్తారంబు వారికులము ధరిత్రీ
శుల నడవళ్లను వింటిమి, కలరూపములెల్ల మాకుఁ గడువెఱఁగులుగాన్.

End :

ఉ. ఎన్నఁడు నైన యోగివిభు లెవ్వనిపాదపరాగ మింతయున్
గన్నుల గాన రట్టి హరి కౌగిట జేర్చుచు జెట్ట బట్టుచున్
తన్నుచు గ్రుద్దుచున్ నగుచు దద్దయు పైపడి కూడియాడుచున్
మన్ననచేసి వల్లవకుమారులు భాగ్యము నింత యొప్పునే.

క. విందులకును బ్రహ్మసుఖా, నందంబై భక్తగణమునకు దైవతమై
నందునికి బాలుఁ డగు హరి, పొందుగ నెరిగొల్లరిట్టి పుణ్యులుగలరే.

వ. అనిపలికి రంత.

క. అమరులమృతపానంబున, నమరినవారయ్యు నేనిశాటునిపంచ
త్వమునకు నెదుళ్లుచూతురు,తము నమ్మక ఇట్టి యఘుఁడుదరోద్ధతుఁడై.

Colophon : Nil.

Subject :

ఆంధ్రభాగవతము (దశమస్కంధము, పూర్వభాగము) దశమస్కంధా
రంభము మొదలు శ్రీకృష్ణుఁడు గోపకులతో గంగాతీరమున కేగుట
వరకు నున్నది. పూర్వభాగమున కొంతభాగముమాత్రమే లభ్య
మగుచున్నది.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత యొకతీరుగా లేదు, అందమైనదే. తప్పు లధిక
ముగఁ గలవు. గ్రంథపాతమును గలదు. శైథిల్యము గానరాదు. ఈ
ప్రతి కాగితములలో వ్రాయఁబడినది.

819. ఉత్తరగోపురము

UTTARAGŌPURAMU

M. 21. b. Substance - Palm-leaf Leaves-14. (49-62) Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of granthas 140. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

ఉత్తరగోపుర వచనం :

అయ్యవసరంబున దశకంధరుండు తన ప్రధానవర్గంబులం పిలిపించి యిట్లనియె. అదె సువేలాచలంబున రాఘువేశ్వరుం డబ్ధి దాటి మర్కట బలంబులతో వచ్చి విడిసె నని సుకుచారులు మాకుం జెప్పిరి. మీరా రామచంద్రుని బలంబు లీవలికి రాకుండా నాంగదమని నాతోనాడి పౌరుషంబులు విడింబోయెరా, యిక మిమ్ము నేమన నేర్తు నెరకున్నారె మమ్ము నొల్లకున్నారుగాక యనుచు రావణుం డప్పుడు రాముండు సువేలాద్రి నున్న తెరంగు చూతము రండనుచు,

*   *   *   *

బహుద్వారంబులం గలిగి శోభితంబై యొప్పందగినట్టి యుత్తరగోపుర బెక్కి చూచి రామబలంబులను సేనలు సేనాధిపతులును రామలక్ష్మణుల చూడ నపేక్షించి రథంబు డిగ్గి యా గోపురంబెక్కి ఇంద్రజిత్తు అతికాయాది కొమారులు వుభయపార్శ్వంబులున్నూ సమస్తాది మంత్రులు వినంగా శుకచారులం బిలిచి యిట్లనియె. మీరు రామబలంబులు చూచి వస్తిరి. యే మంత్రితో భాషించు, యెవ్వనిమీద కరుణ, యెవ్వనితో యిష్ట లాభంబులు బ(లు)కు, యెవ్వరు రాముని కాప్తులు.

End :

అతండీ వాక్యంబులకు సంతోషహృదయుండై కృపాదృష్టిం జూచి విను విభీషణ మీయన్న మిక్కిలి బంటువాని శౌర్యంబు నటిది యెనిన యే బవళించేకాని కూర్చుండేకాని నిలువంబడేకాని శరంబు తొడిగితినేని మనవంశంబు నాకేల భంగంబు తేలక్ష్మణా యని విల్లందు కొని అంగుష్టంబున గుణయు మెక్కించి గుణధ్వని సేసె, నంత దిక్కులు ప్రక్కలయ్యె, దిగ్గజంబులు వణంకె, తారలు డుల్లె, సముద్రంబులు

గలింగె, అంతాన, అర్ధచంద్రబాణంబు రంధ్రంబు విలుం దిగిచి యిక్ష్వాకువంశంబునఁ బుట్టితినేని జానకి పతివ్రత యగునేని వేదంబు సత్యంబు లయ్యేనేని రావణుండు అధర్మియేని తీవ్రగతిని అభిమంత్రించి యేసిన ఆశరంబు వొకటి పదియూ పదియూ నూరూ, వెయి లక్ష కోట్లై అర్బుదంబులై నిఖర్వదంబులై ఖర్వంబులై పద్మంబులై వేయు తుండంబులై రాయంచగతులం గల్గి తుమ్మెదపోలతుల చందంబున అంతా రావణునికి బట్టిన ఛత్రచామర అలవట్ట ధ్వజంబులు గ్రక్కున ద్రుంచి అది గాలిపడిగలా చందంబునా అబ్ధిలో గొన్ని అవనిపై గొన్ని ఆకాశంబుపై గొన్ని వనచరయూధంబుపై గొన్ని లంకలో గొన్ని యీ విధంబునం పాశిథువజనియె. అంతట భాస్కరుం డంబర మధ్యంబున వెలింగె. యింతా నేసి పోయె రాము బాణంబు.

Colophon : Nil.

Subject :

ఉత్తర గోపురము. రావణుం డుత్తరగోపురం బెక్కి రాముని సైన్యము గని చారులవలన సకలవృత్తాంతముల నరయుట యిందు ప్రతిపాదితము.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత రోఁత. తప్పులధికము. శైథిల్యగ్రంథపాతములు గానరావు. గ్రంథకర్తృనామము గానరాదు.

---

820. రాధామాధవసంవాదము

RĀDHĀMĀDHAVASAMVĀDAMU

M. 381. Substance - palm-leaf. Leaves-48. Lines 6 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-1050. Author-Venkatapathi Complete. printed.

Beginning :

శుభమస్తు.

అభ్యుదయపరంపరాభివృద్ధిగా నారచియింపం బూనిన రాధామాధవ సంవాదం బను మహాప్రబంధంబునకు కథాక్రమం బెట్టి దనిన.

821. రామాయణము
RĀMĀYANAMU

M. 18 (b) Substance - palm-leaf. No. of Leaves-116 Lines 8 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas 1650. Author—Raghunātha nāyaka. (King of Tanjore) Incomplete. printed.

Beginning :

శ్రీ రామచంద్రాయనమః.

శా. శ్రీ సీతాలలితాంగి యంకమున రంజిల్లంగ నంగాంగలీ
లాసంగంబునఁ జెంగలించుచును గల్పద్రుమస్ఫురచ్ఛాయ ను
ద్భాసిప్రోన్నతరత్నపీఠమున మోదం బొప్పగా నుండు నా
కౌసల్యాసుతుఁ డిచ్చు మాకు నెపుడుం గల్యాణసాకల్యముల్.

సీ. అనివార్యమాఖర్యహారిరత్నాకర
కాంచీమతల్లి యేకాంతతల్లి
మానిసమ్మానితానూనతత్వజ్ఞాన
వాసనోత్కంఠి యేవనితతండ్రి
పౌలస్త్యజయపటుప్రౌఢబాహాటోప
విశ్వోపకర్త యేవెలఁదిభర్త
సురనాథసాహాయ్యకరణ సముద్దామ
భుజధామసీమ యేపొలఁతిమామ

గీ. యాపరమమంగళైకవిఖ్యాతచరిత
జగదభిష్టుతపావనసుగుణజాత
సీత శీతలదృష్టివిశేషలీల
చేత రంజిల్ల మమ్ము బోషింపుగాత

ఉ. రామునియాజ్ఞ చేకొని తరంగకులాకులసత్వసంకులో
ద్దామగభీరసాగరము దాటె జవం బలరంగ నేఘనుం
డామరుదాత్మజాతుఁడ సహాయబలుండు సహాయుమైమ ముల్
రామకథాపయోధి జతనంబున దాటగఁజేయు గావుతల్.

మ. పదమంజీరఝుళంఝుళార్భటిజటాబంధామృతాంధస్తటి
న్యుదయద్భంగఘుమంఘుమస్వనముఁ దండూద్యన్మృదంగధ్వనిం
బొదలించంగ నటించు నాటినటుఁ డింపుల్ మీఱ నాడించుగా
తనయస్మద్రసనాగ్రరంగమున వాగ్దాటీనటి న్మాటికిన్.

* * * * *

వ. అని యిష్టదేవతానమస్కారంబునుం బురాతనాధునాతనమహాకవి
పురస్కారంబునుం గుకవితిరస్కారంబునుం గావించి యే నొక్క ప్రబం
ధంబు విద్వత్కవిహృద్యసౌశబ్ద్యగుణబంధు బంధురనవరసాస్పద
పదనిబంధంబుగాఁ జేయ నూహించియున్నచో నొక్కనాటి వేఁకువ
నస్వప్నతంబుగ మద్భాగ్యవశంబున.

సీ. శ్రవణకుండలముల చంద్రు గెల్చిన నెమ్మొ
గమునకు నీరాజనము లొసంగ
మొలక నవ్వద్దాల గెలిచిన చెక్కుల
కడలకుఁ దెల్లబావడలు వీవ
బంగరువిలు త్రైరిఁ బరిమార్చు కేలికిఁ
గనకాభిషేకంబు నొనర జేయ
మంజీరరవము పద్మముల భంగించిన
పదముల బిరుదసంపదలు వొగడ

గీ. వెంట జయలక్ష్మివలె మచ్చకంటి యొత్తు
నీడవలె నొక్క కొమరుండు గూడి నడవఁ
గన్నుల దయారసంబు చిల్కంగ నొక్క
నీలవర్ణుండు నాగ్రనోల నిలిచె లీల.

క. నిలిచి నను బ్రేమఁ జేర్కొని
పిలిచి కృపారసము నిండి వెడగొందెడుచూ
పుల జూచి వేడ్క నవ్వుచు
బలికె మృదుగంభీరమధురబంధురఫణితిన్.

క. నీ విప్పు డొక ప్రబంధము
గావించ దలంచు టెఱింగి కౌతుక మొప్పం
గా వచ్చితి నిను మెచ్చితి
భావంబున నేను రామభద్రుఁడఁ జుమ్మీ.

క. మామది సమ్మద మొదవఁగ
రామాయణకథయు నొడువు రఘునాథనృపా
నీమహితవాగ్విలాసము
భూమిం బొగడొందు సుకృతములు చేకూఱున్.

క. నీమృదులవాగ్విలాసము
రామాయణకథయు శర్కరయుఁ బాలుఁ బలెన్
ధీమత్కవిజిహ్వాల నెం
తేమధురిమ వొదలుచుండ నెలకొని యుండున్.

గీ. అచ్యుతాభ్యుదయాదిమహాప్రబంధ
ములు రసోచితపదబంధములు సెలంగఁ
జాల జెప్పితి వవి మాకు సమ్మదంబు
దెచ్చె హెచ్చుగ నచ్యుతాధిపకుమారా.

క. కావున రామాయణకృతి
గావింపు మదంకితంబుగా నవరసముల్
వేవేలు వగలఁ దగ నా
నావిధసందర్భమార్గనై పుణి మెఱయన్.

ఉ. శ్రీయొసఁగున్ యశోగరిమఁ జేకురుఁ బుణ్యఫలంబు లబ్బు దీ
ర్ఘాయువు గల్గు సంతతజయాభ్యుదయంబులు నించు సంపదం
బాయక పుత్రపౌత్రపరిపాటి ఘటిల్లుచు నుండు నెప్డు రా
మాయణసత్కథామహిమ నచ్యుత శ్రీరఘునాథభూవరా.

క. అని యానతిచ్చి చన నం
తన మేల్కని వేడ్క నెంత ధన్యుఁడనో యే
గనుంగొంటిం గలలోపల
ఘను రఘువల్లభు నటంచుఁ గౌతుక మొప్పన్.

* * * * *

షష్ఠ్యంతాలు

క. శ్రీరామచంద్రునకుఁ గరు
ణారసరుంద్రునకు నతజనవ్రజశుభవి
స్తారణనిస్తంద్రునకుం
జారణగణవినుతఘనయశస్సాంద్రునకున్.

క. ఖండపరశుకాండాసన
ఖండనపాండిత్యలసదఖండయశశ్శ్రీ
మండితదిఙ్మండలునకు
దండితశత్రునకు సురకృతస్తోత్రునకున్.

* * * * *

క. ధీరోదాత్తునకు జగ
ద్వీరోత్తంసునకు భవ్యదివ్యాకృతికిన్
వైరోచనకులమణికిన్
ఘోరోదక్షోభకరణచణబాణునకున్.

క. హైమవతీసన్నుతశుభ
నామునకు నిశాటపాటనపటూపటుసం
గ్రామున కగణేయగుణ
గ్రామున కభిరామునకును రఘురామునకున్.

వ. సమర్పితంబుగా నాయొనర్పం బూనిన నారామాయణంబునకుం గథా
క్రమం బెట్టి దనిన.

క. శ్రీయుక్తుండుఁ దపస్స్వా
ధ్యాయరతుఁడు బ్రహ్మసుతుఁడు నగు నారదు స
త్త్యాయత మగు హర్షమునం
బాయక వాల్మీకి యడిగె బంధురఘణశీలిన్.

End :

గీ. నీరుపాపలు గుమిగూడి నింగి కెగయు
వీచికారజ్జువులఁ గట్టి విడిచినట్టి
కాగితపు గాలిపటము నిష్కంపలీల
నున్నదో యన తెలిదీవి చెన్నుమీఱు.

గీ. వనధులకునెల్లఁ దారాజు గనుకపాల
కడలి పట్టించుకొను తెల్ల గొడుగనంగ
నెసఁగు దెలిదీవి తనమీఁద నింద్రనీల
కల మనగ శౌరి తనుశోభ గ్రమ్ముకొనఁగ.

గీ. ఏల నే నుండ గొల్లలయిండ్లు చొచ్చి
వెన్నదొంగిల నీవిద్య విడువు మనుచు
వారినిధి యల్లునికి నొకవంక వైచి
దిన్నగా వెన్న లనఁ దెల్లదీవి మెఱయు.

గీ. మహికి మగరాల మొగనూలు రహినహించు
బాలకడలిని హరినీలశాలిమధ్య
మైన తెలిముత్తియపు మొగ పనఁగ బరగు
దీప్రధవళప్రభల శీవి తెల్లదీవి.

గీ. నాఁ విభునకు వెరచి మైనాకపూర్వ
పర్వతంబులు లోనుండి పైనివేగు
నిలుపుగా జొప్పూమార్ప డిండీరపిహిత
దేహ మగు కొండ యన దెల్లదీవి మెఱయు.

గీ. కందుఁ గుందునుఁ జెందు నాయిందుసంధు
నంచుఁ జింతించి తప మాచరించి కడలి
గన్న కందునుఁ గుందునుఁ గనిన యిందు
చందమునఁ దెల్లదీవి చెన్నొందు నెపుడు.

క. అనుదినము వచ్చు బహునా
హీనులఁ గలయు కడలిపాల నేర్పరుపెఁగ వ
చ్చిన నంచనాసితచ్ఛద
మునఁదగు నద్ద్వీపమతిశీతాపం బగుచున్.

క. తెలిదీవి కలువరా(రా)
చలుపము రారాతినామచక్రస్థాంరుచిపీ
చులఁవో...రగ......పాండుర
సలిలంబులె నిండి దుగ్ధసాగర మయ్యెన్.

వ. అ...

Colophon : LL. 111. A.

ఇది శ్రీరామచంద్రసాంద్రకరుణాకటాక్షలబ్ధ సిద్ధసారస్వతవిశేష నిరర్గళ వాగ్వైభవశేష సరససాహిత్యకళాభోజ సత్యసంభాషితముఖాంభోజ సకలసామ్రాజ్యధౌరేయ నిత్యవితీర్ణిధారాధేయ నిరతావారితాన్నసత్రసంతోషితపంచాశత్సహస్రభూసుర బహువారావర్తిత మహోదానవైభవానర్తితకీర్తిభాసుర నిజనామాంకితాకళంకవస్తు సమగ్రబహుళాగ్రహారభూషితచోళధరామండల నిఖిలభోగవిభవ నిర్జితాఖండల సాధితసముద్రాంతరద్వీప పరనృపాలసంస్తుత ప్రతాప నేపాళభూపాలస్థాపనాచార్య కర్ణాటరాజపూజనీయధౌరంధర్య రామసేతుశ్రీరంగవిజయరాఘవపురకుంభఘోణాదిదివ్యస్థల ప్రతిష్ఠాపితరామభద్ర సర్వజనసంభావితగాంభీర్యముద్రావినిర్జితసముద్ర సదాశ్రితభరణదీక్షాదక్ష దక్షిణసింహాసనాధ్యక్ష రాజాధిరాజ సన్నుతాసాధారణశౌర్య దిగంతప్రసిద్ధతరౌదార్య సుజ్ఞానజనక సతత సంసేవితజనక పోషితవిద్వత్కవియూథ భువనశోభితగుణసనాథ బలవ

త్వరిపంథిగృహీతసామంతమహీకాంతవిమోచనశ్లాఘనీయబాహాబల మూర్తిమాంబాగర్భశుక్తిముక్తాఫల చినచెవ్వయాచ్యుతనృపాల పుత్ర సజ్జనస్తోత్రపాత్ర రూపరేఖావిజితకుసుమసాయక సకలధర్మ సంధాయక రఘునాథనాయకప్రణీతంబైన శ్రీమద్రామాయణంబున విబుధజనవినుతవివిధకథాశాఖాప్రకాండం బగు బాలకాండంబునందుఁ దృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరామచంద్రార్పణమస్తు.

Subject :

రామాయణము. ఇందు మూఁడాశ్వాసములు మాత్రము సంపూర్ణ ముగా గలవు. నాలుగవ యాశ్వాసముయొక్క యాదిభాగము కొంతమాత్రమే లభ్యమగుచున్నది. దేవతలు బ్రహ్మతో గలసి రావణబాధలను నారాయణునియొద్ద నివేదించుటకై వెళ్ళి శ్వేతద్వీప మును చూచుట. శ్వేతద్వీపవర్ణనమువరకే ప్రతిపాద్యము లభ్య మనుచున్నది.

Contents :

1-A	to	31-A	ప్రథమాశ్వాసము
32-A	to	86-B	ద్వితీయాశ్వాసము
87-A	to	112-A	తృతీయాశ్వాసము
113-A	to	116-B	చతుర్థాశ్వాసము (అసమగ్రము)

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత యందమైనది. తప్పులు లేకపోలేదు. గ్రంథ పాతము గానరాదు. శైథిల్యము స్వల్పము. ఈ గ్రంథము తంజావూరు రాజ్యమును పరిపాలించిన యాంధ్రనాయకరా జగు రఘునాథనాయ కునిచే రచింపఁబడినది (1614-1633). ఇతఁడు అచ్యుతాభ్యుదయా (ఇతని తండ్రి అచ్యుతుఁడు)ది కావ్యములను కూడ రచించెను.

ఈ గ్రంథము 1937 సంవత్సరమున కాకినాడ ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తువారిచే బ్రకటింపఁబడియున్నది.

822. శాహరాజుమీది పద్యములు

ŚĀHARĀJUMĪDI PADYAMULU

B. 10305. b. Substance - Palm-leaf. Leaves 17. Lines 3 to 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas-200. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning: Leaf No. 5.

సీ. స్థానత్రయంబును ద్వావింశతిశ్రుతి
తత్పంచజాతివిధంబు లెఱిఁగి
శుద్ధసప్తస్వర సురుచిరవైకృత
ద్వాదశస్వరముల వరుస లెఱిఁగి
గ్రామద్వయస్థితసునచతుర్దశమూర్ఛ
నములు(శుద్ధ)క్రమాఖ్యము లెఱింగి
శుద్ధకూటా-ప్యాయశుభతానగాధిక
ముఖ్యప్రస్తారముల నెఱింగి

గీ. ఖండమేరునష్టోద్దిష్టఘటన లరసి
గాన మొనరించు వాగ్గేయకారతతికి
నైఖరులు దిద్దు సద్గురుస్వామి వీవు
సాహితీధామ శాహేంద్రసార్వభౌమ.

గీ. అయిదుజాతుల మేరువు లరసి యెత్తి
గురులఘుక్షితు లెఱిఁగి యాచరితఖండ
మేరు నగు మీకు నొకజాతి మేరు వరసి
యెత్తిన మహానటుండు శాహేంద్ర యెనయె.

సీ. అతులితతనులాభ మర్థించి మదనుండు
సంతతకాంతికై చందమామ
సకలాంగపటిమకై సంక్రందనసుతుండు
చిరతరస్ఫురణ గాంక్షించి సురభి
స్త్రీమాత్రమోహానస్థితికి పూరూరవుం
డెడపని సౌభాగ్య మెనయ నలుఁడు
యౌవ్వనపరిపూర్తి కాశ్వీను లాత్మకౌ
బేరత దీర కుబేరసుతుఁడు

గీ. నేకముగ గూడి పీరింద జెట్టిరాజ
తల్లజాకృతి గనిరి తథ్యం బటంచు
నీదు సౌందర్యగరిమ వర్ణించదగును
భాగ్యదేవేంద్ర శాహభూపాలచంద్ర.

End :

క. కవిరాజులైనరాజులు
భువిలో మీరొకరు మున్ను భోజుం డొకఁడే
యువతల మీతో సము లగు
కవిరాజులు లేరు భువిని గన శాహేంద్రా.

క. నిను గను కన్నులు కన్నులు
విన దగు మీకవిత వినెడు వీనుల్ వీనుల్
నిను గొలిచి యునుకు లునుకులు
జననుతసౌభాగ్యభాజ శాహబిడౌజా.

క. కవిరాజ మిమ్ము గొలిచిన
కవిరాజును జేయు టరుదె కనమా వినమా
భువి భ్రమరము కీటము గాని
హావణికఁ దనరూపు సేయుటా శాహేంద్రా.

క. దేవరవారికవిత్వము
లీవరకు న్వినియు సిబ్బి తింతయు లేక
వావిరి గవి నని నుడువఁగ
నేవీరిడి బూను శాహనృపసుత్రామా.

క. పోషించి తండ్రిరీతిని
భాషింపఁగ నేర్చి కవనపాండిత్యమున

. . . .

. . . .

Colophon : Nil.

Subject :

శాహరాజుమీఁది పద్యములు. ఇందు శాహమహారాజును యతని నైపుణిని వర్ణించుచు పలు పద్యములును సంస్కృతమున చూర్ణికలును గలవు. గ్రంథకర్త పేరు తెలియరాదు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత రోఁత. తప్పు లున్నవి. శైథిల్య మధికము. చాలపత్రములు భగ్నములు. గ్రంథపాతము గానరాదు.

---

823. శివాజీసీసములు

ŚIVĀJĪ SĪSAMULU

B. 11614 (a) Substance - palm-leaf. Leaves-22 Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas 90. Author? — Incomplete. Not printed.

Beginning :

............................స్తు.

సీ. శ్రీవెలశిల్లిన శ్రీచంద్రమౌళీశు
పూర్ణదయాలబ్ధభోగవిభవ
ములుగల భోసలకులపావనుండైన
శరభమహీపతివరకుమార
నమ్మిన(వారిని) నానాటికిని వృద్ధి
బొందంగఁజేసిన............
............నాధార సత్కవిమందార
దానరాధేయ సద్ధర్మశీలుఁ

గీ. డనుచు బుధజను లెల్లను యనుదినంబు
నిన్నుఁగొనియాడ కనుగొంటి నింపుమీఱ
భళిర శ్రీమంత ధీమంత భవ్యగుణ
శ్రీశివాజిమహారాజ శ్రితసమాజ.

సీ. శ్రీసదాశివపూజ జేసిన సుకృతంబు
శ్రీసదాశివ మిచ్చు స్థిరముగాను
శ్రీవాణిపతి నీకు చిరతరాయుర్వృద్ధి
యొసఁగు వాక్సతి జిహ్వ నెసఁగు నెపుడు
శ్రీశచీపతి నీదు చిత్తానుసరణగా
భోగంబు లొసఁగును త్యాగరాజ
దివ్యులా దేవాదిదేవులు సతతంబు
విజయంబు లిత్తురు విమలహృదయ

గీ. నీ ప్రభావంబు నుతిజేయ నెవరితరము
మానినీజనమన్మథ మంజుభాష
భళిర శ్రీమంత ధీమంత భవ్యసుగుణ
శ్రీశివాజిమహారాజ శ్రితసమాజ.

సీ. శ్రీభోసలాన్వయక్షీరాబ్ధిచంద్రుఁడై
వెలసిల్లునట్టి నీవిభవములను
వర్ణన జేసెద వైఖరితోడను
దయజేసి గైకొను ధన్యచరిత
ఒకవంక మంత్రులు నొకవంక మిత్రులు
నొకవంకను వజీరు లొప్పి గొల్వ
నొకవంక బుధులును నొకవంక బాంధవుల్
నొకవంక కవులును గాయకులును

గీ. కొలువ పట్టాభిషిక్తుఁడై చెలువుదనరి
యుండ నీసభ కనుగొంటి నిండుప్రేమ
భళిర శ్రీమంత ధీమంత భవ్యసుగుణ
శ్రీశివాజిమహారాజ శ్రితసమాజ.

End :

సీ. చంద్రశేఖరుఁడు నీ కింద్రభోగము లిచ్చు
చంద్రదేవుఁడు నీకు చెలువ మిచ్చు
నందివాహనుఁడు నిన్ బొంది రక్షించును
నిందిరారమణుఁ డానంద మిచ్చు

స్కందుండు నీ యింట కాచి బ్రోచుచు నుండు
నందనందనుండు నిన్ బొంది బ్రోచు
నింద్రుండు నీకును యిష్టార్థ ఫల మిచ్చు
నింద్రాణి నీయింట నిమిడియుండు.

గీ. సింధుశయనుండు నీ హృదయమందు నుండు
విందులందున వెలుగొంది వేడ్కఁ జయ్యు
మందగమనుఁడై వెలసిన మన్మథాంగ
సుందరాకార శ్రీ శివాజీనృపాంగ.

సీ. శ్రీరంజితాకార శ్రీ సింధుగంభీర
శరభేంద్రుతనయుఁడై చెలఁగినావు
శ్రీమంజుభాషుఁడై మహిలోన పుట్టియు
శ్రీతంజపురిలోన వెలసినావు
యింద్రాది దేవులన్ యిష్టుఁడై ప్రార్థించి
చంద్రార్క ....గి నావు
మారాష్ట్రపతివై య్యువ............ను శివి
భూయిష్ఠభృత్యుల బ్రోచినావు

గీ. భళిర రణశూర కవిజనాధార ధీర
బలము శౌ..............ళియు
శరధి (గంభీర శర) భభూవర కొమార
భోగ దేవేంద్ర శ్రీశివా(జీంద్రచంద్ర).

Colophon : Nil.

Subject :

శివాజీసీసములు. ఇందు శివాజీమహారాజు (1832—1835) ను వర్ణించి వ్రాసిన పద్యములు గలవు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాత యొక్క తీరు. గ్రంథపాతము గానరాదు. కడపటి రెండాకులు కొంత విఱిగియున్నవి. తప్పు లధికము. గ్రంథకర్త పేరు గానరాదు.

---

824. భేతాళపంచవింశతి

BHĒTĀLAPANCAVIMŚATI

B. 9529 c. Substance - palm-leaf. Leaves-28. Lines 5 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-500. Author ? - Incomplete. Not printed.

Beginning :

అవిఘ్నమస్తు. భేతాళం.
శ్రీరామా నీవే గతి.

ద్వి. శ్రీసర్వమంగళ శ్రితభూమి యగుచు
నాసదాశివునకు నాలయం బైన
వారణాశీపుర(వర) మేలు విభుఁడు
వారిదరిపుఁడు......ప్రతాపశాలి
సూనాస్త్రురతిబోలు సుందర యతని
మానిని యొప్పు సోమప్రభ యనఁగ
మధికుమారుండు వజ్రమకుటాహ్వయుండు
నెరివసంతుని బోలు నిజరూపరేఖ
బుద్ధిమంతుఁడు మంత్రిపుత్రుండు ఘనుఁడు
బుద్ధిశరీరాఖ్యుఁ బోలుపారువాఁడు
నరనాథసుతుఁ డొక్కనాఁడు తంమంత్రి
వరతనూజునితోడ వనభూములకును
నుచితసౌఖ్యంబుల నొగి వేటవెడలి
రచితధనుర్గుణారావ మెసంగ

End :

ఈరీతి గలదెంచి యిద్దఱురాజు
చేరి సంవాదంబు చెప్పిన నతఁడు
పురుషుల గుణములు బోలతుల గుణము
లెరిగింపుడా మాకు నిందఱు ననుచు
మందస్మితాస్యుఁడై మనుజేశుఁ డడుగ

ప్రధిరసోమికెరగుశారికయుఁ
గథ చెప్పఁ దొణఁగె నాకర్ణింపు మనుచు
ఆర్ధదంతుం డవంతీపురంబునను
నర్ధాంతా...............

Colophon : P. No. 74.

అని చెప్ప భేతాళుఁ డాక్షణంబునను
చని శింశుపావృక్షశాఖతో వ్రేల
నెలయు నీకథ పంచవింశతిలోన
నలర ద్వితీయమై యభినుతి కెక్కు

Subject :

భేతాళపంచవింశతి (ద్విపద)

Contents :

భేతాళపంచవింశతి

69	A	to	74	A	—	రెండవ కథ
74	B	to	78	B	—	ఐదవ కథ
79	A	to	80	B	—	ఆరవ కథ
81	A	to	82	B	—	ఏడవ కథ
83	A	to	85	A	—	ఎనిమిదవ కథ
85	B	to	90	A	—	తొమ్మిదవ కథ
90	B	to	93	B	—	(అసమగ్రము పదియవ కథ (93 B వ పత్రం నిరక్షరము)
94	A	to	96	A	—	(అసమగ్రము)పదునొకండవ కథ? B వ పత్రం నిరక్షరము)

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత రోఁత. తప్పులతడక. గ్రంథపాతము లేక పోలేదు. గ్రంథము కీటదూషితము.

825. సీతాకల్యాణము

SĪTĀKALYĀṆAMU

B. 11539. f. Substance - Palm leaf. Leaves-6. Lines 6 to a page. Script-Grantha. No. of Granthas 125. Author ? Complete. Not printed.

Beginning :

విశ్వామిత్ర వేషం

ద్వి. వినవోయి దశరథ విభులాధిపేంద్ర
తనయుడా యగణితసద్గుణసాంద్ర
రవికులంబున బుట్టు రాజశేఖరులు
వివరులు చాల నభీష్టదాయకులు
యెన్న నీసంతతులు యేపున వినను
సంతోష మాయను సూర్యకునిలను
జనపాలధౌరేయ సత్పుత్రులైన
తనయులు బడసితివి తథ్యంబుగాను
ఇలలోన నీభాగ్య మెట్టిదోగాని
తలంచి చూడను నీవె ధన్యుండా ధరలో
అవనీశ వినుమింక అమరంగ నేను
నవగాను యాగంబు సేయ నేమించు
చలిపించుచుండు నచ్చటికి గోపంబునను
చలమున రక్తమాంసములు జల్లుచును

End :

వరుసతోడుత స్వయంవరము జూడంగను
అరుదెంచి హరు విల్లు అవలీల ద్రుంచి
యెల్లరాజులు సన్నుతింపంగ రాముం
డల్లుం డాయను ధన్యుండైతివి యిపుడు

Colophon: Nil.

Subject:

సీతాకల్యాణము. ద్విపదకావ్యము. విశ్వామిత్రుఁడు దశరథునివద్ద యాగరక్షణార్థము రామలక్ష్మణుల యాచించుటాదిగా సీతాకల్యాణాంతకథాభాగ మిందు ప్రతిపాద్యము.

Remarks:

సమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు. గ్రంథకర్త పేరు తెలియదు. ఈ గ్రంథమందే (11539. D.) "శ్రీకృష్ణవిలాస" మను గ్రంథమున కుపోద్ఘాతభాగము మాత్రము లభ్యమగుచున్నది.

---

826. దత్తాత్రేయ శతకము

DATTĀTRĒYA ŚATAKAMU

Vahi No. 2045 (f) Marathi Bundle No. 259. Substance—paper. Script-Telugu. No. of Granthas-35. Author-Paramānanda-teerthulu. Incomplete. Not printed.

శ్రీః.

Beginning:

క. ఎరిగించుకొన్న చెరుగదు
ఎరిగడు చెరిగించుకొనదు నెప్పటికిని న
య్యెరుక గలవాఁడె ముక్తుఁడు
ధరలోపల గుణవిధేయ దత్తాత్రేయా.

క. ఆదేవుఁడు తా నాయను
తా దనుకొని బద్ధుఁ డాయ గద జీవుండే
భేదజ్ఞానముచేతను
తా దేవుఁడు కాకపోయ దత్తాత్రేయా.

క. భావన దను గననేరక
కావరమున జనుఁడు గురుని కైకొనక వృథా
జీవత్వం బెడలింపగ
దైవం బేరీతి నాయ దత్తాత్రేయా.

End :

క. తన కెక్కుడి దేవుఁడయా
తన కెక్కుడి బంధమోక్షధర్మము చెపుమా
తననడక లెల్ల (వెంటల)
తనకే మరి దూరమాయ దత్తాత్రేయా.

క. తన గుట్టెవ్వఁ డెఱుంగును
తన కండటిగుట్టు లెల్ల తగ గనుపించున్
తనగుట్టు తెలిసినతఁడును
తనవల్లెనె ముక్తుఁడాయ దత్తాత్రేయా.

క. తానైతే పురుషుండట
మేనైతే ప్రకృతి యంచు మిక్కలి బలుకున్
మేనును దానును వేరగు
దానికి తా మూలమాయ దత్తాత్రేయా.

Colophon : Nil.

Subject :

దత్తాత్రేయశతకము. ఇందు పరమానందతీర్థులచే విరచితమైన దత్తాత్రేయశతకమునందలి 34 పద్యములుమాత్ర మున్నవి. అవియును క్రమముగు రీతిని లేవు. గ్రంథకర్తను తెలుపు పద్యములుకూడ కానరావు. M. 409. (D. 380) సంఖ్యగల దత్తాత్రేయశతకములోని పద్యములతో నీ పద్యము లన్నియు సరియగు చున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత యంత మంచిదికాదు. తప్పులు గలవు. శైథిల్య మున్నది. గ్రంథపాతము కానరాదు. ఆద్యంతములు మృగ్యములు.

827. పార్వతీశశతకము

PĀRVAṬĪŚA ŚATAKAMU

Sangraha Bhāndāgār No· 179 c. Substance - palm-leaf. Leaves 4. Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas 60. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శ్రీసాంబశివ.

సీ. శ్రీ కంఠ దినము నీ శిరముపై సలిలంబు
జల్లి పువ్వుల పూజ సల్పుజనులు
కనకాంబరాదులు గజతురంగంబులు
ధనధాన్యవస్తుసంతతులు గల్గి
పుత్రపౌత్రాభివిస్ఫూర్తిచే పొలుపొంది
యావెన్క శ్రీరజతాద్రియందు
నీ ప్రాపునను జేరి నిన్ను భజింపుచు
నీ పనుల్ సేయుచు నిన్ను గొలిచి

గీ. యుందు రెల్లప్పు డని శ్రుతులందు దెల్ప
నమ్మి నీ పాదపద్మముల్ నాదు డెంద
మందు జేర్చితి నీ చిత్త మయ్యె యిఁకను
స్ఫటికసంకాశ విశ్వేశ పార్వతీశ.

సీ. చంద్రశేఖర సాంబ శంకర నిను నేను
హృత్కమలంబున నెల్ల ప్రొద్దు
నుంచి భజింపంగ నొకసారి నను నీవు
కరుణ జూడవు యేమి కారణంబొ
కరటినెమ్మోము చక్కని ముద్దుకొమరుని
మురిపెంబులకు చొక్కి మరచినావొ
వేదాంతవీథుల విహరింపుచున్నావొ
సఖులతో ముచ్చటల్ సలుపుకొనుచు

గీ. అప్సరస్త్రీల మాటలయందు మనసు
తగిలియున్నదొ నాయందు తప్పుగలదొ
తెలుపు మిట్లని నామది కలఁక దీర
స్ఫటికసంకాశ విశ్వేశ పార్వతీశ.

End :

సీ. కోటవాకిట కొన్ని పూటలు గా పుండి
బోయయెంగిలిచేత పొట్ట సాకి
మద్దెఘటంబులో విద్దెముల్ పచరించి
కుంటెన కాఁడవై వొంటి చేరి
జడదారివై బలు యిడుముల బడి డస్సి
బిచ్చ మింటింటికి జొచ్చి యెత్తి
పునుకకంచములోన భోజన మొనరించి
యెముకల పేరులు యెదను వైచి

గీ. తిరుగు బరిగొంకి నీవు నా దేవుఁ డనుచు
యేల గొల్చితి మది జెడి హీనవృత్తి
తొల్లి నా కర్మఫల మది దొడరె నన్ను
స్ఫటికసంకాశ విశ్వేశ పార్వతీశ.

సీ. ఏప్రొద్దు నిన్ను నే హృత్కమలంబున
నుంచి భజింపుచు నుందుగాని
క...పు సాఁకులకు రాకవితలు నృపులపై
కలలోన నైన నే తలఁచ మదిని
శ్రీసాంబ ఫాలాక్ష ఓ సదాశివ ఈశ
యనుచు నీ నామమే నహరహంబు
జపియించుచును నిన్ను సంబళం బడుగక
నుండెద నా మీఁద దండధరుని

గీ. బాధపడనీక నన్ను నీ ప్రాపునందు
నుంచు మింతియె చాలు ని న్నొక్కటడుగ
యింత మాత్రంబు పదిలక్షలిచ్చి నట్లు
స్ఫటికసంకాశ విశ్వేశ పార్వతీశ.

Colophon : Nil.

Subject :

పార్వతీశశతకము. ఇందు పదిపద్యములు మాత్రమే లభ్యము లగుచున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు గలవు. గ్రంథపాతము లేదు. కర్త తెలియదు.

---

828. వేంకటశైలనాయకశతకము

VĒNKATAŚAILANĀYAKA ŚATAKAMU

M. 315 b. Substance - palm-leaf. Leaves 3. (30 to 32) Lines 6 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-50. Author - ? Incomplete. Not printed ?

Beginning :

శ్రీరామ.

ఉ. కీరము బీర మెచ్చి చెలఁగెఁ బిక మోపికతోడ నెంచ న
మ్మారుఁడు క్రూరుఁ డయ్యె పవమానము మానముతోఁచ సారె వే
సారక దూర కన్గొనుచు చైత్రుఁ డమిత్రతతోడ వచ్చె నే
తీరున నోర్తు నన్ను నెడతియ్యక వేంకటశైలనాయకా.

చ. కలువల కోరిగేరి యొడిగికమ్ముగ కముమ్ము రమ్ముగా
వలపులవింటిదంట విరవాదిసరాజిని జిమ్మి నెమ్మిగో
కిలబలముల్ గుముల్ గనఁగ కీకులు కూఁక లిడంగ డగ్గరెఁ
చెలువుఁడ నీవు నన్ను నెడసేయక వేంకటశైలనాయకా.

చ. అరవిరిగోల కేల గొని యంతట నింతటఁజేరి మీఁరి వే
గరగరి దుయ్య తీయ్యవిలు గైకొని పైకొని యమ్మరుండు రం
బరమురి నేయ నాయ మగునా తగునా తెగ వీడనాడ నా
మొప మెర వీల నేలుకొనుమీ యిఁక వేంకటశైలనాయకా.

End :

ఉ. కాముని రాక రాకల చోకాటపు చందురు రేక రేక యో
మామిడి మోక మోకల సుమమ్ముల తేనియ వాఁక వాఁక ల
య్యామని డాక డాక పసురందుపుల తార్వము కేక కేకనఁ
బాముల బెట్ట తాళగలనా యిఁక వేంకటశైలనాయకా.

చక్రవాళ సీసం

సీ. కన్నెనాసిక చస్సకము గైలుచుట కోపు
కోపుమై క్రొమ్మొరుంగు జిగిచూపు
చూపు నీలంపుగచ్చు గలకలువ రూపు
రూపువాతెర చిగురుగమి తోఁపు

దోఁపునెమ్మోము చందురు నిన్నలమాపు
మాపుబొమ్మ మరుకమ్మ విలుకోపు
కోపు నెన్నడయంచ కొదమకడకు బాపు
బాపు నాదగు కౌను బయలుదాఁపు

గీ. దాపు తానయ్యె కీజడ తాఁచుదొరకు
దొరకునే యను కంఠంబు దరము దరము
తరము పల్ జిగి మొల్లల తరముతరవు
తరువు హారువున పిరుదెల మురువుగన్న.

Colophon : Nil

Subject :

వేంకటశైలనాయకశతకము. విరహావేదనాదోదూయమాన యగు నాయికారూపమున భక్తుఁడు వేంకటశైలనాయకుఁ డగు శ్రీ వేంకటేశ్వరుని (నాయకుని) ప్రార్థించుట యిందు ప్రతిపాద్యము. "వేంకటశైలనాయకా" అను ముద్రతో 12 పద్యములు మాత్రము లభ్యము లగుచున్నవి.

ఈ గ్రంథభాగమునకు పూర్వముగల రెండాకులలో మొదటి యాకు నందు నీ క్రింది విధముగా "వేంకటనగాధ్యక్షా జగద్రక్షకా" అను ముద్రతో పద్యములు గలవు.

మత్తేభం.
గతమే వింటిని నీచరిత్రములు చెంప్పం జాల మాయయ్య యా
శ్రితరక్షామణి నీవె కావె మరివేరే లేదు నీ పాదమే
గతి లోకంబుల కాదివంద్య వనమవ్యగ్రమాయామహో
ద్ధత భూతాళికి రక్ష వేంకటనగాధ్యక్షా జగద్రక్షకా.

శా. అని బంగరుపచ్చడంబు వలెవాటాశంఖుచక్రాదిసం
ధానానూనవిలాస మాఘనసునసోద్యత్త్వమాలోకర
క్షానామామణి ఘణ్యభాసురపదాబ్జద్వంద మస్మారి నే
త్రానందమ్ముగ గంటి వేంకటనగాధ్యక్షా (జగద్రక్షకా.)

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత సుమారు. గ్రంథపాతశైథిల్యములు గానరావు

829. వేమనపద్యములు

VĒMANA PADYAMULU

Vahi No. 2045 a. Marathi Bundle No. 259. Substance - paper. pages - 6. Lines 13 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas 20. Author—Vēmana. Incomplete. Printed.

Beginning :

శ్రీరామా.

గోధూళిధూసరితకోమలకుంతలాగ్రం
గోవర్ధనోద్ధరణకేళికృతప్రయాసం
గోపీజనస్య కుచకుంకుమముద్రితాంగం
గోవిందమిందువదనం శరణం భజామహే

ఆ. వె. ఆత్మమంత్రంబైన ఆగిలి కాకుండు
పలుక వశముగాదు బ్రహ్మకైన
మొగిలి మొగిలి మొనచు యీకోడుటిటుక
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ. 1.

ఆ. వె. కుక్క తిన్నవాఁడు గురువిగ్గజగ్గబు
పంది తిన్నవాఁడు పరమయోగి
ఏనుగ తిన్నవాఁడు యెట్టి సుజ్ఞానిరా
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ. 2.

End :

ఆ. వె. వాయువందే బుట్టి వాయువందే పెరిగి
వాయువందె కలవు వరుస వెలసి
వాయు వనగా ప్రాణవాయువే తాబురా (తత్వంబు ?)
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ. 10.

ఆ. వె. గోపురప్రాకార కోనేరి తెరువులు
ఆకుతోటలు గుళ్లు అమరగాన
దేవుఁ డంటాపోతె ...... బట్టుక
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ. 11.

Colophon : Nil.

Subject :

వేమనపద్యములు. ఇందు 11 పద్యము లున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాంత మంచిది కాదు. తప్పులు గలవు. శైథిల్యము గలదు. గ్రంథపాతము గానరాదు. ఈగ్రంథమందే దత్తాత్రేయశతక మను మఱియొక గ్రంథముగూడ కలదు.

---

830. శత్రుసంహారశతకము

ŚATRUSAMHĀRA ŚATAKAMU

M. 250 a. Substance - palm-leaf. Leaves - 10, (1—10) Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 80. Author-? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు. శ్రీసాంబశివ.

సీ. పరవంజుకోని వొన్ని పాట్లను బడితివి
పగరచేసి గోల్పడిననాండు
చొరరాని చోట్లెల్ల జొచ్చితి వతిబలో
ద్ధతి జరాసంధుండు దరమునాండు
వొంత యేంకారితి వింద్రజిత్తునిచేత
ఫణిపాశముల గట్టుపడ్డనాండు
వొందుకు మిడికితి విలమీంద సౌమిత్రి
ఆహవక్షితి బొరలాడునాండు

గీ. ప్రజలకెల్లను నీవంటి బతుకు గాదె
తురక •హాళిబడి(కిని)నిన్ను దూరవలసె
కోపగించకు నను జగత్కుక్షి వింతై
శత్రుసంహార! వేంకటాచలవిహార! 1.

సీ. ద్రావిడగ్రంథసందానంబులా నీకు
కఠినఖోదామంత్రపఠనకలన
వైఖానసోదితధ్యానంబులా నీకు
బలిశిమాలిన మూరుబాస విన్ని
విస్తటాపూ(ట)నైవేద్యంబులా నీకు
దుర్గంధకలితకందురిచయంబు
కోమలాగరుధూపధూమంబులా నీక
నూన లాహూరి ధూ(మ)పానవిధులు

గీ. భళిర తురక వయ్యేవో దోర్బలము దక్కి-
యైన కొదవేమి మాకు నీ యరవచెవులు
పూడ్పరాదని యొక చింత బొడిదగాక
శత్రుసంహార ! వేంకటాచలవిహార ! 2.

సీ. తాళ్లపాక చినన్న దండెమీటులు గావు
మాంసభుగ్ధనుర్గుణరవములు
బంటొనంగిన బంకమట్టిపూజలు గావు
యవనాధముల చిలు కంపగములు
సాముగరడీ మట్టిజిల్లు లాటులు గావు
పాశ్చాత్యభటుల తుపాకిగుండ్లు
సంపంగిమాకులు జరగించుటలు గావు
రిపులుపాళెలు తల్లించువగలు

గీ. బంటుపంతంబు తగ దంచు పంటకొంపు
తనము గైకొంటి విది మంచి ఘనము దినము
జనులు దెచ్చిన ధనము లప్పనము లిచ్చి
శత్రుసంహార ! వేంకటాచలవిహార. 3.

సీ. వడిగుళ్లు జొచ్చి దేవళ్ల బద్దలుజేసి
ధట్టించి తేజీల గట్టునపుడు
జుగురు పాల కటంచు చిగురించు రావిమా
కులు నజ్జునజ్జుగా గొట్టునపుడు

గురుసార్వభౌముల గోడుబోసుక పట్టె
నామముల్ మొదలంటు నాకునపుడు
ఘూర్ణించి వెస వైదికపు బాపనయ్యల
పిల్లజు ట్లూడంగ బెరుకునపుడు

గీ. శక్యమా నీకు తురుకలు చక్కు సేయు
విన్నవించితి మున్నుగా విన్నపంబు
పంపు చక్రంబు పాశ్చాత్యబలము ద్రుంప
శత్రుసంహార! వేంకటాచలవిహార. 4.

End :

సీ. కత్తుల పచ్చళ్లుగా గోశినట్లు బెం
టల నజ్జు లయ్యె ఘోందాలగములు
బాడిశ జెక్కిన పచ్చి చందనపురా
యల భంగు లయ్యె భటాంగకములు
పులియ శాహాతులు బద్దులు బారు పాపాణ
పంక్తులై వెస గూలె భద్రకరులు
గొడ్డంద్ర నరకిన గుంగెడు గుమి వెదు
ళ్లై తేరు పౌజు లిట్టట్టు పడియె

గీ. పెద్ద పాళెము కదరణాభీలయువన
కోటి జెండాడ నెత్తురు ల్గోలకొండ
పౌరబింబిల కన్నిటి పయికి బోర
శత్రుసంహార ! వేంకటాచలవిహార.

సీ. పానకం బాననే పట్టె యంగళనిరి
స్వామికి వూరట క్షణము లేదు
లచ్చితో తచ్చన మాటడనే పట్టె
తంగదా.........లధ్యక్షు హారికి
సారె ప్రసాదంబు లారగించనె పట్టె
వూహా జాలదు పురోత్తసకు
ఆత్మయోగానంద మభ్యసించనె బట్టె
యేవేళ ధవళగిరీశ్వరునికి

గీ. వారు మజ్జాతీసుకొనారు మున్నె
తురుర దేశాన దాక్షిణాత్యుఁడవు నీవు
వాంటికాఁడవు యేలాగు వోర్వగలవు
శత్రుసంహార వేంకటాచలవిహార.

Colophon : Nil

Subject :

శత్రుసంహారశతకము. ఇందు 25 పద్యములు మాత్రము గలవు. మహామ్మదీయదండయాత్రాసంభూతసంకటనివారణార్థము శ్రీ వేంకటేశ్వరుని ప్రార్థించుట యిందు ప్రధానము. గ్రంథకర్త పేరు గాని గ్రంథము పేరుగాని తెలియుటలేదు. ప్రతిపాద్యమును బట్టి గ్రంథము పై రీతిని పేర్కొనబడినది.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిది కాదు. తప్పులు గలవు. గ్రంథపాతము గానరాదు. శైథిల్యము గలదు.

---

831. కొరవంజి
KORAVANJI

M. 528 a. Substance - palm-leaf. Leaves - 5. Lines 6 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-130. Author - ? Complete. Not printed.

శుభమస్తు. కొరవంజి.

Beginning :

ద్వి. శ్రీరైవతకశైలశృంగారసార
భూరిలతాకుంజపుంజంబులందు
మదనగురుండైన మదనగోపాలుఁ
డదయుఁడై మిత్రవిందాసక్తుఁ డగుచు
తను చౌకసేయు రాధాదేవి మిగుల

5

కనలి వియోగసాగరమున మునింగి
పెదవులు దడపుచు బెదరి చూచుచును
అదరి పానుపుమీఁద నరగన్నుతోడ
చెక్కుట గెంగేలు చేర్చి కన్నీరు
గుక్కుచు నేమేమొ గోట వ్రాయుచును
అసురుసుర్రై సోలి హా యని చెలుల
కసురుచు తనలోనె కటకటా కృష్ణుఁ
డీవేళ చయ్యన నెదురుగా వచ్చి
మోవ్యాని నెమ్మోము మోమునఁ జేర్చి
కౌఁగిట నలమి యూఁకటదీర రతుల
గవయుట యెన్నడు కలుగునో యనుచు
చింతించుచున్న యా చెలియంతరంగ
మంతయు దెలిసిన యాకన్నగాఁడు
తరలాక్షి విరహంబుఁ దనదిగాఁ దలఁచి
కరకర వడమీఁయ కన్నె నూరార్ప
(దలఁచి నిజాకృతి దాచి భావంబు
తెలియకుండఁగ మేలు తెలుపంగవలసి
అంతట శ్రీకృష్ణుఁ డారాధ కెరుక
వింతగా కోరిక వివరింపవలసి
నెత్తి నెరుకలబుట్ట నెలవంక నొసల
ముత్తావళియు కురుమాపు పుట్టంబు
పెదురుముత్యంబులు విడిసంకుమణులు
గుదులుగా గూర్చిన గురిగింజపేర్లు
బుదుతవన్నెల పచ్చబొట్టును సంకు
కడములు దంతపుకమ్మలు గరుడ
పచ్చల చాఁకట్లు పట్టెంచు రవికె
హెచ్చైన జాతిసొమ్మంతయు దొడిగి
బురుకను పక్క దాపున చేర్చికట్టి
యెరుఖాడు యెరుఖాడు యెరుఖాడు గనుచు
వెన్నుఁ డిట్లెరుక తె వేషంబు దాల్చి
సన్నుతంబగు సభాస్థలి కేఁగుదెంచె.

End :

ద. ప్రాణనాథునకు నీ యానవా లంపిన
రావని నొకరాచదాని చేరి వున్నాఁడే
కంటి నీ మన సిపుడు ఘనుని రావలఁచితి
వొంట రెంట జాములలో వాడికయ్యాని లేవె.

ద. వెలఁదిరో యిపుడు నే వివరించిన గురుతులు
అలమేలుమంగవాక్యముల నెంచుకోవె
కొమ్మ నే నుడివిన గురుతులు తార్కాణైతే
రమ్మని కోరిన సొమ్ము లియ్యావె.
మదనుని తల్లియు మధురామీనాక్షమ్మా
యిదిగో యెప్పటికిని యింట నున్నారె.
కనకాంగి ముద్దువెంకటసామి దయచేత
దనరు నీ వాచంద్రతారార్కముగను
ఘనతరైశ్వర్యములు గలిగి వర్ధిల్లుదువు
మనసులో నన్నెపుడు మరువకువె ముండి.

Colophon : Nil.

Subject :

కొరవంజి. మిత్రవిందాసక్తుండైన శ్రీకృష్ణుని దలఁచి విరహావేదనాదో దూయమాన యగు రాధయొద్ద కృష్ణుఁడు మారువేషమున వచ్చి యెరుక చెప్పుట యిందు ప్రతిపాద్యము.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత సుమారు. శైథిల్యము స్వల్పము. గ్రంథ పాతము గానరాదు. గ్రంథకర్తృనామము గానరాదు. గ్రంథాంతమునందు కన్నడభాషలో కురవంజి పాటలు గల యొక విఱిగిన పత్రము గన్పట్టుచున్నది.

---

832. భక్తవత్సలవిలాసనాటకము

BHAKTAVATSALAVILĀSANĀTAKAMU

M. 578. Substance - Palm-leaf. Leaves - 45. Lines 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas-400. Author - Śāhamahārāja. (1684-1711). Complete. Not printed.

శ్రీరస్తు. శుభమస్తు.

Beginning :

భక్తవత్సలవిలాసం

జయ రమాపురవాస జయ చంద్రికాహాస
జయ సుమేరుశరాస జయ కృత్తివాస.
జయ మన్మథనిరాస జయ గృహీతకైలాస
జయ సద్గుణవికాస జయ చిద్విలాస. జయజయ.
సరసకరుణాపాంగ సవ్యాంగనాసంగ
హర శిరోభృతగంగ అనుమత్తురంగ
కరనిహితసారంగ కటకీకృతభుజంగ
శరకాండధవళాంగ శరధినిషంగ.
కపటారిమహీటంక కల్హారతాటంక
విపులబాహావిటంక విభుకటాటంక
చపలాలతాటంక శమచుచ్చుజటాంక
విపదుపలశితటంక విధివిటంక. జయజయ.

*   *   *   *   *

సీ. మధుకైటభప్రాణమరుదుగ్రకాళాహి
కాళాహివేణి జాగ్రత్కృపాణి
కాసరఃక్రవ్యాదకా(ద)ంబకాళిక
కాళికారూప విక్రమకలాప
రక్తబీజనిశాటరాజీవచంద్రిక
చంద్రికాహాస యుజ్జ్వలవిలాస
చండముండక్షపాచరశైలదంభోళి
దంభోళికఠినహస్తప్రహార

గీ. హారనీహారహీరహారాగకీర్తి
గహన యోగీశ్వరధ్యానగమ్యమూర్తి
పార్శ్వపరిచారకీభవద్భవర్గ దుర్గ
భూమిభృజ్జాత శాహేంద్రు బ్రోచు గాత.

సూత్రధారివచనం :

ఈ వితంబున నెమ్మనమ్మున ముమ్మరించిన భక్తిని అమ్మహిషాసుర మర్దిని (కి) కేలుమోడ్చి యనంతరంబ.

చ. ఝషభషష్ఠైన కొన్ని యపశబ్దములన్ కృతి జెప్పి కావ్యపౌ
రుషముల గొల్లగట్టుకొని యూషికి నెక్కు దలంచి శేముషీ
ధిషణుల మంచు వాదులకు తియ్యనుగా కవు లాడువాక్యముల్
విషకబళంబుగా దలఁచి వీనుల బెట్టరు సత్కవీశ్వరుల్.

సూత్రధారివచనం :

ఇత్తెరంగున కాకులైన కాకవినికరంబులపక్షంబుల నుగ్గాడి కవనవన సుకవులైన సుకవులకు జోహారు జేసి, చతురుదధివసనవలయితరసాతల రాజమాన రాజన్యమస్తకన్యస్తమణిముకుటమసారమరీచిమంజరీ పుంజమైళిందమాలికామనోహరపాదారవిందుండును, సుందరీబృంద మకరందసాయకుండును, మకరమకరందఝషముఖప్రముఖ బిరుదాంకుండును, భోసలకులజలనిధిశశాంకుండును, పరాశర ప్రభవకణాశనపణినసుతపతంజలిగవిగుంభనజరీజృంభదుట్టంకన సముద్ధృతరాద్ధాంతకలనాద్వితీయుండును, మహారాజవిలాసనివాస నిబరిసనీలకువేలవందనమాలికారచనాచణకటాక్షలక్ష్మవళం వదుండును, కలితసంగీతతానశ్రుతిస్వరస్థానరాగాంగగానక్రియా స్థాయిగమకప్రబంధధాతుగాయనగుణతతానద్ధఘనసుషిరగాత్రభేదక్రి

యాంగ్రహజాతిమార్గతాళతత్వజ్ఞుండును, సర్వగుణాభరితసకలభాషా చతుర్విధసాహితీనిర్వాహకుండును, దీపాంబికాగర్భశుక్తిముక్తాఫలం బగు శ్రీ శాహవసుంధరాపురందరుండు రచియించిన భక్తవత్సల విలాసం బను శృంగారనాటకంబునకు కథాసంవిధానంబు వినిపించెద విన నవధరింపుము నా స్వామి.

ద్వి. నెలదాల్పు చక్కని నెమ్మోనితోన
కొలువుండు వేళ నెక్కొను భక్తిబూని
అరుదెంచి బాణుండు హరునికి మ్రొక్కి
వరుస మున్నొసగిన వరముబద్ధతిని
వావిరి నాకోటవాకిట నుండ
రావలె నన విని రాజశేఖరుఁడు
ప్రియ బాసి దయ తన్ను పిరువుబెట్ట
నయమున బాణుని నగరు చేరుటయు
విరహిణి యై గౌరి వెంబడి చెలిని
పెరిమింటి నప్పుడు పిలువ నంపుటయు
నది దెలిసి బాణుండు హరుని ప్రార్థింప
మదనారి సతి జేర మగుడ వచ్చుటయు
ననియెడు సంవిధానాంకనంబులను
తనరిన భక్తవత్సలవిలాసంబు
సాదరంబుగ జేసె శాహరాజేంద్రుఁ
డాదివాకరచంద్రమై విలసిల్ల.

End :

సూత్రధారివచనం :

ఇత్తెరంగున పార్వతిపరమేశ్వరులు జతిగూడి వినోదంబుగా నుండు సమయంబున వద్దనున్న ముద్దుగుమ్మలు మంగళం నుడివే క్రమం.

చ. అంగనామణికి మంగళం
మాదేవదేవునికి మంగళం
మాభక్తపాలునికి మంగళం
గానకాని భక్తుల కోరిక లొసఁగెడి
మనసిజహరునికి మంగళం.
తనరగ రతికై ననవిలుతు యొగి
మనిచిన తల్లికి మంగళం.
పాయక నరునికి పాశుపద మొసంగు
మాయపు బోయకు మంగళం
తోయజవదనకు తోయదవేణికి మంగళం
మాయారూపకు మంగళం.
శహరాజపాలునికి చంద్రకలాపునికి
మహితత్యాగేశునికి మంగళం
గుహకరిముఖులను కూరిమి గాఁచిన
మహీధరతనయకు మంగళం
మాదేవదేవునికి మంగళం.

Colophon :

శ్రీ శంకరుని పేర చిన్మయు పేర
శాశవర్ణుని పేర గౌరీశు పేర
భోగిభూషణు పేర పురహరు పేర
త్యాగరాయుని పేర ధరచాపు పేర
నంకితంబుగ భోసలాన్వయాంబుధిశ
శాంకుండు చతురుండు శాహభూవిభుఁడు
గావించె కవు లెల్ల కని హర్షింప
భూవలయంబున పూజ్యమై నెగడ.

ఈ పుస్తకం నట్టువ చింతామణి హస్తలిఖితం.

గురుభ్యో నమః.

Subject :

భక్తవత్సలవిలాసనాటకము. ఇందు శాణునికోరికపై పరమశివుఁడు బాణునికోటవాకిట నుండుటకై వెడలగా పార్వతి విరహార్తయై పరమ శివుని పిలుచుకొని రమ్మని దూతిక నంపుట మొదలుగా గల విషయ ములు ప్రతిపాద్యము.

Remarks :

సమగ్రము.వ్రాఁత యందమైనది.తప్పులున్నవి. గ్రంథపాతముగానరాదు. రెండవ యాకు.విఱిగియున్నది. ఈ గ్రంథము కాపీ చేయబడియున్నది.

(Copied Vol. No. 165.)

---

833. భక్తవత్సలవిలాసనాటకము

BHAKTHAVATSALAVILĀSANĀTAKAMU

M. 579. Substance - palm-leaf. Leaves 32 (2-33) Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 400. Author-Śāha-mahāraja (1684-1711). Complete. Not printed.

శుభమస్తు. శ్రీరామ.

Beginning :

జయ రమాపురవాస జయ చంద్రికాహాస
జయ సుమేరుశరాస జయ కృత్తివాసా.
జయ మన్మథనిరాస జయ గృహాత్తైలాస
జయ...............చిద్విలాసా. జయజయా.

End
Colophon } Same as No. M. 578 (D. 832)
Subject

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు గలవు. గ్రంథముయొక్క యొక పార్శ్వ మాఖుభక్షితము, దాన జాలభాగము నష్టము.

---

834. మన్యమాదిగ

MANYAMĀDIGA

B. 11542 c. Substance - palm-leaf. Leaves-7. Lines 5 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-70. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

మన్యమాదిగ.

ద్వి. శ్రీకరం బైనట్టి సృష్టిలోపలను
ప్రాకటచారిత్రప్రాభవు లైన
శ్రీభాష్యకారుల చేరి సేవించి
ఆభూతపురి ఆదికేశవు దలఁచి
మరి నేఁడు వినిపింతు మక్కథాక్రమము
గొనబు మీరఁగ ధర గోసంగులందు
యెన్నిక కెక్కిన యేకాగ్రు శూరు
మన్యమాదిగఁ డన మహిమ చెన్నంది
గోసంగి శిరవేశి గొనగు మీరఁగను
వాసనగల విరుల్ వలనొప్ప జుట్టి
నడిముక్కు నామంబు నయముగా దిద్ది
వడిమీసము కడువడి మీర దిట్టి
జవ్వాదిగంధముల్ చాల మై నలఁది
గవ్వలపేరులు గళముపై వైచి
నీలికాశయు గట్టి నిగుడి సందిటను
లీల పశిఁడితాయితుల్ యింపుగా ధరించి
వాలుగత్తియు కొమ్ము వలుదపట్టెడయు
ఆరె సమ్మెటయును అశ్శైల జోళ్లు
జాతిభాషలు నటన జతులవరుసలును
ఖ్యాతితోడుత కరహేతితో నమరి
మెదిరించు వైరుల యేపు

కదళి నుగ్గాడు సంగరధీరుఁ డనఁగ
లాటమరాటకర్ణాట దేశముల
సాటి లేదని జనుల్ సన్నుతిశాయ
రాజసమున యతిరాజుసన్నిధిని
వాదతో నటియింతు వొప్పు మీరఁగను

వ. అన్నాడు గనక, నే నేర్చినపాటి మన్యమాదిగ వినిపించేను సకల సభవారున్ను మా తప్పొప్పులు క్షమించి చూడ నవధరించవలెనయ్యా.

End :

వ. కొలు కొలువైయ్య సిద్ధులార పూజకు కూర్చుండర.

ద. ధళధళను మెరయ కుందనపు అద్దెలు జేర్చి మెరయఁగ
వెలలేని అపరంజివారు బిగిగా దిగిచి మెరయఁగ
కుట్టి బురుసాకుచ్చులను తగవేశి మెరయగా
కట్టితిని వుద్దాలుకానుక తరముగ జిగిమీరఁగ

వ. వుద్దాలుసామికి కానుక యిస్తిమి గద మనపాళ్యానికి పోదాము రార.

ద. చెట్టు కొట్టితే చెక్కాయ వూరవేశితే వూటాయ
యించుక తాగితే యిష్టాయ కొంత తాగితే కోపాయ
ముత్తెడు తాగితే ముక్కరబాయ తూమెడు తాగితే కడియముబాయ
అంతా తాగితే అష్టాయ తాలితాలి తాలెల్లెలో
మీరు మాతలురు మేము మీబిరలుం బిరలుం
తరులుం గూడుకొని ఆడవారి తల్లి యాడినమ్మ
కల్లు పదిగలం మా కరువాడు ముక్కల నాకలమా
కల్లు పదిగలంగల మాంశ ణానెకుర నోకల్లె
గొకుడు పకల్లె నివొక్కమదం కొండాడామో
తాలి తాలి తాలెల్లెలో తాలెల్లె లెల్ల లెల్లెల్లో.

Colophon : Nil.

Subject :

మన్యమాదిగ (యక్షగానము)

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాంత యొకతీరు. తప్పులు గలవు. శైథిల్య గ్రంథపాతములు లేవు. ఈ గ్రంథము పూర్వభాగమున చంద్రశేఖర విలాసము అను గ్రంథముయొక్క భాగముగా జూపబడియెను. (see D. 519 of D. C. of Telugu Mss.) ఇందచ్చటచ్చట తమిళగేయ ములు కూడనున్నవి.

---

835. రాజకన్యాపరిణయము

RĀJAKANYĀPARIṆAYAMU

M. 545. Substance - palm-leaf. Leaves-15+1=16. Lines 3 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas 160. Author — Girirājakavi. Complete. Not printed.

Beginning :

రాజకన్యాపరిణయం. శుభమస్తు.

ద్వి. శ్రీకరంబుగ రాజశేఖరుండైన
యేకేంద్రసుతుండు శాహేంద్రుండు వింత
సారిరాంగా జూచి సఖిని దాగూడి
యారాజకన్యక యలరి మోహించి
వచ్చుటయును సఖియు వచ్చుట ముదము
హెచ్చుకన్యకు దాది కెలమి భాషణము
దనరంగ యాకన్య తలిదండ్రు లపుడు
మునుకొని వచ్చుట ముద్దుతనూజ
వెత మెల్ల దాదిచే విని హర్షించి
సుతను శాహేంద్రుకు న్వరది నిచ్చుటయు
అన్నువవితముల నమరిన రాజ
కన్యాపరిణయంబు ఘన(త) తోడుతను
గరిమను గిరిరాజకవి రచియించ
ధరణిలో నాచంద్రతారార్కమై పొగడ.

సూత్రధారవచనం :— అవురా యీవిధంబున కథాసంవిధానం యే విధాన నంటేను — శాహామహారాజదేవేంద్రుడు సారిరాగా కని మోహించి రాజకన్యక విర(హా)భరంబున కోర్వజాలక చెలిని గూడి శృంగారవనంబునకు వచ్చేమార్గం.

End :

శ్రీకరునికి రాజశేఖరునికి
పాకారిసన్నిభవైభవునికిని
రాకేందుముఖునికి రాజీవనయనునికి
యేకేంద్రుసుతునికి భోసలేంద్రునికి. శోభానే.
కనకాద్రిధైర్యునికి కరుణానిధికి
ఘనునికి మిగుల చక్కనివానికి
మనసిజరూపునికి మహనీయశీలునికి
యినకులునికి దీపాంబాతనయునికి.
గిరిరాజపాలునికి సరసునికి
దొరల శిఖామణికి ధరణీపతికి
పరమేశుని కరుణ బడశినవానికి
సరిసాటి లేనట్టి శాహేంద్రునికి.

మంగళం.

మహారాజా శాహేంద్రునికి మంగళం, మిగుల
మహనీయశీలునికి మంగళం
వనధిగంభీరునికి వనజలోచనునికి
మనసిజరూపునికి మంగళం. 1.
తంజాపురీంద్రునికి తరుణిపాంచాలునికి
మంజుళభాషునికి మంగళం. 2.
వాసవనిభునికి వరసాహిత్యభోజునికి
మాశాహారాజేంద్రునికి మంగళం. 3.

Colophon : Nil.

Subject :

రాజకన్యాపరిణయము. గిరిరాజవిరచితము. వాహ్యాళి వెడలిన శాహ మహారాజును జూచి యొక రాజకన్యక మోహించుట, యా విషయము నెఱిగిన యా కన్యక తల్లిదండ్రు లా కన్యను శాహేంద్రుని కిచ్చి వివాహము సేయించుట యిందు ప్రతిపాదితకథావస్తువు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు గలవు. 4. 5. 6. 9. పత్రములు భగ్నములు. గ్రంథపాతము స్వల్పము. ప్రథమ పత్ర మందు మంగళము వ్రాయబడియున్నది.

---

836. రాజరంజనవిద్యావిలాసనాటకము

RĀJARANJANAVIDYĀVILĀSANĀTAKAMU

No. 13944. Amānath Bundle No. 16. Substance—paper No. of sheets-19. Lines 20 to a page. Script-Dēvanāgari. No. of Granthas-570. Author - Tulajamahārāja. Complete. Not printed.

Beginning :

శ్రీ గణేశాయ నమః. కులదేవతాయై నమః.

రాజరంజనవిద్యావిలాసనాటకము.

ద్వి. శ్రీమచ్చిదానంద శివ జగత్కంద
సామాదినిగమప్రసవమకరంద
అతిశయాధారపద్మాంతరామోద
రతమధువ్రత లసత్ప్రణవస్వరూప
పరిపూర్ణనిర్గుణ బ్రహ్మాండకోటి
సురుచిరమణిసూత్ర సుజ్ఞానదీప
సరసాక్షరాధార సజ్జనాధార
కరుణించి రక్షించు కరుణాపయోధి
నాంద్యంతే సూత్రధారః ।
వసంతఋతువర్ణనం ॥

క. విలసితకిసలయనవసుమ
ఫలపరిమళశోభితములు భావజచాపో
జ్వలగుణశుకపికముఖరవ
మలయానిలభాసురములు మధువాసరముల్.

సూత్రధార :— ఓయీ! పారిపార్శ్వగా! సర్వసర్వంసహాధీశ్వర నిస్తులమస్తకన్యస్తమణిమయహాటకకిరీటకోటిప్రభానీరాజితచరణరాజీవుండును, రాజీవపత్రనేత్రసమాన తేజుండును, తేజోనిధివంశదీపుండును, దీపాంబికాగర్భసుధాపయోనిధిసుధాకరుండును, కర (రక?) నిరసితపారిజాతుండును, జాతశమదమాదిగుణాభ్యుదయుం డగు తుళజమహీపురందరుండు గావించు నాదివరాహస్వామి మహోత్సవంబు కనుగొన పరమహంసలు పరమయోగులు పరమమునులు పరమవైష్ణవులు తక్కిన రసికజనులు విద్వాంసులు వచ్చి సభగూడినారు, వీరలు యీసభకు నుచితమైన చరిత్ర మభినయించ మని నియోగించిరి. ఏనాటకంచేత మెప్పింతామోయి!

పారిపార్శ్వకవచనం:—ఏమోయి! మహారాజువారు జేసిన నాటకం ఉన్నది గదోయి!

సూత్రధారవచనం:—ఔనోయి! జ్ఞాపక మాయ నోయి!

గీ. ఇహపరంబులు గలయ నూహించి భక్తి
వెలయ తులజేంద్రుఁ డెలమి గావించినట్టి
రాజరంజనవిద్యావిలాస మిప్పు
డభినయింతము సభ మెచ్చ నద్భుతముగ.

End :

సూ :— పేరంటాండ్లు వచ్చిన యాతదనంతరంబునా రతీమన్మథులకు యథోక్తంబుగా వివాహంబు గావించి రాసమయంబునా గంధర్వులు మంగళములు బాడేక్రమం.

ఘంటరాగం — ఝంపతాళం.

జయమంగళం శుభమంగళం
మంగళ మఖిలజగమయునికి చిదాత్మునికి మంగళం
వీతగుణమానునికిని మంగళం సతతనిస్సంగునికి శివునికిని
మంగళం బానందమయుని కెపుడు
మరుమరీచిక లనుచు మాని సంసారముల
పరమసుజ్ఞానులై పరఁగువారి
నీరూపస్వాంతసితనీరజాంతరములను
తిరుగుచుండెడి మేటి తేఁటి కిపుడు
పలుమారు శివభక్తి బాయకను నీతితో
నిల నేలు వరభోసలేంద్రుఁడైన
తులజభూపతిపాల వెలయు పరమాత్మునికి
పొలుపొంద శశికళాభూషణునికి. జయమంగళం.

Colophon :

శ్రీమద్భోసలకులకలశాంభోధిరాకాశశాంక సమరనిశ్శంక వృషాంగ పాదపంకజసేవాధురంధర సకలభాషాకవితానిర్వాహక విలస దేకమహారాజదీపాంబికాతనూజ శాహమహారాజశరభరాజన్యా నుజ తుళజమహారాజప్రణీతం రాజరంజనవిద్యావిలాసనామనాటకం పరమాత్మప్రీతయే సకలవిద్వన్ముదే సకలశ్రేయసేస్తు.

శ్రీ దక్షిణామూర్తయే నమః.

Subject :

రాజరంజనవిద్యావిలాసనాటకము. గాత్రపురిని జీవుండు సత్యధర్మా దుల సంగతివలన కామాదిమాయలను తరుమగా, నవి పోయి యాత్మే శునితో దెలుప, నాతఁడు మోహుని పంపగా, నతఁడు మోహాన యోగిమై యరువదినాల్గు విద్యల నాడుటయు, జీవుండు తపఃస్థితి నుండు టయు, నీశ్వరుండు ప్రసన్నుం డౌటయును, జీవేశ్వరులు కూడి రతీ మన్మథులకు వివాహమును గావించుటయు నిందు కథావస్తువు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాంత యందమైనది. తప్పులు గలవు. గ్రంథపాతము గానరాదు. గ్రంథము శిథిలము. ఈ గ్రంథకర్త యగు తుళజమహారాజు (తుక్కోజి 1729-35) తంజాపురమును పరిపాలించిన మొదటి మహారాష్ట్రరాజగు ఏకోజియొక్క కనిష్ఠపుత్రుఁడు, ఇతనికి శహాజి, శరభోజి యను నిద్ద అగ్రజులు నుండిరి. ఇతని తల్లి దీపాంబికా. ఈ గ్రంథము కాపీ చేయబడియున్నది. (See the Copied Vol. No. 982.)

---

837. శచీపురందరనాటకము
ŚACĪPURANDARANĀTAKAMU

No. 15311. Sangraha Bhāndāgār No. 37 b. Substance - Palm-leaf. Leaves-50. Lines 4 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas 675. Author - Śāhamahārāja 1684-1711. Complete. Not printed.

Beginning :

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః శ్రీ సరస్వత్యై నమః

శ్రీ పూర్ణానందసద్గురవే నమః.

శచీపురందరనాటకారంభం.

తోడి మంగళం - రాగం - నాట - తాళం - జంప.

జయ పార్వతీరమణ జయ మనోభవహారణ జయ లోకహారణ
జయ జాహ్నవీతరణ జయ జితాంతఃకరణ
జయ సరోరుహాజయ (జయ) జగత్తరణా. జయజయా.

* * * * *

వ. ఔరా యీ విధంబున శ్రీమహావిష్ణుపాదములకు వందన మాచరించి యాంతదనంతరంబున మరి స్నేవిధానం చేసెను.

నాంది

ద్వి. శ్రీనగరీవిహార శ్రితజనాధార
సూనేషుసంహార సురుచిరాకార
భవబంధపరిహార భక్తమందార
భవ ధవళశరీర పన్నగహార
కమనీయగుణజాల కరుణాలవాల
సమరభీకరశీల సన్మునిపాల
భాసురవృషవాహా పర్వతదేహా
భోసలకులశాహాభూపకృతేహా
నందితవాగీశ నమదమరేశ
సుందరత్యాగేశ సుముఖ మహేశ
నిన్ను నే నుతియింతు నెమ్మదిమీర
మన్ననగా నిన్ను మఱియు ప్రార్థింతు
వ్యాసవాల్మీకుల వర్ణింతు కాళి
దాసమయూరాఖ్యదండిముఖ్యులకు
నంజలి గావింతు నతులితభక్తి
మంజునాటకము సమ్మద మొప్ప శాయ.

సూత్రధార :—

అవురా యీవిధంబున అభీష్టదేవతావందనంబు గావించి సభానాయకాదుల నభివర్ణించి శ్రీశాహామహారాజప్రణీతంబైన శచీపురందరంబనేటి నాటకంబు కథాక్రమంబుగా వినిపించేము విన నాధరించవలెయ్యా.

End :

సూత్రధార :—

అవురా యీ విధంబున హరిహరబ్రహ్మాదులు వచ్చిన యాతదనంతరంబున దేవేంద్రునికి వివాహం చేసే నిమిత్యమై బ్రహ్మదేవుఁడు మొదలైన బ్రహ్మఋషుల (ఋషుల) సహితముగా శుభలగ్నమందు మంగళాష్టకం చదివే మార్గం పరాకు. "కావేరీ యమునా నదీ చ సరయూ.

సూత్రధార :—

అపురా యివ్విధంబున నా శచీదేవేంద్రులకు వివాహం సేయు నవ సరంబున నారదకిన్నరకింపురుషులు మంగళములు పాడే మార్గం పరాకు.

గౌరనీరవిహారినికి సారె కృపారసహారికిని
మారినప్రియ మము ధీరుల బ్రోచుచు కోరిక
లొసంగెడు గుణనిధికి శోభనం
దేవునికి మహాదేవునికి భవాదిభసుతభావునికి
శ్రీవైభవముల పావనుడై తగు నవసేవకనిధి
యగు శివునికిని శోభనమే.
భోసలశహభూవిభునికి భాసిలు ప్రేమలు పాలించు
వాసిగ శోభనవైభవసంతతి ధీసంపత లిడు దేవునకు శోభనమే.

Colophon :

ఇతి శ్రీమతు భోసలకులశాహమహారాజవిరచితం శచీపురంద్రకల్యాణ మహానాటకం సకలరసికవిద్వజ్జనప్రశంసే సకలశ్రేయసే, శ్రీత్యాగేశ సాంబశివపరిపూర్ణసచ్చిదానందార్పణమస్తు.

Subject :

శచీపురందరనాటకము. శాహమహారాజప్రణీతము. ఇందు శచీ దేవేంద్రుల కల్యాణము వర్ణితము.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాత మంచిదే. తప్పులు గలవు. శైథిల్యగ్రంథపాఠ ములు గానరావు. D. 625 నెంబరుగల గ్రంథమునందును నీగ్రంథము నందును ప్రతిపాద్యము సమానమే. ఇందు సుభద్రాకల్యాణ మను మరాఠీనాటకము కూడ గలదు.

838. శ్రీకృష్ణలీలావిలాసనాటకము

ŚRĪKṚSHṆALĪLĀVILĀSANĀTAKAMU

M. 595. Substance - palm-leaf. Leaves 13. Lines 6 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-300. Author - Śāhamahā Rāja. 1684-1711. Complete. Not printed

Beginning :

శుభమస్తు. కృష్ణలీలావిలాసం.

జన్మాష్టమి

జయ దేవకీపుత్ర జయ దివ్యనుతిపాత్ర
జయ కృష్ణ సుచరిత్ర జయ జగన్మిత్ర
జయ శుభావహగాత్ర జయ జగత్కృతిసూత్ర
జయ భానుశశినేత్ర జయ జితామిత్ర, జయజయా.
వేణునాదవిలోల విబుధసన్నుతలీల
చాణూరమదజాలశాసనాభీలా
బాణభంజనశీల పావనగుణావాల
వీణామునివిశాల వినయానుకూల, జయజయా.

* * * *

అవురా యీ విధంబున అభీష్టదేవతావందనంబు గావించి సభానాయకాదుల నభివర్ణించి యాతదనంతరంబున శ్రీశాహమహారాజప్రణీతంబైన కృష్ణలీలావిలాసంబు కథాక్రమంబుగాను వినుపించేం విన నౌధరింపవయ్యా.

కథాసంగ్రహం

ద్వి. శ్రీదేవకీగర్భచిన్నెలు దనర
మోదంబుతోడుత మును వచ్చుటయును
అరయంగ శ్రీకృష్ణుం డవతరించుటయు
గరిమెను కృష్ణుని గైకొని మేటి

బాలింతరాలు యింపార వచ్చుటయు
బాలకృష్ణుఁడు గొల్లభామలయిండ్ల
లీలల శాయ నాలించి దేవకియు
లాలించు కృష్ణుని రమ్మని సత్య
భామకు నతనికి బాగుగా పెండ్లి
శ్రీమించ గావించె చెలువైన కథల
లలితమగా కృష్ణలీలావిలాసంబు
వెలయ శాహేంద్రుండు వేడ్కతో నిపుడు
విరచించె కవులెల్ల వినుతిసేయఁగను
ధరణిలో నాచంద్రతారార్కముగను.

End

అవురా యీవిధంబున యీపురోహితుఁడు సత్రాజిత్తుతో వార్త లాడుకొని అతని కొమార్తెను సత్యభామను తోడితెచ్చే మార్గం పరాకు.

ద. ఒయ్యారమున వెడలె తియ్యవిల్తుశరము లాన
తొయ్యలు లందరు గొల్వ నెయ్యమున సత్యభామ.

సూత్రధారుని వచనం :

అవురా యీవిధంబున యీకన్య వచ్చిన యీతదనంతరంబున సుము హూర్తమందు కృష్ణునికి సత్యభామకు వివాహంబు సేయు సమయం బున నారదకిన్నెరకింపురుషులు మంగళంబు పాడె మార్గం పరాకు.

మందరధరునికి మాధవునికి
నందకొమారునికి నరహరికి
పొందుగా సత్యభామను పెండ్లాడిన గో
విందునికి యశోదనందునికి. శోభానే శోభనమే.

Colophon :

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

Subject :

శ్రీకృష్ణలీలావిలాసనాటకము (శాహమహారాజకృతి.)

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాంత యందమైనది. తప్పులు గలవు. శైథిల్యగ్రంథ పాతములు లేవు. Colophon కు తరువాత క్రింది విధముగా వ్రాయ బడియున్నది. "యీకృష్ణలీలావిలాసం గురువయ్య వ్రాసింది. శ్రీరామ చంద్రదస్సహాయం."

---

839. శ్రీకృష్ణలీలావిలాసనాటకము

ŚRĪKṚSHṆALĪLĀVILĀSANĀTAKAMU

M. 594. Substance - palm-leaf. Leaves - 15. Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 225. Author - Śāhamahā Rāja. 1684-1711. Complete. Not printed.

Beginning :
End :
Subjcct :
} Same as M. 595. (D. 838.)

Colophon : శ్రీరామ

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాంత మంచిదే. శైథిల్యగ్రంథపాతములు గానరావు. M. 595. శ్రీకృష్ణలీలావిలాసమును నీ గ్రంథమును నేకకర్తృకములై సమానప్రతిపాద్యము లైనప్పటికి నిందు (M. 594) అధికముగ పాఠ భేదములును పాఠలోపములును గన్పట్టుచున్నవి. పై గ్రంథమును చూచి సంగ్రహముగా వ్రాసుకొనిన గ్రంథమిదగును కాబోలు ! Colopohon కు తరువాత క్రిందవిధముగా వ్రాయబడియున్నది. " శ్రీహరిశ్చంద్ర మహారాజువారి శ్రీనగరి పుస్తకం సుబ్బయ్యభాగో తులు చేతివ్రాలు."

---

840. శ్రీకృష్ణలీలావిలాసనాటకము

ŚRĪKRSHNALĪLĀVILĀSANĀTAKAMU

M 593 a Substance - palm-leaf Leaves 16 Lines 4 to a page Script - Telugu No of Granthas 296 Author Śāhamahā Rāja 1684-1711 Incomplete Not printed

Beginning Same as M No 595. (D 838)

End

ఈ విధంబున కృష్ణ దేవుంణి లాలించి పలికేమార్గం.

ద. చిన్నికృష్ణా యింతా దుడుకూ చెల్లూ నటరా
గోపకన్నికలను బొట్టి యింతగాసిసేయ మేరగాదు
అన్నా పారిగిండ్లా కేఁగి వెన్నా తిన నేలా నీకు
వెన్నపాలు లేదటరా చి ....

Colophon Nil

Subject: Same as M. No. 595. (D 838.)

Remarks.

అసమగ్రము. వ్రాఁత యంతమంచిది కాదు. తప్పు లున్నవి. కడపటి వైదాకులు కొద్దిగ శిథిలములు. M. 595. శ్రీకృష్ణలీలావిలాసమును నిదియు సమానములే యైనను పాఠభేదములును పాఠలోపములును నధికములుగ నున్నవి.

841. శ్రీకృష్ణలీలావిలాసనాటకము

ŚRĪKṚSHṆALĪLĀVILĀSANĀTAKAMU

M. 593 b. Substance - palm-leaf. Leaves 29. Lines 3 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas 295. Author-Śāhamahā Rāja, 1684-1711. Complete. Not printed.

Beginning }
End } Same as No. M. 595. (D. 838)

Colophon :

29 A. శ్రీరామా నీవే గతి. 29 B. త్యాగేశ్వరసహాయం.

త్రిపురసుందరిసహాయం.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాంత యొక్కతీరుగా లేదు. గ్రంథపాతము లేదు. గ్రంథము యొక్క పారశ్వము ఆఖుదష్టము. M. 595. (D. 838) సంఖ్యగల ప్రతియు నిదియు నొకేవిధముగ గన్పట్టుచున్నవి. పాఠలోపములు లేవు. పాఠభేదములు కూడ లేవనవచ్చును.

---

842. శ్రీకృష్ణలీలావిలాసనాటకము

ŚRĪKṚSHṆALĪLĀVILĀSANĀTAKAMU

M. 592. Substance - palm-leaf. Leaves 31. Lines 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas 550. Author-Śāhamahā Rajā, 1684-1711. Complete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు. కృష్ణలీలావిలాసం.

తోడెం - నాటరాగం - ఝంపతాళం :

జయ దేవకీపుత్ర జయ దివ్యనుతిపాత్ర

* * *

* * జయజగత్కృతిసూత్ర

జయ భానుశశినేత్ర జయ జితామిత్ర. జయజయ.

* * * *

సూత్రధారవచనం :

అవురా యీవిధంబున శ్రీశాహమహారాజప్రణీతం బైన శ్రీకృష్ణలీలా విలాసం బనెడు నాటకంబునందు తొలుత యిష్టదేవతాప్రార్థన జేసి సభానాయకుణ్ణి అభివర్ణించి యీకృష్ణలీలావిలాస మనెడు... ... ... సంగ్రహముగా వినుపించేము విన నవధరించరయ్యా.

కథాసంగ్రహద్విపద

ద్వి. శ్రీదేవకీదేవి చిన్నెలు దనర + ధరణిలోనాచంద్ర తారార్కముగను

* * * * *

సూత్రధారవచనం :

ఈరీతి నుదారశృంగారవేషభాషాదిభూషితం బగు శ్రీశాహమహారాజ ప్రణీతం బైన శ్రీకృష్ణలీలావిలాసం బనెడు నాటకంబునందు తొలుత విఘ్నేశ్వరప్రార్థన శాయంగా విఘ్నేశ్వరుండు వచ్చేమార్గం బెవిధాన నంటేను.

ద్వి. పాశాంకుశంబులు పరంగ హస్తముల
భాసురకనకప్రభలు వెలసిల్ల
పొనంగ లంబోదరంబున నాగవితతి
అసమానకాంతితో నాడుచుండంగ
వలనొప్ప మూషకవాహనం బెక్కి
వెలయు విఘ్నేశుండు వేడ్కతో వెడలె.

వ. ఈవిధంబున విఘ్నేశ్వరుండు వచ్చేమార్గం పరాకు.

దరువు - మాతృక - రాగం - పాడి - ఆదితాళం :

ముదమున కుండలముల రుచు లమరగ
యిదె వెడలెను విఘ్నేశ్వరుఁ డిపుడు. 1.
కర్ణతాళములు కదలఁగ నల్లన
స్వర్ణనిభుఁడు గణపతి తగ వచ్చె. 2.

మూషకవాహనమున నొప్పుచు శుభ
వేషుఁడు వెడలెను విఘ్నేశ్వరుఁడు. తె.
మోదముతో గణముఖ్యులు గొల్వఁగ
మోదకహస్తుఁడు ముదమున వెడలె.

సూత్రధారవచనం :

యెవరోయి! భాగవతులు విఘ్నేశ్వరుండు వచ్చి చాల సేపాయనే పూజ శేశేటందుకు అర్చకుణ్ణి పిలిపించరోయి.

ప్రత్యుత్తరం :

మహాభాగ్య మాయను ఆలాగునే పిలిపింస్తున్నాము. వోహో యెవఱ్ఱా పూజారివాఁడు! విఘ్నేశ్వరుండు వచ్చి చాలా తడవాయెనే యింత శేపు పూజశాయక యెక్కడికి పోతివిర కుక్కముండాకొడక.

End :

పురోహితవచనం :

ఇదిగో నమ్మ సత్యభామ వచ్చి వున్నది. లగ్నం సమీపించి వున్నది. శీఘ్రుంగాను పెండ్లి శే ... ...

(యశోదాదే)వివచనం :

మహాసంతోష మాయను. ఆరీతునసే శీఘ్రుంగాను మంగళాష్టకాలు దొరుక్కొండ.

యశోదవచనం :

వినర కృష్ణ పెండ్లికూతురు.......................

(కృ)ష్ణవచనం :

నమ్మతమే నరి శీఘ్రుంగాను పెండ్లి సేయించుమ.

పురోహితవచనం :

రారోయి కృష్ణ వివాహవేదికకు.

సూత్రధారవచనం :

...............కృష్ణదేవునికిన్ని సత్యభామకున్ను వివాహము సేసే మార్గం పరాకు. మంగళాష్టకాలు.

కావేరీ యమునా నదీ చ సరయూ గోదావరీ నర్మదా
సిం ... ... తామ్రపర్ణీ శుభా
గంగాద్యో హరితస్వబిల్వపనసాశ్వత్థమందారక
కస్తూరీఘనసారకుంకుమరసాః కుర్వం ... ...

(సూ)త్రధారవచనం :

అవురా యీవిధంబున కృష్ణదేవుని వివాహమహోత్సవమందు నారద కిన్నరకింపురుషులు మంగళములు పాడేమార్గం పరాకు.

... ...
(నందకు)మారునికి నరహరికి
పొందుగ సత్యను పొసఁగ పెండ్లాడు గో
విందునికి యశోదనందనునికి, శోభానే.

Colophon : Nil.

Subject :

శ్రీకృష్ణలీలావిలాసనాటకము. శాహామహారాజకృతి. M. 595. (D. 838) శ్రీకృష్ణలీలావిలాసనాటకముననునిందును కథావస్తువు ప్రతిపాద్యము నొక్కటే, కాని యిందు అధికపాఠము లెక్కువ. నాటకశైలియో చాల మారియున్నది. అందందు గ్రామ్యసంభాషణములు కూడ నున్నవి.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు గలవు. మొదటి యాకును, కడపటి యాకును భగ్నావశిష్టములు.

843. శ్రీకృష్ణవిలాసనాటకము

ŚRĪKṚSHṆAVILĀSANĀTAKAMU

M. 596. Substance - palm-leaf. Leaves 9. Lines 6 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas 225. Author-Vijayarāghavanāyaka (1633-73.) Complete. Printed.

Beginning :

కృష్ణవిలాసం. నాటకము.

శుభమస్తు.

కైవారము :

శ్రీరాజగోపాల చెంగమలాంబికావిలోల హరిద్రసరిద్రమణీయమణివిశం కటతటీనికటపటీరవిటపికుటీరవిహార క్షీరసాగరపారాభిరామనిరుపమ రామసరామసంచారాలంకార వోచెండలంకార పరాకు స్వామీ పరాకు.

వ. అని వెండియు నే ష్షుని గొనియాడుచున్నాడు.

ద్వి. శ్రీరాజగోపాల శిశుపాలఫాల
సీరధరశ్యామ నిరుపమధామ
పురుహూతసుతవంద్య భువనాభినంద్య
కరలసన్మణివేత్ర కమనీయగాత్ర
నందమందిరబాల నమదరిజాల
ఇందిరారతిలోల యేకాంతలీల
వెన్నుఁడ పాండవవేదిసదస్య
మన్నారుదాసనామకమదుపాస్య
నినుఁ గొనియాడఁగ నే నెంతవాఁడ
కనకవసీశ నీకరుణచే నేను
సరసగుణకదంబ సజ్జనాలంబ
అరుణసరోజాంబ యచలనితంబ
తలఁపున నుంచి మాతాతార్యుఁ గొలిచి

అలరు ప్రాచేతసవ్యాసుల దలఁచి
భారతీనేతనుఁ బ్రార్థనచేసి
శారదాదేవి కంజలి సంఘటించి
కనకసరోజాంబికా స్తన్యపాన
జనితసారస్వతసారత మీరి
సకలసత్కవికోటి సంతసం బంద
నొకనాట రచియింతు నొకనాటకంబు

వ. అని యిష్టదేవతాభివందనంబును విశిష్టజనాభినందనంబునుం గావించి లోకంబు మెచ్చ నచ్యుతవిజయరాఘవసార్వభౌముండు హావణించిన కృతముఖముఖోల్లాసం బగు కృష్ణవిలాసం బను నాటకంబునకు కథాసంవిధానం బెటువలెను.

End :

వ. ఇవ్విధంబున సుధర్మామధ్యసింహాసనంబున నధ్యాసీనుండై యరుణాబ్జ నాయికాభోజరాజకుమారా............*.....వతులు తన పదములు గొలువ నిండుగొలువుండి చెన్నారు చెలువమన్నారుపై తెర గంటిదొరలు విరులవానలు గురియించి రట యెటువలెను.

ద — పాడి — ఏకతాళి.

పొంగుచు గురిసేరు పువ్వులవానలు
చెంగమ్మవిభునిపై జేజేలదొరలు

వ. ఆసమయంబున నంగజగురుని చెంగట మెరుంగుఁబోణు లిద్దరు మంగళ ప్రదంబుగా నటించి రట యెటువలెను.

దరువు. మన్నారుదేవునికి మంగళం.

వ. ఇవ్విధంబున జగన్నాటకసూత్రధారు లైన యరుణాబ్జనాయికారాజ గోపాలకులు తమ పదంబుల కంకితంబుగా శృంగారరసశృంగాటకం బగు కృష్ణవిలాసనాటకంబు హావణించి మెచ్చిన యచ్యుతవిజయ

రాఘవసార్వభౌమునకు ఆయురారోగ్యంబు లఖిలసామ్రాజ్యాధిపత్యంబు సారసారస్వతసిద్ధియు సత్సంతానాభివృద్ధియు జగత్ప్రసిద్ధియు చాలించి రక్షింతురు గాత.

Colophon :

కృష్ణవిలాసనాటకం సంపూర్ణం.
శ్రీ రామచంద్రాయనమః.

Subject :

శ్రీకృష్ణవిలాసనాటకము. విజయ రాఘవనాయకవిరచితము. శ్రీకృష్ణుండు రుక్మిణీదేవితో నుల్లాసముతో నుండ విరహవేదనాదోదూయమాన మానస యగు సత్యభామ యలుక జెందుటయును, సత్యభామాసాంత్వనమును నిందు ప్రతిపాద్యములు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాంత యందమైనది. తప్పులు లే వనవచ్చును. గ్రంథ పాతము గానరాదు. కడపటి నాలు గాకులు కొద్దిగ శిథిలములు. గ్రంథముపైని "కృష్ణలీలావిలాస" మని యున్నది. ఈ గ్రంథము తంజావూరు సరస్వతీమహాల్ గ్రంథాలయపు జర్నలులో ముద్రింపం బడినది. (See the Journal of the Tanjore Saraswathi Mahal Library, Vol. XI. No. 1.)ఇంతవరకు ఈ గ్రంథాలయములో లబ్ధములైన విజయరాఘవనాయకుని గ్రంథములు–

M. 357.	D. 334.	రఘునాథనాయకాభ్యుదయము. (ద్విపదకావ్యము)
M. 687.	D. 559.	రఘునాథాభ్యుదయము. (యక్షగానము)
M. 707.	D. 500.	కాళీయమర్దనము. (యక్షగానము)
M. 692.	D. 541.	ప్రహ్లాదచరిత్రము. ,,
M. 677.	D. 554.	పూతనాహరణము. ,,
M. 706.	D. 617.	విప్రనారాయణచరిత్రము
M. 596.	D. 843.	శ్రీ కృష్ణవిలాసనాటకము.

844. ఆంజనేయనవరత్నమాలిక

ĀNJNĒYANAVARATNAMĀLIKA

M. 15075 a. (Stotra No. 52). Substance - palm-leaf. Leaves 2. Lines 6 to a page. No. of Granthas 45. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning:

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

ఆంజనేయనవరత్నమాలిక.

సీ. శ్రీరాము నాత్మలోఁ జేర్చుకొన్న మహాత్మ
చిత్తంబులోన వసింపవయ్యా
కడులావుమై చాల కడలి దాటిన వీర
కడలేని బహువార్ధి గడుపుమయ్యా
ధాని సేమంబు నీ ... ... వసించిన తండ్రి
పరిణామ మొసఁగి చేపట్టవయ్యా
ధట్టించి ముద్దులగట్టు దెచ్చిన దేవ
జీవనౌషధ మిచ్చి బ్రోవవయ్యా

గీ. హనుమ నీవ సమర్థుఁడవయ్యా యింత
నన్ను పేక్షించ దగునె యనాథనాథ
మదనగోపాలపదభక్తిమతవిధేయ
ఆర్తజనరక్షణోపాయ ఆంజనేయ.

సీ. పుట్టినా డితఁడు శంభుని యమోఘంబైన
శక్తిచే పార్వతీజఠరమునను
పట్టినా డితఁడు చేపట్టు కొమ్మగుపంటి
చవిచిన్ననాఁడె హస్తముల రవిని
కొట్టినా డితఁడు గగ్గోలుగా లంకలో
వెన్నాడి యక్షాదివీరవరుల
చుట్టినా డితఁ డాజి పె(ట్టని) కోటగా
వాలంబు కపిసేన వలగొనంగ

గీ. నితఁడు దైవంబె పటుతేజుఁ డితఁడె విజయుఁ
డితఁడె బలవంతుఁ డితఁడె నానోసగి తయ్యి
మదనగోపాలపదభక్తిమతవిధేయ
ఆర్తజనరక్షణోపాయ ఆంజనేయ.

End:

సీ. కవచంబువంటి యంగంబుచే మెరయు మీ౦
కవచంబు పఠియింప గలుగు శుభము
మోడ్పు గేలొసఁగు రాముని భజింపెదు నీదు
మోడ్పు గేలొసఁగిన మోది మొసఁగు
బ్రహ్మపట్టమునకు యేర్పడియున్న నిను
పరబ్రహ్మముగ నెన్న పరగు ముక్తి

ప్రాణనాయకుఁడవు జగత్ప్రాణతనయ
మదనగోపాలపదభక్తిమతవిధేయ
ఆర్తజనరక్షణోపాయ ఆంజనేయ.

Colophon: Nil.

Subject:

ఆంజనేయనవరత్నమాలిక. ఇం దాంజనేయస్తుతిపరము లగు తొమ్మిది పద్యములు గలవు. అన్నింటియందు "మదనగోపాల" ఇత్యాది ముద్రలు గలవు.

Remarks:

సమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. గ్రంథపాతము లేదు. గ్రంథపార్శ్వము లందు కొద్దిగ విఱిగియున్నది.

845. శ్రీకృష్ణకర్ణామృతము

(ఆంధ్రానువాదము)

ŚRĪKṚSHṆAKARṆĀMṚTAMU (Āndhrānuvādamu)

B. 10172. Substance - palm-leaf. Leaves 18. Lines 7 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas 600. Author—Velagapūdi Venganna. Incomplete. (Ist Āswāsa only). Printed.

Beginning:

(చింతామ)ణిర్జయతి సోమగి(రిర్గురుర్మే)
(శిక్షాగురుశ్చ భగవాన్ శిఖిపిం)ఛమౌళిః
య(త్పాదకల్పతరుపల్లవశేఖ)రేషు
లీలాస్వయంవరరసం లభతే జయశ్రీః.

శా. శ్రీచింతామణియోగసోమగిరియున్ శ్రీకృష్ణదేవుండు తా
రాచార్యస్థితి జెంద దచ్చరణకల్పాంకూరముల్ మౌళి పై
దాఁచంగల్గినవారి జూచి తనయంతన్ దాన లీలాశుభ
శ్రీచాతుర్యముతో వరించు ... ... లక్ష్మీకన్య ప్రౌఢాకృతిన్.

అస్తి స్వస్తరుణీకరాగ్రవిగళత్కల్పప్రసూనాప్లుతం
వస్తు ప్రస్తుతవేణునాదలహరీనిర్వాణనిర్వ్యాకులం
స్రస్తస్రస్తనిరుద్ధనీవివిలసద్గోపీసహస్రావృతం
హస్తన్యస్తనతాపవర్గమఖిలోదారం కిశోరాకృతి.

శా. కోకల్ జారఁగ కేలఁ బూని గుములై గోపాంగనల్ గొల్వ నా
లీకాస్యల్ దివినుండి కల్పసుమముల్ నిండార వర్షింపఁగా
జోకన్ వేణువినోదలీలలహరిన్ జొక్కింపుచున్ సొక్కుచున్
శ్రీకైశోరము బూను దేవుని నతశ్రీముక్తిదుం గొల్చెదన్.

End :

(ఈశాన దేవచరణాభరణేన నీవి)
దామోదరస్థిరయశ స్తబకోద్గమేన
లీలాశుకేన రచితం తవ దేవదేవ
కర్ణామృతం వహతు కల్పశతాంత రేపి.

ఫలవాంఛఁ హరికీర్తి గుచ్ఛరతియుఁ ఫాలా ... ...
... ... లీలాశుకవాక్యముల్ దెనుఁగు కర్ణామృతఖ్యాతిగా
నలరం జేసితి వెల్లపూడి మణి పెద్దామాత్యు వెంగన్న నే
నలరుం దోయిటిమాడ్కి గైకొనుము ... ... గఁ.

మాలినీ :

తనుజితజలవాహా తారిత శ్వేతవాహా
జననకృతతమోహా శాంతదుర్దాంత మోహా
యనఘగుణసమూహా యార్తరక్షాసమూహా
వినతవిషయగేహా ... ... గేహా.

Colophon :

మ. ఇది కృష్ణాశ్రమయోగిపుంగవకృపావీక్షా త్తసారస్వతా
భ్యుదయశ్రీవిభవప్రభావచిదచిద్బోధదక్షమా శాంతిస
త్యదయాభావణ వెల్లపూడి మణిపెద్దామాత్య వెంగాగ్రణీ
గదితాశ్వాసము బొల్చు ప్రాథమికమై కర్ణామృత ... ...

Subject :

శ్రీ కృష్ణకర్ణామృతము. (ఆంధ్రానువాదము) లీలాశుకుని సంస్కృత కృతి శ్రీకృష్ణకర్ణామృతమున కాంధ్రానువాదము. మొదటి యాశ్వాసము మాత్రము.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాంత మంచిదే. గ్రంథపాతము గానరాదు. శైథిల్య మధికము. కొన్ని పత్రములు విఱిగియున్నవి. ఆదిభాగమున కొన్ని పత్రములు జర్జరములు. గ్రంథాంతమున నితరాశ్వాసముల పద్యములు గూడ నున్నట్లున్నవి.

846. శ్రీకృష్ణకర్ణామృతము
(ఆంధ్రానువాదము)

ŚRĪKṚSHṆAKARṆĀMṚTAMU (Āndhrānuvādamu)

B. 10178 a. (Kārya No. 148). Substance-palm-leaf. Leaves 26. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas 400. Author-Velagapūdi Venganna. Incomplete. (2nd Āswāsa and a portion of 3rd Āswāsa). Printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

అభినవనవనీతం స్నిగ్ధయాపీతదుగ్ధం
దధికణపరిదిగ్ధం ముగ్ధమంగం మురారేః
దిశతు భువనకృచ్ఛ్రచ్ఛేది తాపించ్ఛగుచ్ఛ
చ్ఛవి నవశిఖిపింఛాలాంఛితం వాంఛితం నః.

శా. తాపించచ్ఛవినై వినూత్నవనీతస్నిగ్ధమై ముగ్ధమై
యాపీతామృతదుగ్ధమై దధికణైకాదిగ్ధమై లోకకృ
చ్ఛ్రాపచ్ఛేదమునై వినీలశిఖిపింఛాలాంఛితంబైన శ్రీ
గోపాలప్రభమూర్తి వాంఛితం బొసంగుఁ మాకు నశ్రాంతముఁ.

End :

కందర్పప్రతిమల్లకాంతివిభవం కాదంబినీబాంధవం
బృందారణ్యవిలాసినీవ్యసనినం వేషేణ భూషామయం
మందస్మేరముఖాంబుజం మధురిమావ్యామృష్టబింబాధరం
వందే కందళితార్ద్రయౌవనవనం కైశోరకం శార్ఙ్గిణః.

శా. కందర్పప్రతిమల్లధాము రమమేఘశ్యాము ప్రమోదాలస
ద్బృందారణ్యవధూరతుఁ మధురిమామృష్టాధరోష్ఠాన్వితుఁ
మందస్మేరకపోలవేషకృతనానాభూషణోద్యతుం చ
...... ందం గొల్చెద బాల్యయౌవనవిలాసాలంకృతుఁ శ్రీయుతుఁ.

Colophon : 24. B.

మ. ఇది శ్రీకృష్ణాశ్రయయోగిపంకజకృపావీక్షాంతసారస్వతా
భ్యుదయ శ్రీవిభవప్రభావచిదచిద్బోధక్షమాశాంతిస
త్యదయాభూషణ వెలగపూడి మణిపెద్దయామాత్య వెంగళాగ్రణి
గదితాశ్వాసమునై ద్వితీయ మమరుఁ గర్ణామృతశ్రీకృతిన్.

Subject :

శ్రీకృష్ణకర్ణామృతము (ఆంధ్రానువాదము) రెండవ యాశ్వాసమును, మూడవ యాశ్వాసమున గొంతభాగమును నిందు గలవు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత జిలుగు. తప్పు లత్యధికము. గ్రంథపాతము గానరాదు. శైథిల్యము స్వల్పము.

---

847. శ్రీకృష్ణకర్ణామృత (సంగ్రహ)ము (ఆంధ్రానువాదము)

ŚRĪKṚSHṆAKARṆĀMṚTA (SNGRAHA)MU (Āndhrānuvādamu)

B. 10178 b. (Kāvya No. 149.) Substance-palm-leaf. Leaves 61. Lines 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas 600. Author-Velagapūdi Venganna. Incomplete. Printed.

Beginning :

... ...
... ...
... ... కుట్మలాలిచే
నొక్కుచు గారవించిన మనోహరతేజము జొల్పు నామదిన్.

శ్లో. మదశిఖండిశిఖండవిభూషణం
మదనమందరముగ్ధముఖాంబుజం
వ్రజవధూనయనాంచలవంచితం
విజయతాం మమ వాఙ్మయజీవితమ్.

ఉ. చక్కని ముద్దుమోము సుమసాయకు టెక్కుల ధిక్కరించఁగా
చొక్కపు నెమ్మిబోదరును సోగసరంబు కరంబునందు పెం
పెక్క వ్రజాంగనాజననిరీక్షితవంచితమైన నాదు స
మ్యక్కృతవాక్యజీవిత మజాండకటాహము నిండి యుండెడిన్.

శ్లో. నిఖిలభువనలక్ష్మీనిత్యలీలాస్పదాభ్యాం
కమలవిపినవీథీగర్వసర్వంకషాభ్యామ్
ప్రణమదభయదానప్రౌఢగాఢోద్ధతాభ్యాం
కిమపి వహతు చేతః కృష్ణపాదాంబుజాభ్యామ్.

మ. లలితాశేషదిశాధినాథనగరీలక్ష్మీవిలాసాస్పదం
బులు నీరేరుహసర్వగర్వవిభవప్రోన్మూలనశ్రీపదం
బులు వందారుమనోరథార్థఘటనాపూర్ణానుకంపాస్పదం
బులు శ్రీకృష్ణపదంబు లూని మనమా మోదంబునం జెందుమా.

End :

శ్లో. సాయంకాలే వనాంతే కుసుమితసమయే సైకతే చంద్రికాయాం
త్రైలోక్యాకర్షణాంగం సురనరగణికామోహనాపాంగమూర్తిం
సేవ్యం శృంగారభావైర్నవరసభరితైర్గోపకన్యాసహస్రై
ర్వందేహం రాసకేళీరతమతిసుభగం వశ్యగోపాలకృష్ణం.

మ. పటుశృంగారతరంగితాంగు లగు గోపాంగనల్ గొల్వ ను
త్కటబృందావనసైకతంబుల వసంతజ్యోత్స్నలన్ రోదసీ
తటవేశ్యాతతిదృగ్విలాసములచేతన్ సొక్కు రాసక్రియా
నటనాటోపవశీకృతత్రిభువనున్ సంజన్మదిన్ గొల్చెదన్.

శ్లో. యా ప్రీతిర్విదురార్పితే మురరిపో కుంత్యర్పితే యాదృశీ
యా గోవర్ధనమూర్ధ్ని యా చ పృథుకే స్తన్యే యశోదార్పితే
భారద్వాజసమర్పితే శబరికాదత్తేఽధరే యోషితాం
యా ప్రీతిర్మునిపత్నిభక్తిరచితేప్యత్రాపి తాం తాం కురు.

మ. శ్రమణీవన్యము రాధికాధరము భారద్వాజు విందున్ ముని
ప్రమదాభక్తము మాతృదత్తకుచధారల్ విప్పుము కొంగు భ
క్ష్యము గోవర్ధనపూజయున్ విదురమృష్టాన్నంబు కుంతీసప
ర్య మదిన్ గైకొనినట్లు నాకవిత కృష్ణప్రీతిఁ జేకొంగదే.

Colophon :

శ్రీవేంకటాచలపతిసహాయం. అస్మద్గురుభ్యో నమః.

ప్లవంగనామసంవత్సరం శ్రావణమాసం 5-వ తేది తాడేపల్లి వేంకట జోస్యులకొమారుడు వేంకటసుబ్బుడు వ్రాసిన కర్ణామృతాలు. శ్రీకృష్ణస్వామిసహాయం. గోపాలాయ నమః. కరకృతమపరాధం క్షంతుమర్హంతి సంతః. సుబ్రహ్మణ్యసహాయం.

20. B.

మ. ఫలవాంఛన్ హరికీర్తిగుచ్ఛరతియున్ ఫాలాక్షసంసేవయున్
గల లీలాశుకవాక్యముల్ తెనుఁగునన్ కర్ణామృతఖ్యాతిగా
నలరం జేసితి వెల్లపూఁడి మణిపెద్దామాత్యు వెంగన్న నే
న్నలరుం దోయిటమాటికిఁ గైకొనుము కృష్ణా కల్పసంస్థాయిగన్.

41. రెండోశతకం సంపూర్ణం.

Subject :

శ్రీకృష్ణకర్ణామృత (సంగ్రహ)ము. ఆంధ్రానువాదము.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు గలవు. శైథిల్యము స్వల్పము. గ్రంథపాతము గానరాదు. ఇందు మూఁడు శతకము లున్నవి. కాని మూఁడును పూర్తిగా లేవు. ప్రతిశతకమునందును చాల శ్లోకములు దాని యనువాదములును వదలివేయబడియున్నవి.

మొదటి శతకమున 40 శ్లోకము లనువాదముతో నున్నవి.
రెండవ శతకమున 41 ,, ,,
మూఁడవ శతకమున 39 ,, ,,
పై కారణములచే నిది శ్రీకృష్ణకర్ణామృతసంగ్రహ మనఁదగు నేమో!

848. సూర్యదండకము

SŪRYADAṆḌAKAMU

B. 9529 b. Substance - palm-leaf. Leaves - 2. Lines 5 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-20. Author- ? Complete. Not printed.

Beginning :

అవిఘ్నమస్తు. శుభమస్తు.

శ్రీరామ. శ్రీసూర్యనామాలు.

శ్రీసూర్యనారాయణ ధైర్యపారాయణ లోకరక్షామణీ ధైర్య చూడామణీ ఆర్తరక్షా నమో పాపనిక్షా నమో విశ్వకర్తా నమో విశ్వభర్తా నమో నమో దేవతాచక్రవర్తీ పరబ్రహ్మమూర్తీ జగద్విది (త) కీర్తీ త్రిలోకైకనాథా.

End :

నాకు నుద్దేవురుంలేదు.శ్రుకుకులం జాయగా జాయజే కావవే కామితార్థ ప్రజా అయినట్టి ముదక్షురాల స్వరూపంబు నీ దండకం వ్రాసి కీర్తించి విన్నగా మహాజనాన్నంత్రీదారిద్రమముల్ బోయ కామ్యార్థముల్ కొంగు బంగారు తంగేయజుంన్నై ఫలించుగా వో దేవదేవ నమస్తే నమస్తే నమః.

Colophon : Nil.

Subject :

సూర్యదండకము.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాతః మంచిదే. తప్పులు గలవు. నైఘల్యగ్రంథపాత ములు లేవు. కర్త తెలియదు.

849. సౌందర్యలహరి
(ఆంధ్రటీక)
ŚOUNDARYALAHARĪ (Āndhratika)

B. 17143 a. (Stotra section No. 46). Substance - palm-leaf. Leaves 55. Lines 6 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-1250. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.
శ్రీరామ. సౌందర్యలహరి.

ఆదికాలమందు మహానుభావుండైన శంకరాచార్యులు లోకానుగ్రహార్థమై సమయరూపమైన సౌందర్యలహరీస్తోత్రము చేస్తున్నారు.

శ్లో. శివశ్శక్త్యా యుక్తో యది భవతి శక్తః ప్రభవితుం
న చేదేవం దేవో న ఖలు కుశల స్పందితుమపి
అతస్త్వామారాధ్యాం హరిహరవిరించాదిభిరపి
ప్రణంతుం స్తోతుం వా కథమకృతపుణ్యః ప్రభవతి.

టీక :-పరమమంగళస్వరూపుఁడైన మహాదేవుఁడు శక్తితో కూడుకొన్నట్లాయనా ప్రపంచనిర్మాణమందు సమర్థుఁడవును. శక్తితో కూడకున్నట్లాయనా చెలించేటందుకున్ను సమర్థుండు కాడు. ఇటనగా యేమంటేను శివశక్తు(లు యిద్దరున్ను జాయాపతులు గనక జాయనైన శక్తితో కూడుకొంటేనే ప్రపంచ మనేటి సంతానమును పుట్టించేటందుకు సమర్థుం డవును. ఆ శక్తితో కూడకుండెనా శక్తుడు గాడు. ఇటని వాచ్యార్థము. ఆగమరహస్యమైతే - శివశబ్దముచేత నవయోని చక్రమధ్యమందు చత్వార్యోన్యాత్మకమైన చక్రము చెప్పబడుచున్నది. శక్తిశబ్దముచేత నవశిష్టమైన పంచయోన్యాత్మకమైన అర్ధచక్రము చెప్పబడుచున్నది. ఈ రీతుల రెండర్థాలుం గూడి నవయోన్యాత్మకమైన శ్రీచక్ర మవును. యీ చక్రంవల్లనే జగదుత్పత్తిస్థితిలయాలు

జేచుండును. అటుగనక హరిహరబ్రంహ్మాదులచాతనున్ను ఆరా ధించతగినటువంటి నిన్ను నే స్తుతింపను. పుణ్యాపాపములేనివాడను మనో వాక్కర్మాలవల్లను నమస్కరించే టందుకున్ను స్తోత్రముచేసే టందు కున్ను యెట్లు సమర్థుం డవుదును.

End

శ్లో. కదా కాలే మాతః కథయ కవితాలక్తకరసం
పిబేయం విద్యార్థీ తవచరణనిర్ణేచనజలం
ప్రకృత్యా మూకానామపి చ కవితాకారణతయా
యదాధత్తే వాణీ ముఖకమలతాంబూలరసతాం.

టీక :-హేమాతా లాక్షారసంతో కూడుకొన్న నీ యొక్క పాదప్రక్షాళస జలమును విద్యలు కోరేవాడనై యేకాలమందుం పానం చే సే ను. చెప్పుమా. యేపాదప్రక్షాళనజలమైనాను లత్తుకతో కూడినందువల్ల రక్తవర్ణమైనదై స్వభావాన మూఢులైనవారికిన్ని కవిత్వమును యిచ్చేది గనక సరస్వతీదేవిముఖమందలి తాంబూలరసత్వమును స్వీక రింపుచున్నది. ఇపనగాను సరస్వతీదేవి నీయొక్క తాంబూలస్వీకారం వల్లను కాళిదాసాదులకు యెటువలె కవిత్వం గలిగెను. అటువలెనే నీ పాదప్రక్షాళనజలం స్వీకరించినవారిక్కిన్ని సారస్వతం గలుగు ననుటా.

శ్లో. సరస్వత్యా లక్ష్మ్యా విధిహరిసపత్నో విహరతే
రతేః పాతివ్రత్యం శిథిలయతి రమ్యేణ వపుషా
చిరం జీవన్నేవ క్షపితపశుపాశవ్యతికరః
పరబ్రహ్మాభిఖ్యం రసయతి రసం త్వద్భజనవాన్.

శ్లో. ప్రదీపజ్వాలాభిర్దివసకరనీరాజనవిధిః
సుధాసూతేశ్చంద్రోపలజలలవైరర్ఘ్యరచనా
స్వకీయైరంభోభిస్సలిలనిధిసౌహిత్యకరణం
త్వదీయాభిర్వాగ్భిస్తవ జనని వాచాం స్తుతిరియం.

Colophon

శ్రీరామచంద్రార్పణం.
శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

Subject

సౌందర్యలహరీ (ఆంధ్రటీకతో) శ్రీమచ్ఛంకరభగవత్పాదులకృతి కాం
గ్రంథానువాదము. ఇందు ప్రతిశ్లోకమునకు తెనుఁగున వచనరూప మగు
టీక వ్రాయఁబడియున్నది. అందందు కొన్ని ముఖ్యము లగు శ్లోక
ములకు రహస్యార్థములును, మహారహస్యార్థములు నతిరహస్యార్థ
ములు గూడ వ్రాయఁబడియున్నవి.

Remarks

సమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు గలవు. గ్రంథము క్రిమిదూషి
తము, జర్జరము. కొన్ని పత్రములు విఱిగియున్నవి. Colophon కు
తర్వాత యీ క్రింది విధముగా వ్రాయఁబడియున్నది. “ పింగళనామ
సంవత్సరం పెరట్టాశినెల 25-వ తేది త్రయోదశి భానువాసరంనాడు
రామచంద్రునికి వ్రాశి యిచ్చింది సౌందర్యలహరీ, గురువయ్య. యిది
గాక ప్రతిలో వున్నప్రకారం అక్షరం లోపం లేక వ్రాసినారము. పెద్ద
లైనవార్లు చదివి జూచుకొని తప్పొప్పులు లేక దిద్దేది. ”

850. ఏకోజీసాహిత్యము
(పదములు)

ĒKŌJĪSĀHITYAMU (Padamulu)

B. 11629. Substance - palm-leaf. Leaves-22. Lines 3 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-270. Author - Ēkōji Mahārāja. Incomplete. Not printed.

Beginning :

శ్రీరామచంద్ర.

రాగం – కాపి. తాళం – ఆది.

పాలయ మాం సతతం శ్రీగణనాథా
పాలయ మాం సతతం
మూషికవాహన మో ....
సకలవిఘ్నహర సిద్ధిబుద్ధీశ
తుళజేంద్రపూజిత యేకేంద్రసన్నుత
నిత్యోత్సవదాయక శ్రీగణనాయక.

కల్యాణదాయక కరుణాస ....
(భక్త) హృదయరంజన భవభయమోచన
నాగకుండలధర సరసగుణాకర
దేవాదిపూజిత నిత్యానంద.

రాజహంసాంబాతనయైక రాజసేవిత
స(కలశ్రే)యోదాయక సంతానదాయక
వాసవసన్నుత వాంఛితార్థదాయక
భోసలకులదేవ శ్రీగణనాథా.

End :

పంతువరాళి – ఆది.

కోరిన కోరికె లెల్ల బాగుగా నీవయ్యా
సారసాక్ష లక్ష్మీశా సామి ప్రసన్న వేంకటేశా.

ఆరోగ్యభాగ్యము లిచ్చి అఖిలసంపదల నిచ్చి
సారమైన జయము లిచ్చి జగదీశా రక్షించవయ్యా.

సకలదీర్ఘాయుష్యము లిచ్చి సకలసంతానము లిచ్చి
సకలసామ్రాజ్యము లిచ్చి సామి మము బ్రోవవయ్యా.

సరసయేకేంద్ర తుళజేంద్రులకు సకలవరము లిచ్చి
సరససంతానము లిచ్చి కరుణించి పదివేలయేండ్లు.

ఘంటారవం – ఆది.

ప. నారాయణ గోవింద మురారే నారదస్తుత గోపాల మురారే.
కేశవ మాధవ గోవింద మధుసూదన వామన నరసింహా

వాసుదేవ శ్రీధర విష్ణు హరే ప్రద్యుమ్న అనిరుద్ధ జనార్దన.

పద్మనాభ పురుషోత్తమ కృష్ణా సంకర్షణాచ్యుత దామోదర
హృషీకేశోపేంద్ర అధోక్షజ కౌస్తుభధర కమలాక్ష కంసారే.

వేదోద్ధర మందరధర భూధర నరహరి ....
రఘురామా రామ కృష్ణా యవనహర యే...తుళజేంద్రపూజిత.

Colophon : Nil.

Subject :

ఏకోజీసాహిత్యం. ఇందు కొన్ని సంస్కృత కీర్తనలు కొన్ని మరాఠీ కీర్తనలున్ను గలవు.

Remarks :

ఇందలి తెనుఁగు కీర్తనలందు వచ్చు ముద్రలు పరస్పర విరుద్ధములుగా నున్నవి. పరస్పరవిరుద్ధము లగు ముద్రలు క్రింద నివ్వఁబడియున్నవి.

ఉదా :— (1) L. L. 13 a.

" సరస దీపాంబికావరతనయ
తుళజేంద్రధరణీశపూజితుఁడు
శరభేంద్రతనయైక జనపాలవినుతుఁడు "

(2) L L. 14 a.
" తుళజేంద్రతనయుఁడై న
లలితయేకేంద్రవినుత "

కాని పలుచోట్ల " తుళజేంద్రపుత్ర యేకేంద్ర " అని వచ్చుటచేత, తుక్కోజి యను నామాంతరము గల తుళజమహారాజు (1729-35) కుమారుఁడు బావాసాహే బను మారు పేరు గల ఏకోజీయే (1735-36) యితఁడని తోఁచుచున్నది.

శరభోజీ మహారాజు (A. D. 1711-28) ఈ యేకోజియొక్క పెదతండ్రి. కొన్ని సందర్భములలో పెదతండ్రిపై గల భక్తిపారవశ్యమున నీ యేకోజి తన్ను శరభోజికు మారుఁ డని యే చాలచోట్ల పేర్కొని యున్నాఁడు.

---

851. ఏకోజీసాహిత్యము

(పదములు)

ĒKŌJĪSĀHITYAMU (Padamulu)

B. 11637. Substance - palm-leaf. Leaves 70. Lines 3 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas 630. Author - Ēkōji. Incomplete. Not printed.

Beginning :

(ఘం)టారవం - ఆదితాళం.

నీతిపదం.

ముఖ్యభూ......హే భువనీవరి
చాలిల్యాన పుణ్యాన చాలిల్యానపాప.
కులస్త్రీచూాస సదాపతిభక్తికరణ
కులవంత సేవకాాస నిజస్వామి సేవాకరణ.

End :

శృంగారం.

సంతోస మాయరా చాల వోరి నాసామి
మంతు కెక్కిన తుళజమహిపాలచంద్ర.

విరహము జెంది నేను విరులశయ్య నుండగ
సరసుడు నామనసు తెలిసి సరసకు వచ్చినప్పుడే.

వలరాజుబారికి నే కలగుచున్నది జూచి
తలిరుబోణి వెరువవల దని దయజేసి కౌగిలించినప్పుడే.

చతురయే కేంద్రవినుత సదయతుళజరాజేంద్ర
చతురత రతికేళిని చేరి నన్ను కూడినప్పుడే.

Colophon : Nil.

Subject :

ఏకోజీసాహిత్యం. ఇందు నీతిపదములు (18+1=19) కీర్తనలు 28 శృంగారపదములు 27 గలవు. ఈ గ్రంథము కూడ "బావాసాహే" బను మారు పేరు గల (1735-36) ఏకోజికృత మనియే చెప్ప నగును.

Remarks :

సంపూర్ణము. వ్రాలు గుండ్రన. గ్రంథపాతము గానరాదు. అందందు పత్రములు విఱిగియున్నవి. తన్మూలముగ కొంత గ్రంథ భాగము కూడ నష్టము. ఇందలి నీతిపదములకును, కీర్తనలకును, శృంగారపదములకును ప్రత్యేకముగా అనుక్రమణిక తత్తద్గ్రంథప్రారంభమున గలదు. ఇందు కొన్ని మరాఠీపదములు కూడ గలవు. గ్రంథాదిని ఈ క్రిందిరీతిగ వ్రాయబడియున్నది. "నగరిపుస్తకం పట్టు కోటలో వ్రాసిన కొత్తపదాలు నీతి 18, కీర్తన 28, శృంగారం 27, అంతు వివరం-86"

Contents :

54 A to 73 B నీతిపదములు
75 A to 94 A కీర్తనములు
21 ఆకులు —— శృంగారపదములు

శృంగారపదములు వ్రాయబడియుండు, ఆకులకు క్రమసంఖ్య యివ్వబడియుండలే.

852. త్యాగేశపదములు

TYĀGĒŚAPADAMULU

Marathi Amānath Bundle (Number less) Vahi No. 602. Substance—paper. No. of sheets-163. Lines 9 to a page. Script. Dēvanāgari. No. of Granthas - 1080. Author - Śāhamahārāja-(1684-1711) Complete. Not printed.

Beginning :

శ్రీపూర్ణానందగురువే నమః.

తెలంగీపదేం భక్తిపర.

రాగం – పూర్వి – తాళం – ఆది.

చాల ధన్యులైతిమి
దయనిధి త్యాగేశ దేవిపాదములు
దర్శనము చేసి కన్నుల చాల.

హరినేత్రార్చితపాదయుగ మిది
అహికింకిణిభూషిత మిది
హరిహయసేవిత మఖిలామరనుత
ఆనందముగ పాదములు జూచి, చాలా.

వేద అగోచరపాదయుగ మిది
వివిధతపఃఫలసమృద్ధి యిది
మోదసుఖ మొసఁగే ముద్దుపాద మిది
మొక్కి జన్మసఫలులమైు.

కాలగర్వహరపాదయుగ మిది
కామితఫలమిచ్చే దిది
బాలేందుశేఖర భోసలశాహభూ
పాలదైవ త్యాగేశరుద్రపాదము జూచి, చా

రామవసంతభైరవి - ఆదితాళం.

వీథిలో వచ్చీనీ వసంతత్యాగుఁడు
వీథిలో వచ్చెను వేడుకజూతాము రాగే
మోదముమీరను ముద్దుతేరుపై నెక్కి
కోరినజనులకు కోర్కెలీడేర్చుచు
వారిజాసనవినుతవైభవత్యాగేశుఁడు.

రత్నసింహాసనముపై రంగుగా నెక్కి నేడు
యత్నములేకనె యెంతో ఆనందముగా నాడుచు.

సకలదేవతలు సన్నుతిశాయగా
అకళంకజనములకు అభయము లిచ్చుచు
అకళంకనిజరూపుఁ డంబాస్కంధసహితుఁడు
మకరాంకబిరుదశాహామహీరాజకులదైవము.

End :

రాగం - ఘంటారవం - ఝంపతాళం.

జయమంగళం శుభమంగళం
అమ్మకును బంగారుబొమ్మకును, మరువంపు
రెమ్మకును మాపాలిసొమ్మునకును
ఇమ్మహిని కోరిన వరమ్ములను దయతోన
కొమ్మని యొసఁగు ముద్దుగుమ్మ కిపుడు, జయమంగళం.

బాలకును బాలేందుఫాలకును భక్తజన
పాలకును మంజుళసుశీలకును
లోలకును లలితగుణజాలకును విచిత్ర
లీలకును ఘనతులితనీలకచకు.

విమలకును కరధృతకమలకును సతతము
అమలకరుణానిధికి కమలాంబకు
కమలాక్షవినుతునికి కమలజార్చితునికి
కమలాపురీశత్యాగేశునికిని.

రాగం - నాటతోడ్యం - ఝంపతాళం.

జయ నతామరరాజ జయ నతామరభూజ
జయ విజితరతిరాజ జయ మహారాజ.

జయ బ్రహ్మాకృతపూజ జయ భూషితుడురాజ
జయ మిత్రరాజరాజ జయ త్యాగరాజ, జయ జయ.
వరభుజగకేయూర వనరాశిగంభీర
సరసనద్గుణహార సంతతోదారా
శరణాగతాధార శత్రుజనసంహార
గిరిజామనోహార గిరివరవిహారా, జయ జయ.
వరద శేఖరసోమ వందారుసుర భీమ
గిరిశ పురహార వ్యోమకేశ జితకామ
నరశాహన్నృపకామ సరసపూర్ణసకామ
తరణిసన్నిభధామ త్యాగేశనామా, జయ జయ.

Colophon : Nill

Subject :

త్యాగేశపదములు. ఇందు పలువిధము లగు పదములు త్యాగేశుని పేర వ్రాయఁబడియున్నవి. అవి యేవన :

1. భక్తిపదములు 50
2. భావపదములు 5
3. వైరాగ్యపదములు 9
4. శృంగారపదములు 103
5. ఆరజం (హాస్య) పదములు 14
6. నీతిపదములు 24
7. మంగళములు 3

మొత్తము పదములు 208. అందందు పలుచోట్ల ముద్రలయందు శాహామహారాజుపేరు కానవచ్చుటచేత నీగ్రంథమునకు శాహామహారాజే కర్త యగు నని తోఁచెడివి.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత యొకతీరుగా లేదు. తప్పు లున్నవి. గ్రంథపాత మున్నట్లు తోఁచదు. గ్రంథము క్రిమిదూషితమై చాల జర్జరముగ నున్నది. ఇయ్యది కాగితములలో దేవనాగరిలిపియందు వ్రాయఁబడియున్నది. B. 11643, 11644 (పదములు) 11648, (పదములు–కీర్తనములు) M. 175, B. 11630 (త్యాగేశపదములు) సంఖ్యలు గల తాళపత్రగ్రంథములలో గల పదములు కొన్ని యందందును కొన్ని వరుసగాను నిందు గానంబడుచున్నవి.

853. త్యాగేశపదములు

TYĀGĒŚAPADAMU

B. 11626 a. Substance - palm-leaf. Leaves (1-105) 105. Lines 3 to 5 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas 1050. Author - Śāharāja (1684-1711). Incomplete. Not printed.

Beginning :

జయ నతామరరాజ జయ నతామరభూజ
జయ విజితరతిరాజ జయ మహారాజా
జయ బ్రహ్మకృతపూజ జయ భూషితుడురాజ
జయ మిత్రరాజరాజ జయ త్యాగరాజ.

వసిభుజగకేయూర వనరాశిగంభీర
సరససద్గుణహార సంతతోదారా
శరణాగతాధార శత్రుజనసంహార
గిరిజామనోహర గిరివరవిహారా.

వరద శంకరసోమ వందారుసుర భీమ
గిరిశ పురహార వ్యోమకేశ జితకామ
వరశాహనృపకామ వరసపూర్ణసకామ
శరణిసన్నిభధామ త్యాగేశనామా.

* * * *

ఆహిరి.

ఈదుడుకు యిందు మానరా! రాజగోపాల!
ఈదుడుకు యిందు మానరా
ఇంతటి కోర్కెదాన గానరా.

వాడు నీ కేక చల్లదురా వారివీరివలె జూచే వేరా
వీధిలో అడ్డగించేది మేరా వింతమాట లిక చాలించరా.
ఒంటిగ త్తెని నన్నేచే వేరా పూరెల్లా మావారు గాడటరా
కంట సైగ చేయకురా కంటే మావారు మొత్తబొయ్యేరురా.
రాజసవగ లింటు మానరా రాజైతే నీవెవరికి ముద్దురా
రాజగోపాల నన్నంటకురా త్యాగరాజునలిగె నీవు జూపేవేరా.

End :

ఇచ్చితే దైవము నీవె యిందుశేఖర
మచ్చికను వరము లీకుంటే
మాలోన వాకఁడవు నీ వింతే
తలఁచిన కోర్కె లీకుంటే తామసుఁడ నీ వింతే
కలిగిన దుష్కర్మముల తొలగించి నాదుమనవి.
నే కోరినవస్తువ లీకుంటే నీవు వుగ్రుఁడ వింతే
సోకుడు తోలి తనకు శ్రీకరమైన శుభములు.
చనవున తెవులు మాన్ప కుంటే స్థాణువు నీ వింతే
ఘనత్యాగవైద్యేశ తనమనసు చల్లార తనయుఁ.

Colophon : Nil.

Subject :

త్యాగేశపదములు. ఇందు గల పదము లన్నియు త్యాగేశునిమీఁద వ్రాయఁబడినవి. ప్రతిపదమునకును రాగ మివ్వబడియున్నది. ఈ గ్రంథమందలి మొదటి రెండు కీర్తనలందుమాత్రము శాహామహా రాజుపేరు కానవచ్చుచున్నది. గ్రంథమందు మరెచ్చటను గాన వచ్చుటలేదు. గ్రంథముపైని "శాహామహారాజువారి సాహిత్యం" అని యున్నది.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు గలవు. శైథిల్యగ్రంథ పాతములు గానరావు. అందందు పత్రసంఖ్య తారుమారుగా నున్నది. ఈ గ్రంథమున త్యాగేశపదములు అను మహారాష్ట్ర గ్రంథము గూడ గలదు. (11626 B.)

854. శాహరాజపదములు
ŚĀHARĀJAPADAMULU

Marathi Amānath Bundle, Vahi No. 605, a. Substance - paper. No. of sheets-99. Lines 11 to a page. Script-Dēvanāgari. No. of Granthas 940. Author - Girirāju. Complete. Not printed.

Beginning:

శ్రీ పూర్ణానందగురవే నమః

రాగం - జోగి అసావేరి - అటతాళం

చెలువుఁడు నేఁడైన రాఁడాయ నమ్మా
అలివేణి బహుదినములాయ ముచ్చట లాడి
అల వాఁడు నను చాలా మరచి యున్నాడేమో.

కోమ్మా వాడిందు రాకుండెనా తనసుద్ది
కమ్మను వ్రాసి వేగమే అంపరాదా
సమ్మతిగా తనసుద్ది సారెకు చెలులచే
నెమ్మిగా తెలుసుకో నెనరుంచి యీవేళ.

చెలియ ప్రవాసము జేసేవారు లేరా
యిలలోన నెవ్వరైన నిట్లా సేతురా
యలిమెగా తానైన నిందు రారాదా
కలిగి నన్నందైనా పిలువ నంపరాదా.

వింతగ గిరిరాజవినుతుఁడు శాహభూ
కాంతుఁడు పరాకు నెంత జేసె నమ్మా
ఇంత నిష్టురాని కేమి నేర మమ్మా
సంతతమునువలె కాంత కేళిని గూడ.

రాగం - కాంబోది. అటతాళచాపుతాళం.

పదరి నన్నంట రాకుమి చక్కని సామి
పదరి నన్నంట రాకు పడుచుదానర మొక్కేర నీకు
మ్ఖదమున నామోవి నక్కకు సదయ శాహేంద్ర
యేల యీాదుడుకు.

పైయెద జారదీయ మందుర
    బాగుగా కౌగి లిమ్మని యందురా
ఈయెడ మావారు వింటే యేమందురా
    యెవ్వరైన నను బొట్టుకట్టుకొందురా.
వేడుకతో విడె మిచ్చే వదేరా
    వీథిలో న న్నడ్డగించేది మేరా
జాడగా సర(స)ములాడక పోరా
    స్వామిగా యిపుడు నామనవి చేకోరా.
నేను కావలెనంటె నింటికి రారా
    నీవే మావారిని వేడుకోరా
పూని మావారు నన్ను ధారాబోసితే
    గిరిరాజనుత యేలుకోరా.

End :

రాగం ... ...

యత్నముతో నెన్నిచ్చ నా
రత్నాలవెల యెంచఁడాయెనే
రత్నఘనుని వేచాయునానే
శాహరాజేంద్రుఁడీరేయి ఓచెలియా.

నీలాలు తన కేల నీముంగురులనే
నీలా లిమ్మని వేడెనే
బాలరో పగడాలు తన కేలే నీమోవి
పగడా లిమ్మని వేడెనే ఓచెలియా.

కెంపులు తన కేలే ఈవేళ నీపలు
కెంపు లిమ్మని అడిగెనే
సొంపుగా ముత్యాలు మేల నీగోళ్లనే
సొగసుముత్యా లిమ్మని పలికెనే.

రతిపతినిభ శాహావరుఁడు తా కోరిన
రత్నముల నిమ్మ
రతికేళిని తాన ధరించినపుడే
రమ్యమై యుండు నని కూడెనే.

Colophon : Nil.

Subject :

శాహరాజపదములు. ఇందు గిరిరాజకవిచే రచియింపఁబడిన (శాహ మహారాజుపై) 132 పదము లున్నవి. అన్నియు శృంగారరస ప్రధానములు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పు లధికము. గ్రంథము కీటదూషితము. గ్రంథపాతము కానరాదు. గిరిరాజకవి (1634-1711) శాహ మహారాజాస్థానమున నుండిన విద్వత్కవి. ఈ గ్రంథరచనాకాలము గూడ నదియేయై యుండ నొప్పు.

---

855. శాహరాజపదములు

ŚĀHARĀJAPADAMULU

Marathi Amānath Bundle, Vahi No. 605, b. Substance paper. No. of sheets-(101-117) 17. Lines 8 to a page. Script - Devanāgari. No. of Granthas-100. Author - Sōmakavi. Complete. Not printed.

Beginning :

శ్రీ గురుభ్యో నమః
రాగం - ? తాళం - ?

చెలియలారా మీరు బుద్ధిగా
చాల తెలుపగాను లేరు
వెలయ శాహరాజవిభుఁడు కృష్ణుడు లీలా
బలవంతముగా స్త్రీల వెలయ నేర్చుకొన్నారు.
మంచివానివలను వచ్చి వేగ నా
మంచముపై నెక్కను
అంచగమన మనమాలి మొగమాటలు
పంచశర కేళి నటించ లెమ్మనేని.

పొంగుచు కేకవేసి నాదు పైట
కొంగు జార జేసి
బంగారు నాగుబ్బలపై పగవారు సంధిరీతి
అంగడిబెట్టసాగె నమ్మ, యీవేళ.
వెలయు సోమసుకవి యంచ మించె నా
చెలువుఁడు శాహాభూపతి
కులయాల నే నని కుయ్యగా వేవేగ
బలిమి నోరు మూసి బాగుగా కూడేని.

రాగం ... ...

ఏలుకోరా మొక్కేను చక్కని సామి
చాల వలచినారా చక్కని శాహాధీర.
ఇన్నాళ్ళవలె గాదురా నావిరహాము
రెంతని యిముడుకొందురా
కన్నులవిలుకాఁడు గాసిజేసేని నేఁడు
మున్ననుగా దయతోను మోవియాని, కౌగిలిట.
కలువలచెలికాని కాక హెచ్చెను
ఘనుఁడ నే తాళలేను
కులుకుగుబ్బలపైని కొన్నెల లుంచిన
నలముకో ఆదరించి యీవేళ.
చేకొని నామనవి రతులుగూడిన
చెలిమి నేఁడు మరతురా
ఏకరాజకుమారా యిపుడు శాహాధీరా
నీకు నే దక్కినారా నిజము కర్ణావతారా.

End:

రాగం ... ... ?

సరససద్గుణసాంద్ర శాహామహారాజేంద్రా.
వినయసంతాన విజయధురీణ
మనవి నింతైన విన వేమని తెలుపుదాన
ఘనమోహాముస తాళగలదాన గాను
నెనరున జేరి మన్నించు వేడుకను.

మదనావతారా నామమతలు దీర
ముదము దైవార నీదు కెమ్మోవి విందర
పదర యింటికి దాని వదరుల కేమి
నిదుర కంటికి రాదుర నాసామి.
విరుల శయ్యను నన్నే వేళ
సరసరతులను ధర వేడ్కతోను
సోమకవివరనుత నన్ను
విరులసరుల నరిగురుల
తురిమి యెంతో హాయిగా
శాహభూవర యేతౌర.

Colophon : Nil

Subject :

శాహరాజపదములు. ఇందు సోమకవిచే రచింపఁబడిన (శాహమహా రాజుపై) 17 పదములు గలవు. అన్నియు శృంగారరసప్రధానములు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు గలవు. గ్రంథము జర్జరము. గ్రంథపాతము గానరాదు.

---

856. శాహరాజపదములు
ŚĀHARĀJAPADAMULU

Mārathi Amānath Bundle - Vahi No. 605 c. Substance - paper. No. of sheets 16 (118-133) Lines 10 to a page. Script - Dēvanāgari. No. of Granthas 100. Author—Girirāju. Complete. Not printed.

Beginning :

శ్రీశంకరసహాయ. తెలంగీరాగాచీపదేం.

రాగం గౌరీ - అటతాళం.

శాహమహారాజే కాము పండుగా తనకు మంచి దాయె
బహుదినములనుండి నినుగోరిన నానోము ఫలము సఫల మాయె నేడు.

కను లుండీ కనురెప్ప తీయునా మొగడాని
నిను కనుగొన వేచి యుంటి
కినిసి వాని రెండు కన్నులాగులాలు చెలీ నా
చను లంటితివి నీవు కాగా.

అత్తగారు మిక్కిలి మితివంటిదీ యని
అయులు నీతో మాటాడ అళికి యుంటి
అత్త కన్నుల వసంతము చల్లి నీవు నా
అధర మానితివి గాగా.

గిరిరాజనుత శాహధరణీశా మేలైన
మెరగు గంధవడి నామేన పూసి
గురుతుగా మాయింటివారిని గదిమి నన్ను
కూడి సోకిచితివి గాగా.

End :

రాగం - పున్నాగవరాళి - అటతాళం.

ప. అత్తవారింటికి పోయివత్తు నా సామి
చిత్తమునా దయవుంచు శ్రీశాహరాజచంద్రా.
జోడు నిన్ను బాయక యీాడ నుండెద నంటే
కూడదు అత్తిం ... ... నేను
యేడ నుండినగాని యెమ్మెకాడ నే నీదాన
వేడుకమీర కర్పూర విడె మిమ్ము మొక్కెను.
పాపజాతిగా యెంత పలుమారు తన కెచట
దాపురపై వచ్చెనో దానరాధేయ
రాపు చేయకూడదు రాను పో ననరాదు
మాపటికి నెట్లానైన మరలివచ్చెద సామీ
కన్నె పాయమునందు కన్నులవిలతుని కేళి
నన్నుగూడినా ప్రాణనాథా వినరా
ఎన్నరాని నిందలైన నిన్ను నే మానజాలరా
వన్నెమీర గిరిరాజసన్నుతశాహరాజేంద్రా.

Colophon : Nil.

Subject :

శాహరాజపదములు. ఇందు శాహమహారాజుపై గిరిరాజకవిచే రచియింపఁబడిన 28 శృంగారపదములు గలవు.

.emarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు గలవు. గ్రంథపాతములులేవు. గ్రంథము జర్జరము.

857. శ్రీరామకీర్తనలు

ŚRĪRĀMAKĪRTANALU

B. 11614 b. Substance - palm-leaf. Leaves - 42. Lines 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas-300. Author - Rāmadāsu ? Incomplete. Not printed.

Beginning:

శుభమస్తు. శ్రీరస్తు.

రాగం - తోడి.

రామా నీదయ రాదుగా పతితపావన
నామాము నీబిరుదుగా
సామజవరద ని న్నేమని దూరుదు
యేమాదృష్టమో గాని యెంత వేడిన రావు. రామా.

నీకె మరులు కొంటిగా యితరులకు నే
లోకువ గాక యుంటిగా
ఆఁకొన్న వాఁడ నని అనవాల కంటి గాని
నీకే దయలేకుంటే నే నేమిసేయువాఁడ. రామా.

ఈపూల దుగజాలగా మీశ్రీపాదములు
నీవె నైయి వేలుగా
భావజజనక నాభావములో నిలిచి
యేవిధము ననైన నన్నేలుకో నీకె మ్రొక్కె.

ప్రేమ నిబ్బర మాయగా భద్రాచల
ధామా యిదేమో మాయగా
భూమిజనాయక నాస్వామివి నీ వనుచు
కామించి సేవించిన రామాదాసునిమీద. రామ నీదయ రాదుగా.

End

క. స్వరవర్గాఖండప్రా
ద్యురుబిందుప్లుతము లన ప్రయుక్తాక్షరముల్
పరువడి నెక్కుడి పోలికె
సరస లనన్ వల్గుఁ బదియు చను నిద్ధాత్రిన్.

ఉ. నవ్యశుభప్రదాయి భగణంబు జకార మురుప్రదం బగున్
ద్రవ్యము సేయు నా లయకరంబు సకారము మా శుభం బగున్
ద్రవ్యసువర్ణకారి వెతఁ దెచ్చును రేఫ విభూతి నిచ్చు తా
కావ్యములందు నాది నిడ కర్తకు భర్తకు సంబుజోదరా.

Colophon. Nil

Subject

ఛందము. ఇందు గురులఘువివేచనము ,గణవివేచనము మొదలగునవి, ఆటవెలఁది, తేటగీతి, సీసము, కందము, ఉత్పలమాల, చంపకమాల, శార్దూలవిక్రీడితం, మత్తేభవిక్రీడితం మొదలగు వృత్తలక్షణములు, వర్ణబీజములు, యతివివేచనము మొదలగునవి ప్రతిపాదితములు.

Remarks:

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు లేకపోలేదు. శైథిల్యము స్వల్పము. గ్రంథపాతము గానరాదు. గ్రంథ తత్కర్తృనామములు గానరావు.

---

859. నామలింగానుశాసనము (ఆంధ్రటీకతో)

NĀMALINGĀNUŚĀSANAMU (Āndhratīkatō)

M. 145 a. (M. 15421). Substance - palm-leaf. Leaves-26. Lines 6 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-350. Author - ? Complete. (Ist Kānda only) Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు. శ్రీరామా.
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

యస్య జ్ఞానదయాసింధోరగాధస్యానఘా గుణాః ।
సేవ్యతామక్షయో ధీరాస్స శ్రియై చామృతాయ చ ॥

పదచ్ఛేదం. యస్య + అమృతాయ చ.

అన్వయం. హే ధీరాః, జ్ఞానదయాసింధోః, అగాధస్య, యస్య గుణాః, అనఘాః, అక్షయః, సః, శ్రియై చ అమృతాయ చ సేవ్యతాం.

అర్థము. హే ధీరాః=ఓయి విద్వాంసుల్లారా, జ్ఞానదయాసింధోః, జ్ఞాన = జ్ఞానానకున్ను, దయా = దయకున్ను, సింధోః = సముద్రమైనటువంటి, అగాధస్య = విషయాభిలాష లేని, యస్య = యే దేవునియొక్క, గుణాః = గుణాలు, అనఘాః=దోషరహితాలు అక్షయః=చెడనటువంటి, సః = ఆ దేవుండు, శ్రియై చ=సంపద కొరకున్ను, అమృతాయ చ =మోక్షంకొరకున్ను, సేవ్యతాం= సేవింపబడునుం గాక.

End :

పద్మం, నలినం, అరవిందం, మహోత్పలం, సహస్రపత్రం, కమలం, శతపత్రం, కుశేశయం, పంకేరుహం, తామరసం, సారసం, సరసీరుహం, బిసప్రసూనం, రాజీవం, పుష్కరం, అంభోరుహం యివి 16న్ను తామెరపేళ్లు. ఇందు కమల మనంగాను వెయ్యి రేకులు గలది. కుశేశయ మనేది నూరు రేకులు గలది. సితాంభోజం=తెల్లతామెర

పేరు, పుండరీక మనంబడును. రక్తసరోరుహం, రక్తోత్పలం, కోమ లదం యీ 3 న్ను ఎఱ్ఱదామెర పేళ్లు. నాళం, నాళం — యీ 2న్ను తామెరకాఁడ పేళ్లు. మృణాలం, బిసం యీ రెండును — తామెర తూండ్ల పేళ్లు. అబ్జాదికదంబే=తామెర మొదలైనవాటి సమూహ మందు షండశబ్దం వర్తించును. కరహాట, శిఫాః, కందః, యీ 3 న్ను తామెరదుంపపేళ్లు. కింజల్క, కేసరః యీ 2 న్ను కతువు పేళ్లు, సంవర్తికా, నవదళం, యీ 2 న్ను లేత రేకులపేళ్లు. బీజ కోశః, వరాటః యీ 2 న్ను తామెరపువ్వునుధ్యమందలి కర్ణిక పేళ్లు.

Colophon :

ఇతి వారివర్గః. స్వః = స్వర్గవర్గువున్ను, వ్యోమః = వ్యోమవర్గువున్ను, కాలః = కాలవర్గువున్ను, దిక్ = దిగ్వర్గువున్ను, ధీః = ధీవర్గువున్ను, వాక్=వాగ్వర్గున్ను, శబ్దః = శబ్దాదివర్గున్ను, నాట్య = నాట్యవర్గన్ను గూడినటువంటి పాతాళ.........................

Subject :

నామలింగానుశాసనం (అమరం) (ఆంధ్రటీకతో) ఇందు అమరసింహ విరచిత నామలింగానుశాసనమునకు ఆంధ్రటీక గలదు. ప్రతిపద మునకు వివరముగా టీక వ్రాయఁబడియున్నది. కొన్ని పదములకు టీక వ్రాయఁబడియుండలేదు.

Remarks :

సమగ్రము. ప్రాఁత గుంద్రన. శైథిల్యము స్వల్పము. గ్రంథ పాతము గానరాదు. టీకాకర్త పే రెందును గానవచ్చుటలేదు.

860. నామలింగానుశాసనము
(ఆంధ్రటీకతో)

NĀMALINGĀNUŚĀSANAMU (Āndhratīkatō)

B. 10407. Substance - palm-leaf. Leaves-135. Lines 7 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas 3600. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.
శ్రీగణాధిపతయే నమః.

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥
యస్య జ్ఞానదయాసింధోరగాధస్యానఘా గుణాః ।
సేవ్యతామక్షయో ధీరాస్స శ్రియై చామృతాయ చ ॥
హే ధీరాః జ్ఞానదయాసింధోః * * *
శ్రియై చ, అమృతాయ చ, సేవ్యతాం.

హే ధీరాః = ఓ విద్వాంసులారా ! జ్ఞానదయాసింధోః, జ్ఞాన=జ్ఞానానకున్ను, దయ = దయకున్ను, సింధోః = సముద్రుండైనటువంటిన్ని, అగాధస్య=విపయాభిలాష లేని, యస్య=యే మహేశ్వరుని యొక్క, గుణాః = గుణాలు, అనఘాః = దోషరహితాలు, అక్షయః=చెడనటువంటి, సః=ఆ దేవుండు, శ్రియై చ=సంపదకొరకున్ను,అమృతాయ చ= మోక్షంకొఅకున్ను సేవ్యతాం=సేవింపఁబడుగాక.

* * * *

ఆదిత్యాః=ద్వాదశాదిత్యులు,విశ్వాః=విశ్వేదేవతలు పదుండ్రు, వసవః =వసువులు ఎనమండ్రు, తుషితాః=తుషితులు ముప్పైయార్గురు, భాస్వరాః=భాస్వరులు అరువైనలుగురు, అనిలాః=అనిలులు నలుభైతొమ్మండ్రు, మహారాజికాః = మహారాజికులు యిరువైయార్గురు, సాధ్యాః=సాధ్యులు పన్నిద్దరు, రుద్రాః=ఏకాదశరుద్రులు ష. అమీ=

యీ 9 విధాలవారున్ను, గణదేవతాః=గణదేవతలు. విద్యాధరాః= జీమూతవాహనాదులు, అప్సరసః = రంభాదులు, యక్షః = కుబేరాదులు, రక్షాంసి=విభీషణాదులు, గంధర్వాః=హాహాదులు, కిన్నరాః= అశ్వముఖాదులు, పిశాచాః = భేతాళాదులు, గుహ్యకాః = మాణిభద్రాదులు, సిద్ధాః = విశ్వావసు మొదలైనవారు, భూతాః=బాలగ్రహాదులు, అమీ=యీ పదిదోయాలవారున్ను, దేవయోనయః= దేవతలకు జనించినవారలు.

End:

పాత్రం, పాత్రః, పాత్రీ ఇటువలెనే పుటి, పాటి, పేటి, కువల, దాడిమః. అనేవి మూడు లింగాలయందు వర్తించును. ఇతి త్రిలింగశేషః, పార్వతీపరమేశ్వరౌ, జాయాపతీ, కుక్కుటమయూరౌ, అనే స్వప్రధానమైన ఇతరేతరయోగద్వంద్వసమాసమందున్ను, అర్థం పిప్పల్యాః అర్ధపప్పలీ, అర్ధకోశాతకీ, వృక్షశాఖా, అనే తత్పురుషసమాసమందున్ను కొన నుండే శబ్దంయొక్క లింగమే ప్రధానమై వుండును. ఇతి పరలింగశేషః.

బ్రాహ్మణాయ బ్రాహ్మణార్థం ధనం, సంతానాయ సంతానార్థవిధిః. ఈ అర్థశబ్దాంతాలు, వాచ్యలింగాః, విశేష్యము యేలింగమైతేను, ఆలింగమౌను. పరిశ్రాంతః అధ్యయనాయ పర్యధ్యయనః మాణవకః, పర్యధ్యయనా శిష్యసంహతిః, పర్యధ్యయనం శిష్యకులం, అనే ఇటువలెనే, అలంజీవనః, ప్రాప్తజీవికః, ఆపన్నసత్వః, అనే శబ్దాలున్ను .... గాః=వాచ్యలింగాలు ఔను. పంచపాలః అనే తద్ధితార్థద్విగుసమాసమున్ను, ఏకో ఘటః అనే సంఖ్యావాచకాలున్ను .... అనే సర్వనామశబ్దాలున్ను, క్షేత్రాః పురుషాః అనే సంఖ్యాంతాలున్ను, తదంత్యః అనేది మొదలైన ....

Colophon : 84. B.

ఇతి = ఇటని, అమరసింహకృతౌ నామలింగానుశాసనే అనే గ్రంథమందు, ద్వితీయః=రెండవదైనటువంటి అయం= యీ.........డః, సాంగ యేవ సమర్థితః = సాంగముగానే చెప్పఁబడెను. శ్రీఉమామహేశ్వరాయ నమః, మహాదేవ్యై నమః.

Subject :

నామలింగానుశాసనము (ఆంధ్రటీకతో) అమరసింహుని కృతి "నామలింగానుశాసనము" అను నిఘంటువునకు తెలుఁగు వివరణము.

Contents :

1 - 22	ప్రథమ కాండము	
23 - 84	ద్వితీయ	,,
85 - 135	తృతీయ	,,

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పు లంతగా లేవు. కడపట కొంత భాగము మాత్రము నష్టము. గ్రంథపాతశైథిల్యములు గానరావు గ్రంథము ప్రాచీనము.

---

861. నామలింగానుశాసనము (ఆంధ్రటీకతో)

NĀMALINGĀNUŚĀSANAMU (Āndhratīkatō)

B. 10410. Substance-palm-leaf. Leaves - 224. Lines 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 4,500. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

అక్షయః = ఆ విష్ణువునకు నివాసమైన, సః = ఆ సముద్రుండు, శ్రియై చ = శ్రీ మహాలక్ష్మి కొఱకున్ను, అమృతాయ చ ....
......................గాక.

సమాహృత్యాన్యతంత్రాణి. అన్యతంత్రాణి = వరరుచివాగురిగోమి వామనాదులు సేసిన త్రికాండో......చి, సంక్షిప్తైః=సంక్షేపింపబడ్డవై, ప్రతిసంస్కృతైః = పర్యాయపదాలచాతనున్ను, లింగనిర్ణయముచాత నున్ను శోధించి.........................లింగానుశాసనం నామ నామలింగానుశాసన మైన శాస్త్రము, ఉచ్యతే = చెప్పంబడీని. అను శాస్యతేనేత్యనుశాసనం. నా.....................

* * * * *

కాకుస్త్రియాం వికారో యః శోకభీత్యాదిభిర్ధ్వనే, ఇక్కడను కాకు శబ్దానకు రూపభేదముచాత లింగము తెలియరాదు.............. అని విశేషవిధి చెప్పినాడు. సాహచర్యం తెలియరాని దిక్కున తెటువలె నంటేను, స్త్రియస్సుమనసః పుష్పం – ఇక్కడ పుష్పపద సాహచర్యాన సుమనః శబ్దానకు లింగం తెలియరాదు గనక స్త్రియః అని విశేషవిధి చెప్పినాఁడు. సాహచర్యలింగాపవాద తెటువలె నంటేను.

ఖనిస్త్రియామాకరస్స్యాత్.

ఇక్కడను ఆకరశబ్దసాహచర్యాన ఖనిశబ్దానకు పుల్లింగత్వం రాగాను దాన్ని అపవదించి స్త్రియాం అనే విశేషవిధి చెప్పినాఁడు. అనేక లింగవిధి తెటువలె నంటేను రేణుర్ద్వయో స్త్రటం త్రిషు ఇత్యాదులు.

End :

ద్వంద్వశబ్దము యుద్ధానకున్ను రెండు అనే లెఖ్ఖకున్ను పేరు. మిథు నానకు రహస్యానకున్ను పేరు. సత్వశబ్దము ద్రవ్యానకున్ను, ప్రాణాలకున్ను, ఉద్యోగాలకున్ను, జంతువులకున్ను పేరు. జంతువు లకుం వేరై నప్పుడు పుల్లింగనపుంసకలింగాలు. క్లీబశబ్దం నపుంసకుని కిన్ని పేరు. అప్పుడు నపుంసకలింగము. అలసునికిన్ని పేరు. అప్పుడు మూడు లింగాలయందున్ను వర్తించును. భాంతాః. విశశబ్దం వైశ్యునికిన్ని మనుష్యులకున్ను పేరు. శకారాంతము స్పశశబ్దము వేగులవానికిన్ని అభిమతానకున్ను పేరు. అభిమతము.

... ...

Colophon : 40. B.

ఇతి వారివర్గః

ఉక్తం స్వర్వ్యోమ, స్వః = స్వర్గమున్ను, వ్యోమ = ఆకాశమున్ను, దిక్ = దిక్కులున్ను, కాల = కాలమున్ను, బుద్ధి = బుద్ధిన్ని, శబ్దాది = శబ్దస్పర్శాదులున్ను, సనాట్యకం = నాట్యంతోఁగూడు కొన్న గీతాదులున్ను, పాతాళ = పాతాళమున్ను, (భోగి=) సర్పా లున్ను, నరక = నరకమున్ను, వారి = జలమున్ను, ఏషాం = స్వర్గా దులయొక్క, సంగతం = సంబంధమైన దేవతాదులున్ను, చెప్పం బడెను.

ప్రథమకాండ సమాప్తః.

మంగళమా శ్రీ శ్రీ. శ్రీంజేయును.

Subject :

నామలింగానుశాసనము (ఆంధ్రటీకతో) అమరసింహకృతి నామ లింగానుశాసనమునకుఁ దెనుఁగు వివరణము.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత సుమారు. గ్రంథపాతము లేదు. శైథిల్య మధికము. గ్రంథము చాల ప్రాచీనము. చాల పత్రములు భగ్న ములు. కాండవిభాగములు కూడ దురూహ్యములు. గ్రంథముపై గల యీకునం దీ క్రిందివిధముగ వ్రాయఁబడియున్నది.

"పేళ్లమరం మూడుకాండలు తెలుగుభాషతో అర్థముతో కూడ తెనుఁగు లిపి ఆకులు 224 అపూర్తి".

862. నామలింగానుశాసనము
(ఆంధ్రటీకతో)

NĀMALINGĀNUŚĀSANAMU (Āndhraṭīkatō)

B. 10411. Substance - palm-leaf. Leaves-18. Lines 7 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas 1150. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

యస్య జ్ఞానదయాసింధోరగాధస్యానఘా గుణాః ।
సేవ్యతామక్షయో ధీరాస్స శ్రియై.......... ॥

.........ధీరా = భోవిద్వాంసు (లారా) ....దయాసింధోః, జ్ఞాన = జ్ఞానమందున్ను దయాదియందున్ను, సింధోః = సముద్రుండైనటువంటి, అగాధస్య = విషయాభి.....వంటి, యస్య = యే దేవునియొక్క, గుణాః = గుణాలు, అనఘాః = దోషరహితాలు, అక్షయః = చెడనటువంటి, సః = ఆదేవుండు, శ్రియై చ = సంపద కొరకున్ను, అమృతాయ చ=మోక్షముకొరకున్ను, సేవ్యతాం = సేవింపబడుగాక.

* * * *

ఆదిత్యాః = ఆదిత్యులు 12, విశ్వే=విశ్వేదేవతలు 10, వసవః=8, తుషితాః = తుషితులు 36, భాస్వరాః = 64, అనిలాః = వాయువులు 49, మహారాజికాః = 26, సాధ్యాః = 12, రుద్రాః = 11, గణదేవతాః = 9, విద్యాధరాః = పుష్పదంతులు మొదలైనవార్లు.

End :

అగాధం, అతలస్పర్శం 2 న్ను అడుగుకానరానందుకు పేళ్ళు, కైవర్తః, దాశః, ధీవరః 3 న్ను జాలరివాని పేళ్లు. ఆనాయః, జాలం 2 న్ను వలపేళ్లు. భణసూత్రం, పవిత్రం 2 న్ను గాలపు

తాటిపేళ్లు. మత్స్యదాని, కువేణి 2 న్ను మీలపుట్టినపువ.........
...... బడిశం, మత్స్యబంధనం 2 న్ను గాలముపేళ్లు. ....
ఝషః, మత్స్యః, ... వైసారిణః, అండజః, విసారః,
8 న్ని మీలపేళ్లు. గండకః, శకులార్భకః 2 న్ను మీలపిల్లల
పేళ్లు. సహస్రదంష్ట్రః, పారి .... గల మీలపేళ్లు.

Colophon : Nil.

Subject :

నామలింగానుశాసనము (ఆంధ్రటీకతో) అమరసింహకృతి నామలిం గానుశాసనమునకు తెనుఁగుటీక. ప్రథమకాండము మాత్రము.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత సుమారు. గ్రంథపాతము గానరాదు. గ్రంథము శిథిలము, ప్రాచీనము.

---

863. నామలింగానుశాసనము (ఆంధ్రటీకతో)

NĀMALINGĀNUŚĀSANAMU (Āndhratīkatō)

B. 10412. Substance - palm-leaf. Leaves-30. Lines 6 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-800. Author-? Incomplete. (Ist Kānda only) Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. శ్రీగణాధిపతయే నమః.

శ్రీచంద్రమౌళీశ్వరాయ నమః.

యస్య జ్ఞానదయాసింధోరగాధస్యానఘా గుణాః ।
సేవ్యతామక్షయో ధీరాస్స శ్రియై చామృతాయ చ ॥

అన్యతంత్రాణి = తక్కిన నిఘంటువులను, సమాహృత్య=సంగ్రహించి, సంపూర్ణం = సంపూర్ణంగాను, సంక్షిప్తైః = సంక్షేపింపబడ్డటువంటి, ప్రతిసంస్కృతైః = పర్యాయపదాలచేతను, నామలింగానుశాసనం = నామలింగానుశాసనము, వర్గైః = వర్గులచేతను, సంపూర్ణం=సంపూర్ణమానట్టుగాను, ఉచ్యతే = చెప్పఁబడుచున్నది. స్వః, సర్గః, నాకః, త్రిదివః, త్రిదశాలయః, సురలోకః, ద్యౌః, దివీ, త్రివిష్టపం యీ 9 న్ని స్వర్గంపేళ్లు.

* * * *

ఆదిత్యాః = ద్వాదశాదిత్యులు, విశ్వే = విశ్వేదేవతులు పదుంద్రు. వసవః = వసువులు యెనమంద్రు, తుషితాః = తుషితులు ముప్పైన్ని ఆర్గురు, భాస్వరాః=భాస్వరులు అరువైనలుగురు, అనిలాః=అనిలులు నలభైతొమ్మంద్రు, మహారాజకాః = మహారాజకులు యిరువైఆర్గురు, సాధ్యాః = సాధ్యులు పన్నిద్దరు, రుద్రాః = ఏకాదశరుద్రులు, అమీ = యీ 9 విధాలవారున్ను, గణదేవతాః = గణదేవతలు, విద్యాధరాః = జీమూతవాహనాదులు.

End :

నళిన్యాం = తామరతీగెయందు, బిసినీ, పద్మినీ యివి మొదలైన శబ్దాలు వర్తించును. పద్మం, నళినం, అరవిందం, మహోత్పలం, సహస్రపత్రం, కమలం, శతపత్రం, కుశేశయం, పంకేరుహం, తామరసం, సారసం, సరసీరుహం, బిసప్రసూనం, రాజీవం, పుష్కరం, అంభోరుహం, యీ 16 న్ను తామరపేళ్ళు. ఇందు కమల మనంగాను వేయిరేకులు గలది. కుశేశయం = నూరురేకులతామర. సితాంభోజం — తెల్లతామరపేరు, పుండరీక మనంబడును. రక్తసరోరుహం, రక్తోత్పలం, కోకనదం యీ 4 న్ను యెఱ్ఱదామర పేళ్ళు. నాళః, నాళం, యీ 2 న్ను తామరకాడ పేళ్లు. మృణాళం, బిసం

యీ 2 న్ను తామరతూండ్ల పేళ్లు. అబ్జాదికం = తామర మొద లైనవాటి సమూహమందు షండశబ్దం వర్తించును. కరహాటకః, శిఫాః, కందః యీ 3 న్ను తామరదుంప పేళ్లు. కింజల్కః, కేసరః, యీ 2 న్ను అకరువుల పేళ్లు. సంవర్తికా, నవదళం, యీ 2 న్ను లేఁత రేకుల పేళ్లు. బీజకోశః, వరాటకః, యివి 2 న్ను తామర ముద్ది పేళ్లు.

Colophon :

ఇతి వారివర్గః

స్వః = సర్గవర్గువున్ను, వ్యోమ = వ్యోమవర్గువున్ను, దిక్ = దిగ్వర్గువున్ను, కాల = కాలవర్గువున్ను, ధీః=ధీవర్గువున్ను, వాక్=వాగ్వర్గువున్ను, శబ్దాద = శబ్దాదివర్గువున్ను, నాట్యకం = నాట్యవర్గువున్ను, పాతాళ = పాతాళవర్గువున్ను, భోగి = భోగివర్గువున్ను, నరక = నరకవర్గువున్ను, వారి = వారివర్గువున్ను, యీ వర్గులయొక్క, సంగతం= నానావిధసంబంధమున్ను, ఉక్తం= చెప్పబడును. ఇత్యమరసింహాకృతౌ నామలింగానుశాసనే = నామలింగానుశాసన మనే గ్రంథమందు, స్వరాది = స్వర్గవర్గ మొదలుగా గలిగినటువంటి, ప్రథమః కాండః, సాంగ యేవ = సాంగముగానే, సమర్థితః = సమర్థింపబడెను. శ్రీసాంబ సదాశివాయ నమః. శ్రీజగద్గురవే నమః. శ్రీఅంబికానాథాయ నమః. శ్రీపార్వతీపరమేశ్వరాభ్యాం నమః.

Subject :

నామలింగానుశాసనము. (ఆంధ్రటీకతో) అమరసింహాకృతి నామలిం గానుశాసనమున కాంధ్రటీక. ప్రథమకాండము మాత్రము.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత యందమైనది. గ్రంథపాతశైథిల్యములు గాన రావు. ప్రతి శుద్ధముగా నున్నది.

864. నామలింగానుశాసనము
(ఆంధ్రటీకతో)

NĀMALINGĀNUŚĀSANAMU (Āndhraṭīkatō)

B. 10418. Substance - palm-leaf. Leaves - 34. Line 7 to 9 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 2600. Author-? Incomplete (3rd Kānda, wants end) Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

విశేష్యనిఘ్నైస్సంకీర్ణైర్నానార్థైరవ్యయైరపి ।
లింగాదిసంగ్రహైర్వర్గాస్సామాన్యే వర్గసంశ్రయాః ॥

టీక. విశేష్యనిఘ్నైః=విశేష్యపదాలలోనుం గలసిన విశేషణాదులచాత నున్ను, సంకీర్ణైః=రెండుకాండలయందున్న సంకీర్ణాలై వుండే పదాలచాతనున్ను,నానార్థైః=నానావిధాలు గల అర్థపదాలచేతనున్ను, అవ్యయైః-లింగనిర్ణయము లేని పదాలచేతనున్ను, లింగాదిసంగ్రహైః= స్త్రీలింగపుల్లింగనపుంసకలింగాల సంగ్రహించిన శబ్దాలచాతనున్ను, వర్గాః = యేర్పరచిన 5 వర్గులున్ను, వర్గసంశ్రయా అపి = ఆయా వర్గులయందు అంతర్భూతాలైన కాంత ఖాంతాది వర్గువులున్ను, సామాన్యే = మూడోకాండయందు, ఉచ్యతే = చెప్పంబడుచున్నవి.

స్త్రీదారాద్యైర్యద్విశేష్యం యాదృశైః ప్రస్తుతం పదైః ।
గుణద్రవ్యక్రియాశబ్దాస్తథాస్యుస్తస్య భేదకాః ॥

టీక. యాదృశైః పదైః=యెటువంటి శబ్దాలచేతనైనాను, స్త్రీదారాద్యైః= స్త్రీ, దారా, కళత్రం, అనెడి యత్ = యేదైనానేమి, విశేష్యం = విశేష్యపదను, ప్రస్తుత=ంచెప్పబడును, తే = ఆయీ, గుణద్రవ్య క్రియాశబ్దాః - గుణ = గుణమును బలికే ప్రవీణాదిశబ్దాలున్ను, ద్రవ్య = జాతినిం బలికే దండి మొదలైన శబ్దాలున్ను, క్రియా=పచ

నాదిక్రియలున్ను పలికే పాచకాదిశబ్దాలున్ను, తస్య = ఆవిశేష్యానకు, తథా=అటువలెనే అనుకూలమై, భేదకాః స్యుః=ఆయాలింగాల గలవాను. క్షేమంకరః, అరిష్టతాతిః, శివతాతిః, శివంకరః, యివి 4 న్ను, శుభమును చేసేవాని పేరు. సుకృతిః, పుణ్యవాన్, ధన్యః, యివి 3 న్ను, పుణ్యం గలవాని పేరు.

End :

అగ్నిః, వైశ్వానరః, వహ్నిః, వీతిహోత్రః, ధనంజయః, కృపీటయోనిః, జ్వల....................ష్ణవర్త్మా, శోచిష్కేశః, ఉషర్బుధః, ఆశ్రయాశః, బృహద్భానుః, కృశానుః, (పావకః,) అనలః, రోహితాశ్వః, వాయుసఖః, శిఖావాన్, ఆశుశుక్షణిః, హిరణ్యరేతాః, హుతభుక్....................చిత్రభానుః, విభావసుః, శుచిః, అప్పిత్తం యీ 34 న్ను అగ్ని దేవుని పేళ్లు. ఔర్వః, బాడబః, బడబానలః, యీ 3 న్ను బడబాగ్ని పేరు. జ్వాలః, కీలః, యీ 2 న్ను ....

Colophon : Nil

Subject :

నామలింగానుశాసనము (ఆంధ్రటీకతో) అమరసింహునికృతి నామలింగానుశాసనమునకు తెలుంగు టీక.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాంత సుమారు. తప్పులు లేకపోలేదు. గ్రంథపాతము లేదు. శైథిల్యము స్వల్పముగా గానవగును. మూడవ కాండ మసంపూర్ణముగా నున్నది. లింగాదిసంగ్రహవర్గ కడపట గొంత లుప్తము. కడపటి నూకు ప్రథమకాండమునకు సంబంధించినది.

865. నామలింగానుశాసనము (ఆంధ్రటీకతో)

NĀMALINGĀNUŚĀSANAMU (Āndhratīkatō)

B. 10408. Substance - palm-leaf. Leaves - 108. Lines 6 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas - 3600. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥
యస్య జ్ఞానదయాసింధోరగాధస్యానఘా గుణాః ।
సేవ్యతామక్షయో ధీరాస్స శ్రియై చామృతాయ చ ॥
హేధీరాః, జ్ఞానదయాసింధోః * * * ।
* * * * * అమృతాయ చ, సేవ్యతాం.

హేధీరాః = ఓ విద్వాంసులారా, జ్ఞానదయాసింధోః - జ్ఞాన = జ్ఞానానకున్ను, దయా = దయకున్ను, సింధోః = సముద్రమైనటువంటివిన్ని, అగాధస్య = విపయాభిలేప లేని, యస్య=యేమహేశ్వరునియొక్క, గుణాః = గుణాలు, అనఘాః = దోషరహితాలు, అక్షయః = చెడనటువంటి, సః = ఆదేవుఁడు, శ్రియై చ = సంపదకొరకున్ను, అమృతాయ చ = మోక్షంకొరకున్ను, సేవ్యతాం = సేవింపబడుగాక.

* * * * *

ఆదిత్యాః = ద్వాదశాదిత్యులు, విశ్వే = విశ్వేదేవతలు పదుండ్రు, వసవః = వసువులు యెనమండ్రు, తుషితాః = తుషితులు ముప్పై ఆర్గురు, భాస్వరాః = భాస్వరులు అరువై నలుగురు, అనిలాః = అనిలులు నలబై తొమ్మండ్రు.

End :

ఇతి సమానలింగ శేషః. యీవర్గువందు పూర్వాపరవిరోధము అయితేను, పరం = పరలింగమై వుండును. ఇంతేకాని దుష్టమైపోదు, శేషం=యిందులోను చెప్పంగా మిగిలినదల్లాను, శిష్టప్రయోగతః = మహాకవిప్రయోగాలవల్లను, జ్ఞేయం = తెలియతగినదై వుండును.

Colophon :

ఇతి లింగాదిసంగ్రహవర్గః.

ఇత్యమరసింహకృతౌ నామలింగానుశాసనే ।
తృతీయస్సామాన్యకాండస్సాంగ ఏవ సమర్థితః ॥
కవేరమరసింహస్య కృతిరేషా వినిర్మలా ।
ఆచంద్రతారకస్థా తు నామలింగానుశాసనం ॥

శ్రీసాంబసదాశివాయనమః.

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు. శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ. మహాదేవాయ నమః.
శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

Subject :

నామలింగానుశాసనము. (ఆంధ్రటీకతో) అమరసింహకృతి నామలింగానుశాసనమునకు తెలుఁగు టీక.

Contents :

1 A to 27 A ప్రథమకాండము.
28 A to 61 B ద్వితీయ ,,
62 A to 108 A తృతీయ ,,

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు లేకపోలేదు. గ్రంథపాత ముందందు గాన నగు. 15, 106, 107 పత్రములు విఱిగియున్నవి. ఈషత్ క్రిమిదూషితము. మూఁడు కాండము లిందున్నవి. ముఖపత్రమున నీక్రింది విధముగ నున్నది. "వేళ్ళమరం త్రికాండలున్న తెలుగు లిపి ఆకులు 108 పూర్తి."

866. నామలింగానుశాసనము
(ఆంధ్రటీకతో)

NĀMALINGĀNUŚĀSANAMU (Āndhratīkatō)

B. 10417· Substance - palm-leaf. Leaves - 57.(101 - 157) Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 1250. Author - ? Incomplete. (IIIrd Kānda only)

Beginning:

శుభమస్తు. మూడో కాండ.

విశేష్యనిఘ్నైస్సంకీర్ణైర్నానార్థైరవ్యయైరపి ।
లింగాదిసంగ్రహైర్వర్గై స్సామాన్యే వర్గసంశ్రయాః ॥

టీక. విశేషనిఘ్నైః = విశేష్యపదాలలో గలసినవి, విశేషణాదులచేత నున్ను, సంకీర్ణైః = యీకాండయందున్ను, యితరకాండలయందున్ను చెదరియున్న పదాలచేతనున్ను; నానార్థైః = అనేకపదార్థాలు గల పదాలచేతనున్ను, అవ్యయైః = లింగనిర్ణయం లేని పదాలచేతనున్ను, లింగాదిసంగ్రహైః = స్త్రీలింగపుల్లింగనపుంసకలింగాలయందు సంగ్రహించిన శబ్దాలచేతనున్ను, వర్గాః = యేర్పరచిన అయిదు వర్గులున్ను, వర్గసంశ్రయాః = ఆయావర్గువులందు అంతర్భూతాలైన కాంతఖాంతాది వర్గువులున్ను, సామాన్యే = మూడో కాండయందు, ఉచ్యంతే = చెప్పబడుచున్నవి.

End:

ఈవర్గువందు పూర్వాపరవిరోధము అయితేను పరం = పరలింగమై వుండును, ఇంతేకాని దుష్టమైపోదు. శేషం=ఇందులోను చెప్పంగా మిగిలినదల్లాను, శిష్టప్రయోగతః = మహాకవిప్రయోగాలవల్లను, జ్ఞేయం = తెలియతగినదై వుండును. ఇతి లింగాదిసంగ్రహవర్గః.

Colophon :

ఇత్యమరసింహకృతౌ నామలింగానుశాసనే ।
తృతీయస్సామాన్యకాండస్సాంగ ఏవ సమర్థితః ॥
కవేరమరసింహస్య కృతిరేషా వినిర్మలా ।
ఆచంద్రతారకం స్థాతుం నామలింగానుశాసనమ్ ॥
శ్రీసాంబసదాశివాయ నమః.

Subject :

నామలింగానుశాసనము (ఆంధ్రటీకతో) ఇందు మూఁడవ కాండముమాత్ర మున్నది. అమరసింహకృతి నామలింగానుశాసనమున కాంధ్రటీక.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత గుండ్రన. తప్పులు లేకపోలేదు. శైథిల్యగ్రంథ పాతములు లేవు. ముఖపత్రమున—

" పేర్ల అమరం మూడోకాండ తెలుగులిపి ఆకులు 127 పూర్తి "

అని యున్నది.

---

867. నామలింగానుశాసనవ్యాఖ్య

(గురుబాలప్రబోధిక)

NĀMALINGĀNUŚĀSANAVYĀKHYĀ (Gurubālaprabōdhika)

B. 10419. Substance - palm-leaf. Leaves - 109. Lines 7 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas-3800. Author - Tāllapāka Tiruvēngaḷārya. Incomplete. (Ist Kānda only.) Printed.

Beginning :

శ్రీ గురుభ్యో నమః. శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీవెంకటేశన సరోవిజాతా సేయం సరోజాలయలాలనీయా ।
ఇతీవ సత్యం హృదయారవిందే నివేశితా మాం కమలాలయావ్యాత్ ॥
ఆసివా సేతుసీహారగిరివిఖ్యాతనామవాక్ ॥

తాళ్ళపాకాన్నమాచార్యో వేంకటేశపదాంచితః ॥
తతోభవత్తిరుమలగురుర్గురుసమానధీః ।
భారద్వాజాన్వయపయఃపారావారకళానిధిః
తస్మాదభూన్నందవరవరహరిహరిన్మణిః ।
దీక్షితశ్చినతిమ్మాఖ్యో ముక్తాఛత్రద్వయాంకితః ॥
తదాత్మజన్మాతిరువేంగళాఖ్యో ఋగ్వేదసఖ్యో విబుధైకవంద్యః ।
సోహం జనానామతిబుద్ధిదం ప్రియం బాలప్రబోధాఖ్యమిదం కరోమి ॥
ఆలోక్య దీక్షితీయాది టీకా బాలప్రబోధికా ।
టీకామమరసింహస్య రచయత్యాంధ్రభాషయా ॥

ప్రారబ్ధమైన గ్రంథానకు విఘ్నము రాక నెరవేరేదికొరకు గ్రంథకర్త ఇష్టదేవతానమస్కారము స్తుతిరూపాన జేస్తున్నాఁడు-యస్యేతి ॥ హేధీరాః -ఓ విద్వాంసులారా! జ్ఞానదయాసింధోః.

*　　*　　*　　*

ఈ నామములకు లింగనిర్ణయం జెప్పేటట్టైతేను ప్రతిపదాలకున్ను లింగనిర్ణయం సేస్తేను సంక్షేపము గాదు. శాయకవుంటే సంపూర్ణము గాదు. అని యీ శంక రాగా తత్పరిహారార్థమై మూడు శ్లోకములచాతను యీ గ్రంథమందు తా జెప్పే గురుతు లల్లా సంజ్ఞారూపాన తెలుపుచున్నాఁడు- ప్రాయశ ఇతి.

End:

ఇతి వారివర్గః.

అటుతరువాత కాండను ముగియింప నిశ్చయించినవాడై యీ కాండమందు చెప్పంబడ్డ వర్గువుల నెల్లా సంక్షేపాన జెప్పుచున్నాడు- ఉక్తం అని. స్వః = స్వర్గమున్ను, వ్యోమ = ఆకాశమున్ను, దిక్ = దిక్కులున్ను, కాల = కాలమున్ను, ధీ = బుద్ధిన్ని, శబ్దాది = శబ్దం మొదలయిన రసగంధాదులున్ను, సనాట్యకం = నాట్యసహితమైన గీతవాద్యాదులున్ను, పాతాళ = పాతాళమున్ను, భోగి = సర్పా

లున్ను, నరక = నరకమున్ను, వారి = జలమున్ను, ఏషాం = ఈ స్వర్గాదులయొక్క, సంగతం=సంబంధవస్తువులున్ను, అది యెటువలె నంటేను – స్వర్గసంగతమైనవి దేవతాదులున్ను, వ్యోమసంగతమైన మేఘాదులున్ను, దిక్సంగతమైన దిగ్గజాదులున్ను, కాలసంగతమైన గ్రహణాదులున్ను, ధీసంగతమైన విచారాదికమున్ను, శబ్దసంగతమైన ఉదాత్తాదులున్ను, నాట్యసంగతమైన భ్రూకుంసాదికమున్ను, పాతాళసంగతమైన కుహరాదులు, భోగిసంగతమైన కంచుకాదులున్ను, నరకసంగతమైన బాధాదులున్ను, వారిసంగతమైన నౌకాదులున్ను చెప్పబడెను.

Colophon :

ఇతి స్వరాది ప్రథమః సాంగ ఏవ సమర్థితః. ఇది మొదటికాండ సవ్యాఖ్యానంతో సాంగ మాయును.

Subject :

నామలింగానుశాసనవ్యాఖ్య (గురుబాలప్రబోధిక. ప్రథమకాండము)

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు లే వనవచ్చును. గ్రంథ పాతము లేదు. శైథిల్య మత్యల్పము. ప్రథమకాండము మాత్ర మిందు పూర్తిగ నున్నది. ఈ గ్రంథము ముద్రితమై యున్నప్పటికిని ముద్రితప్రతికిని నీప్రతికి పాఠభేదములు పెక్కు లున్నవి. Colophon కు తర్వాత నీ క్రిందివిధముగ నున్నది.

గీ. వ్రాఁతతప్పువలన వాచకు లగువారు
తప్పు గలిగె నేని తగినయెడల
వలయు నక్షరములు వెలయఁగ బెట్టుఁడీ
సుకవు లయినవారు సురుచిరముగ.

శ్రీమత్సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నశ్రీరామచంద్రార్పణమస్తు.

ముఖపత్రముమీఁద నీ క్రిందివిధముగ నున్నది.

"అమరానికి తెలుగు టీకా గురుబాలబోధనీ మొదటికాండ."

868. నామలింగానుశాసనవ్యాఖ్య
(గురుబాలప్రబోధిక)

NĀMALINGĀNUŚĀSANAVYĀKAYA (Gurubālaprabōdhika)

B. 10420. Substance - palm - leaf. Leaves - 209. Lines - 8 to a page. Script - Telugu. No of Granthas - 9400. Author - Tāllapāka Tiruvēngaḷāchārya. Incomplete. (II nd Kānd only) Printed.

Beginning :

ఈప్రకారాన మొదలికాండను ముగియించి రెండోకాండయందుఁ జెప్పే వర్గువు లల్లా సంక్షేపానం జెప్పుచున్నాఁడు- వర్గాః పృథ్వ్యా అని. ఇహ = ఈ కాండయందు, సాంగోపాంగై = మృత్తికాదులైన అంగాలతోఁడనున్న కూడుకొన్నవువంటి, పృథ్వీపురక్ష్మాభృద్వనౌషధిమృగాదిభిః = భూపురశైలవనౌషధిసింహ్వాదులచాతనున్న, నృబ్రహ్మక్షత్రవిట్ శూద్రైః = మనుష్యబ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యశూద్రుల చాతనున్న, ఉపలక్షితాలైనవర్గువులు, ఉదితాః = పుట్టగలవు. భూశబ్దం మొదలు ఇరువైయేడు భూమిపేళ్లు. సర్వం భవత్యస్యామితి భూః, భూమిశ్చ. సర్వమున్న దీనియందు కలుగుంగాఁగా, భూః, భూమిన్ని. భూసత్తాయాం, భూశబ్దము, ఊకారాంతము. రేఫాంతమైన అవ్యయ మనిన్ని అందురు. న చలతీత్యచలా - చలించనిది గాఁగా అచల ; చలకంపనే.నాస్త్యంతోఽస్యాః అనంతా-అంతము లేనిది గాఁగా అనంత.

End :

అత్ర = యీశూద్రవర్గయందు, యే యౌగికాః = యేదైనానేమొక యౌగికాలైనవువంటి మాయాకార మార్దంగికవైణవికకర్మకరనియోజ్యచౌరాక్షదేవిశబ్దాలు మొదలైన శబ్దాలు, భూరిప్రయోగత్వాత్ = ప్రయోగబాహుళ్యంవల్లను, యేకస్మిన్ = ఒక పుల్లింగమందే, వుక్తాః = చెప్పంబడెను, తే = అవశబ్దాలు, తాద్ధర్మ్యాత్ = ఆయోయోగంవల్లను, అన్యతోవృత్తాః = స్త్ర్యాదులయందు వర్తింస్తున్నవై లింగాంత రేపి = స్త్రీలింగనపుంసకలింగాలయందున్ను, పూర్ణా =

వ్యూహింపఁదగినవి. మాయాకారీ స్త్రీ, మాయాకారం బృందం, కర్మకరీ స్త్రీ, కర్మకరం బృందం, అక్షదేవినీ స్త్రీ, అక్షదేవి బృందం, అని అయౌగికాలై జాతివాచకాలైన కరణకుంభకారాదిశబ్దా లయితేను శూద్రాదిశబ్దాలవలెను పుల్లింగస్త్రీలింగాలయందు వర్తించును.

Colophon :

ఇతి శూద్రవర్గః.

శ్రీగురుభ్యో నమః. శ్రీరామచంద్రాయ నమః.

శ్రీరామ.

Subject :

నామలింగానుశాసనవ్యాఖ్య - గురుబాలప్రబోధిక (ద్వితీయకాండము)

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత యందమైనది. ఒకే తీరున నున్నది. శైథిల్య గ్రంథపాతములు లేవు. ఇందు రెండవ కాండము మాత్రము పూర్తిగ నున్నది.

ప్రతి శుద్ధముగ నున్నది. ముద్రితప్రతికి నీప్రతికి పాఠభేదములు పెక్కులున్నవి. ముఖపత్రమున నీక్రిందివిధముగ నున్నది. “అమరానికి తెలుగు టీకా గురుబాలబోధని రెండో కాండ తెలుగులిపి ”.

869. నామలింగానుశాసనవ్యాఖ్య

(గురుబాలప్రబోధిక)

NĀMALINGĀNUŚĀSANAVYĀKHYA (Gurubālaprabōdhika)

B. 10421. Substance - palm-leaf. Leaves-403. Lines 4 to 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 9400. Author - Tāllapāka Tiruvēngaḷāchārya. Incomplete. (IInd kānda only) Printed.

Beginning :

శుభమస్తు. రెండో కాండం మొదలు.

అస్మద్గురుభ్యో నమః.

ఈప్రకారానను మొదటికాండనం ముగియించి రెండోకాండయందుం జెప్పే వర్గువుల నల్లా సంక్షేపానం జెప్పచున్నాఁడు- వర్గాః పృథ్వీ అని. ఇహ = ఈ కాండయందు, సాంగోపాంగైః = మృత్తికాదులైన అంగలతోడనున్న కూడుకొన్నటువంటి, పృథ్వీపురక్ష్మాభృద్వనౌష ధిమృగాదిభిః = భూపురశైలవనౌషధిసింహ్యాదులచాతనున్న, నృబ్ర హ్మక్షత్రవిట్ఛూద్రైః = మనుష్యబ్రంహ్మక్షత్రియవైశ్యశూద్రుల చాతనున్న ఉపలక్షితాలైన వర్గువులు, ఉదితాః = పుట్టంగలవు. భూశబ్దం మొదలు యిరువైయేడు భూమిపేళ్లు. సర్వం భవత్య స్యామితి భూః, భూమిశ్చ. సర్వమున్ను దీనియందు కలుగుం గాఁగా భూః, భూమిన్ని. భూ సత్తాయాం. భూశబ్దము ఊకారాంతము. రేఫాంతమైన అవ్యయ మనిన్ని అందురు. న చలతీత్యచలా. చలించనిది గాఁగా అచల. చల కంపనే. నాస్త్యంతోస్యా అనంతా. అంతము లేనిది గాఁగా అనంత.

End :

అత్ర = యీశూద్రవర్గయందు, యే యౌగికాః = యేవైనానే యొక యౌగికాలైనటువంటి మాయాకారమార్దంగికవైణవికకర్మకరని యోజ్యా చొరాక్షదేవి శబ్దాలు మొదలైన శబ్దాలు, భూరిప్రయోగత్వాత్ = ప్రయోగబాహుళ్యంవల్లను, యేకస్మిన్ = ఒక పుల్లింగమందే, వుక్తాః =

చెప్పంబడెను. తే = అవశబ్దాలు, తాద్దమ్యాత్ = ఆయాయోగం వల్లను, అన్యతో వృత్తాః=స్త్ర్యాదులయందు వర్తింస్తున్నవై, లింగాంతరేపి = స్త్రీలింగనపుంసకలింగాలయందున్ను పూర్ణా = పూహింపదగినవి. మాయాకారీ స్త్రీ, మాయాకారం బృందం, కర్మ (కరీ) స్త్రీ, కర్మకరం బృందం, అక్షదేవినీ స్త్రీ, అక్షదేవి బృందం, అని అయాగికార జాతివాచకాలైన కరణకుంభకారాది శబ్దాలైతేను శూద్రాదిశబ్దాలవలెను పుల్లింగాలయందు వర్తించును.

Colophon :

ఇతి శూద్రవర్గః, శ్రీ గురుభ్యో నమః, శ్రీ మహాగణపతయే నమః.

Subject :

నామలింగానుశాసనవ్యాఖ్య. గురుబాలప్రబోధిక (ద్వితీయకాండము.)

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాత నానావిధములు. తప్పు లధికము. శైథిల్యము గలదు. గ్రంథపాతము నశ్లే. పత్రసంఖ్య తారుమారుగనున్నది. రెండవ కాండమాత్ర మిందున్నది. గ్రంథాంతమున విటిగిన పత్రమున నీ క్రిందివిధముగ నున్నది.

"అమరసింహావ్యాఖ్యానం రెండోకాండకు గురుబాల ప్రబోధిక పూర్తి ఆకులు 409. ఇందుకు కృష్ణభట్లు రాశిన ఆకులు 159. గ్రంథం - 3300, వెంకటసుబ్బయ్య రాశింది ఆకులు 158. గ్రంథం - 3000, చిన్న సుబ్బయ్య రాశిన ఆకులు 32. గ్రంథం - 856. వెంకటరాఘవయ్య గ్రంథం రాశిన ఆకులు 54. గ్రంథం - 134. వెంకట్రామయ్య రాశిన ఆకులు 6. గ్రంథం - 100. మహాల్లో భాగవతులున్ను లేఖర్లున్ను రాశింది. ఇహిదేజి లేదు. 30 తేది రాసకర్దనం."

870. నామలింగానుశాసనవ్యాఖ్య

(గురుబాలప్రబోధిక)

NĀMALINGĀNUŚĀSANAVYĀKHYA (Gurubālaprabōdhika)

B. 10422. Substance - palm-leaf. Leaves-87 (110-196; 177th leaf wanting) Lines 7 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-6500. Author - Tāllapāka Tiruvēngaḷāchārya. (IInd Kānda) Incomplete. Printed.

Beginning :

శుభమస్తు. రెండోకాండ మొదలు.

ఈ ప్రకారానను మొదటికాండను ముగించి రెండోకాండయందు జెప్పే వర్గువుల నల్లా సంక్షేపానం జెప్పుచున్నాఁడు- వర్గాః పృథ్వీ అని. ఇహ = ఈ కాండయందు, సాంగోపాంగైః = వృత్తికాదులైన అంగాలతోడనున్న కూడుకొన్నటువంటి, పృథ్వీపురక్ష్మాభృద్వనౌషధిమృగాదిభిః=భూపురశైలవనౌషధి సింహ్యాదులచాతనున్న, నృబ్రహ్మక్షత్రవిట్ఛూద్రైః = మనుష్యబ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యశూద్రులచాతనున్న ఉపలక్షితాలైన వర్గువులు, ఉదితాః = పుట్టంగలవు. భూశబ్దం మొదలు ఇరువైయేడు భూమిపేళ్లు. సర్వం భవత్యస్యామితి భూః, భూమిశ్చ. సర్వమున్ను దీనియందు కలుగుం గాఁగా భూః, భూమిన్ని. భూ సత్తాయాం. భూశబ్దము ఉకారాంతము. రేఫాంతమైన అవ్యయ మన్నిన్ని అందురు. న చలతీత్యచలా. చలించనిది గాఁగా అచల. చల కంపనే. నాస్త్యంతోస్యాః అనంతా. అంతము లేనిది గాఁగా అనంత.

End :

కపోతానా(ం సమూ)హః కాపోతం. గువ్వలయొక్క సమూహము కాపోత మనంబడును. శుకానాం సమూహః శాత్రం? (శౌకం) చిలుకల యొక్క సమూహం శౌక మనంబడును. మయూరాణాం సమూ(హః మాయూరం)నెమళ్లయొక్కసమూహం మాయూర మనంబడును.

తిత్తిరీణాం సమూహస్తైత్తిరం. తితువల సమూహం తైత్తిర మనం బడును. క్రీడార్థమై పెంచంబడి యిల్లు మరగిన చిలుక మొదలైన పక్షులు యిట్టి మొదలైన ప్ర ....

Colophon: Nil.

Subject:

నామలింగానుశాసనవ్యాఖ్య. గురుబాలప్రబోధిక (ద్వితీయకాండము.)

Remarks:

అసంపూర్ణము. వ్రాత మంచిదే. తప్పులు గలవు. శైథిల్య గ్రంథపాతము లత్యల్పములు. 177 వ సంఖ్యగల పత్రము గానరాదు. ముఖపత్రమునం దీ క్రిందివిధముగ నున్నది. "అమరానికి తెలుగు టీకా గురుబాలబోధినీ రెండోకాండ తెలుగులిపి ఆకులు 185. అపూర్తి."

---

871. నామలింగానుశాసనవ్యాఖ్య
(గురుబాలప్రబోధిక)

NĀMALINGĀNUŚĀSANAVYĀKHYA (Gurubālaprabōdhika)

B. 10415. Substance - palm-leaf. Leaves - 38 (23 to 60) Lines 6 to 10 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 1500. Author - Tāllapāka Tiruvēngaḷāchārya. Incomplete. (IInd Kānda only, wants Beginning) Printed.

Beginning:

పుష్పం, జాతిమల్లికాయాః పుష్పం

వుండును. వ్రీహాయ=వ్రీహాలు, ఫలే = ఫలం చెప్పేటప్పుడు తమ తమ లింగాలై వుండును. యెటువలె నంటేను-వ్రీహీణాం ఫలాని వ్రీహాయః, అని పుల్లింగమై వుండును. విదార్యాద్యస్తు = నేలగుమ్మడి అనేది. విదారి మొదలైనవి, మూలే = వేళ్లు చెప్పేటప్పుడున్ను స్త్రీలిం

గాలై వుండును. పాటలా=పాదిరింజేరైన పాటలాశబ్దము, పుష్పేపి= పుష్పము చెప్పేటప్పుడున్ను స్త్రీలింగమై వుండును. నపుంసకరూప మున్ను వుండును. అది యెటువలె నంటేను - పాటలం, పాటలా అని రెండు రూపాలై వుండును.

End :

అత్ర=యీ ... నేవర్గువందు, యే యౌగికాః = యేవైనానే మొక యౌగికాలైనటువంటి, మాయాకారమార్దంగికవైణవకాదిశబ్దాలు, భూరిప్రయోగత్వాత్ = ప్రయోగబాహ్యం? వల్లను, యేకస్మిౝ = ఒక్క పుల్లింగమందే, వుక్తాః = చెప్పంబడెను, తే = ఆశబ్దాలు, తద్ధర్మాశ్రయత్ = ఆయోగంవల్లను, అన్యతోవృత్తాః = స్త్రీనపుంసక లింగాలయందు వర్తింస్తున్నవై, లింగాంతరేపి = స్త్రీలింగనపుంసక లింగాలయందున్ను వూహ్యాః = వూహింపదగినవి.

Colophon :

ఇత్యమరసింహకృతౌ నామలింగానుశాసనే ।
ద్వితీయో భూమికాండోయం సాంగ ఏవ సమర్థితః ॥
ఈ విధానను అమరసింహునికృతి అయిన నామలింగానుశాసన మనే గ్రంథమందు రెండోదైనటువంటి, అయం = యీ, భూమికాండ అనే రెండోకాండ, సాంగ ఏవ = సాంగంగానే సమర్థితః = చెప్పంబడెను.

Subject :

నామలింగానుశాసనవ్యాఖ్య,గురుబాలప్రబోధిక. (ద్వితీయకాండము.) వనౌషధివర్గమధ్యమం దారంభించి కడపటివరకున్నది.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాత చాల సూక్ష్మమైనది. అందందు పత్రములు విఱిగియున్నవి. గ్రంథపాతము గానరాదు. గ్రంథము ప్రాచీనము. ముఖపత్రమున "పేళ్లమరం రెండోకాండ తెలుగులిపి ఆకులు 40 అపూర్తి" అని యున్నది.

872. నామలింగానుశాసనవ్యాఖ్య

(గురుబాలప్రబోధిక)

NĀMALINGĀNUŚĀSANAVYĀKHYA (Gurubālaprabōdhika)

B. 10416. Substance-palm-leaf. Leaves - 40. Lines 6 to 7 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 1300. Author - Tāllapāka Tiruvēngaḷāchārya. Incomplete. (IInd Kāndā Available from the middle portion) Printed.

Beginning:

...... క్తకః. చేదుగలది గనక తిక్తము. దేహాపటుద్ర్వాతుత్వా త్పటు. దేహానకు పటుత్వమునుం జేసేది గనక పటువు. కటు వని కొందరందురు. కూశ్మాండకర్కారు శబ్దాలు రెండు గుమ్మడిపేళ్లు. కుత్సిత ఊష్మా అండేషు బీజేష్వస్యేతి కూశ్మాండః, ... విత్తులయందుం గలది గనక కూశ్మాండము. కూష్మాండ మని షకార మధ్యమముగా కొందరు చెప్పుదురు. తృప్తిం కరో(తీ)తి కర్కః. ఇయ ర్తీతి ఆరుః, కర్కశ్చాసావరుశ్చ కర్కారుః. తృప్తినిం జేశిదిన్ని వ్యాపించేదిన్ని గనక కర్కారువు .... ఉర్వారు కర్కటీశబ్దాలు రెండు దోసచెట్టు పేళ్లు.

End:

విద్యామాయుర్వేదమధీతే వేత్తి వా వైద్యః. ఆయుర్వేదవిద్యను చదివినవాడు గాని, యెరింగినవాఁడు గాని వైద్యుండు. చికిత్సతి, చికిత్సకః. చికిత్స చేసేవాడు గనక చికిత్సకుండు. వార్తశబ్దం మొదలు నాల్గు తెవులువల్ల బాసినవాని పేళ్లు. వృత్తిః పునర్జీవనమస్యాస్తీతి వార్తః. వృత్తి యనంగా తిరుగం బ్రతుకుట, అదిగలవాడు గనక వార్తుండు. నిర్గతః ఆమయాదితి నిరామయః. వ్యాధివల్ల బాసినవాడు గనక నిరామయుండు. అరోగతయా కలాసు సాధుః కల్యః. కళ యందు వొప్పేవాడు గనక కల్యుండు. వుల్లాఘతే సమర్థోభవతి వుల్లాఘః. సమర్థ ....

Colophon : Nil.

Subject :

నామలింగానుశాసనవ్యాఖ్య. గురుబాలప్రబోధిక (ద్వితీయకాండ) మధ్యమందు కొంతభాగము.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాంత యందమైనది. తప్పులు తక్కువ. శైథిల్య గ్రంథపాతములు లేవు. రెండవ కాండ 201 వ శ్లోకము మొదలు 306 వ శ్లోకము వరకు గల భాగ మున్నది.

వనౌషధివర్గ కడపటిభాగమునుండి మనుష్యవర్గ మధ్యభాగమువరకు. ముఖపత్రము మీఁద " పేర్ల అమరం రెండోకాండ తెలుగులిపి ఆకులు 40 అపూర్తి " అని యున్నది.

---

873. గౌళికాశకునప్రబంధము

GOUḶIKĀŚAKUNAPRABANDHAMU

B. 11065 d. (b.) Substance - palm-leaf. Leaves 6. Lines 7 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas 200. Author - Kṛshnayāmātya. Complete. Not printed ?

Beginning :

ఉ. శ్రీకరుఁడై సదాశ్రితశివ(ం)కరుఁడై కరుణారసైకర
త్నాకరుఁడై జటామకుటనవ్యసుధాకరుఁడై సమస్తవి
ద్యాకరుఁడై ప్రభాజితసహస్రవిభాకరుఁడై సుబోధము
ద్రాకరుఁడైన శంకరుఁ డుదారుఁడు నై నను బ్రోచుగావుతన్.

సీ. వరసీరదములోని మెరుపుతీగె యనఁగ
కబరిల నచ్చంద్రకల వెలుంగ
పూర్ణచంద్రునిపై పొడవెన్నె లనంగ
ముఖమునం దరహాసములు చెల్గంగ

వారిజంబులపైని పరఁగు తేఁటు లనంగ
నేత్రభాస్వత్కనీనిక లెసంగ
శైలేంద్రములపైని జారు నేరు లనంగ
భూరిసత్కుచహారములు తగంగ

గీ. నీలరుచి రత్నరుచి గూడి నెగడినటుల
శివుని సామేన నిరతంబు చెన్నుగన్న
శౌరిసోదరి కౌమారి గౌరి లోక
మాత నను జాతకృపచాత మనుచుగాత.

మ. సరలావాలహృదంతరాళకరుణాసారంబు తోరంబునై
యురమం దుద్భవ మందుచందమున నింపొందన్ ప్రకాశించు స
ద్వరహారాంతరకౌస్తుభప్రభలు తేవన్ వృద్ధియై కోటి భా
స్కరులన్ మీరఁగ నొప్పు శ్రీహరిని వాంఛాపూర్తికేన్ గొల్చెదన్.

* * * *

సీ. శబ్దశాస్త్రోక్త సుశబ్దాపశబ్దంబు
లివి యంచు పరికించు నెరుక లేక
బాహుళ్యక్షణపక్షవిపక్షంబు
లివి యంచు కణిశించు నెరుక లేక
బహువిధాలంకారవిహితావిహితవృత్తు
లివి యంచు నూహించు నెరుక లేక
సకలాంశుమధురవిస్తారచిత్రకధార
లివి యంచు భావించు లెరుక లేక

గీ. సాంప్రదాయకకవితాలసత్కవీంద్ర
కృతచమత్కృతుల్ గల సారకృతుల నెపుడు
పలుకుయుక్తుల సాక్షేపములను జేయు
సుకవుల గుణంబు లెంతురే సుకవిజనులు.

వ. అని యిష్టదేవతావందనంబును సుకవినందనము మందమతికుకవినిందనముం ఘటియించియొక కృతి నొనరింపగ నెంచి వేడ్కనుండెడు వేళనూ.

* * * * *

శా. సారాకారవటాదివీరసముదంచద్వర్తికిన్ మానవం
దారుజ్ఞానదకీర్తికిన్ కమలముద్రాభద్రవీణామణీ
హారగ్రంథసమాశ్రితోజ్జ్వలితబాహాగ్రాబ్జవిస్ఫూర్తికిన్
శ్రీరమ్యాద్భుతమూర్తికిన్ గురువరశ్రీదక్షిణామూర్తికిన్.

గీ. అంకితముగాను నాచేత పొంగబరచు
పరమగౌళికాశాస్త్ర ప్రభావవచన
కలితరసబంధురార్థప్రకాశమాన
కావ్యకథకును మార్గ మేకరణి యనిన.

గీ. పుణ్యనైమిశారణ్యసన్మునివరేణ్యు
లకిలసూతపురాణికుం డొకవినోద
మొసంగ నిటు పల్కె మును విన్న బిసరుహోద్భ
వసుతచిరజీవిమానిసంవాదకథను.

End:

క. అని పల్కరించు సూతుని
ఘనవాఙ్మకరందరసము కర్ణామృతమై
నను మానిపాలిమోదం
బున గాంచి నుతించె నతని బోధామతికిన్.

మాలిని. కమలనిధినిషంగా కైరవాప్తోత్తమాంగా
సమదవృషతురంగా సామగానప్రసంగా
కమలకరసురంగా కాంతకాంతాంతరంగా
విమలగుణతరంగా విశ్రుతామేయలింగా.

ముక్తపదగ్రస్తచంపకం

సురగిరిధర్మ ధర్మగుణసూరిమనోబ్జనివాస వాసవా
మరనుతరాజరాజరమండనమండిత కేశ కేశవా
దరనుతిభావ భావభవదాహవిరాజితసార సారస
స్ఫురదురునేత్ర నేత్రధరమోహమహీంద్రేశ తారతారకా.

అంత్యనియమపంచచామరం

పరిరాజితారిఘోషణా ప్రభావిభూతిరూషణా
పరోపదేశభాషణా ప్రపన్నపాపశోషణా
పరాసురేంద్రభీషణా విపన్నలోకపోషణా

*　　*　　*　　*

Colophon :

గద్య. ఇతి శ్రీభక్తజనానుగ్రహోద్యుక్త దక్షిణామూర్తిలీలావతార రామచంద్రేంద్ర దేశికకటాక్షవీక్షణలబ్ధలలితకవితసుధారసపాత్ర ఆపస్తంబసూత్ర లోహితగోత్ర వెల్లబూడి నారసింహార్య పౌత్ర నరహామంత్రిపుత్ర స్వామికార్యైక వాగ్విచిత్ర సకలసుకవిజనమిత్ర కృష్ణయామాత్య ప్రణీతంబైన గౌళికాశకున ప్రబంధంబు నేకాశ్వాసము. శ్రీ.

క. సకలము తానై తనలో
సకలంబును వెలయ గాంచు సద్గురుకరుణన్
ప్రకటంబగు భుక్తిము-
క్తికి మూలము వెల్లబూడి కృష్ణుం డెలమిన్ .

గురుకరుణాకటాక్షవీక్షణోపలబ్ధియు గల్గి.

శ్రీకల్యాణసుందరేశ్వరాయ నమః.

Subject :

గౌళికాశకునప్రబంధము. పార్వతీపరమేశ్వరుల సంవాదరూపమున నున్న దీ గ్రంథము. వారముల గ్రహముల ననుసరించి గౌళివాక్ఫలములు వివరముగా నిందు జెప్పఁబడియున్నవి.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత యందమైనది. శైథిల్యము లేదు. గ్రంథపాత మధికముగ లేదు. తప్పులు లేవు. 179 సంఖ్యగల కడపటి పత్రమందు "రక్తాక్షి సంవత్సరం ఫాల్గునమాసం మధ్యస్థులు వేదమూర్తి సదాశివ భట్లు లాండిగవారి అధికారమందు జ్యోతిషం భీమన్న పద్యాలు వ్రాయించినది. 4710" అని యున్నది.

---

874. ప్రశ్నచింతామణి

PRAŚNACINTĀMANI

B. 11014. (Jyōtisha No. 46). Substance-palm-leaf. Leaves-107. Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas-430. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు.

ప్రశ్నచింతామణి చూచేప్రకారం.

గంధాక్షతధూపం దీపం పుష్పం తాంబూలం నైవేద్యం షోడశోప చారలచేత పూజ చేసి తొమ్మిది గవ్వలున్ను అర్చించి వొక కన్య పడుచును అర్చించేది. లేకపోతేను ఒక బ్రాహ్మణుడైనాను శుచి ర్భూతుడై తలచిన కార్యం చూచేప్రకారం, గవ్వలు తొమ్మిదిమాట్లు వేయుఁగా వెల్లవెలకలగా పడఁగా గవ్వలు యెంతమాత్రం లెక్క

అవునో అంతమాత్రం తొమ్మిది తోసి మిగిలింది యంత లెక్క వస్తున్నదో అన్యో ఆకు అన్యో బంతి చూచేది. ఓం కుమారి స్వాః అనేందు చేతను మంత్రించేది. అర్చించేది. ప్రార్థించేది.

శ్రీరామ.

End :

ఈతడు వచ్చునో రాడో :

1. ఇతడు సర్వదా వచ్చును.
2. ఇతండి యింటి ఆడపడుచు దొంగ.
3. ఈ మొగవాడు మునుపుగా వచ్చును.
4. ఈ కన్నికవంక మేలు కద్దు.
5. ఈ గర్భిణిస్త్రీకి మూత్రరోగం కద్దు.
6. ఈ దేవరవంక రాజమన్నన కద్దు.
7. ఇక్కడ వున్నవారికి రాజమన్నన కద్దు.
8. ఈ వస్తువ అమ్మీన్మాని, విచారం వద్దు.
9. ఇతనికి గ్రహం పీడించును, కన్యకులకు పెట్టితే మేలు.

శ్రీరామ.

Colophon : Nil.

Subject :

ప్రశ్నచింతామణి.

సకలవిధములైన ప్రశ్నలకు నిందు నిష్టానిష్టసమాధానములు గలవు. ఇందు ప్రశ్నచేయు విధముగూడ గ్రంథాదిని గలదు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాంత సుమారు. తప్పులు గలవు. శైథిల్య గ్రంథ పాతములు లేవు. గ్రంథముపైని "ఆరూఢప్రశ్నం" అని యున్నది.

875. ప్రశ్నచింతామణి

PRAŚNACINTĀMANI

B. 11015 b. (Jyōtisha No. 48) Substance - palm-leaf. Leaves-109. (1 to 109.) Lines 4 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-430. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning:

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు. శ్రీరామ నీవే గతి.

ఈ సాగినాల పొస్తకం సగినాలు చూస్తె మహామంచిది.
యీ సగినాలుచే కూడివచ్చును.

ఈ గుడి గట్ట మంచిదో శబ్బరో ;

1. ఈ గుడి కట్ట మంచిది.
2. వినినాయకున్ని వెంచై నటుచును.
3. ఈ ప్రాంతం పాడ చెలిమి గద్దు.
4. ఈ తిరానాలకు పోను మంచిది.
5. ఈ తీర్తాడ చేటుబుద్ధి గద్దు.
6. ఈ రెండుకాళ్ల జీవుడు చడ్డది, కానడు.
7. ఈ రెండుకాళ్ల జీవుడు కొంట్యె కానకపోను.
8. ఇక్కడ బిడ్డ గంట్యె దేవుని యిఘ్ననం గద్దు.
9. ....

End: L. L. 108. A.

ఈ సకలమైయినా కారియం మంచిదో శబ్బరో ;

1. ఈ సకలామైయినా కారియం మంచిది.
2. ఈండిన్ని కొలావాను భాగ్యం కద్దు.
3. ఈ సరుకు ముందరా అమ్మను మంచిది.
4. ఈ కారిలితానెయి.........ల అవును.
5. ఈ ధానాన బహుభేదం వచ్చును.
6. ఇక్కడ బిడ్డ కనను మహా మంచిది.
7. ఈ అప్పు యిచ్చించి కాలాపం లేక వచ్చును.

8. ఈ వృర్ణ్లో కాఁపు వుండును, బహుభాగ్యం కద్దు.

9. ఈ సగినాలు.........ట్టు మీాదను చూచేది.

ఈ బందుకట్టు ఎట్లాను అంక్యే నూటమెమీాది యింట్లో లెక్క-చూచి చెప్పేది.

శ్రీరామా నీవే గతి.

మంగళమహాశ్రీం జేయును.

Colophon : Nil.

Subject :

ప్రశ్న చింతామణి.

సకలవిధము లైన ప్రశ్నములకును నిందు నిష్టానిష్టఫలములు చెప్ప బడి యున్నవి. ఇందు ప్రశ్న చేయువిధ మివ్వఁబడి యుండలేదు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత సుమారు. తప్పు లున్నవి. గ్రంథపాతము లేదు. అందందు కీటదూషితము. గ్రంథాంతమున పాము మంత్ర ములు, వేదాంత కీర్తనము, జోతిశ్శాస్త్రవిషయము వ్రాయఁబడి యున్నవి. గ్రంథముపైని “ శకునావతి ” యని యున్నది.

---

876. బృహజ్జాతకటీకా

BṚHAJJĀTAKAṬĪKĀ

B. 10981 a. Substance - Palm - leaf. Leaves - 18 (1-18) Lines 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 190. Author - Vishnuvardhana. Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. శ్రీరామ.

సుహృత్ స్వద్రగాణనవాంశై స్థానజనస్వగ్రహోపతైశ్చదిక్షు ।
బుధాంగిరసౌ రవిభౌమౌ సూర్యసుతసితసితకాచ ॥

క్షితను వుచ్చ నున్న గ్రహమున్ను తన మిత్రక్షేత్రమున నున్న గ్రహమున్ను తన మూలత్రికోణముల నున్న గ్రహమున్ను స్థానబలవంతుని యెరిగేది. ఇది సామాన్యక్రియ. ఇకను గణితక్రియ యెట్లన్నను ఆగ్రహములు తమ తమ అత్యుచ్చభాగాలనుండి ఉక్తఫలము నిత్తురు. దానిని ఆరూపఫలము లౌను. 108 ఇ భాగల ప్రమాణం బగును.

End :

ఇట్లు వొకరి కొకరు అధికబలు లని యెరిగేది. కుజాదులకు రవితో యోగ మైనను అస్తమించు నని యెరిగేది. శనియోగ మైనను సమాన మని యెరిగేది. కుజాదులకు తమలో దాము యోగ మైనను యుద్ధ మనంబడును.

Colophon :

ఇట్లు వరాహమిహిరాచార్యులు చెప్పినట్లు గ్రహయోనిభేదాధ్యాయమునకు రాశీశాన్వయం విష్ణువర్ధనమైన దండనాయకులు చెప్పిన తెలుగు లోకహితార్థవృత్తిః. సమాప్తిః ఇతి శ్రీ వరాహమిహిరాచార్యకృతే బృహజ్జాతకే గ్రహ యోని భేదాధ్యాయో నామా ద్వితీయః.

Subject :

బృహజ్జాతకటీక. సంస్కృతమునకు ఆంధ్రటీక. టీకాకర్త పేరు విష్ణువర్ధను డగునేమో !

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిది. తప్పులు గలవు. గ్రంథపాతము లేదు. గ్రంథము జర్జరముగా నున్నది. ఇందే హోరాప్రదీపిక యను మఱియొక జ్యోతిషగ్రంథము కూడ గలదు.

877. భీమన్నపద్యాలు

BHĪMANNAPADYĀLU

B. 11065 d. (a.) (Jyōtisha No. 102.) Substance - palm-leaf. Leaves - 168. Lines 7 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-5,000. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. మేషలగ్నం.

ప్రభవసంవత్సర చైత్రమాసంబునను మేష
లగ్నంబునను జనన మొందిన యతనికి ?

లగ్నమందు రవి శేరాజు బుధశుక్రులు రెంట రాహు

చ్చు డగు నారిట శని నెన్మిదింట కేతు
తొమ్మిదింట గురు పదింట కుజుడు
రహిఁ నుచ్చనీచగ్రహంబు లున్న గణింప
సింధుదుర్గము జన్మసీమ యగును

రంజిల్లు కృశశరీరము మొల్లకన్నును
కడు నపస్మారంబు కల్గియుండు.

నాడుతోఁ బుట్టువు లనుజులు నెనమండ్రు
బుట్టుదు రింతులు ముప్వు రగుదు
రం దగ్రసతి దూష్య యై యుండు కూతులు
కొడుకు లేగురు గల్గి కులము వెలయు
వాహనప్రముఖసంపదలు ధనంబును
ఛత్రచామరములు చాల గల్గి
రాజపూజితుఁ డయి తేజరిల్లు యశోభి
రాముఁడై దిక్కుల ప్రబలి యుండు

తరగని శివభక్తి తద్దయు దనరారు
విద్యను బుద్ధి వివేకమునను

చతురత వాక్ప్రౌఢి నతిధర్మవర్తన
వైభవంబున కడు వార్త కెక్కు

గీ. ముప్పదియు నాలుగు హాయనములకు తల్లి
తండ్రి మృతు లౌదు రాతఁడు ధరణి బ్రతుకు
డెబ్బదియు రెండు వర్షంబు లబ్బురముగ
ననిరె వేములవాడ భీమనయు తొల్లి.

End :

సీ. శ్రీరమూవరపార్వతీశ్వరవిఘ్నేశ
ముఖ దేవతాలయంబులు ఘటింప
గోపురప్రాకారగురుసౌధమందిరో
జ్జ్వలఖేయపట్టణాదుల్ఘు ఘటింప
నధితతమహాగ్రహారోపవనకూప
వాపీతటాకముల్ పస ఘటింప
గ్రామాంతరావాసగమనంబు లొనరింప
శకునంబులందు హెచ్చుగ గుణింప

గీ. నదియు గాకను సకలకల్యాణములకు
తొలుతఁ శుభసూచకంబైన ఫలము నిచ్చు
బల్లి శకునంబు దీని ప్రభావ ముడువు
వక్తలకు నిత్తు నెవ్వారు వాంఛితములు.

క. ... ...

Colophon : Nil

Subject :

భీమన్న పద్యాలు. ఇందు మేషాదిలగ్నములందు జనించినవారి కన్ని విధములైన నవాంశలయందును వివరమైన ఫలములు చెప్పఁబడి యున్నవి. మకరలగ్న ఫలములో కట్టకడపటి భాగమునఁ గొంత లుప్తము. పత్రసంఖ్య 1-106 తరువాత (107-112)మహాదశాఫలములు తత్తద్భుక్తులతోఁ జెప్పఁబడియున్నవి. (రవిదశ మొదలు గురుదశ వరకు) 112-155 మేషాదిలగ్నాంశ ఫలములు (కన్యాలగ్నంలోఁ

గొంతభాగమువరకు) 156-168 వృశ్చికలగ్నాద్యంశఫలములును సామాన్యగ్రహఫలములును, ఆహారాధాదివిషయములును గలవు. కడపట ఆశ్లేషా 3 వ పాదఫలము కొంతవరకే యున్నది. తుదిని అసంపూర్ణముగ "గౌళిఫలములు" 7 పంక్తులు మాత్ర మున్నవి.

Remarks:

అసమగ్రము. వ్రాఁత యందమైనది. పలుతెరఁగు లగు లిపులు గలవు. గ్రంథపాతము గన్పట్టు. శైథిల్యము గానరాదు. తప్పు లధికము. వేములవాడ భీమనకవి సంస్కృతమున విరచించిన జ్యోతిషగ్రంథమున కనువాదము. గ్రంథకర్త తెలియదు. గ్రంథాదిని భీమన్నకవి చరిత్రను దెలుపు నీ క్రింది సీసమాలిక యొకటి కలదు.

సీ. శ్రీకరంబై ధర చెలువు గాంచినయట్టి
భీమపురంబున ప్రేమమీర
భీమేశ్వరుండును ప్రియముతో భక్తుల
కోర్కెలొసఁగుచు కొమరుమిగుల
నొకనాడు తత్పురి యువతెలు కొందరు
భక్తి భీమేశ్వరభవనమునకు
బోయి బుత్రుల వేడ ముగ్ధత్వమున నొక
విధవ కుమారుని వేడ్క గోరె
నాలేమ ముగ్ధత కపహాసింపుచు నల
భీమేశ్వరుఁడు పుత్రు ప్రీతి నొసఁగె
ఆకాంత గర్భిణి యై గాంచె తనయుని
కలియుగాదిని ప్రేమ గడలుకొనఁగ
ప్రభవర్షంబు(న) శ్రావణమాసంబు
శుక్లపక్షంబున్న శోభనంబు
మీర పంచమి శుక్రవారంబు నల హస్త
(యందు) కన్యాలగ్నమందు వెలయ
వెలిబెట్టి రక్కాంత విధవ పుత్రుని గాంచె
నని నింద లొడిగట్టి యఖిలజనులు

నంత తత్తనయుడు నై దేండ్లబాలుడై
　　పురి బాలకులతోడ బొసంగ నాడ
జను లెల్ల గోళకు డని నిందజేసిన
　　రోషించి యాతఁడు దూషిత యని
రా యెత్తి తల్లిపై వ్రేయ బోయిన యది
　　భీమేశ్వరుడు తండ్రి వ్రేయ మనిన
వెస జని యాతని వ్రేయ నుక్కించిన
　　భీమేశ్వరుఁడు దయ పెద్ద గలిగి
ప్రత్యక్షమై వత్స రమ్మని దయ జేరి
　　పశుపక్షిమృగముఖప్రాణికోట్ల
గల్పించు కడు నన్ను యదియును నడుచును
　　జెప్పిన కవనము యుర్విలోన
కలిగించి శక్తియు కరమొప్ప జనులకు
　　బెడ్డెల నాయువు పెంపుదనర
సంపద లొసగేటి సామర్థ్యమును మరి
　　కానిది యౌ నని యైన దెల్ల
కాదని యట్టుల గావించు బలమును
　　మున్నను రాగల యది దెల్ప
పావణ్యమును నిచ్చి ప్రబలుము నీ వని
　　వర మిచ్చె పదియారు వర్షములకు
...　...　...　...　...
...　...　...　సరస్వతీ సహాయమై
యతఁ డెటు జెప్పిన నట్ల జేయుచు నుండె
　　సరిలేని కీర్తి(చే) జగతి వెలసి

గీ. అతఁడు జెప్పిన శాస్త్రమం దధికభక్తి
గలిగి నిజ మని దలచిన గలుగు శుభము
కోర్కె లెల్లను ఫలయించు గురుతరముగ
సకలజనులకు తప్పదు జగతిలోన.

878. భీమన్న పద్యాలు

BHĪMANNAPADYĀLU

B. 11065 E. (a.) Substance - palm-leaf. Leaves - 16. (1-16) Lines 14 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 1080. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శ్రీరామజయం. కుందవచనం.

సీ. అశ్విని బుట్టిన యతఁడు కృశాంగుడు
రక్తవర్ణుండును రమ్యరూప
వంతుండు కుబ్జుండు వారిజాయతనేత్రుఁ
డన్యకాంతాలోలుఁ డరయ మఱియు
మంత్రివర్యుఁడు రాజమాన్యుండు ధనవంతుఁ
డగు నాతనికి ముప్వ రనుజు లొక్క
యనుజాత జనియింతు రంగనల్ ముగు రాదు
రందు పుత్రులు ముప్వ రాత్మజాత
యొక్కతె గలుగుదు రొప్పారగ సమీర
పితృతారకోవితాహితులు గల్గి
యుందురు కరితురగోత్కరవాహన
ప్రముఖసంపదలచే ప్రాభవంబు
దనర వర్తించును తద్ద రాజద్రోహి
యై యుండు నలుఁబది హాయనములు
బ్రతుకు శస్త్రాహతి మృతి నొందు తుద నతఁ
డహితులవలన సత్యంబుగాఁగ

గీ. ననుచు వచియించె శాస్త్రజ్ఞు లభినుతింప
నఖిలశాస్త్రవిశారదుఁ డన నెగడిన
ఘనుడు వేములవాడ భీమనయు తొల్లి
సకలజనులకు హితముగ జగతిలోన.

సీ. భరణి జనించిన నరుడు శ్యామలవర్ణుఁ
డాజానుబాహుండు నగును మఱియు
జననదేశము బాసి చని పరదేశంబు
నందుండు ముగు రాదు రతని భార్య
లం దగ్రసతి మృత యగును స్ఫోటకమున
శిగ్గ దీరకమున్నె చెలువుమీఱ
రెండవ కాంత పుత్రికలను మువ్వుర
తనయుల మువ్వుర గని జ్వరమున
మృతి పొందు మూఁడవ సతి రూపవతియును
దూషిత యై యుండు రోష మెడలి
పదునెన్మిదేండ్ల కప్పుడతియు విధవయై
సవతిపుత్రులతోడ శాత్రవంబు
బూని యర్వాది వర్షములు ధర జీవించు
తలపటిజాతకు డలఘుకీర్తి
శాలివాహనముఖసంపదన్వితుఁడును
ధనవంతు డధికవిద్యావిశార

గీ. దుండు నై యుండు దత్తపుత్రుండు నగును
తండ్రు లిరువురు మువ్వురు తల్లు లగుదు
రతని కాతడు నల్బదియారు వత్స
రములు జీవించు నిజము శాస్త్రంబు దెలియు.

End :

జన్మమందలి సుతుని గని మృతి గాంచెను
తద్వ్యవతి సుందరయువతి యగు యిహాజన్మ
మందలి నాశ నరుణికి వేదదశాబ్దముల
మీఁద బాణ అబ్ద ... ...
... ...

Colophon : Nil.

Subject :

భీమన్నపద్యాలు. అశ్విన్యాదినక్షత్రజననమునకు ఫలములు (11 పద్యములు) భుక్తిఫలము, లగ్నఫలము మొదలగునవి యిందు గలవు. కడపటి యాకు పాదమాత్ర మదృశ్యము.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాంత మంచిదే. తప్పులు గలవు. శైథిల్యము స్వల్పము. గ్రంథపాతము గానరాదు.

---

879. భీమన్నపద్యాలు

BHĪMANNAPADYĀLU

B. 11065 E. (b.) Substance-palm-leaf. Leaves-68 (1-68). Lines 10 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 2,516. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు.

(ప్రభవసం)వత్సర చైత్రమాసంబునను
జనన మొందిన యతనికి ?
లగ్నమందు రవి రేరాజు బుధశుక్రులు రెంట
(రాహుచ్చు)డగు నారింట శని నెన్మిదింట కేతు?
తొమ్మిదింట గురు పదింట కుజుడు
రహి నుచ్చ నీచగ్రహంబు లున్న గణింప
సింధుదుర్గము జన్మసీమ యగును
రంజిల్లు కృశశరీరము మెల్లకన్నును
కడు నపస్మారంబు గల్గి యుండు
నాడుతో బుట్టువు లనుజులు నెనమండ్రు
బుట్టును రింతులు ముప్ప రగుదు

రం దగ్రసతి దూష్య డై యుండు సూతులు
కొడుకు లేగురు గల్గి కులము వెలయు
వాహనప్రముఖసంపదలు ధనంబును
ఛత్రచామరములు చాల గల్గి
రాజపూజితు డయి తేజరిల్లు యశోభి
రాముడై దిక్కుల ప్రబలియుండు
తరగని శివభక్తి తద్దయు దనరారు
విద్యను బుద్ధి వివేకమునను
చతురత వాక్ప్రౌఢి నతిధర్మవర్తన
వైభవంబున కడు వార్త కెక్క

గీ. ముప్పదియు నాల్గు హాయనములకు తల్లి
తండ్రి మృతు లౌదు రాతడు ధరణి బ్రదుకు
డెబ్బదియు రెండు వర్షంబు లబ్బురముగ
ననియె వేములవాడ భీమనయు తొల్లి.

End :

మహిని పదియురెండవ భాగభ్రు
గునవాంశమున జనించిన యతనికి
లగ్నమం దుడురాజు కేతువును శను డున్న
మూడింట శనికుజు లేడింట రాహువు
తొమ్మిదింట గురుండు నెమ్మి పదన
కొంటను రవి పదిరెంట సౌమ్యుడు నుచ్చ
నీ చలగ్రహముల నిలిచి యున్న
జన్మదేశము బాసి జలదుర్గమున నుండు
నాజానుబాహుండు నతులరూప
వంతుడు పుష్టాంగుఁ డెంతయు నబ్జవి
శాలనేత్రుండును సన్నుతింప
తిలమత్స్య రేఖాప్రదీప్తుండు నై యుండు
నాతని కనుజాత లను ?

జులు నల్వు రగుదు రం దనుజాత యొక్క తె
నాథుతో సహాగమనం బొనర్చు
ననుజున శోకనికి నతివ లిర్వురు నొదు
రిర్వ దేండ్లకు తల్లి యెన్న ముప్ప
దేండ్లకు తండ్రియు మృతు లౌదు రంగన
లిర్వు రౌదురు పుత్రు లెంచ నిర్వురు
జనియింతు రాతఁడు ధనవంతు డధికయ
శోవంతుఁ డమల తేజోవిభాసి

ప్రాభవోపేతుడు బహువాహనాదిసంప
ద్భాజితుడు అఖిల దేశానాథుండు
డెంబది రెండేండ్లు ....
బ్రదుకు సతి యొకర్తె యనుగమించు.

Colophon : Nil.

Subject :

భీమన్న పద్యాలు. మేషాదిలగ్న జాతుల కన్ని విధములైన నవాంశల యందును వివరమైన ఫలములు చెప్పఁబడియున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత యొక్కతీరు. తప్పు లత్యధికముగ నున్నవి. గ్రంథపాతము జూపట్టు. శైథిల్యము గానరాదు.

880. భీమన్నపద్యాలు

BHĪMANNAPADYĀLU

B. 11065 E. (c) Substance - palm-leaf. Leaves-16 (1-16) Lines 10 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 640. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

మేషలగ్నం.

మేషలగ్నతన్నవాంశమున జనించిన బాలునకు ?
రహిఁ నుచ్చనీచగ్రహంబు లున్న గణింప
సింధుదుర్గము జన్మసీమ యగును
రంజిల్లు కృశశరీరము మెల్లకన్నును
కడు నపస్మారంబు గలిగియుండు
నాడుతోఁబుట్టువు లనుజులు నెనమండ్రు
బుట్టుదు రింతులు మువ్వు రగుదు
రం దగ్రసతి దూష్య యై యుండు కూఁతులు
కొడుకు లేగురు గల్గి కులము వెలయు
వాహనప్రముఖసంపదల ధనంబును
ఛత్రచామరములు చాల గల్గి
రాజపూజితుఁ డయి తేజరిల్లు యశోభి
రాముఁడై దిక్కుల ప్రబలియుండు
తరగని శివభక్తి తద్దయు దనరారు
విద్యను బుద్ధి వివేకమునను
చతురత వాక్ప్రౌఢి నతిధర్మవర్తన
వైభవంబున కడు వార్త కెక్కు

గీ. ముప్పదియు నాల్గు హాయనములకు తల్లి
తండ్రి మృతు లౌదు రాతఁడు ధరణి బ్రతుకు
డెబ్బదియు రెండు వర్షంబు లబ్బురముగ
ననియె వేములవాడ భీమనయు తొల్లి.

End :

అనగా పదియు నెనిమిదవ భాగమీనవాంశమున జననమందినయతనికి.

సీ. సలిలతీరం బగు జన్మదేశము శుభ
గతి నేత్రమున మచ్చ గల్గియుండు
ప్రబలసమాజానుబాహుండు కుబ్జుండు
నై యుండు నతనికి ననుజు డొక్క-
డనుజాత లేగురు జనియింతు రం దొక్క-
యనుజాత పతితోడ ననుగమించు
పరగ నొక్క-తె పతి పంగుడై యుండును
సుందరుల్ ముగు రౌదు రందు పెద్ద
పొలతి పంచత నొందు పుత్రులు ముువ్వురు
పుత్రి యొక తె పెంపుగ జనింతు ?
రల పుత్రిక సపత్ని గల్గియుండు నతండు
ధనవంతుడు ....

Colophon : Nil.

Subject :

భీమన్న పద్యాలు. ఇందు మేషలగ్నాదిగఁ గొన్నిలగ్నములందు జనించినవారి ఫలములు చెప్పబడియున్నవి. గ్రంథమునకుఁ బూర్వమున గ్రంథమునకు సంబంధించనట్లు తోఁచెడు విషయమును గల యొక పత్రము గలదు. గ్రంథాంతమందు రెండు పత్రములు ప్రకృత గ్రంథమునకు సంబంధించిన విషయమును గల్గియున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాత సుమారు. గ్రంథపాతిశైథిల్యములు గలవు.

---

881. భీమన్న పద్యాలు

BHĪMANNAPADYĀLU

B. 11065 F. Substance-palm-leaf. Leaves - 64 (1 to
Lines 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas -
Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శ్రీరామా.

సీ. ప్రభవసంవత్సర శ్రావణమాసంబు
నను మేషలగ్నంబు నను తృతీయ
భాగంబునందు నొప్పగ తన్నవాంశంబు
నను జనించిన బాలకునకు లగ్న
మందు స్వర్భానుండు నైదింట సూర్యుండు
నారింట బుధశుక్రు లర్కజుండు
నేడింట కేతువు నిందుడు నల తొమ్మి
దింట గురుండు పదింట కుజుఁడు
రహి నుచ్చనీచలగ్రహము లున్న గణింప
సింధుదుర్గము జన్మసీమ యగును
రంజిల్లు కృశశరీరము మెల్లకన్నును
కడు నపస్మారంబు గల్గియుండు
నాడుతోబుట్టువు లనుజులు నెనమండ్రు
బుట్టుదు రింతులు ముప్ప్వ రగుదు
రం దగ్రసతి దూష్య యై యుండు కూతులు
కొడుకు లేగురు గల్గి కులము వెలయు
వాహనప్రముఖసంపదలు ధనంబును
ఛత్రచామరములు చాల గలిగి
రాజపూజితుఁ డయి తేజరిల్లు యశోభి
రాముడై దిక్కుల ప్రబలియుండు

తరగని శివభక్తి తద్దయు దనరారు
విద్యను బుద్ధి వివేకమునను
చతురత వాక్ప్రౌఢి నతిధర్మవర్తన
వైభవంబున కడు వార్త కెక్క

గీ. ముప్పదియు నాల్గు హాయనములకు తల్లి
తండ్రి మృతు లౌదు రాతడు ధరణి బ్రతుకు
డెబ్బదియు రెండు వర్షంబు లబ్బురముగ
ననిరి వేములవాడ భీమనయు తొల్లి

సీ. విభవవర్షంబున వృషభలగ్నంబున
సరగ మూడవ భాగశనినవాంశ
నిల బుట్టినతనికి నేనింట కేతువు
నారింట శనికుజు లరయ సప్త
మంబున రవి యష్టమంబున బుధశుక్రు
లిందుడు నవమంబునందు నీచుఁ
డగుచు గురుండును తగ నుచ్చనీచల
గ్రహము లుండిన కృశగాత్రుఁ డధిక
కుబ్జుండు నతివిశాలాబ్జసన్నిభ నేత్రు
డై యుండు నతఁడు బాల్యమున దల్లి
తండ్రులు బోదు రాతని కనుజన్ములు
నాడుతోబుట్టువు లార్గు రుండు
రంగనల్ మువు రౌదు రందు నపత్యముల్
మువు రుద్భవింతురు పుత్రి యొకతె
విధవ యై యుండును వింశతివత్సర
ముల కొక్క గండంబు బొందు నతని
మరియును నాతఁడు పరకామినీసక్తు
డేకాత్ముఁ డధికవివేకశాలి

రూపవంతుండును రూపింప ధనవంతు
    డును రాజపూజితుఁడును గణింప
వాహనముఖమహైశ్వర్యయుక్తుండును
    ప్రాభవోపేతుండు ప్రకటయశుఁడు
సజ్జనసన్నుతచరితుండు ధీమంతు
    డాశ్రితపోషకు డై తనర్చు

గీ. జ్వరముచే బాధపడుటయు జన్మభూమి
నరువదేడులు జీవించు నంతమందు
శస్త్రనిహతిని మృతి బొందు శాస్త్ర మరయ
ననియె వేములవాడ భీమనయు తొల్లి.

End :

జాతకు సేవకాజనతారకలు వినుం
    డిర్వురకును స్వాతి యిర్వురకును
చర్చింప నుత్తరాషాఢ యిర్వురకును
    రేవతి నురి యిర్వురికి గణింప
......లగ్నమున బుట్టినట్టివానికి శాస్త్ర
    మరయ తౌలినవాంశమై తదంశ
కై దింట సురగురు డారింట రవిచంద్రు
    లేడింట సౌమ్యుండు నెన్న పదిట
కుజుఁడు పండ్రెంట శుక్రుఁడు వృశ్చికాంశంబు
    నను శని మకరాంశమునను రాహు
వున్న నాజానుబాహులును శ్యామలవర్ణ
    మును తిలమత్స్యరేఖలును శంఖ
చక్రరేఖలు కడు సౌందర్యమును గల్గు
    నంగన లైదుగు రౌదు రందు
నగ్రకామిని సుగుణాన్విత తత్తార
    మృగశిర యది గాంచు నిరువదేండ్ల

పుత్రిక నిరువది మూడబ్దముల పుత్రు
నమర పూర్వాషాఢ యగును వాని
తార రెండవ సతి ...... రచిత్తయు నగు
నది పతిభక్తియు నధిక దేహ
పుష్టియు గలిగి యొప్పుగ నుండు నిరువది
వర్షంబులకు పుత్రు బడయు వాని
తారయు(ని)ల ఇంద్రతార యగా మూడవ
పడతి కృశాంగి యగా పదియు నెనిమి
దేండ్లకు సుతు గాంచు నెన్నంగ మిత్రతా
రను వాడు ధరరాజరాజపూజ్యు
డగు వానికి లభించు నమర గంగాస్నాన
మవల నాల్గవ సతి యతికృశాంగి
యై యుండు నది గాంచు నాత్మజు పదినెన్మి
దేడుల నాత్మీయబుుక్ష మగు ధ
నిష్ఠను మరియును నిందిత యై యుండు
నాత్మజుండును మృతు డగును పిదప
నేనవ భార్యకు నౌను గర్భస్రావ
మది రూపవతి యగు నవ్వెలంది
తార పునర్వసు వై రహింమీరును
చర్చింప మొదలిటి జాతకుండు

గీ. బ్రదుకు ముప్పదిరెండు వర్షంబు లవని
విభవ మొప్పార కీర్తియు వెలయ దిశల
పేరు విడివడ జనములు పెంపుజేయ
పరమపావనచరితుండై ప్రాభవమున.

Colophon: Nil.

Subject :

భీమన్న పద్యాలు. ప్రభవసంవత్సరాది అక్షయసంవత్సర పర్యంత మొక్కొక్క వర్షమునను నొక్కొక్క లగ్నమున జనించినవానికి ఫలములు విశదముగాఁ జెప్పఁబడియున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు. తప్పు లధికముగ లేవు. గ్రంథాంతమున రెండు పత్రములలో ఋతుకాల తిథులఫలములు ఋతునక్షత్రఫలములు, నక్షత్రములు, నామనక్షత్రనిర్దేశములు నివ్వఁబడియున్నవి.

---

882. సాముద్రికలక్షణము

SĀMUDRIKALAKSHAṆAMU

B. 10797 (c.) (Vaidya No. 81) Substance-palm-leaf. Leaves-16. Lines 5 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas - 250. Author - Annayāmātya. Complete. Not printed.

Beginning :

క. ఆయువు మొదలం దెలిసిన
ధీయుతులును లక్షణంబు దెలుపఁగ వలయుఁ
ఆయుస్సు లేని నరులకు
శ్రీయుతముగ లక్షణములు చెప్పఁగనేలా.

క. పురుషులకుఁ వలపటయును
తరుణులకుఁ దాపలయును తగు లక్షణముల్
కరమర్థిఁ జూడవలయును
కరముగ సాముద్రికప్రకారమువలనఁ.

సీ. అయిదు దీర్ఘంబులు హ్రాస్వంబు లొగి నాల్గు
నైదు సూక్ష్మంబులు నమరవలయు
యిరుమూఁడు .....డవులు యే డెత్తుదనములు
విస్తీర్ణములు మూఁడు వెలయవలయు
గంభీరములు మూఁడు గతిని యేపారిన
బరమాయురారోగ్యభాగ్యమహిమ
నతఁ డుల్లసిల్లు నున్నతరాజ్యపదమునం
దనరారు నది యెట్టి దనిన వినుము

గీ. లక్షణంబులు వేర్వేర లలితబుద్ధి
శాస్త్రపద్ధతిఁ జెప్పెద సరసలీల
భారనిభోజ రేచమాంబాతనూజ
మనుజమందార కసవనమంత్రిమాచా.

క. కరములు నేత్రయుగంబులు
సరస హను నాశికమును చన్నులనడుమన్
నరునకు దీర్ఘము లైనను
గరమరుదుగ లక్ష్మి వెలయు కసవనమంత్రీ.

క. గళమును మేఢ్రము వీఁపును
నలవడఁ జిరుదొడలు గుదుచ లైనన్ మనుజుం
డిల వెలయు శ్రీచిరాయురు
కలితుండై లింగరాజు కసవనమంత్రీ.

క. కరశాఖలు పర్వములును
శిరోజములున్ దంతములును చెవులును నఖముల్
నరునకు సూక్ష్మము లైనను
కరమరుదుగ శిరులు వెలయు కసవనమంత్రీ.

క. పదములు పాణితలములు
వదలక కనుగొనలు గోళ్లు వాతెరతుదలున్
పెదవులు జిహ్వయు కెంపై
పొదలిన నరుఁ డొప్పు లోకపూజితుఁ డగుచున్.

క. ఉరమును శిరమును ఫాలము
వరుసన విశ్రుతము లైన వసుమతిలోనన్
వరనాభి లోఁతు లైనను
పురుషుఁడు లక్ష్మీవిభూతి బొల్పెసలారున్.

End : 15-B

ఆ. వె. కంబుకంఠం బైన గళము సన్నం బైన
భూమి యేలు నతఁడు భోగ మమర
ప్రకటమహిషగళుఁడు బంహాశనుండును
బకగళుండు చోరబాధ నిలుగు.

క. లొట్టెనుగ మెడకై వడి
నెట్టన గళ మున్న శస్త్రనిహతిని ద్రుంగున్
ఘుట్టిగ విషమము వంకయు
పుట్టిన మెడ యయ్యె నేని పురుషుఁ డభాగ్యుండు.

క. బుడుపులు నరములు నరచై
కడు శుష్కము నైన శిరము గలిగిన మనుజుం
డిడుములఁ బడు దారిద్రముఁ
దడఁబడ నెల్లపుడు నుండు ధారుణిలోనన్.

క. కొన లిడియక కడు నిడుదై
తనరఁగ దరచమర తేఁటిదాఁటుల దీప్తిన్
బెనుపొందిన గడ్డము గల
మనుజుఁడు శ్రీనొంది యుండు మహిలో మహిమన్.

సీ. పరసన్నై వలముల్లై మురిసి యెఱ్ఱని కప్పు
తివిరి యుండఁగ కొన లవిసి మిగు...
విషమగడ్డమువాఁడు వెస నెల్లకాలంబు
బడుచుండు నిడుముల భయముతోడ
ఘనమైన మీసముల్ గలవాఁడు తులు వగు
కపిలంబు శూరతఁ గల్గఁజేయు
అలికులంబుల చాయ నభినవం బై మించు
నిడుపైన మీసముల్ నెరయువాఁడు

గీ. భోగి యై యుండు నక్షీణభూరిమహిమ
సమము నొప్పును తీవియు సముదయతయు
నునుపు శశికాంతియును గల్గి నూత్నమైన
ముఖము శుభముల నొనరించు ముదముమీర.

గీ. అమర గడ్డము వచ్చి మీసములు మొల్వ
నతని కల్పాయు వని చెప్పి రాదిమునులు
మీసములు వచ్చి గడ్డంబు మించి మొలుచు
ఘనుఁడు దీర్ఘాయువై యుండు కసవమంత్రి.

క. ఒక బీజము గల మనుజుఁడు
ప్రకటితముగ నీళ్ళ మునిఁగి పంచత నొందున్
వికటాండంబుల మనుజుఁడు
వికసితలలనామనోజవృత్తిఁ జరించున్.

క. చానాంగదేశనాయక
మానార్హా పవిత్రగాత్ర మానితచరితా
శ్రీనిత్యపురుషలక్షణా
గానప్రియ లింగరా(జ) కసవసమంత్రీ.

మాలిని. సురగిరిసమధీరా సుస్థిరజ్ఞానపూరా
వరసుజనవరేణ్యా వర్ణనీయాత్తపుణ్యా
పరమసుగుణశాలీ భవ్యధర్మార్థకేళీ
చిరతరశుభగాత్రా శింగమాంబాకళత్రా

గద్య. ....

Colophon : Nil.

Subject :

సాముద్రికలక్షణము.

Remarks :

అసమగ్రము ? వ్రాఁత యొకతీరు. తప్పు లంతగ లేవు. గ్రంథపాతము గానరాదు. శైథిల్యము గలదు. గ్రంథారంభము గ్రంథాంతగద్యయు గానరాదు. ఈ గ్రంథము కసవనమంత్రి కంకితముగ నొనర్పఁబడినది. అతని తల్లి రేచమాంబ, భార్య శింగమాంబ, యితని యింటిపేరు "లింగరాజు" అగు. నేమో.

మద్రాసు ప్రాచ్యలిఖితపుస్తకభాండాగారమున నీ గ్రంథమునకే నాలుగు ప్రతులు గానంబడుచున్నవి. అందు No. 2391 "సాముద్రికము" అను గ్రంథమునొక్క వివరణము లిచ్చు సందర్భమున పై గ్రంథమునొక్క కర్తపేరు "అన్నామాత్యుఁడు, భారద్వాజ గోత్రము, తండ్రిపేరు మారయామాత్యుఁడ" నియు నివ్వఁబడి యున్నది. పై గ్రంథాలయములోని ప్రతులతో (కొద్దిగ పాఠాంతరము లున్నప్పటికిని) నీప్రతి సరివచ్చుటచేత నీ గ్రంథమును అన్నయామాత్య విరచితమైనదే యనుటలో సంశయము లేదు.

(See the Descriptive catalogue of Telugu Manuscripts in the Government Oriental Manuscripts Library, Madras., Vol. X Gaṇita and Jyōtiṣa; pages - 2668 - 2670.)

883. హోరాప్రదీపిక
(ఆంధ్రటీకతో)

HŌRĀPRADĪPIKA (Āndhratīkatō)

B. 10981 (b.) Substance - Palm - leaf. Leaves - 47. (19-65) Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 500. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

లగ్నే మృగే తత్ర శనైశ్చరస్థే
స్వరాశిసంస్థా రవిశీతరశ్మిః ।
కృయే నృయుగ్మే ఘటభే చ సంస్థా
భౌమజ్ఞశుక్రా సకలావనీశః ॥

టీక. శనియుక్తమైన మకరములగ్నము గాగాను రవిచంద్రులు సింహ కర్కాటకాలయందు పుట్టగాను మేషమిధునతులలయందు కుజ బుధ శుక్రులు వుండగా పుట్టినవాడు సకల భూమికిన్ని అధిపతి యగును.

స్వోచ్చగే శశిసుతే విలగ్నగే
కర్మభావనవస్థితే భృగా ।
జీవయుక్తశశిని స్మరాశ్రితే
మందభౌమపహితే నృపః ॥

టీక. బుధుడు తనుతుంగయుక్తుడై ఆతుంగమే లగ్నము గాగాను లగ్నానకు 10 భావాన శుక్రు డుండగాను గురునితో గూడిన చంద్రుడు సప్తమస్థానాన నుండగాను శనికుజులు మకరమందు వుండగాను పుట్టినవాడు నృపుఁ డగును.

End :

ఉక్తాని చైతాని ఫలాని కుర్యాత్
దాశేశ్వవస్థా బలినోన్యథాత్రః ।
ఫలం చ యుక్త్యా గ్రహావద్వాచిం(త్య)
..................జంతోః ॥

టీక. ఈ చెప్పబడ్డ యింతవట్టున్ను ఫలాలు జేయుదురు. బలవంతులైన ఆయా ... ... ండిరా ఫలాలు జెప్పినట్టు గావ్రూ. గ్రహస్వభావము యెరిగి యుక్తిజేసి గ్రహాజ్ఞులైనవార్లు ఫలము జెప్పేడిది.

Colophon :

ఇతి నారాణాచార్యకృతౌ హోరాప్రదీపే రాశిఫలాధ్యాయో నామ వింశతిః.

Subject :

హోరాప్రదీపిక (ఆంధ్రటీకతో)

Contents :

19 A	to	23 A	పంచదశః రాజయోగాధ్యాయః. Incomplete (wants Beginning)
23 B	to	35 A	నాభసయోగాధ్యాయః షోడశః
35 B	to	41 B	చంద్రయోగాధ్యాయః సప్తదశః.
42 A	to	44 B	ద్విగ్రహయోగాధ్యాయః అష్టాదశః.
45 A	to	47 B	ప్రవ్రజ్యాయోగాధ్యాయః ఏకోనవింశతిః.
47 B	to	65 B	రాశిఫలాధ్యాయః వింశతిః.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాత మంచిదే. తప్పులు గలవు. గ్రంథపాతములు లేవు. గ్రంథము జర్జరము.

884. పంచీకరణప్రక్రియాటీకా

PANCĪKARAṆAPRAKRIYĀTĪKĀ

P. A. 392. (Bundle No. 12th B.) Substance - paper. No. of sheets - 14. Lines 8 to a page. Script-Dēvanāgari. No. of Granthas-240. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శ్రీగణేశాయ నమః. శ్రీసరస్వత్యై నమః. శ్రీగురుభ్యో నమః.
స్నాతం ఏవ సమస్తతీర్థనదియూ దత్తమహీమండలం
విప్రేభ్యో పితృదేవతాసురగణై సర్వేతి సంతర్పితం ।
జప్తా మంత్రసహస్రకోటిరమణాం తప్తం చ తీవ్రం తపం
యస్య బ్రహ్మవిచారణే క్షణమపి ప్రాప్నోతి ధైర్యం మనః ॥

అథాతః పరమహంసపరివ్రాజకాచార్యసమాధివిధిం వ్యాఖ్యాస్యామః. తచ్ఛబ్దవాచ్యం మాయాశబలితంబ్రహ్మ,బ్రహ్మణోని అవ్యక్తో,అవ్యక్తో మహతః,మహతో అహంకారః అహంకారపంచతనుమాత్రాణి, అహంకారపంచతనుమాత్రేభ్యో పంచమహాభూతాని, పంచమహాభూతేభ్యో అఖిలం జగత్, పంచానాం భూతానాం ప్రత్యేకప్రత్యేకం ద్విధా విభజ్యాత్, తదర్థమేకైకం చతుర్థా విభజ్యాత్, సహ అర్ధభాగం ఇతరేషు విధాయ సంయోజనం పంచీకరణం భవతి.

చిన్మాత్రమై చిదేకరసమై సత్తామాత్రంగా ఉండేఘువంటి చైతన్యం వల్లనుండిని అధ్యారూపప్రపంచం సృష్టి కలిగేటప్పుడు పఖపాదం విశ్వపాద మని పేరు వచ్చును. అమృతస్వరూపానికి పాద మని చెప్ప అవకాశం లేదే, పఖపాదం విశ్వపాద మని పేరు రాను కారణం యేమంటే, సత్వరజోతమోగుణాత్మకంగా ఉండేఘువంటి మూలాజ్ఞానం ఐయ్యంది ఉండిందివల్ల నుండిన్ని పఖ్ఖపాదం విశ్వపాద మని పేరు వచ్చును. విశ్వపాదాపేక్షగాను అమృతస్వరూపానికి త్రిపాద మని పేరు వచ్చును.

End:

జ్ఞానేంద్రియపంచకం లయప్రకారం చెప్పబడుచున్నది. అగ్నికిన్ని ఆకాశానికి వియోగం వచ్చును. ఆకాశాంశ ఆకాశం తీసుకొన్యు. అగ్నియొక్క సమానాంశంలో ఆకాశంయొక్క ఇతరాంశం కూడప్పటికి శ్రోత్రేంద్రియం లయ మాయను. శ్రోత్రేంద్రియం దిక్కులో లయం, దిక్కు సత్వగుణంలో లయం, అగ్నికిన్ని వాయువియోగం వచ్చును. వాయుఅంశం వాయుతీసుకొన్యు. అగ్నియొక్క సమానాంశంలో వాయుయొక్క ఇతరాంశం కూడెప్పటికి త్వగింద్రియం లయ మాయను. త్వగింద్రియం వాయులో లయం వాయు సత్వగుణంలో లయం, అగ్నికిన్ని అగ్నియొక్క ఇతరాంశకానికిన్ని వియోగం వచ్చును. అగ్ని అంశం అగ్నితీసుకొన్యు. అగ్నియొక్క సమానాంశంలో అగ్నియొక్క ఇతరాంశం కూడప్పటికి చక్షు ఇంద్రియం లయ మాయను. చక్షూంద్రియం, ఆదిత్యుడులో లయం, ఆదిత్యుడు సత్వగుణం లో లయం. అగ్నికిన్ని అప్పుకు వియోగం వచ్చును. అప్పు అంశం అప్పు తీసుకొన్యు. అగ్నియొక్క సమానాంశ లో అప్పుయొక్క ఇతరాంశం కూడప్పటికి జిహ్వేంద్రియం లయ మాయను. జిహ్వేంద్రియం వరుణుడులో లయం, వరుణుడు సత్వగుణంలో లయం ......
....

Colophon: Nil.

Subject:

పంచీకరణప్రక్రియాటీకా. శ్రీమచ్ఛంకరాచార్యకృత పంచీకరణప్రక్రియకు టీక. వాడుకభాషలో విపులముగ వ్రాయఁబడినది.

Remarks:

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. గ్రంథపాతము గానరాదు. అందందు కొన్ని యక్షరములు మఱిగిపోయినవి. తప్పు లధికము. గ్రంథకర్తృ నామ మెందును గనుపడుట లేదు. ఇయ్యది దేవనాగరిలిపిలో వ్రాయఁబడి యున్నది.

885. శ్రీమద్భగవద్గీత
(ఆంధ్రటీకతో)

ŚRĪMADBHAGAVADGĪTA (Āndhratīkatō)

B. 11467. Substance-palm-leaf. Leaves - 104. Lines 7 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 2550. Author - Tirumalayya. Complete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు. భగవద్గీతాటీక.
శ్రీవేదవ్యాసాయ నమః.

సచ్చిదానందరూపాయ కృష్ణాయాభీష్టకారిణే ।
నమో వేదాంతవేద్యాయ గురవే బుద్ధిసాక్షిణే ॥

కృష్ణద్వైపాయనం వ్యాసం సర్వలోకహితే రతం ।
వేదాబ్జభాస్కరం వందే శుకతాతం తపోనిధిం ॥

పారాశర్యవచస్సరోజమమలం గీతార్థగంధోత్కటం
నానాఖ్యానకకేసరం హరికథాసధ్యానసంబోధితం ।
లోకే సజ్జనషట్పదైరహరహః పేపీయమానం ముదా
భూయాద్భారతపంకజం కవిమలప్రధ్వంసి నిశ్రేయసే ॥

వ్యాసాయ విష్ణురూపాయ వ్యాసరూపాయ విష్ణవే ।
నమో వై బ్రహ్మనిధయే వాసిష్ఠాయ నమో నమః ॥

కృష్ణాయ యాదవేంద్రాయ జ్ఞానముద్రాయ యోగినే ।
నాథాయ రుక్మిణీశాయ నమో వేదాంతవేదినే ॥

యదంఘ్రికమలద్వంద్వం ద్వంద్వతాపనివారణం ।
తారకం ద్విపదం వందే శ్రీగురుం ప్రణమామ్యహం ॥

ప్రపన్నపారిజాతాయ తోత్రవేత్రైకపాణయే ।
జ్ఞానముద్రాయ కృష్ణాయ గీతామృతదుఘే నమః ॥

సర్వోపనిషదో గావో దోగ్ధా గోపాలనందనః ।
పార్థో వత్సస్సురుచిరం.........నిరామయం మహాత్ ॥

వాచక ప్రణవో యస్య క్రీడావస్త్వఖిలం జగత్ ।
శ్రుతిరాజ్ఞా వపుర్జ్ఞానం తస్మై కృష్ణాత్మనే నమః ॥

సచ్చిదానందరూపాయ కృష్ణాయాక్లిష్టకర్మణే ।
నమో జ్ఞానస్వరూపాయ తస్మై కృష్ణాత్మనే నమః ॥

* * * *

హరిః ఓం. శ్రీగోపాలాయ నమః.

ధృతరాష్ట్ర ఉవాచ.

ధర్మక్షేత్రే కురుక్షేత్రే సమవేతా యుయుత్సవః ।
మామకాః పాండవాశ్చైవ కిమకుర్వత సంజయ ॥

స్వస్త్యస్తు. సకలసన్మంగళాని సంతు. శ్లోకైకదేశశ్రవణపఠనమాత్రేణ సమస్తకలికల్మపాపనోదనపటుతరే శ్రీమహాభారతే శ్రీభీష్మపర్వణి పూర్వకథాప్రసంగః. ధర్మరాజువారున్ను దుర్యోధనునివారున్ను యుద్ధానికి ఆయిత్తపడి ఉభయదళాలవారున్ను మోహరించి వుండగాను, ధృతరాష్ట్రమహారాజు యీయుద్ధనిమిత్యం అనేకప్రజాక్షయం అవుతావున్నదని చాలా వగువగాను అక్కడికి వ్యాసులు వచ్చి ధృతరాష్ట్రుడా యీ యుద్ధానికి నీవేల వగచేవు, శ్రీకృష్ణస్వామి భూభారం అణచేట్టుగా అవతరించినాడు, ఈరాజలోకానకెల్లా కాలం చేరిక అయినది. ఇది యెవ్వరివల్లా తీరేది కాదు. నీవు విచారము శాయవద్దు. నానాటి యుద్ధము రహస్యమైన వార్తలు హృదయాభిప్రాయాలున్ను నీకు తెలియ చెప్పేటట్టుగాను త్రికాలవేది యగునట్టుగాను సంజయునికి అనుగ్రహం చేసినాను. ఆసంజయునివల్ల సకలకార్యాలున్ను విను మని సంజయున్ని ధృతరాష్ట్రువద్ద నిలిపి, వ్యాసులు తమ ఆశ్రమానకు పోయినవాడాయను. ధృతరాష్ట్రుఁడు సంజయునితో వొకమాట పలికినవాఁడాయను. ఓయి సంజయా ధర్మక్షేత్రమైన యీ కురుక్షేత్రమందు యుద్ధము సేయ నిశ్చయించి కూడినటువంటి మావారలైన కౌరవులున్ను పాండురాజు కుమాళ్లున్ను యేమి చేసినారు అని అడిగితేనూ.

End :

వ్యాసప్రసాదాచ్ఛ్రుతవానేతద్గుహ్యతరం పరం ।
యోగం యోగేశ్వరాత్కృష్ణాత్సాక్షాత్కథయతః స్వయం ॥

అర్థం. ఈ పరమరహస్య మైన యోగమును యీ యోగము నీ వెట్టు వింటివి అంటేను వ్యాసుల కృపవల్లను రహస్యానకున్ను రహస్య మైన యీ యోగమును యోగీశ్వరుం డైన కృష్ణుండు సాక్షాత్ తానే ఆనతీయ్యగాను వింటిని.

రాజన్ సంస్మృత్య సంస్మృత్య సంవాదమిదమద్భుతం ।
కేశవార్జునయోః పుణ్యాం హృష్యామి చ ముహుర్ముహుః ॥

అర్థం. ఓయి ధృతరాష్ట్రుడా శ్రీకృష్ణ దేవుడున్ను అర్జునుండున్ను ఆడుకొన్న సుఖము పుణ్యమైన ఈ సంవాదమును అప్పటప్పటికి తలంచి నాకు మహా సంతోష మౌచున్నది.

తచ్చ సంస్మృత్య సంస్మృత్య రూపమత్యద్భుతం హరేః ।
విస్మయో మే మహారాజన్ హృష్యామి చ పునః పునః ॥

అర్థం. అర్జునునికి శ్రీ కృష్ణ దేవుండు చూపిన అత్యాశ్చర్య మైన రూపము తలంచి మరిన్ని మరిన్ని ఆశ్చర్య మౌచున్నది.

శ్లో. యత్ర యోగీశ్వరః కృష్ణో యత్ర పార్థో ధనంజయః ।
తత్ర శ్రీర్విజయో భూతిర్ధ్రువా నీతిర్మతిర్మమ ॥

అర్థం. ఏ పక్షమందు యోగీశ్వరుం డైన కృష్ణుడున్ను యే పక్షములోను ధనుర్ధరుం డైన అర్జునుడున్ను వున్నారు(రో) ఆ దిక్కువారికి వుశ్చితమున్ను, జయమున్ను సంపదాను నీతిన్ని ధ్రువ మని నా యొక్క మనస్సందు గద్దు. హరిః ఓం తత్సత్.

Colophon :

ఇతి శ్రీ మహాభారతే శతసహస్రికాయాం సంహితాయాం వైయాసిక్యాం శ్రీ భీష్మ పర్వణి శ్రీ భగవద్గీతాసూపనిషత్సు బ్రహ్మ

విద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే సకలోపనిషదర్థ ప్రతిపాదనమోక్షయోగో నామాష్టాదశోధ్యాయః.

ఇది శ్రీమత్తాళపాక అన్నమాచార్య పుత్రుండైన తిరుమలయగారు భగవద్గీతార్థము తెలుగుజేసి అర్థం వ్రాపించినది పద్దెనిమిది అధ్యాయాలు సంపూర్ణము.

క. ధరతాళపాక అన్నయ
వరసుతుఁ డగు తిరుమలయ్య వాచాప్రౌఢిన్
వెరవున భగవద్గీతల
పరమార్థము ఆంధ్రభాష పరగ రచించెన్

గీతాశాస్త్రమిదం పుణ్యం యః పఠేత్సంయతః పుమాన్
విష్ణోస్సుపదమాప్నోతి హేయశోకాదివర్జితః ॥

గీతాధ్యనశీలస్య ప్రాణాయామపరస్య చ ।
నపర్యహంతి పాపాని పూర్వజన్మశతాని చ ॥

మలనిర్మోచనం పుంసాం జలస్నానం దినే దినే ।
సకృద్గీతాంభసి స్నానం సంసారమలనాశనం ॥

గీతాస్సుగీతాః కర్తవ్యాః కిమన్యచ్ఛాస్త్రసంగ్రహైః ।
యస్స్వయం పద్మనాభస్య ముఖపద్మాద్వినిస్సృతా ॥

అష్టాదశపురాణాని దశవ్యాకరణాని చ ।
నిర్మథ్య చతురో వేదాః మునినా భారతం కృతం ॥

భారతాదధిమంథస్య గీతానిర్మథనస్య చ ।
సారముద్ధృత్య కృష్ణేనహ్యార్జునస్య ముఖే హుతం ॥

భారతామృతసర్వస్వం విష్ణోర్వక్త్రాద్వినిస్సృతం ।
గీతాగంగోదకం పీత్వా పునర్జన్మ న విద్యతే ॥

సర్వతః ప్ర ... ...

Contents :

2 B	to	8 A	=	ప్రథమ	అధ్యాయము	
8 A	to	17 B	=	ద్వితీయ	,,	
17 B	to	23 B	=	తృతీయ	,,	
23 B	to	29 A	=	చతుర్థ	,,	
29 A	to	33 A	=	పంచమ	,,	
33 A	to	39 B	=	షష్ఠ	,,	
39 B	to	44 A	=	సప్తమ	,,	
44 A	to	48 B	=	అష్టమ	,,	
48 B	to	53 B	=	నవమ	,,	
53 B	to	59 B	=	దశమ	,,	
59 B	to	68 A	=	ఏకాదశ	,,	
68 A	to	71 A	=	ద్వాదశ	,,	
71 A	to	76 B	=	త్రయోదశ	,,	
76 B	to	80 B	=	చతుర్దశ	,,	
80 B	to	84 A	=	పంచదశ	,,	
84 B	to	88 A	=	షోడశ	,,	
88 A	to	91 B	=	సప్తదశ	,,	
91 B	to	103 B	=	అష్టాదశ	,,	

Subject :

శ్రీమద్భగవద్గీత (ఆంధ్రాటీకతో). ఇందు 18 అధ్యాయములందు గల శ్లోకములకును వచనరూపమున టీక వ్రాయఁబడియున్నది. ఈ గ్రంథ కర్త కాలము 1473-1553 కావచ్చు నని "అన్నమాచార్యచరిత్ర" పీఠికలో కీ. శే. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు తెలిపియున్నారు. (See page No. 84. Annamāchārya Charitramu (Peeṭika) published by S. V. O. I. Tirupathi) అందు నీతని పేరు పెద తిరుమలయ్య" అని పేర్కొనఁబడియున్నది. ఇతఁడు చాల గ్రంథములను రచించి

యున్నాఁడు. ఇతని కనేకబిరుదము లున్నట్లు అన్నమాచార్యచరిత్ర పీఠికయందుఁ దెలుపఁబడియున్నది. కాని ఈ గ్రంథమందు లభ్య మగు Colophon నందట్టి బిరుదు లేవియు లేవు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. గ్రంథపాతము లేదు. తప్పులు లేకపోలేదు. శైథిల్యము గానరాదు. గ్రంథాది నాలు పత్రములు నిరక్షరములు. అందాదిపత్రమున మాత్రము "భగవద్గీత సటీకా గ్రంథసంఖ్య 2550" అని యున్నది.

---

886. గీతములు

GĪTAMULU

B. 11578. Substance - palm-leaf. Leaves 24. Lines 7 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas 840. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

మలహారిరాగ గీతాలు. శ్రీరంగేశ.

మలహారిరాగం. త్రిపుటతాళం.

రి స ధ సా సా । మ గ రి మ మ పా ।
ప దు మ నా భా ॥ ప ర మ పు రు షా ।

ధ ధ ధ ధ ప మ ప । ధ ధ ప మ గ రి స । రి స ధ సా సా ।
ప ర ం జ్యో తి । స్వ రు ఉ ప అ అ అ । వి దు ర వ ం ద్య ।

మ గ రి మ మ పా । ధ ధ ధ ధ ప మ ప ।
వి మ ల చ రి తా । వి హా ం గ అ అ అ ।

ధ ధ ప మ గ రి స । ప మ ప ధ స ధ సా ।
రో ఒ హ ణ అ అ అ । ఉ ద ధి ని వ అ న ।

రి స ధ ధ స ధ ప । ధ ధ ప ప్ప మ ।రి మ మ పా ప । ధ ధ పా ప
ఉ ర గ శ య అ న । ఉ న్న తో న్న త । మ హిం ం పూం అ । య దు కు లో

ప్ప వా । రి మ్మ మ గ రి స । స స్స ధ ధ ధ ప । ప ప్ప మ గ రి స । రి స
ద్భ ప । య జ్ఞ ది ఇ క్షు క । య జ్ఞ ర అ క్షు । రా మ ర అ అ మ । ప దు

ధ సా సా ॥ ధ సా ధ ప మ ప । ధ ధ ప మ గ రి స । ధ సా ధ ప
మ నా భా ॥ వి భీ ష ణ ప అ । ల క అ న మో న మో । ఇ భ ం వ ర

మ ప । ధ ధ ప మ గ రి స । ప మ ధ ధ స ధ స । రి స ధ ధ
ద అ । య క అ న మో న మో । శు భ అ ప్ర ద సు మ । నో ఒ ఒ హ
స ధ ప । ధ ధ స ప ప్ప మ । రి మ మ పా ప । ధ ధ ప ।
అ య సు । జ ం న్న మ ం నో్న । ఒ ర ం జ నా అ । అ ధి ఇ ।

ప ప్ప మ । రి మ్మ మ గ రి స । స స్స ధ ధ ధ ప । ప ప్ప
ణ వ్యా ఘ్ర । ర ం ద ర అ వి ఇ । త ల్ల బ ల్ల న బ ల్ల వ
మ గ రి స । రి స ధ సా సా ॥
అ అ అ । ప దు మ నా భా ॥ శ్రీ ॥

End :

మాళవశ్రీ గీతం — ధ్రువతాళం.

స గ్గ స ని ధ । ని స ని న్ని ధ ప మ । గ మ పా మ ప ।
మ న్మ ధ న ల । న ల కు బ ర స మ । స మ గో ము ఖ ।

ని ని ధ ని సా ని స । మ గ స మ గ స । మ మ గ స సా ని ధ ।
ము ఖ ర మ హీ ప తి । ప తి తో ఉ త్త మ । త మ వి శి ఖా వ ళి

స ని ధ ని ధ ని । ప ని ధ మ పా మ ప । ప ని ధ
వ ళి ఘు అ త ను । త ను రో చి రో ద య । ద య క

ని ధ ని । మ ప ధ ని ధ మ గ స । స స గ గ మ మ । మ ని
అ రు ణ । న వ జి త ఘు ణ న వ । న వ క ర క మ । ...

ధ ని । ప ధ మ ప । ప ని ని ని ని ని । ని ని ధ ని సా ని సా ని స ।

... ... । ... ... । ... ... ।

మ గ స మ గ స । మ మ గ స స మ గ స । స ని ధ ని ధ ని ।

... ... । ... ... । ... ... ।

ప ని ధ మ మ గ స ॥ 1 ॥ స గ్గ స ని ధ ని స ॥ గుజ్జరి

... ... ॥ ... ॥ ... ... ॥ ... ...

రాగ ॥ ధ ధ రి రి సా ధా ప । సా పా ధా । స స సా ని ధ ॥

... ... ॥ ... ... । ... ... । ... ... ॥

Colophon : Nil.

Subject :

గీతములు, నరపరదైవపరగీతములు, స్వరసహితములు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాత జిలుగు. శైథిల్యము స్వల్పము. గ్రంథపాతము గానవచ్చుటలేదు. తప్పులు లేకపోలేదు.

887. గీతములు

GĪTAMULU

B. 11579. Substance - palm-leaf. Leaves - 72. Lines 3 to 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas-750. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

వలారి. శివార్పణం.

మ ప ధ స స రి రి స ధ ప మ ప । రి మ ప ధ మ ప ధా ప
శ్రీ ఇ గ ణ నా థ శిం ధు రా వ ర్ణ । క రు ణా సా గ ర క

మ గ రి స । సా రి మ గ రి స రి గ రి స । రి మ ప ధ మ ప ధ
రి వ ద న । లం బో ద ర ల కు మి క ర । అం ం బా అ సు తా అ

ప మ గ రి స । సా రి మ గ రి స రి .... శి ద్ధ చా ఆ
మ ర వి నూ త । లం బో ద ర ల కు మి క .... ॥

ర ణ గ ణ శే వి త, శి ద్ధి వి నా య క న మో
న మో । లం బో ద ర ల కు మి క ర । అం ం బా అ సు తా

అ మ ర వి నూ త । లం బో ద ర ల కు మి క ....
స క ల వి ద్యా అ ది పూ జి త । శి ద్ధి వి నా య క తే

ఎ న మో న మో । లం బో ద ర ల కు మి క ర । అం ం బా
అ సు త అ ర మ వి నూ త । లం బో ద ర ల కు మి క ...... ॥

End :

... ... మ । మ గ స మ మ । ని ధ మ గ మ
ని ని ధ మ । ని ని స ని ధ ని । స స మ మ గ స స గ స ని ।

సా స స ధ ని సా స్స । ధ ని స ని ని ధ మ స ని ని ని ధ ।
మ ధ మ మ గ గ స ని ... ...

ఝెం ఝెం తా త్తా ఝెం ఝెం । త క కు ణ క కు త
త తా ధి మి కి టా । తా రి త త్తా రి త్త । కి ణ కి ణ

కిణ కిణ కిరట్ట । టగణగణగణగణగణగణా ం
ణ్ణాం .... గ్గిణ్ణ । ధాం దు గు దు గు ।
ధాం దు గు దు గు । ధాం ద్దాం ధి మి కి టా । మ ఘు కై
ఇ ఇ ఇ । ట భా ఆ ఆ కు వా ఆ రు । కి న ల యా ఆ ఆ ।
గ్రా ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ మ । తూ ం ం ం ం ఊ ఊ ం
ద్ది లె । న అ ఆ ం డ క కొ ఒ ఓ ఒ ఒ కి లె । తె ఎ న తె
ఎ న । తె ం న ం తె న తె న । తె ఎ న తె న । తె ం న్న ం
తె న తె న । తె ఎ న త్తె ఎ న । తె ర న్న ర తె న తె । వ ద న
... ...

Colophon : Nil.

Subject :

గీతములు. ఇం దనేకరాగములయందు గీతము లున్నవి. ఒకే గీతము రెండుపర్యాయములు కూడ వెవ్వేరు చోట్ల వ్రాయఁబడియున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత యొకతీరు. కొన్ని యాకులు విఱిఁగియున్నవి. గ్రంథపాతము జూపట్టదు. తప్పులు లేకపోలేదు. 28 వ యాకులో ఈ క్రిందివిధముగ నున్నది.

"శ్రీరామా నీవే గతి. శ్రీహరిసహాయం. రామభద్రయ శిక్ష చెప్పిన గీతాలు. త్యాగేశ్వరస్వామిసహాయం. త్రిపురసౌందరిసహాయం. రామభద్రయ పార్శ్వగీతాలు." 40 వ యాకులో నీ క్రిందివిధముగ నున్నది. "వెంకటపతినాగనిపార్శ్వం గీతాలు."

పై రెండాకులలోని విషయములను బట్టి ఈ గ్రంథములోని గీతము లిద్దఱు లేక కొందఱు గాయకులవద్దనుండి సంగ్రహింపఁబడిన వని తెలియుచున్నవి.

---

888. గీతములు

GĪTAMULU

B. 11580. Substance - palm-leaf. Leaves - 90. Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 650. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning:

.... ఇయ । ఇయ ఇయ । అ ఇయ తి । ఇయ ।
.... రి స ని స । గ గ రి గ । గ రి ।

అ ఇ య ం ॥ వ ఇ య ఇ । య అ । ఇ య రె ॥ ఇ యా ం ।
గ ప ప మ ॥ గ రి స ని । ధ ప । ద స సా ॥ రి సా ధ ।

... । అ అ ఇ య ॥ అ ఇ య ఇ । య ఇ । ....
ప మ । ప మ గ రి ॥ గ ప ప ధ । ధ ని । ....

అ ఇ య । ఇ య త్తి । ఇ య । ఇ య ఇ య ॥ అ ఇ య
ప ... ప । ని ధ ద్ధ । ప ప । ధ ప ధ ప ॥ గ ధ ప

అ ॥ ఇ య । అ ఇ ఎ ఎ ॥ అ ఇ య ం । వ అ । ఇ యా ॥
ప ॥ ధ ప । ప ధ ప మ ॥ గ ధ ప మ । గ గ । రి సా ॥

End:

.... ం ం ం ం । ం ం నా ఆ న ం న న ం । న అ న ం
.... స ని ప । ని సా రి మా ప మ రి స । స రి స స

న అ న ం । త ం న న ం న ం । న ం న అ న ం । త ం న ం న ॥
ని ప మ రి । మ ప ధ ధ పా ప మ । ని ప ప మ రి స । రి స ని స స ॥

ము క్తా యి ॥ త న ం న తా ఆ న ం న ం న । తా అ । ....
॥ స స స్స పా పా ప ధ ప మ ని । రి మ్మ ... ...

.... ం న । న ం న న ం న అ న ం । న అ న ం న ం । త ం
...... ప మ । ని స రి రి ప ప మ రి । స స స ని ప । ధ ప

న న ం న న ం నా ॥ .... ॥
ప ని స రి స స్సా ॥ .... ॥

Colophon : Nil

Subject :

గీతములు. ఇందు పలు రాగములందు గీతములు నాలాపప్రకార ములు నున్నవి. వ్రాంత యొకతీరున లేకుండుటచేతను, అందందు లిపి ననుసరించి గ్రంథము పూర్తియగుటచేతను నిది బహువిధ గీత రాగలక్షణగ్రంథసంచయ మనవచ్చును.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాంత యొకతీరున లేదు. తప్పు లధికము. కొన్ని యాకులు శిథిలములు. కొన్ని యాకులు నిరక్షరములు. కొన్ని పత్రము లర్థాధిక మదృశ్యములు.

---

889. గీతములు

GĪTAMULU

B. 11587 a. Substance - palm-leaf. Leaves-152. Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 2590. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

నాట. ఝంప.

ప స్స స స స ని ప మ ప । స స్స స ని ప మ ప । మ రి స స ష స
చి త్ర క ళి న అ రె ఏ ఎ । న జ్ఞ సిం ధు క ఇ । న అ రె ఎ మ ద

ప మ మ రి । స మ మ మ రి సా । ని ప్ప మ రి మ మ్మ మ రి ।
ను కె ఇ లె । ప్రి య సం గ తా । రె గ్గి రి వ రె ప్ర ము ఖ ।

స రి స ని సా । స స ని ప స స స స ని ప । ని ప మ ప స
రె స్సం గ తా । సం ం తో ఒ ఖు ఝు ల అ అ । అ అ అ రెం

స ని ప స స సా । స స రి గ మ మ రి స ని । ప స ని ప మ
ని ఇ లు వ అ ఆ । వం నీ లు కి ఇ య తో ఒ । అ అ ఇ యం

ప ప స స స స ం మ్మ పా ప స్స సా స మ పా ప ప ప్ప । స
వ అ సు ద ం త స్సు రా గ స్సు ద ం త సు రా గ శు ద్ధ । స

ని ని ప మ గ మ ప ప్ప । స స ని ప మ ప ప ని ప మ । ని ప ప
అ ళ గ ం యు యు రె రె । అ అ ఇ యు ం వ అ స న అ । తో ఒ రె

మ మ ప మా మ రి స । మ రి స మ మ ప ప స సా । స ప
ఎ రె ప ర త అ పు । మ ం త్రు ఝ ల్ల అ అ ఆ । మ ం

మ మ మ రి స స ని ప । స స మ మ రీ । మ మ మ మా రి
ద ర స ఖ ల న అ అ । ఇ యు రె ఎ రె । క ర ణ రె శు

ర్రి స । ర్రి స ని స స ని ప ప మ రి స ॥
ద్ధ ద । త్తి ఇ ల థ అ ళు ప్ర క టి ఇ ల ॥

End:

అ రె । పు త్ర మి త్రా । అ అ ది । జ ం న స ం ర ల ॥ ఖ ణు ।
స స । స ప్ప ప ప్పా । ని ధ ప । మ ప ధ ప ప మ గ । రి స ।

క్రూ ర వు ం ని ప అ । అ అ హి । ప అ హి రె రె । పి శ ం ।
స్స స స ర్రి స ని । ని ధ ప । ప గ మ పా ప । స్స సా ।

గ త్తు ర ం గ । భు జ ం । గ అ ధి ర అ అ జ । శ యు న ॥
స స్స సా స । ప్ప పా । మ ప ధ ప మ గ గ । రి స ని ॥

అ ం త రి ॥ రె రె యా ఒ । ఒ ఒ గ । ని ద్ర అ అ అ ము ద్ర ।
॥ సా స స ని । రి రి రి । స సి రి రి రి స ని ।

అ అ అ । స ం న్నా ధ శ్రీ యి । ఇ ఈ । ర ం గ నా ధ । అ రె ॥

ధ ధ ప । ని ప ధా ప ప మ । గ మా । ప ప స సా స । స స ॥

జా వ డ ॥ తు ఝ పా దా । అ ం బు । స ం జా త రె ।
॥ స గ రీ సా । రి స ని । స గ్గా రి స ।

శ అ ఇ । భ అ వు ది ఇ జె ఎ । భ క త । ప్పి శ ం ।
రి స ని । స స రి స ని ధ ప । ప మ ప । స్స సా ।

గ్గ త్తు ర ం గ । భు జ ం । గ అ ధి ర అ అ జ । శ య న ।

స స్స సా స । ప్ప పా । మ ప ధ మ ప మ గ । రి స ని ।

రె+రె । యో ఒ । తి య ఇ య ఇ య అ । య ఇ య ।

సా+స । స ని । స ధ ధ ధ ధ ధ ధ । ధ ధ ప ।

అ అ యి య । ఇ య ఇ । య ఇ య । ల ల ల ల ల ల ల ।

మ ప ధ మ । ప మ గ । రి స ని । ప స స గ గ రి స ।

అ అ అ । అ అ అ రె రె ॥ భు జ ం గా ధీ ర ॥

మ ప ధ । ప ధ ని సా స ॥ .... ॥

వృ ద య చ ం ద్రి క రూ ప ॥

Colophon: Nil.

Subject:

గీతములు. ఇందనేక రాగములందు గీతము లున్నవి. (137-148) 12 ఆకులలో పురందరదాస వైకుంఠదాస కృతగీతము లున్నవి.

Remarks:

అసమగ్రము. వ్రాత యొకతీరున లేదు. కొన్ని యాకులు విఱిగి యున్నవి. గ్రంథపాతము లేదనవచ్చును. ఇందే రాగలక్షణగ్రంథములు రెండు గలవు. (B. 11587 b; 11587. c.) D. 935, 936.

890. గీతములు

GĪTAMULU

B. 11588 a. Substance-palm-leaf. Leaves - 126. Lines 4 to a page. Script - Telugu. No of Granthas - 2140. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

శ్రీత్యాగేశాయ నమః. శ్రీవేంకటేశాయ మంగళం.

నాట - రూపకధ్రువం.

రి స స రి । స స్స ని ప ని । ప ప్ప మ గ మ । ప స్స స
ఖి తి ఖి తి । దె క్షి తె ధ ర । ణీ మ్మ ర్ఘు అ రి । క ర్ణ అ

స స । ధ ని సా న । స మ్మ మ రి స । రి స స్స స ని ।
టం । ము ఖ రె రె । తు మ్మ అ అ చె । తె ధ క్కో ఓ ణు ।

ప స స ని ప మ । గ మ పా పా । మ రి స మ మ ప ।
స రి పం మ అ । అ ను హాం తి । కం స శి ఇ న ।

గ మ ప స ని ప । స స మ మ రి । ప్ప మ మ రి స స ।
లా ఓ హాం వ రి । ప రి రె ఏ రె । క్కు న క త ఇ వ ।

ని ప ॥ జా వ డ ॥ ప మ మ ప । మ మ్మ రి స మ । మ ।
అ అ ॥ ॥ ఖి తి ఖి తి । దె క్షి లె స రి । ద ।

మ్మ మ రి స । స ప మ మ । రి ప । ని ప స స రి ।
వ్వ ళి య యు । అ క శ వ । అ ణి । సం మ అ ను ।

ప్ప స స ని ప మ । ప ని పా । రి స స స స ని ।
క్కో ఓ ణుం వ అ । హి ని రె । త రు భు వం న ।

మ ప్పా ప । స ని ప ని ప మ । రి గ మ ప నీ । పా మ
మ ర్ఘూ రి । ఖి తి ఖి తి ప రి । హాం తి లె యా । ఆం వా

మ రి స । మ మ మ రి స । మ్మ మ పా ప । గ్గ మ ప స ని ప ।
ఒ ఒ ఒ । మం ద అ ర । త్త కు తై స । స్సు ర అం వ ది ।

స స మ మ రి । ప్ప మ మ రి స స । ని ప ॥ ఖి తి ఖి తి దె క్షి లె ॥
హా రి త ఇ స । జ్ఞ వ యు ఊ ధ స । అ ధ ॥

End;

హిందోళం. త్రిఖండం. త్రిపుట.

ని ధ । ని స స స స్స । గ్గ గ మ సా మా । మ గ స
అ ది । రు ధి ర అ జ్య । వ్ప అ రు బ ం బా । ళ అ తె

గా స । స్ని ధ ని సా స । న్ని ని న్ని ని ధ మ । మ గ్గ మ స్స ।
తె జ । క్కి ణ వ తు ం మ । క్క ణ ఝ ల రె ఎ । మ ర్ఘు స క్షి ।

మ గ స సా సా । స మ గ స గ గ మ । ని సీ ని ని ధ మ ।
ద్యో ఒ త రె రె । అ మ డ దు ఖు గ మ్య । బ డి ం వ అ అ రు ।

ని ధ ని స స్స ని । స గ గ మా మా । స గ్గ సా ని ధ ।
స ం హా రు ప్ర తి । ప అ ద నూ రె । జ ర్ఘు స ం ధ ర ।

ని ధ, మ మ మ గ స ॥ అ ం త రి ॥ స సా సా ।
ధ ర ణ హా ం వి రు ॥ ॥ దు ర ం తా ।

ని ధ ని సా స । స్స గ గ మ మ గ స । సా ॥ జా వ డ ॥
అ హి త హా ం త । ప్ర ణు త స అ మ ం । తా ॥ ॥

స స స ని ని సా । స గ గ మా మ । మ్మా ధ మా మ ।
వి జ య ధ అ టా । ఘో ఒ ఒ టా రె । కో్ టి కో టి ।

ని ని న్ని నిధ మ । మ గ్గ మా మా । గ మా మ మ
ఖు ర ప్పె అ టి త । చ క్ర వా ళా ం । త రా అ అ

గ స । స స్స ని ధ ని స । ని ధ ని సా స । ని ని న్ని ని
అ ళ । స ర్వ మ అ స మ । వి బు ధ లో క । తె ణౌ ఝ ం

ధ మ । మ గ గ మా మా । స మ మ మ మ మ మ ।
కి తె । కి ఇ రి తి రె । తి ళ ఇ ళ ఇ ళ ఇ ।

మ గ స సా స । స్స గా స మ గ స । స గ గ మ మ్మా ।
ళ అ ఇ వై ళ । త్రి వై ళ ఇ ళ ఇ । ళ అ ఇ ళ యా ళ ।
నీ ధ నీ సా । గా స సా సా । ని ని స గ గ మ మ ।
ఆ ... ఆ । ఆ ... .. ఆ । అ .... అ ।

ని ధ ని సా । సా స నీ సా । నీ ని ని ని ధ మ ।

అ ... ఆ । ఆ రె తౌ రి । ఈ తు ఇం జ ఇ ।

మా మా మ మ గ స । ని ధ ని సా ని ధ । ని ధ

ర్జ బూ ఉ ఉ ఉ రు । పు రు ఖ ఆ అ ను । జ అ

మ మ మ గ స ॥ దు రం తా అ హిం త హం తా ॥

ణు రె ఎ రె ఎ ॥ .... ॥ .... ॥

Colophon : Nil.

Subject :

గీతములు. ఇందు పలు రాగములందు గీతము లున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత యందమైనది. అనేకపత్రములు కీట దూషితములు. గ్రంథపాతము లేదు. తప్పులు లేవు. గ్రంథాంతమున " ఈ 160 లో 8 ప్రబంధాలు, తానీకరణాలు 7" అని యున్నది. గ్రంథాదిని వివరమైన విషయసూచిక గలదు.

891. గితములు

GĪTAMULU

B. 11588 b. Substance - palm-leaf. Leaves - 19. (83-101) Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 270. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

కేదారిగౌళ శంకరాభరణమేళం.

ధైవతవర్జం, త్రిపుడత్రిఖండం, షడ్జగ్రహం.

ప ని । ప స స మ గ మ ప । ప ప్ప ప ప నీ । మా ప మ మ గ ।
హిం మ । కి ర ణ ర వి ఘ న । చ క్ర చ త్ర వే । ఎ ద తు ర గ ।

శ్రీ గ మ గ రి స । స రి స సా స ని । ప నీ సా స । మ మ ప
బ్ర హ్మా స అ ర థి । ధ ర ణి మ ం డ ల । రథంమాఝ । డె ఎ

మ గ రి స । స ని ప మ గ రి స ॥ అ ం త రి ॥ మ గ్గ మ ప్ప ।
... ఎ వు । బ ఇ ను ని ఇ రె ఎ ॥ ...... ॥ దు ర్జ య ద్దు ।

మ్మ ప స్స స ని । ప్ప న్ని సా స ॥
ర్జ న త్రి పు ర । త్ర ర్జ నా రె ॥

End :

గ ద్ధ ప గ గా గ రి స । పా ధ ప గ గా
అ ఖి ం భూ మ ం డ । లా ధి ప తి రె

గ రి స । సా స సా సా స । గా రి స రి సా ॥ 119 ॥
య య అ । సిం ధు గ ం భీ ర । జ ం భ అ రి రె ॥ ... ॥
మోహా ... ... ॥

Colophon : Nil.

Subject :

గీతములు. ఇందు కొన్ని రాగములయందు గీతము లున్నవి.

Remarks:

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. శైథిల్య మధికము. గ్రంథపాతము గానరాదు. తప్పు లున్నవి. గ్రంథముయొక్క పూర్వోత్తర భాగ ములు నష్టములు.

---

892. గీతములు

GĪTAMULU

B. 11589 a. Substance-palm-leaf. Leaves - 45. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 900. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning:

కల్యాణిప్రబంధం. ధ్రువతాళం.

గ రి స ని ధ ప ధ ని స రి స గ రి స । గ మ ప గ ధా ప మ
ప ప మ గ । ని ధ ప మ ప న్ని । ధ ప మ గా గా । సా రి స రి
గ రి గ ప మ గా గా ॥ స ని ధ ప ధ ని । స ని ధ ధ పా పా ।
సా రి రి గ గ । ప ప ధ ప । మ గ రీ । ని స రి గ మ ప । ధ ని రి
స ని ధ ప మ । సా న్ని ధ ప మ । ధ ప మ ప । గ గ రి స ॥

End:

ఏకతాళం. త్రిఖండం.

స ప్పా ప మ । రీ గా మ మ మ రి । సా రీ గా మ । మ్మ మ
శ్రు త్తి ప్రం । మా అ ణ ం ం ం । నె ణ అ బొ । ల్లం
రి స స స ని ప ॥ అం త రి ॥ నీ ప మ పా ప మ ।
తి ఇ్య అ అ అ అ ॥ ...... ॥ రాం గు ఉ రాం గు ఉ
ప ప గ మ ప స్స స । స రి స ని సా ॥ జా వ డ ॥
ఔ ఎ దు ఎ ణ బ్బా ల్ । లం తి ఇ్యం ॥ ...... ॥

పా పా నీ నీ । స ్ౕరీ స స్సా । మ మ రి స । స స ని ప ॥

తాళంమేళం । నివ్వారంణ । ఎ ఎ దు ఉ । వ అ అ అ ॥

ము ద్ర ॥ స ప్పా ప మ । రీ గా మ మ మ రి ।

రా ం గు రా ॥ ...... ॥ గ ం గి దె ఎ । ఎ వా పు ఉ తు ఉ ।

సా రీ గా మా । మ మ రి స స స ని ప ॥

గొ పి ఈ నా । అ అ అ ధు రె ఎ ఎ ఎ ॥ రా ం గు ॥

Colophon: Nil.

Subject:

గీతములు. ఇందు గీతములు ప్రబంధములు నున్నవి.

Remarks:

సమగ్రము. వ్రాంతమంచిదే తప్పులు లేవు. శైథిల్య గ్రంథపాతములు లేవు. ఇందు అభినయప్రతిపాదక మగు మరియొక గ్రంథము గలదు. (L L. No. 46) గ్రంథారంభమున "సంగీతరత్నాకరం" అని యున్నది. సంస్కృతగ్రంథము "సంగీతరత్నాకర"మునందలి నృత్యాధ్యాయము గాబోలు. ముఖపత్రముపైని "గీతాలు ప్రబంధాలు అభినయవిషయం" అని యున్నది.

893. గీతములు

GĪTAMULU

B. 11590. Substance - palm-leaf. Leaves - 83. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas-1540. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శ్రీరామ. ఛాయాతరంగిణి.

ఛాయాతరంగిణి. రూపకధ్రువం. షట్ఖండం.

ప వ । న । త్త ను భ వ । స ం । గ త । రె । రె ।
మ మ । ప । ప్ప ధ ని స । సా । ధ ని । సా । స ।

ప్ప ద । ర । జ్ఞ ం । న్మ హి । మ । క్కూ ర । వు ని । గ్ర అ ।
ర్రి ప । మ । మ్మ గ । రి స । స । స్స స । స ని । ప ధ ।

వు । ఝ ల్ । ళ్లా । రె । శ్రి ॥ ఇ ఇ । ఇ ఇ । ము ని । స తి ।
ని । మ్మ । ప్పా । ప । స్సా. ॥ స స । స స । స ని । ధ ప ।

య అ । య య ॥ జా వ డ ॥ శ ర । ఆ । గ్ర అ అ చె ।
మ గ । రి ష్ఠ ॥ ...... ॥ స ని । మ । ప్ప ధ ని స ।

ప రి ఖ రు । ఝ ల । ఆ రె । మ్ము కు । త ప్ప లు । రె ఎ ।
రి మ మ ప । ప ధ । మా ప । మ్మ ప । మ మ్మ మ । రి స ।

రె ఎ ల వ । ణ ం । బు ధి రె । య రె । ఎ ఎ అ వ । న । ప్ర భు స ం
స ని స ని । పా । ధ ని పా । ప మ । గ రి మ మ । ప । ష్ష ష్ష మ మ ।

ను । త్త స్స క । ల । గ్గు ణ స ం । గ । త్త స ం । త త ।
ప । ప్ప న్ని ని । స । మ్మ ప ని । స్స । స్స్రీ । మ మ ।

అ ం స త । రె ఎ । రె త్రి య । అ అ । అ ం బ క ।
రీ ప మ । మ మ । రి స్స ని । ధ ప । మ గ రి స ॥

రె ఎ । రె ఎ జ య । జ య । ర అ ఘు వ ॥ ప వ స త్త ను ॥
స స । స ని ప ధ । ని ప । మ గ రి ష్ఠ ॥ ...... ॥

End :

మాళవశ్రీ. ఝంపె.

శ్రు తి స ప్ర తా న ర । గ్ర అ మ । త అ ళ మ అ నం ।
ని ధ ని స మా గ స । స ని ధ । స ని ధ స స గ స ।

వ్య య అ । మం ద్ర మ ధ్య మ । త అ ర । ము ర ఛ నం తె ఎ ।
స ని ధ । సా స సా ని ధ । ని ధ ప । ప ని ధ మ మ మ ।

య అ ॥ అం త రం ॥ సు ప రి రా గా । సు రాం । గు మ
గ స ॥ .... ॥ స స ని ధా పా । మ పా । ప్ప మ

అ అ ర గు రె । ఎ రె ఎ । గి ఇ త ర చ స అ । జ అ అ ।
ప ని ని ని ని । ధ ప । ని ధ ని ప ని ధ మ । ని ధ ప ।

ణి జె । ఎ యా రె । అ అ అ అ అ అ అ అ । అ అ అ ।
మ ప । ని ని పా । మ గ స ని ని స ని । ని ధ ప ।

అ అ అ ఆ అ అ । అ అ అ । రె త్తి యం వ ఇ ।
మ ప స సా ని ధ । ని ధ ని । పాం ని ధ మ మ మ ।

య ఇ యా ॥ సు ప రి రా గ ॥ ము ద్ర ॥ భ ర త మా తా
మ గ స ॥ ...... ॥ ...... ॥......॥ ని ధ ని స మా

ప ర । వి ఇ ణు । వి ఠ ల మ త్తె కు వ । అ అ రు । ల కు మి
గ స । గ స ని । స స గ స స ని ధ । ని ధ ప । మ ప సా

సా ర ణ । బ ఇ ఇ । క అ రు తో ఒ డ రు । మ అ ల్లు ॥ శ్రీ ॥
సా ని ప । ని ధ ని । స ప స స ని ధ । మ గ స ॥ ...... ॥

Colophon : Nil.

Subject :

గీతములు. ఇందనేకరాగములలో గీతము లున్నవి. ప్రథమపత్రమున గ్రంథలిపిలో నీ క్రిందివిధముగా నున్నది. "అపూర్వరాగాలలో స్వరముతోడ నున్నది."

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాత మంచిదే. తప్పులు గలవు. శైథిల్య గ్రంథ పాఠములు లేవు. గ్రంథాంతమున వివరమైన విషయసూచిక కలదు. ముఖపత్రమున "గీతాలు ప్రబంధాలు" అని యున్నది.

---

894. గీతములు

GĪTAMULU

B. 11593. Substance - palm-leaf. Leaves - 123. Lines 4 to 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 1850. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

తోడి. అటతాళం.

ఇ న కూ ల తి ల కూ రె । యిం దీ వ ర గా త్రూ రె । జ న
కా జ క ళ త్రు రె । జ య కో దం డ రా ము రె ॥ గా రి స ని
స ధ ని స రి గ మ గా । రి స రి గ మ ప గ మ ప ధ ని స రి స
.... ని రి స రి స నిరి స ని ధ ధ ప మ । గ మ
ని ధ ప మ గ మ ప మ గ మ గా రి స ॥ స ల్లా ము స ల్లా ము
రె ॥ తా హా త క కి ట త క ఝం త రి తా త క కి తాం గు
తకకింతా । ఝొ ను త ధ ణ తా హా త ది రు గు డు
త క । త ళాం గు త క త ధి మి ధి మి త త ధి త్తా ॥
స ల్లా ము ॥

End :

ఆహిరి. ఝంపె.

స స । స ప్ప ప ప్పా । ని ధ ప । మ ప ధ గ ప మ గ । రి స ।
అ రె । పు త్ర మి త్రా । అ అ ది । జం న్న సం ర అ । ఖ ణ ।

స్స స్రి స ని । ని ధ ప । ప గ మ మ ప । స్స స । స స్స
క్క ఆ న్ని ప అ । అ అ హి । ప అ హి రె । ప్పి శం । గ త్తు

సా స స సా । మ ప ధ ప మ గ గ । రి స ....
రం గ భు జం । గ అ ది ర అ అ జ । శ ....

.... ధ ధ ప । ని ప ధా ప ప మ । గ మా । ప ప
.... అ అ అ । సం నా ధ శ్రి ఇ । ఇ ఈ । రం

స సా స । స స ॥ జా వ డ ॥ స గ రిస । రి స ని । స గ్గా రి స ।
గ నా ధ । అ రె ॥ ...... ॥ త ర్ఝు పా ద । అం బు । సం జా త రె

రి స ని । స స రి స ని ధ ప । ప మ ప । ....
ర అ ఇ । భ అ వు ది ఇ జె ఎ । భ ర త । ....

రి స ని । సా సా ॥ + । స ని । స ధ ధ ధ ధ ధ ధ । ధ ధ ప ।
శ య న । రె ఎ రె ॥ + । య్యో । తి య య్య య్య అ । య ఇ య్య ।

మ ప ధ మ । ప మ గ । రి స ని । ప స స గ గ రి గ ॥ ...... ॥
అ అ య్య అ । ఇ య్య ఇ । య ... । అ అ అ అ అ అ అ ॥ ...... ॥

Colophon : Nil.

Subject :

గీతములు. ఇందు పలు రాగములయందు గీతములు, దరువులును గలవు. (సల్లాము దరువులు.) గ్రంథముపైని " సల్లాందరులు గీతాలు, తానాలు, ప్రబంధాలు " అని యున్నది.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాంత యొకతీరు. శైథిల్య మధికము. తప్పు లున్నవి. గ్రంథపాతము నశ్లే. 16 ఆకులవరకు సలాము దరువు లున్నవి.

895. గీతములు

GĪTAMULU

B. 11581. Substance-palm-leaf. Leaves - 32+3=35. Lines 6 to a page. Script - Grantha. No of Granthas - 550. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

అవిఘ్నమస్తు. హరిః ఓం.

సా రి మ గ రి స రి గ రి సా । రి మ ప ధ మ ప ధ ప మ గ రి స ।
లం బో ద ర ల కు మి క రా । అం బ అ సు త అ మ ర వి ను త ।

సా రి మ గ రి స రి గ రి సా । మ ప ధ స స రి రి స ధ ప మ ప ।
లం బో ద ర ల కు మి క రా । శ్రీ ఇ గ ణ నా థ సిం ధు ర అ వ ర్ణ ।
రి మ ప ధ మ ప ధ ప మ గ రి స । సా రి మా గ రి స రి గ రి సా ॥
క రు ణ సా గ ర క రి వ ద న అ । లం బో ఒ ద ర ల కు మి క రా ॥

End :

సా ని పా ధ ప ధా ధ । ధ ప సా స రి ని ధ ధ ప । సా ని రీ
భీ మ స న్ను త నా మ । స అ కే త గు ణ ధ అ మ । అ య్యా

స గ గ రి రి । స స రి రి గ గ మ గ గ రి । పా మ గ గ మ రి సా ని ।
తి య్యా వై ఇ య । అఅఇయంవఇయఇయ । ఆ రే తి యం ం వై య ।
ధ ని స రి స ని ని । ధా ॥ అం త రి ॥ పా ధ పా స స ని
జ య్య వి జ యి భ వ । రే ॥ ॥ ఆ రే సీ త అ ర
ధ ధ ప । ధ ప ని సీ శా సా ని । గా రి రి స ని ధ ధ ప । ధ ని స
అ మ । వ ర ద క ల్యా ఆ ణ । రా ఆ మ గు ణ ధ అ మ । జ య జి
రి గ రి రి సా ॥

ఇ వ రె అ నే ॥

Colophon :

Subject :

గీతములు. ఇందు పలురాగములం దనేక గీతములు గలవు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాంత మంచిది. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు. తప్పులు గలవు.

---

896. గీతములు - రాగలక్షణములును

GĪTAMULU - RĀGALAKSHAṆAMULUNU

B. 11572. Substance - palm-leaf. Leaves-326. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 7,825. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

నాట. ధ్రువతాళం.

ప ప సా సా । స స రి స । స ని ప మ । ప మ ప స స ని ।
గో ఒ వీం ద । గో ఒ ఒ కు । ల అ వ న । ని పు ణ ధ ర ణి ।

ప స స రి । సా సా । మ మ రి స ని స । ప మ మ ప ।
జ అ ర మ । ణా ఆ । స ర సి జ అ త । సం భ వ ।

స స సా । స మ మం మ్మా । గ మ ప మ । మ మ మ రి ।
వి ను తా । సి గ మం త్త । హిం త ప థ । స ర సి జ ।

స ని స మ మ రి । స రి స । స్స ని ప మ । మ గ మ ప మ ప ।
భు వ న భ ర ణ । గో ఒ వ । ర్ధ న ధ ర । ప అ రి జ అ అ ।

గ మ ప ని । ప స స రి । మ మ రి స స ని । ప స ని ప । మ మ రి స
త అ అ ప । హా ర అ ణ । జ ల జ వ అ సి । ని ఇ ఇ ఇ । మ నో హా ర ।

ఖండిక ॥ మా మా పం । మ్మ ప మ మ । మ మ మ రి ।
కా ళిం దిం । త ట వ న । వి హా ర ణ ।

స ని స మ మ రి । స రి స స । స స స ని । ప ప స స్సా ।
క అ ళి య అ హిం । మ ద ప రి । హ అ ర క । గొ ఒ ప గ్గా ।

స రి స స । స ని ప మ । మ ప మ మ రి స । మ గ మ ప ।
న్న అ కు చ । కుం కు మ । వ అ ల్ల వి జ క । మ నో ఒ ఒ ।

ని ప స స । మా మ మా మ । మ ప మ మ । మ మ మ రి ।
రం జ క । వే ఎ ణు నా ఆ । ద అ మృ త । ద అ య క ।

స స మ మ మ మ । మ మ రి స । రి రి స ని । ప స స స స ని ।
డె ఎ ను కు సం । హ్మా అ ర క । ఉ రు త ర । క ర టి హా ర ణ ।

ప స స స । రి స స ని । ప స స మ రి స । సా ని ప ।
ఘు న కం । సం త క । స క ల లొ ఒ క । నా య క ।

మ మ రి స ॥
న మొ న మొ ॥

End :

కేదారగౌళ. ఏకతాళం.

పా సా స్స । గ్గ రి స స ని ధ ప మ । ప ని ని స సా । ని స రి
ని న్ని న్ని । ౖరి స ని ని ధ ప మ గ । మ ధ ధ ని సా । ధ ని స

మ మ గ రి స । స ని స ౖరి మ గ రి । ప మ మ ప మ గ రి స ।
గ గ రి స ని । ని ధ ని స్స గ రి స । మ గ గ మ గ రి స ని ।

గ రి స న్ని స ని ధ । ప ధ ని స ని ధ ప మ । స ప మా మ గ రి స
రి స ని ధ్ధ ని ధ ప । మ ప ధ ని ధ ప మ గ । ని గ గా గ రి స ని

రి రి రి స రి మ గ రి । మ మ పా ని స । రి మ మ గ రి మ
డె ఎ ఎ ఎ వ అ అ అ । డె ఎ వా న త । వ అ అ ను డె ఎ

మ ప । రీ మా ప । ప్పా ప ప్ప మ్మా పా ని ధ । ప ప మ గ రి
ఎ వ । హా లా ప । ల్లో శ న్న స్సి లా ... ర । లొ ఒ ఒ ఒ చ

రి స ని । పా ని స ని ధ ప మ । ప ని ని స సా । ని స రి మ
ధ న అ । ఓం గ అ ర అ తిం । దు హె ఎ ఎ శా । సం త రొ

మ గ రి స । స ని గ రి సా । సాఀ సా ని స ని ధ । ప మ ప ని
ఒ ఒ ఒ ఒ । కె ఎ ఎ ఎ శా । తె ఎ న ం ం ం । తె ఎ ఎ ఎ
ని ధ ప మ । రి మ మ ప్ప మ ప మ । స స్స స స స స ।
న అ అం । తెం న తెం న తె న । తు త్తు గు దు గు దు గు ।
రి మ పా స ని ధ ప । ని ధ ప మ । స స స స । ధ గ గా ధ
ద్గు ద్గు ఝుం ధ ళం ధ । ళం ధి మి । తొా ది గి ద । తొా ద్గి త
గ స న్ని స్స । ౖరి మ మ ప మ గ రి స । స ని స ౖరి స రి ।
... ధి ... మి । తోఀ తోంతోఀ గి ణ । త్తు ఝు రె ద్ధి ఇ న ।
మ్మ గ రి ప్ప మ ప । మ్మ గ రి స స ని ....। ....
ౖప అ ణ ౖత అ ణ । త్త అ అ అ దూ .... ।..........
.... మ గ రి న । గ రి స స్స ని ని స ।
.... ని ర । కిం వి క్క అ ర ణౌ ।
ని ధ ప మ ప ని ని స । గ రి స స ని స రి మ । మా పా । సా
న హిం మ ఝు ర అ ఖి లె । క వ క స భ అ వ అ । ఆ సా । కం
సా ని ధ ప మ । ప ని ని ధ ప ప మ గ । రి స సా ని స ని ధ
రె - క అ లం । ని ర హా అ ర అ మి త । త అ సా అ కై ఎ త
ప మ గ రి స । సీ ని న్ని స్స స ॥
అ జి న వ అ స । ....॥

Colophon : Nil

Subject :

గీతములు - రాగలక్షణములును. ఇందు పలు భాషలందు గీతములు స్వరసహితముగ వ్రాయఁబడియున్నవి. రాగములయొక్క లక్షణములు నాయారాగములలో గీతములుగనే స్వరసహితముగ వ్రాయఁబడియున్నవి. అవియే లక్షణగీతము లనఁబడుచున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత శుద్ధము. గ్రంథపాతము లేదు. అందందుఁ గొన్ని పత్రములు శిథిలములు. గ్రంథముపైని "సరపరం దైవపరం గీతాలు లక్షణగీతాలున్న" అని యున్నది.

లక్షణగీతమున కుదాహరణము :— L L. 44 A.

కుంతలరాగం. త్రిపుట.

స స స రీ గ మ గ మ । రీ స ని ధ ప మ । ధ నీ ధ స స రి ।
అ రె హా ర దు రి త ని । వా రి ర వి స మ । కి రీ ట ధ అ అ ।

గ మ రి సా సా । స రీ గ మ గ రి । మ రి స ని ధ ధ స ।
రు ఉ ఉ రె రె । చ తూ గ్రు తి రి ష । భ అ అ అం త ర ।

స రి గ మ మ గ మ । గ రి గ మ రి స రి । గ రి స ని ధ స రి ।
గ అ అ ధ అ అ ర । ప్ర తి మ అ అ ధ్యా మ । ఇ త ర శు ఉ ఉ ధ ।

గ మ మ ప ధ ప మ । ప ధ ని ధ ని ధ స । ధ ని ధ స స ని ధ ।
అ అ అ రో ఒ ఒ హా । ని వ అ అ ర్జి త । అ వ రో ఒ హా ఒ హా ।

సా ని ధ స స ని । ధా స ని ధ ప మ । ప ధ మ ప మ గ రి ।
సం పూ ర్ణ వ అ క్ర । గ్ర హాం న్యా అ । స అ అ అ అం శ ।

మ రి స రి గ మ ప । ప ధ ప మ గ రి మ । ప మ గ రి మ రి స ।
త్రి పు ట యు ఉ ఉ క్త । క అ త్త ఆ అ మ ణి । మొ అ అ ళ్ళ జ ని త ।

ని ధ ప ధ ని ధ స । స రి గ మ ప ధ ని । ధ స ని ధ మ మ గ ।
కు ం త ల ర అ గ । మ వ ధ అ అ ర య । శ్రీ ఇ ఇ ర అ అ మ ।

మ రి స స రి ॥

న మో న మో ఓ ॥

ఇందలి లక్షణగీతము లన్నియు గోవిందకవియొక్క "సంగ్రహచూడామణి" యను గ్రంథములోని లక్షణ గీతములే.

897. గీతములు - రాగలక్షణములును

GĪTAMULU - RĀGALAKSHAṆAMULUNU

B. 11575. Substance - palm-leaf. Leaves 124. Lines 6 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas 4100. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు అవిఘ్నమస్తు.

మణిరంగు - రూపకధ్రువం - శ్రీరాగమేళం.

శ్రీత్యాగేశాయ నమః.

పరి । రి । రిగరిస । నిస । రిసనీ । + । నిసరిగరిస । ని
షుప । రి । ఖతితళి । దెఎ । వెంద్ర । + । కిఇరితిజిత । క

సరిససా । సగరిస । న్ని సరిసని । ప్పనిపమరిగ । రిస్స ॥
కచంద్రా । అప్రతిమ । ప్రతఅఅప । ప్రకశింసలె । యయ ॥

జావడ ॥ రిమప । ప్పనిపమమ । ప్పాపమగరి ।
॥ అహిత । ప్రభుతెణివి । ఖ్యాతెణతెఢ ।

గ్రరిరిస । నిస్స్రి । నిస్సరిసస । నీ । + । పన్నిసా । పని
హ్యాంవిఇరు । చక్రగ్రా । వంమిరవలె । యా । + । ప్రభ్యాతం । నిజ

సాస । మపమపనిస । నిసరిసరిస । నిసరిగరిస ।
సామ । ధ్వరవిదళిత । చంపకసుమ । నొఒచఅఅ ।

నిసరిసనీ । పమరిగరిస । నిసరిససని । పనిపమరి ।
సమవఅచా । గిరిధిఇఇరు । తుమిధిఇఇరు । బుధవందతి ।

గ । రిస్స ॥

... భరు ॥

End :

మధ్యమగ్రామరాగం. భైరవిమేళం.

మొచ్చుధైవతం. ధైవతగ్రహం. ఆయిత్తం.

సా న్ని స । ని సా । ని స రి స । సా । రి స రి గ మా । మ్మ గ
రి స । సా । స రి గ మాం । మ్మ గ రి స । మ గ మ । గ రి స । సీ ।
రి సా । సా సా ॥ మొ డు పు ॥ మ గ రి స । రి గ । మా ప్ప ।
ప్ప మ గ రి । స ని సీ । ని స రి గ మా । మ్మ ప । మ గ । రి స సీ ।
స రి స । రి గ మాం । మ్మ గ రి స । గ రి స । స స । రి గ మ ।
సీ ని ధ ప । ని ధ ప । ధ ప ధ ని । పా ప్ప మ గ రి స । గ గ ప
మ ప । ని ధ ప ధ ప । ధ ని స । గ రి గ మ గ రి స । సా సా ॥
మొ డు పు ॥ పా ని ధ ప । ధ ప సీ సీ స్సా । గ రి పా ప్ప ।
ధ ప ప । ధ ప ప మ । గ గ రి గ । ప మ గ గ మ గ రి । రి స ।
ని ధ ప ధ ని । ప ధ ప మ । ధ గ పా । మ గా రి । ని ధ ధ ప స్సా ॥
ము క్తా యి ॥ ప ని ధ ప । సా ని । ధ ప । ధ ని ప ధ పా మ ప ।
గ రి గ మ పా ప్ప । ని ధ ధ ప । సీ సీ స్సా గా గ గ ।
మగరిస్సా । సీస్సా ॥

Colophon : Nil.

Subject :

గీతములు - రాగలక్షణములును. ఇందనేకరాగములందు స్వరసహిత గీతములును, స్వరసహితతన్నకారరూపము లగు ఆలాపనప్రకారములును, రాగలక్షణములును గలవు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాత మంచిదే. ఆకులు జర్జరముగ నున్నవి. గ్రంథము కడపట శిథిలమైన విషయసూచిక గలదు. గ్రంథాదిని గీతప్రశంసాదికములను గల రెండాకులు గలవు.

898. గీతములు - రాగలక్షణములును

GĪTAMULU - RĀGALAKSHAṆAMUḶUNU

B. 11576. Substance-palm-leaf. Leaves - 86. Lines 6 to 7 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 2,750. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

సాళంగనాట - ధ్రువతాళం.

శుభమస్తు. గురుభ్యో నమః.

......వణు । భక । తజ్జన । పూ...వగు । పరఅ । బ్రంహా ।
రి స ని స । ధ స । ప స్న స । రి స ని స । మ మ ప । మ గ రి ।

ల కుం మ్మి । న అ యు కా । ...... ఋం । డ త ప ద ।
మ రి స స । రి స ధ ప । ప రి రి రి రి స । మ గ రి స

క ం మ ళు । అ ఇ య్యం । తి ఇ య్య । లో ఒ చ న ।
రి స ని స । మ మ ప । మ గ రి । ధ ధ ప ప ।

.... । .... । .... । మం డ ల ।
మ గ రి స । ని స రి । స స రి । ప మ గ రి ।

రు ఊ ఊ ప । పం చ జ న్య । చ క్ర భు । జ అ యు గు ।
రి స ధ ప । ప ప్స స స ధ । ప స్స స । రి స ని స ।

శి రి వెం క ట । ర అ అ ము । ధ అ అ ము ॥ జా వ డ ॥
రి మ గ రి స స । మ రి స స । రి స ధ ప ॥ ॥

తా చ ఎ ప ద । పం క జ । ప్ర ద రి వె । మ అ మ క । మ అ ।
పా రి రి రి స । రి మ గ రి । మ మ ప ప । ధ ధ ధ ప । మ మ ।

న న చం । చ్ఛ రీ ఇ క । దా అ అ ఆ । అ అ స । క్కు ర
మ ప మ రి । న స రి స । పా మ మ పా । మ గ రి । రి స

వు ని । జ వి త ళిం । మీ ర వ లె । ఇ య ఇ య । అ య్య తి
ధ ధ । ధ స స సా । స స స స । రి రి రి రి । రి మ్మ సా

య్యా । అ ఇ య్యా అ । ఇ య ఇ య । ఇ య ం వ ఇ య్యా ।
రి । స రి ప మ । గ రి స స । ధ ధ ప ధ ధ ప ।

అ అ య ఇ । ఇ య ఇ య । అ ఇ య తి ఇ య్యా । అ ఇ
మ మ మ ప । మ గ రి స । మ గ రి స స రి । రి మ

య అ । ఇ య ఇ య । అ అ అ । అ అ అ । అ అ అ అ । ఇ
గ రి । స స ధ ప । మ మ ప । స స రి । ప మ గ రి । మ

య రె । తి య ఇ య ఇ య । అ ఇ య అ । ఇ య ఇ య ।
మ పా । ధ ప మ గ రి స । మ రి స స । రి స ధ ప ।

శ్రీరామార్పణం ॥

End :

(ముఖారి) షడ్జస్థాయి.

సా రి రి మ మ ప । ప ధ ధ ప । స రి । రి మ గ రి స । ని ధ ప మ ।
ప ధ. ని సా ని ధా మా గా రి । రి రి (స) ॥ 1 ॥ రి మ

ప ని ధ । ధ స ని । ని ధ । ధ ని ధ । ధ ప । మ ప ధ ని ధ ధ ని ధ
ధ ధ ప । మ ప్ప మా నీ ధ ధా ప । ప్ప మ గా రి ॥ రి షఢ

స్థా యి ॥ రి మ ప ని ధ ప । మ గా రి । రి ప్ప పా ప్ప పా ప్ప
మ గా రి । రి ప్ప మ గా రి । రి మ గా రి । రీ గ గ గ గ రి స ।

రి ని ని ధ స్సా ॥ మ క ర ణి ॥ ని నీ ధ మ గ రి స । రి మ
ప ని ధ । ధ ప మ । ప మ ప ధ ని ప ధ ని స । రి రి మ । రి మ

ప ని ధ ధ ని ధ ప । ప్ప మ గ రి స । రి ప ప్పా ప్ప మ గ రి స ।
రి రి మ గ రి స । రి గ రి రీ నీ ధ స్సా । ని ధ మ ప ధ ని । పా ని

ధా మా గా రి । రి రీ స । రి సా గా రి । రి స ని ధ స్సా ॥

ము క్తా యి ॥ శ్రీ అ ల మే లు మం గ ప తే ర్యే న మః ॥
శ్రీ త్యా గే శా య మం గ ళం ॥

Colophon : Nil.

Subject :

గీతములు - రాగలక్షణములును. ఇందధికముగ స్వరసహితగీతము లున్నవి. కొన్ని రాగములకు మాత్రము స్వరసహిత ఆలాపనము లును లక్షణములును గలవు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. శైథిల్యగ్రంథపాతములు గానరావు. తప్పులు లే వనవచ్చును.

---

899. గీతములు - రాగలక్షణములును

GĪTAMULU - RĀGALAKSHAṆAMULUNU

B. 11582. Substance-palm-leaf. Leaves - 163. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 4075. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

శ్రీరామా. సాళంగనాట గీతాలు. ధ్రువరూపకం.

రి రి స ని సా ధా ప ధ ం ధ ప మ ప । ని స రి స ధ ప ప స
స ర ప ద డా ఆ ళ గు ం భ న అ అ । మ అ అ అ అ న ప రు

సా । గ మ గ రి స । స రి రి ప ధ ప । ధ ధ ప ధ ధ ప । ప ప
రె । న గ అ ర జు । వు రె ప్ప రి ఇ యి । ప అ అ అ య అ । ఇ య

స సా । స స రి రి స స । ని స ని స ధ ప । మ ప ధ ని స రి ।
రె రె । ద ఆ అ న స అ । బా తి యీ ఇ వి ధ । మ అ అ ర గ అ ।

గ మ ప మ రి స ధ ప ॥ రెండో ఆది మునుపటి ఆదివలెనే ॥ జా వ డ ॥

ఇయఇయఇయఇయ ॥ ... ... ॥ ... ... ॥

ప ప మ రి మా మ మ ప । ధ ధ ధ ప గ మ పా ం మ । గ రి స ।
సు గు ణ అ అ క్క ర అ । స మ అ అ అ స తా చ । ర అ అ ।
ని స స్స రి మ ప గ మా గ రి । రి స స రి స స స ధ ధ ప
రి వ ర్ధూ ర అ రి ణో ఒ ఒ । అ ఇ యె ఆ ఇ యె త అ ది స
మ ప । ప స స స స స । రి స రి । మ గ రి । గ మ పా మ మ ప ।
ల ఆ । సుమనోఒఒన । మ అ న । స అ అ । వి ల ఆ అ అ స ।
గ మ గ రి రి స । ని ప రి రి స । స రి స ధ ధ ప । మ ప ధ ని
వి శె ఎ ఎ ఎ ఖు । వి త ర ణ రె । అ ం వి ధ రె ఎ । మ అ అ ర
స రి । ధ మ ప మ రి స ధ ప ॥ మ ం ద్ర ॥ ధ ధ ప ప । స స
గ ఆ । ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య ॥ శ్రీ ॥ ఆ రె ఆ రె । భు జ
సా । రి స ధ ప । గ మ ప ధ ధ ప మ గ రి స । ......
ఆ । గ ం డ ద ం డ । క ళి త అ వ ని మ ం డ ళ । జ త అ రి
.... । .... ॥
వి రా స అ హిం తి । భో ఓ జ అ అ వ త అ అ ర ॥
జా వ డ ॥ స స సా రి ప గ రి । రి గ మ ప మ గ రి మ
॥ శ్రి ఇ ర ం గ అ వ ని । ప అ ల క న ం ద ను
గ రి స ని సా । రి రి సా స రి స ధ ధ ధ ధ ప । ప మ ధ
అ వ రె ఎ రె । శ్రి వె ఙ్క ట అ ద్రి ర అ అ జ । సు ఉు రె
ని స రి । గ మ ప మ రి స ధ ప ॥ శ్రీ రా మా ॥ 1 ॥
ఎ శె ఎ । ఇ య ఇ య ఇ య ఇ య ॥ శ్రీ రా మా ॥ 1 ॥

End :

శుద్ధవసంతం. రూపకం. గీతం.

ని స రి మ గ స రి స్స ని ధ ని సా । స ని ధ ప ధ ధ ప
మ రు మ అ చ ల ప క్ష ఖు స మాయా । కి ళి పం చ మ త
ప మ । మ ధ ని స । ధ ని స రి స ని సా । ధ రి స స ని
రు శె । మ ధు ద ళ । ఖి త ర ప్ర ఉ షి లె । స ం ం ం ం

ధ ధ ధ ప ప మ మ ॥ అంతరి ॥ మం మ గ రి స
० ० ० ० ० భ్ర ము ॥ ॥ అ గ్గ ళ రె ఎ
మ మ ధ ధ ప ప మ స ధ ని సా । రి స సా స । ధ రి
చం ద న అ ది సం క్ర మ రె । చ క్ర తా ప । క న
స స ని ధ ధ ప ప మ ధ ప పా । మ మ ప ప ధ ధ స
క ర్పూ రి ఇ ఇ ఉ స రి రె ఎ యా । అ ప ణ ప ణ అ ప
స రి స ని సా । ధ రి స రి స ని ధ రి స ని ధ ప । ధ ప మ
సౌ సిం ప సౌ । ర తి ప తి ఋ తు ప తి కె ఎ ళ అ । అ అ అ
గ రి స । గ మ ... ధ ని స । ధ రి స స ని ధ ధ ధ ప
అ అ అ । అ అ అ అ అ అ అ । అ అ అ అ అ అ అ అ అ
ప మ మ । మం మ గ రి స మ ॥ ...... ॥ ...... ॥
అ అ అ । అ గ్గ ళ రె ఎ రె చం ద న అ ది ॥ శ్రీ రా మ ॥
గ మ ప ని స స్స । రి రి మ గ రి స రి ని స సా ప మ
గో ఒ కు ళి రె రె । గో ఒ ఒ ఒ ఒ వ ర ద ను వా అ అ
గ మ ప ని స రి స ని ప ప ప మ గ రి స ॥ త్యా గే శా య ॥
అ మ కం ద ర వు ని వ రు ఖ అ ర త ॥ మం గ ళం ॥

Colophon: Nil.

Subject:

గీతములు - రాగలక్షణములును.

ఇందు పలు రాగములందు గీతములును, అనేక రాగములకు తన్నకార రూపము లగు ఆలాపనప్రకారములును గలవు. గ్రంథాదిని వివరమైన సూచిక గలదు. 106-వ పత్రము భగ్నము.

Remarks:

సమగ్రము. వ్రాంత యందమైనది. తప్పులు లేవు. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు.

గ్రంథముపైని "నరపరం దేవపరం రాయతానగీతాలు" అని యున్నది.

900. గీతములు - రాగలక్షణములును

GĪTAMULU - RĀGALAKSHAṆAMULUNU

B. 11583. Substance - palm-leaf. Leaves - 110. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas-3460. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

ప్రితిఫురసా.......రసహాయం. శుద్ధవసంతం.

ప ప స స్స ని ధ ప మ మ । ధ ప ప మ గ మ । మ ధ మ
స ఖి ఇ చ్ఛం ం డ న త త ల । ప తి వ ని ఇ ద । ద ం ద

ధ స స । రి స ని ధ ని స । మ గ రి స స రి సా ధ ధ ధ ప ।
శు ఉ క । జ ఇ ణ్ణై ఎ త ర । ఇ ం ది ఇ వ వ క ం జ మ వ ల్లి ।

ధ ధ ధ ధ ధ ప । మ ధ ప ప మ మ । ప మ ప మ గ । ప మ
క అ ల ం తి ఇ । ప అ ట రి ఇ ఇ । కు ం . . . ను ం । ధ అ

మ గ రి స । స రి స మ మ మ । ధ ప ధ మ గ మ । మ ధ
ర కు సు మ । మ ధు ప స ం న్ని । మ ం ద అ ని ల । న ం

మ ధ । స స రి స రి మ గ రి । స ని ధ ప మ గ రి స ॥

ది త । భు వ నె ఎ త్రి క థ అ । మ ం ద మ తి కృ త అ ॥

End :

(శుద్ధవసంతం) ధైవతస్థాయి.

మా గ రి స ధ । మ మ ప మ గ రి స ధ । మ మ ప మ ప
ప । ధ ధ ప । ప మ మ ప ప మా ం మ గ రి స ధ । ధా ప ప

ధ ప ధ ప మ । ప ప మా ం మ గ రి స ధ ని స స రి గ ప ప్ప
మ మ ప ప మ ం మ గ రి స ధ । ప మ మ ప ప మ ం మ

గ రి స నీ. ధ । ని స రి మా గ స ధ । రి స రి ని రి రి సా స ని
ప మ । మ మ ప ప ధ ధ స స । ధ స స రి మా గ స । మ

మ ప ప ధా సా స ని ధ ప మ । ని ధ ప ప ధ మ ం మ
గ రి రి స ని । ధ రి రి సా స ని ధ ప మ । ధ ధ ప పా మ
గ మ గ స । రి ని ని స స్సా ॥ ముక్తాయి ॥ స ధ ధ ప
ధ ధ ప పా । ప మ మ । ధ ధ మ ధ । ని స రి స రి । ధ ని స
రి స స్సా ॥

Colophon : Nil.

Subject :

గీతములు - రాగలక్షణములును.

ఇం దనేకరాగములయందు గీతములు ననేకరాగములకు వివరమైన లక్షణములు నాలాపప్రకారాదులును గలవు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత యందమైనది. తప్పులు లే వనవచ్చును. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు. గ్రంథము పైని "రాగాలు ఠాయాలు గీతాలు" అని యున్నది. గ్రంథాంతమున వివరమైన విషయసూచిక గలదు.

25 వ పత్రమున నీ క్రిందివిధముగ గలదు :

"గీతాలు తెలుగులిపిని రామాభట్లు రాఘవయ్యగారి పుస్తకం చూచి సరస్వతీ భాండారమందు వ్రాసినది ఆకులు 25. గ్రంథసంఖ్య 850 అక్షరాల మెనమన్నూట యాభై."

గ్రంథమునకును విషయసూచికకును మధ్య సంఖ్యారహితమైన పత్రమం దీ క్రిందివిధముగ నున్నది :

"సంగీతశాస్త్రం గీతాలున్ను ఠాయాలున్ను ప్రబంధాలున్ను తెలుగులిపిని భాగవతులవారున్ను రామాభట్లున్ను వెంకటరంగయ్యను వ్రాసినది. సరస్వతీ భండారమందు వ్రాసినది తెలుగు లిపిని ఆకులు 111 పుస్తకం 1.

రామాభట్లు వ్రాసిన గ్రంథసంఖ్య 850, విశేషం ఆకులు 15 టికా గ్రంథసంఖ్య 400. వెంకటసుబ్బయ్య ఆకులు 22 టికా గ్రంథ సంఖ్య 550 ".

పై యాకునందే యిదే విషయము మరాఠీభాషలో మోడి లిపి యందుగూడ వ్రాయఁబడియున్నది.

---

901. గీతములు - రాగలక్షణములును

GĪTAMULU - RĀGALAKSHAṆAMULUNU

B. 11584. Substance - palm-leaf. Leaves - 57. Lines 5 to 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 1400. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

నాటనుసారణితాయం. శుభమస్తు.

ప మ ప స స ని । ప స స ని । ప మ ప స స ని । ప మ ప ।
త ం న న ం న । త న ం న । త అ న త ం న । త అ న

సా స ని సా స । మ మ మ రి । స సా స । ప పా ప స
త ం న న న ం న । త న ం న । న న ం న । త న ం న న

సా స । మ రి స మ మ మ మ రి స । స స స పా ప మ
న ం న । త ం న అ అ అ న ం న । త న ం న ం న త

పా ప । మ మ ప మ మ ప మ రి స । ప మ మ ప మ రి స ।
న ం న । త ం న అ న ం త ం న । త ం న అ న ం న ।

మ మ మ మ మ రి స । స స స । మ రి స మ మ రి స ।
త ం న అ న ం న । త ం న । న ం న న త ం న ।

రీ ధా మ మ్మ మ రి స ని స । మ మ ప మ మ రి
తా ౦ి న త్తం ం వ ం న స । త ం న స అ న ం

స ని స । రి స స రి స ని ప । స స స స స ని ప ।
న స । త ం న అ న ం న । త ం న అ న ం న ।

ని ప ప ని ప మ । మ ప మ మ । రి గ మ । మ రి స ।
త ం న అ న ం । న అ న ం । న అ అ । న ం న ।

స మా మ గ మ । పా ప మ ప । సీ ని ప ని । స స్స
త న ం న అ న । త ం న అ న । త ం న అ న । త న్న

ని స । మ రి స మ మ మ । రి గ మ ప । మ మ మ రి ।
అ న । త ం న అ అ అ । న అ అ అ । న ం న అ ।

స స స ని ప మ । రి గ మ ప స స మ రి సా । స స స
న ం న అ న ం । త అ న ం త ం న న ౦ి । న ం న

ని ప మ మ రి సా । మా గా మా మా పా పా । ధా
అ అ న ం న ౦ి । తా ఆ నా ౦ి రె ఎ । యా

సీ స స్స ని ప స స రీ । ప్ప మ ప స స ని ప స స ।
ం న త్తం ం న న ం న । త్తం ం న న అ న ం న న ।

ప్ప మ ప మ మ రి స ని స స్సా ॥ శ్రీ రా మా ॥
జ్ఞం ం న న అ న ం న న న్నా ॥ ॥

End :

వేగవాహిని – కాంభోజిమేళం – గాంధారిషభః క్వచిత్.

స స । స్స ని ధ । న్ని ని ధ ప । మ పా ప । స స ని ని
త న । త్తం ం న । త్త అ న ం । న త ం న । త అ న ం

ధ ప । మ పా ప । స స । మ్మ గ రి ... । స ని ధ ప । సా
నం । న తం న । త న । న్న అ ... । తం నం । తా

న్ని ధ ప । మ మ ని ని ధ ధ ప । ధ ప । మ పా ప । సా ।
న్నం న । నం న అ నం న । తం । న తం న । తా

మ గ రి స । మ మ ప । మ మ ప । ధ ప । ధ సీ ధా ప ।
న ం న ం । తం న । నం న । న ం । న తం నాం ।

మ మ ప । స స మ । గ రి స । స ని ధ ప । ప మ గ రి స ।
తం న । నం న । తం న । నం నం । త అ నం న ।

స స । మ్మ గ రి స । గ మ ... ధ ని స । సా । మ్మ
త న । త్త అ నం । న అ నం నం । తా । న్న

గ రి స । గ మ ప ధ । ని స సా । స్స ని । ధ ప । మ ప ।
నం న । తం న అ । నం నాం । న్న అ । నం । న అ ।

ధ సీ । ధా ప । ప మ । గ మ గ రి స । ని ధ ప ।
న తం । నాం । నం । న అ నం న । తం న ।

మ గ రి స ॥
న అ నం ॥

ముక్తాయి.

పా ప్ప । ప్ప మ ప । మ మ । ని ధ ప మ । ప ధ సీ ధ ।
తా న్న । త్తం న । నం । న అ నం । తం నాం ।

ప మ ప । మ మ । స స । మ్మ గ రి స । స ని ధ । ప మ
తం న । నం । న త । న్న అ నం । తం న । న అ

గ మ । సా స్స । ని ధ ప । ప మ । గ మ ప ధ । ని స సా ॥
నం । తా న్న । నం న । నం । న అ నం । తం నాం ॥

ధ ధ ప । ప మ గ మ । ప ధ ని స సా ॥
న నం । న అ నం । త అ నం నాం ॥

శ్రీరాజగోపాలాయ నమః.

Colophon : Nil.

Subject :

గీతములు - రాగలక్షణములును.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాత యందమైనది. పలురకములైన వ్రాలు కనబడుచున్నవి. తప్పులు లేవు. శైథిల్య గ్రంథపాతములు లేవు. గ్రంథాదిని వివరమైన విషయసూచిక యొకటి గలదు.

---

902. గీతములు - రాగలక్షణములును

GĪTAMULU - RĀGALAKSHAṆAMULUNU

B. 11591. Substance-palm-leaf. Leaves - 100. Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 900. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

(నా)ట (రాగం)

ఆంతరి ॥ స స సా ని ప ... ... గ మ ప । ధ ని స ।
తంనాం ॥ తంనా అ నం ... ... త అ నం । న అ అ ।

స ని ప । మా ప్పా । స స్నా సా । మా ప్పా పా । సా సా సా ॥
నంన । తాంన్నా । తంన్నా నా । తాంన్నా నా । ం నా నా ॥

రెం డో ఆ యి త్తం ॥ ప స స స । స స స । స స । స రి స స
॥ త నం న । నం న । నం । న అ నం

ధ ని స । స ని ప । ప స ని స ని ప । స ని ప । స ని పా ।
న అ అ । నం న । తం న అ నం । తం న । త న ం ।

ప మ ప । మ మ । రి గ మ ప । స ని స । ధ ని స । మ గ ।
నం న । నం । న అ నం । తం న । తం న । త అ ।

ధ ని స । స ని ప । మా ప్పా । సా స్నా సా । మా ప్పా పా । సా సా సా ॥
నం న । నం న । తాం నా । నం న్నా నా । తాం న్నా నా । తాం నా నా ॥

End :

వేగవాహిని.

సా । నిసరిసనిధ । నిధపమగమ । గమని ।
సీధ । పమగ । మాగరిస । మాగ । నిధపమ ।
నిధ...నిస । మగరిస । నిసీధ । పమమా । సా ॥ 1 ॥
మాగరిస । నిసమ...మగరిస । నిసనిధ । నిధ
పమ । గమనిధ । నిసనిస । మగరిస । మమ ।
నిధపమ । మపమగ । మాగరిస । నిధపమ ।
మా స్సా ॥ 2 ॥ మాగరిస । సా మ్మ । గమ మ్మ । గమ
పధని । సీధ । పమపమా । నిధానిని...నిగ్గరిస ।
నిస । నిసీధ । పమమ స్సా ॥ గమనిధ । పమగ ।
మాగరిస । నిధని స్సా ॥ 3 ॥ నిధనిసా । రిసా
...నిధనిసనిధ । నిధపమ । గమపధని । సీధపమ ।
గమప । మగ । మాగరిస । గమనిధ । పమ ।
పమా । నిధనిస...నిగరిస । మగరిస । మమ
పమగ । మగరిస । నినిధపమ । మా స్సా ॥ 4 ॥

Colophon : Nil.

Subject :

గీతములు – రాగలక్షణమును. ఇం దనేకరాగములకు లక్షణములును, పలు రాగములందు గీతములు నున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాంత మంచిదే. తప్పులు గలవు. కొన్ని యాకులు విఱిగియున్నవి. గ్రంథపాతము గానరాదు. అందందు కొన్ని పత్రములు నిరక్షరములు. ముఖపత్రమున "గీతాలు తానాలు ప్రబంధాలు" అని యున్నది.

903. గీతాదులు

GĪTĀDULU

B. 11577. Substance - palm-leaf. Leaves - 162+7=169. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 3720. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

కేదార - ఝంప.

స స ని ప । ప్ప మ మ గ । మ్మ మ ప నీ మ ప్ప మ గ రి సా ।
మ ధు ర చొ । క్క లిం గ । త్తు మి రె హా ల స్య కె ఎ తు ర ర్॥ ।
మ మ ప మ మ గా । + । సా ని స స్రి స ని । సా స ని స మ
మ అ ఝు రి ఇ రె । + । అం న ర్ఘ్య ర త్న అ అ । ఆ భ ర ణు రె
గ రి సా ॥ అం త రి ॥ మా గా మ పా స ని ప । ప న్ని ప ని
యయా ॥ ॥ పా ఆం డ్య క న్య క అ । వి భ్భ అ సి
సా రి స ని । స న్ని స మ గ రి స సీ సా స । స్రి స ని । ప ।
వి ల్లైఎఎ । అ ర్ధ త ను రె ఎ మ హా దే వ । తి య ఇ । య ।
స్స సా స । ప్ప పా । మ మ ప మ మ గా మ గ రి । స ని స ।
త్రి వై య । త్రి వై । అ అ ఇ య ఇ యే ఇ య అ । అ అ అ ।
మ గ మ ప । స ని ప । మ...ప మ గ రి స రి స ని ।
అ ... అ । అ...అ । అ అ ఇ య ఇ యె ఎ ఇ యం ।
సా స ని ప మ గ రి సా ॥ ము ద్ర ॥ స స ని పా ప మ మ
తా అ అ ఇ య అ ఇ యా ॥ ॥ గో ఒ ఒ విం ద ము ఖ
గా మ మ ప నీ మ ప్ప మ గ రి స । మ మ ప మ మ గా । + ।
రె త న య. వెం క ట మ్మ ఖి । ప్ర ణు త రె ఎ రె । + ।
పా ని స స్రి స ని సా స ని ప మ గ గ రి స । మా గా మ
ప్ర మ్మ ద స న్న అ అ జీ వ న గ అం న అ ధ । పా ఆం డ్య
ప స్స ని ప । ప న్ని ప ని సా రి స ని । స న్ని స మ గ రి స నీ సా స ॥ శ్రీ ॥
క న్య క అ । వి భ్భ అ శి న ల్లై ఎ ఎ । అ ర్ధ త ను రె ఎ మ హా దే వ ॥ శ్రీ ॥

End: (162 a.)

ధన్యాశి - ఏకతాళం.

మ మ । గ స । గ స స ని । ప ని ని స । ని ని సా । ప ని స గ ।
వి క । చం । బు జ బ ల । ర స ప రి । మ ధు పా । వి క చ కు ।
స స ని ప । స స ని ప । మ మ గ స । గ మ పా ౦ । పా ప మ ।
సు మ ప రి । ర మ తె ఎ । కిం ం ం ం । బిం బా అ । బి బ భ ।
ప ని ప మ । గ మ గ మ । గ మ పా । ప ని స గ । స స ని ప ।
లం బ ఫ । ర స ప రి । మ ధు పా । వి క చ కు । సు మ ప రి ।
స స ని ప । మ గ స । గ మ పా ॥
ర మ తె ఎ । కిం ం ం । బిం బా ॥

Colophon: Nil.

Subject:

గీతాదులు. ఇందు పలు రాగములందు గీత, తాయ, ప్రబంధ, సూళాదులును పలు రాగములకు లక్షణములును ప్రతిపాదితములు.

Remarks:

సమగ్రము. వ్రాంత మంచిదే. తప్పులు గలవు. గ్రంథపాతము జూపట్టదు. ద్వితీయపత్ర మర్ధమాత్రావశిష్టము. గ్రంథాంతమున వివరమైన విషయసూచిక కలదు.

904 జతి

JATI

B. 11521. J. Substance - palm-leaf. Leaves-12. Lines 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 270. Author - Kāśinātha ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

జతి. శుభమస్తు.

త ద్ధి ద్ధి మి ధి త్రా రి త్రా ధి మి । ధీ గు ం త రి కు డ క
ధి మి । ధి మి జ గ ణ గ జ గ । ఝు ం ఝు ను । తా ం త రి
రె కు ఝు కు ణ క । క ం జ ద ళా క్షి త । కా శి నా థ
ను త । కు ం జ ర వ ద నా కు మా ర సా మీ । వ ర స హో
ద రా । త ం జ నా య కు ని । త న య గ ణే శా । స లా
ము । ధి ద్ధి । ధ ళ ం గు త క ధి కి । తో ం గ త ధి ం గి ణ
తో ం ॥ 1 ॥

*   *   *   *   *

త ద్ధి కి ట త క । ధి మి త రి కి ణ ణ క । త క ధి మి
ఝ క ఝు ను । ధి మి త త్రా హ త్త కి ట ట । ధి మి త ధి త్త
ధృ కి డు । ధ ళ ం గు త క్కి ణ । ధ ం ధ ణ ధ ణ । ధి ం ధి మి ధి మి ।
ఝు ను ఝు ను । ధి మి త ధి మి త ధి మి । త ధి మి త కి ట
త క । తా కు ఝొ కు త క । త ర్ర ఘు ర్ర ట క । డి ం కు
త కు జ గ । జ గ త కు కు ం ద త క । రి కు ం ద కు కు ం ద ।
ధి ం కు ం ద త । కు ం ద త క ధి త్రా । + అ ను ధృ త ధృ త
ల ఘు గు రు ప్లు త ం బు న । అ ను వు క కా క ప ద ం బు ల తో

డను । గధితధణాధణ । ధణతఝనుతధిఙ ।
అతీతమనాగత । విషమసమములలఙ । అమరిన
జతికట్టుజాతిభేదము । ధృకిడుతకతకతక ।
తకయనిపేరణి । వరుసగసూళాదిసలాము
దరువు । తకకిణకిణక । ధికకిణణకఝను ।
చక్కనిచామర । లెక్కవగానిరూపకకలమెర
యగ । జకకిణిదరువిఖపెక్కువిధంమ్ములనిక్కు
వతోడను । తాకిణణకతత్తరికిణణకఝను ।
మేదినిగలవిద్వజ్జనులెల్లను । మోదమునను ।
మెచ్చగవినిపించిన । ధరితఝెకుఝె । కిణణకణం
తరి । భరతకాశినాథునికృపచాతను । ధరను
వెలయుశ్రీరామనాథుసోదరులు । పంచనదివైద్య
నాథయా । వరులకునభీష్టవరములనొసంగిన ।
తన్ననంతరికు । తాజగంతకిధి । ధిన్నధినన
ధిన । జననకుకుందరిత । మిన్నయైనమెలట్టూరి
యందునెలకొన్న । ఉన్నతప్లవేశసామి । పరాకు
నినునమ్మితి । సలాము । తాధరిత । ధణ । ధణా ।
+ ధణతఝను । ఝనూ । ఝనుతధిమి । ధరికిడు
తకకిటకిటతకి । ధిమికిడు ॥ 2 ॥ ధరితధణత
ధణతధణతఝనుత । కిటతకధరిధరి । ధణ
ధణ । ఝనుఝనుధిమి । ధిమి । పురహరసురనుత
భవభయహరశివ । హరహరశివశివ । తకత
ధింగిణతోం ॥ 21 ॥

End :

తకతకతకధీ + ధికితకతకతక
తకధీతకతకతకధీ । ... ... ంధిం
ధీంఝుణంగత్తోం । ధిద్ధిక్కిణంగత్తోం + తోంతోం
గతోం + ధికితధిక్యతోం + హో...... + తోం
తోంగిడుతక్కిడుధిక్కిఱు । నన్నగిడునంగిట
కిటతకి । కిటతరికిడు । ధరిధరికిటతక । తకత
.... . తధింగిణతోం ॥ 7 ॥

Colophon Nil

Subject

జతి.

Remarks

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పు లంతగ లేవు. శైథిల్య మతి స్వల్పము. గ్రంథపాతము లేదు. ఇందధికముగ శరభోజిమహారాజుపై వ్రాయఁబడిన కాశినాధకవియొక్క గేయము లున్నవి. కాశినాధకవి శరభోజిమహారాజుయొక్క (A. D. 1798-1832) యాస్థానకవి యగు నేమో !

905. జతి

JATI

B. 11602. Substance - palm-leaf. Leaves 16. Lines 1 to 4 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas 150. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning:

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

త త్త తైతత్తై ॥ త త్త త త త్త । త్తాం ద్ద త్త । ఝుత
కి ట కి ణ దొాం గ । డ ఝు తాం తొాం గ్గ । నంగిడకిటత

కి న ం గి డ కి ట త కి । న ం గి డ కి ట త కి ధీ ... త కి ట
కి ణ తొాం గ । డ ఝు తాం తొాం గ । తాం త ం గి త్త ం గి

కి ట త క ధి క్కి త్త । త్త త్త । ధ రి గి డు త ం ద ం ది క్కుం
డాం రి । ధి క్కిః ట కి ట త కి ధి క్కిం ... . అ రు తి రు

మ రు క న । వి ఘ్న వి నా య క । వి నై కి ట అ దు ళి య ।
గ ణ ప తి జే జే । ధి క్కి ట ఝు త ర క న్ జే జే ధి క్కి ట

ఝు త ర క డ న్ ... క్క తు ధి క్క యాం నై ము క త్త వ ర్ ।
తొాం గి డ కి ట త కి తొాం గు త్త క్క । తే వ ర్ క ళ్ గ ణ ప తి ।

ధి క్కి ట కి ట త కి ధి క్కి తొాం గ । గ ణ ... ...

End:

పంచభూతమర్త్యం.

త్రి కా లం ॥ జ తి ॥ త క త జ క । జ క త ఝు ను ।
ఝు ను త ది మి । ధి మి త త ధిం గి ణ థోం ॥ జ తి ॥

ఝుం + త ఝుం ఝుం తా + । ధ ణ త ఝు ను + ఝు
ను త ధి మి । + ధి మి త్త కి ట త త తా ధి । తా ధి త

ట కి ణ ధి కి త తొాం గు త క త ధిం గి ణ థోం ॥ 1 ॥

Colophon: Nil.

Subject:

జతి.

Remarks:

అసమగ్రము. వ్రాంత మంచిదే. కొన్ని యాకులు విఱిగియున్నవి. గ్రంథపాతము లేదు. గ్రంథముపైని "భరతం తాళలక్షణం" అని యున్నది.

---

906. జతి

JATI

B. 11609. Substance-palm-leaf. 4 to a page. Script - Telugu. No of Granthas - 635. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning:

తక ధిమి తోం గు తక

తధిగిణ తోం ॥ 2 ॥ తద్ధిణ తక । తఝ్ఝను
తక । ధిమి తక । తళాం గు తకిట తక తాకిట
తక । తరి రెరి తాం త్త తహా త తర వర కాశి
నాథ । వినుత చరిత్రా । వామన రూప మహే
శ్వర పుత్రా । తరికు ఝ్ఝుకు ఝ్ఝు । ఝుం త
ధణా కు । కరుణ జూడు మా । పట్ల పరామ
... ... క । విఘ్న వినాయక దేవా । సలాము
ధిద్ధీ । తళాం గు తక ధిమి । తోం గ తధిగిణ
తోం । తధిగిణ తోం ॥ 3 ॥

End:

తిరుమానం.

త త్తాం । ఆ త ధి త్తోం । అ అ । అది తళాం గు తక
ధి త్త అ త ళాం గు తక ది త్త । అ త ళాం గు

తక తా అత ళాంగు తక తా । త ళాంగు
తధికిణతోం ॥ నిలుకడతీరుమానం ॥

తకత్తోధింఅక్కత్తోధింద్దధిద్దతధింగిణత్తోం
తకదికితకతదింగిణత్తోం ॥ రెండుమాట్లు ॥

తక్కత్తోందిందఅక్కత్తోదింపతకతదింగిణతోం ॥ రెండుమాట్లు ॥
తక్కత్తోం తకతదింగిణత్తోం । తరిక్కత్తోం

తకతదింగిణత్తోం । తక్కతో దిక్క తక ।
తతోంగుతకతతోంగుతకతదింగిణత్తోం ॥ ఆదితాళం ॥

Colophon Nil.

Subject

జతి. ఇందు భరత నారణ భరత కాశినాథకవులయొక్క కీర్తనములు మధ్యమధ్య నున్నవి. అధికముగ నారణకవియొక్క కీర్తనము లున్నవి. పై గేయకృతులలో శరభోజి మహారాజుయొక్క పేరు కూడ పేర్కొనఁబడి యున్నది.

Remarks

అసమగ్రము. వ్రాలు మంచివే. మొదటియాకు లేదు. శైథిల్యము గానఁబడదు. గ్రంథపాత మందం దధికముగ నున్నది.

కాశినాథ నారణకవులు శరభోజి (A. D. 1798-1832) మహారాజుయొక్క యాస్థానకవు లని తోఁచుచున్నది. గాన నీగ్రంథరచనా కాలము 19 వ శతాబ్ద మని చెప్పనొప్పును.

907. జతి

JATI

B. 11610. Substance - Palm - leaf. Leaves - 32. Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 410. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. శ్రీరామజయం.

శ్రీనృసింహాజయం. ధృవశేర్వ. అయిత్త్వం.

తా త్తై తా తా తా త్తై ॥ యిది తృకాలము నడిపించేది.

తృకాలశ్లోల్లు ॥ తె ఇ ధి త్తై ఇ త్తై ॥ ఇదు లష్యం ॥

= 1011 = జతి ॥ త క త క ధి మి కి ట కి ట త కి ।

ధ రి ధ రి కి ట త క ధి మి కి ట కి ట త కి । ధి మి త క

ధి త్త క తా త క । ధిం ధిం కి ట త క్కి ట త రి తా ।

కి ట త రి కి ట తొ గ్గ డ గ తొ గ్గి తొ ధి క్కి త క ।

ధీం గు ణం గు దిం ద్ద ళం గు । ధిం ధిం ధ ళం గు

ధ ళం తా ॥ త్తై ॥ రా మ ॥

మ ధ్య మా వ తి ॥ గీ తం ॥

రి రి సాం న్ని స రి రి మ రి ప మ రి । స రి మా రి స ని

స ర స శ్రీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ చో ళ । భూ మి జ న పా

స ని రి సా సా । రి స ని రి సా ని రి స ని స రి మా ।

ల క రె రె । శ్రి త జ న మం దా రు రె రె ।

రి మా ప ని పా ప ప మ రి మా మా । రి రి స ని ప మ

మ క రం ద బి రు దా వ ళి శో । భి త జ న పా

ప ని ప మ ప మ రి సా । పా పా మా రి మ ప ని పా పా ।

అ అ అ ల కా రె రె । దీ పాం బి కా అ అ గ ర్భ ।

ప ప మ మ రి రి స ని స రి మా మా । రి ప మ రి ప మ

ప యో ని ధి సు ధా క రు రె । చ తు ర ప క

రి మ ప ని ప మ రి మా । పా మ ప ని ప మ ప సా ని ప
రా జ స న్ను త భో స ల శ్రీ తు ళ జేం ద్ర । శ ం క ర
మ ప । నీ ప మ రి మ ప ని ప మ ప మ రి సా ॥
కృ ప యా సు ఖ ఇ ఇ భ వ ॥

End :

త ధి త క ధి మి ధి తం గ తా హ త । ధ రి త ।
ధ ణ త ఝు ను త ధి మి త తా + + ఝు ను త ధి మి త
ధి మి త ధా । తొం గ్ డ్ త క్కి డ్ త క త రి కి ట త క ।
తొం గ త ళం గు త క్కి ట క్కి ట త కి । త ధి తా । ధ ళం గు
త ద్ధి త్తా ధ ళం గు త ధి తా + త క త క ధ ళం గు
త క ధి కి త ది గ్గి ణ తొం త ధి గ్గి ణ తొం ॥ 2 ॥ త
ద్ది గి ణం ధి క్క తొం । ది గి ది గి ణం గ తొ । ధి క్కి త
కి ట । తా తా తా + ధి కి త క తై తై తై + ధి కి త క ।
తా తా + తై తై + ధి కి త త । తా ధి తా ధి తా +
తా ధి తా + తా ధి తా తొ గ్గ త క । త ధి గ్గి ణ తొం॥
॥ 3 ॥ శ్రీరామజయం. ॥

Colophon : Nill.

Subject :

జతి.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాంత మంచిదే. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు.
ఇందలి కొన్ని గేయములలో తుళజమహారాజు పేరు గానవచ్చుటచే
నీ గ్రంథముయొక్క కాలము 18 వ శతాబ్దముయొక్క కడపటికాలము
కాదగు నేమో !

908. జతి

JATI

B. 11611. Substance-palm-leaf. Leaves - 28. Lines 3 to 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 350. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. నిర్విఘ్నమస్తు.

శ్రీరాగకోరువ. ఆదితాళం.

జయ జయ ॥

జయ విశ్వజనని జయ శంకరి భవాని
జయ సుముఖి మృడాని జయ కరుణాశాలిని ॥ జయ జయ ॥

జయ సుగుణసంవర్ధిని జయ భక్తపాలిని
జయ శంకరభామిని జయ సుఖరదాయిని ॥ జయ జయ ॥

శరణు. ఆది.

శరణ   ౨ణి శరణు సజ్జనతారిణి ।
శరణు భవభయజాతహారిణి శరణు కలిమలహారిణి ॥

శరణు మనోహరదివ్యరూపిణి శరణు అఘపరిహారిణి ।
శరణు చరాచరవిశ్వవిదారిణి శరణు హే శుకశోభిపాణి ॥

అలారు.

తా ధా త్తై ఘైత ధ కి త క ॥ తా తా ఘై ఘైత ధి కి-
త క । తాక్షుత ధరి క్కి త్క ధరిగ్డు । ధ ళం గు తోం
త క ధి కి త ధిం గి ణ తోం ॥ తాం ద్గి ద్గి ॥

End:

ఘంటా. శాప్వు.

(ప॥) ఎన్నెన్ని జన్మము లెత్తగవలశెను ఏలాగు తాళుదురా । ఓరామ ॥

(అ॥) నన్నింత కన్నడ జేశేది యిది నీకు న్యాయము గాదుసుమీ ॥

(చ॥) మొదటి నిబందనము సగ మాయువు నిదురపాలై బాయగా
ఓరామా ॥

పదపటి తక్కిన సగములో పదియేండ్లు బాలత్వమున నుంటిగా
ఓరామా ॥

ముదిశి సంసారాంధకూపములో జిక్కి మునిగి తేలుచు నుంటిగా ॥ 1 ॥
తనువును స్థిర మని తారకమంత్రము తలచగ లేనైతిగా, ఓరామ ॥
దినదినమును పొట్టకొరకు ధనికు జేరి దీనత్వమున నుంటిగా ॥ ఓరామ ॥
అనుకూలమైన గురూపదేశ యోగ మభ్యసించగనైతిగా
యొనశి సమిషమాత్రమున మీపాదములపై మనసు నిలుపనైతిగా
ఓరామ ॥ 2 ॥

వాసిగ యిహముకొరకు పడ్డపాటెల్ల పాశిన పాశముగా ॥ ఓరామ ।
నీసేవ జేయుచు నిన్ను నమ్మితే భవపాశములు తెగుగా ॥ ఓరామ ॥

ఆసించి నే రామదాసు డంజలిజేసి దోశిల్లి మొక్కితిగా ॥ ఓరామ ॥
తేశము నీదయగలిగితే భద్రాద్రివాసుడ ననుగొంటిగా ॥ ఓరామా ॥3॥

Colophon: Nil.

Subject:

జతి. ఇందు మహారాష్ట్రపదములును తెలుగుపదములును క్షే।తయ్య పదములును గలవు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాంత మంచిదే. కొన్ని
గ్రంథాదిని గల రెండు పత్రములలో మొదటి
గనిన పద్యము గలదు.

క. రమ్మను మారమణుని యిటు
నిమ్మహి చెలి నిటుల శిరము నిడుకొనతగునా
కొమ్మయు విష మని తెలియడా
యమ్మా పాపవలె మోయయగునటె చెలియా.

పైపద్యమే గ్రంథాంతమందు గల యాకునందుకూడ రెండుమార్లు
వ్రాయఁబడియున్నది.

---

909. తాననిఘంటువు

TĀNANIGHANTUVU

B. 11594. Substance - palm-leaf. Leaves - 41. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 1150. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

సంగీతశాస్త్రం. తాననిఘంటు.

ఇంద్రాదిసురేంద్రగణవందితచరణారవిందేన.

ఇంద్రనామాని.

తాన - ఇంద్ర. శక్ర. వజ్రి. జిష్ణు.

తానా - స్వారాట్.

తన - హరి. వృష.

91. బిడౌజస్. వలద్విట్. వలద్రుట్. వలచ్ఛిత్.
స్.

తానవా — ...జిత్. పాకభిత్. జంభజిత్. జంభభిత్. వృత్రజిత్. వృత్రభిత్. గోత్రభిత్. వజ్రభిత్. దేవరాట్. స్వర్గరాట్. నాకరాట్.

End :

నీరుమనుష్యుల పేరు

తనతాన
జలమర్త్య

తనతన
జలనర

తనతనన
జలమనుజ
సలిలనర

తానతానన
అంబుమానుష
తోయమానవ
నీరమానుష
వారిమానవ
వారిమానుష
తోయపూరుష
నీరపూరుష

తనతానన
జలమానుష
జలమానవ
జలపూరుష

తానాతన
అంభోనర

అప్పూరుష
పాథోనర

తనాతాన
పయోమర్త్య

తానాతాన
అంభోమర్త్య
పాథోమర్త్య

తననతనన
జలమనుభవ
సలిలపురుష
సలిలమనుజ

తానతనన
నీరపురుష
తోయమనుజ
అంబుపురుష
వారిమనుజ

తననతానన
సలిలపూరుష
జలమనూద్భవ

తన (న) తాన
సలిలమర్త్య

మత్స్యం పేరు

తాన
మీన
మత్స్య
తన
ఝష
తనతన
అనిమిష
తానాన
పాఠీన
తానాతన
వైసారిణ

తానన
అండజ
తనానతాన
సహస్రదంష్ట్ర
తనాన
విసార
తనన
శకుల
తానన
గండక

Colophon : Nil.

Subject :

తాననిఘంటువు. తానీకరణము. ఇందు "తాన" ఇత్యాది గురు లఘుక్రమమున కసంఖ్యాకము లగు పదములు చూపఁబడియున్నవి. పద్యగేయరచనముల కిది చాల నుపయోగించును.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత యందమైనది. తప్పులు లేకపోలేదు. శైథిల్యము స్వల్పము. గ్రంథపాతమును గన్పట్టు. గ్రంథారంభమునకు పూర్వ మున్న పత్రమున నీ క్రిందివిధముగ నున్నది.

నవీనం, సంగీతశాస్త్రం. తానీకరణం తెనుగులిపిని ఆకులు 41 టిక్కా-నగర వెంకటసుబ్బయ్య వ్రాశిన గ్రంథసంఖ్య 1300. అర్బాబశిరవర్షం జమాదిలవలమాసం 14 వ తేది. తాననిఘంటు.

910. తాననిఘంటువు

TĀNANIGHANTUVU

B. 11567. Substance - palm-leaf. Leaves - 59. Lines 4 to 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas-1,500. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

ఇంద్రాదిసురేంద్రగణవందితచరణారవిందేన.

ఇంద్రనామాని.

తాన - ఇంద్ర. శక్ర. వజ్రి. జిష్ణు.

తానా - స్వారాట్.

తన - హరి. వృష.

తనానా - మరుత్వాత్. బిడౌజస్. వలద్విట్. వలద్రుట్. వలచ్ఛిత్ తుషారాట్.

తానాన - పాకజిత్. పాకభిత్. జంభజిత్. జంభభిత్. వృత్రజిత్. వృత్రభిత్. వజ్రభృత్. దేవరాట్. స్వర్గరాట్. నాకరాట్.

End :

.... తానాతన। అంభోనర। అప్పు

రుష। పాథోనర॥ తనాతాన। పయోమర్త్య॥

తానాతాన। అంభోమర్త్య। పాథోమర్త్య॥

తననత ... ...

... ... తానతనన। నీరపురుష

తోయమనుజ। అంబుపురుష। వారిమనుజ॥

తననతానన। సలిలపూరుష। జలమనూ

ద్భవ॥ తనతాన। స... ... ...

... ...

తన । ఝష ॥ తనతన । అనిమిష ॥ తనాన । పాఠీన ॥

తానాతన । వైసారిణ ॥ తానన । అండజ ॥ తనాన

తాన । సహస్రదంష్ట్ర ॥ తనాన । విసార ॥ త ... ...

... ...

Colophon: Nil.

Subject: Same as No. 909 (B. 11594.)

Remarks:

అసమగ్రము. వ్రాంత యొకతీరు. తప్పు లున్నవి. శైథిల్య మధికము. చాల యాకులు విఱిగియున్నవి. గ్రంథపాతము గన్పడదు. అతిప్రాచీనము.

---

911. తాళదశప్రాణములు

(ఆంధ్రటీక)

TĀḶADAŚAPRĀṆAMULU (Āndhratīka)

B. 11525. b. Substance-palm-leaf. Leaves - 21. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 600. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning:

... ...

యాత్రాయాం దేవయాత్రాయాం ... ...,

... ... ప్రయోక్తవ్యం మంగళం సర్వపర్వసు ॥

... ...

గమమందున్ను, నగరప్రవేశమందున్ను, గృహప్రవేశమందున్ను, పుత్రోత్సవమ్మొదలైన మార్గనశుద్ధనాట్యము మొవరైనాను చూచే ... ...

* * * * * *

ఇటువంటి కాలస్వరూపమైన తాళమున్ను శాస్త్రజ్ఞులచాత చెప్పం బడిని. యెటువలె నంటేను :

తకారశ్శంకరః ప్రోక్తో లకారశ్శక్తిరుచ్యతే ।
శివశక్తిసమాయోగాత్తాళ ఇత్యభిధీయతే ॥

టీక. తకారము దా వచ్చి శివస్వరూపమై వుండును, లకారము శక్తి స్వరూపమై వుండును, శివశక్తిసమాయోగంవల్లను తాళ మనిపేరు చెప్పంబడెను.

శివశక్త్యాత్మకం పుణ్యం యశస్యం భుక్తిముక్తిదం ।
దశప్రాణాత్మకం తాళం యో జానాతి స తత్వవిత్ ॥

శివశక్త్యాత్మకం = శివశక్తిస్వరూపమున్ను, పుణ్య.........న్ను, యశస్యం భుక్తిముక్తిదం = కీర్తిన్ని, భుక్తిన్ని ముక్తిన్ని కలిగినదై, దశప్రాణాత్మకం=దశప్రాణసమేతమున్ను అయిన, తాళం=తాళమును, యః = యెవడు, జానాతి = యెరుగునో, సః = వాఁడు, తత్వవిత్ = తత్వం యెరింగినవాఁడౌను.

End:

ప్రతితాళం ప్రస్తారం.

లోద్రుతౌ ప్రతితాళే స్యాత్, అని ప్రతితాళం వొకలఘువున్ను రెండు ద్రుతాలున్ను అంగాలై వుండును. ప్రతితాళం 2 మాత్రలు. 6 తాళా లలోనున్ను ప్రతితాళం 5 వి. చతురశ్రం పాదకళ బ్రాహ్మణజాతి ... ... దీని వుత్కళనతై, యీ, త, త, ... ప్రస్తారం. ద్రుతం లశ్చ ద్వితీయకే, అని రెండు ద్రుతాలున్ను, వొక లఘువున్ను ద్వితీయతాళం అంగాలై వుండును. చతురశ్రం పాదకళ, దీని అంగాలు ౦ ౦ 1. ధిత్తితై. యీ ౩౨. మకరందతాళంప్రస్తారం. మకరందే ద్రుతద్వంద్వం లఘుత్రయమతో గురుః, అని మకరంద తాళం.

Colophon : Nil.

Subject :

తాళదశప్రాణములు (ఆంధ్ర టీక). తాళదశప్రాణములు, తాళములు, తాళమున కంగములు నిందు ప్రతిపాద్యములు. సంస్కృతమునకు తెనుఁగు టీక.

Remarks :

అసమగ్రము. ఆద్యంతములు కానరావు. వ్రాలు మంచివే. శైథిల్య గ్రంథపాతము లున్నవి. తప్పు లున్నవి. గ్రంథ తత్కర్తృనామ ములు లెచ్చటను గానరావు. ప్రతిపాద్యము ననుసరించి "తాళదశ ప్రాణములు" అని పేర్కొనఁబడినది.

---

912. తాళదశప్రాణములు
(ఆంధ్రటీక)

TĀḶADAŚAPRĀṆAMULU (Āndhratīka)

B. 11523 d. Substance - Palm-leaf. Leaves - 7. Lines 7 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 190. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

దశప్రాణాలు. శుభమస్తు.

విఘ్నం లోకగురుం ప్రణమ్య శిరసా సన్మార్గసందర్శనం
కీర్తిప్రీతికరం జనస్య లఘునా కాలేన కామప్రదం
సేవ్యం సద్యతిభిః ద్రుతప్లు(త)దం న్యాసార్థలోకత్రయం
తాళానాం కథయామి లక్షణమిదం పూర్వోక్తశాస్త్రక్రమాత్ ॥
తాళశబ్దస్య నిష్పత్తిః ప్రతిష్ఠార్థేన ధాతునా ।
గీతం వాద్యం చ నృత్తం చ భాతి తాళే ప్రతిష్ఠితం
సంయోగే చ వియోగే చ తాలయోరుభయోర్యథా ।
వర్తతే వ్యాప్తిమార్గ కాలస్స కాలస్తాలసంజ్ఞకః ॥

తకారస్తాండవం ప్రోక్తం లకారశ్శక్తిరుచ్యతే ।
శివశక్తిసమాయోగాత్తాళ ఇత్యభిధీయతే ॥

తాళః కాల ఇతి జ్ఞేయస్స కాలశ్శంభురుచ్యతే ।
శంభోరుత్పద్యతే నాదః నాదాదుత్పద్యతే మనః ॥

మనసా జాయతే కాలస్స కాలస్తాళసంజ్ఞకః ॥

శివశక్త్యాత్మకం పుణ్యం యశస్యం భుక్తిముక్తిదం ।
దశప్రాణాత్మకం తాళం యో జానాతి స తత్వవిత్ ॥

టీక. శివశక్తిస్వరూపమైనటువంటిదిన్ని, భుక్తి ముక్తి యిచ్చేటటువంటిదిన్ని, దశప్రాణాలతో కూడివుండేటటువంటి తాళమును యెవరు తెలుస్తున్నారో వారు తత్వమును తెలిసినవారు. కాఁగా నట్టువలైన వారు దశప్రాణాలు తెలియవలెను.

శ్లో. కాలో మార్గః క్రియాంగాని గ్రహో జాతిః కళా లయః ।
యతిః ప్రస్తారకశ్చైవ తాళప్రాణా దశ స్మృతాః ॥

అర్థం. కాలమనిన్ని, మార్గమనిన్ని, క్రియ అనిన్ని, అంగమనిన్ని, గ్రహమనిన్ని, జాతియనిన్ని, కళ, లయ అనిన్ని, యతి అనిన్ని ప్రస్తారమనిన్ని యీ పదిన్ని తాళానకు ప్రాణాలు. కాలమనే ప్రాణం యేతీరు అంటేను.

End :

ఉపర్యుపరి విన్యస్య పద్మపత్రశతం సకృత్ ।
యః కాలసూచిసంభేదలక్షణః పరికీర్తితః ॥

లవ క్షణైరష్టభిశ్చ కాష్టాహ్యష్టలవాత్మికా ।
అష్టౌ కాష్టా నిమేషస్య నిమేషైరష్టభిః కలా ॥

కలాభ్యాంతు చతుర్భాగః చతుర్భాగమనుద్రుతా ।
అనుద్రుతాభ్యాం బిందుశ్చ బిందుభ్యాం చ లఘుర్భవేత్ ॥
లఘుభ్యాం చ గురుశ్చైవ త్రిలఘు ప్లుత ఉచ్యతే ।
చతుర్లఘుః కాకపదం షడ్జైతే మాత్రనిర్ణయః ॥

అనుద్రుతం ద్రుతంచైవ లఘుగు .... ప్లుతం ।
కాకపాదం తథా ప్రోక్తో తాళాంగాని చ షడ్విధం ॥

అనుద్రుతం ద్వ్యంగుళీ చ ద్రుతం తు చతురంగుళం ।
లఘోరష్టాంగుళ ప్రోక్తో గురుస్తు షోడశాంగుళం ॥
ప్లుతం తు చతుర్వింశతా. శతా్కాకపాదచ ।
.. ..

Colophon Nil

Subject

తాళదశప్రాణములు (ఆంధ్ర టీక). ఇందు తాళదశప్రాణములు వివరముగ ప్రతిపాదింపఁబడియున్నవి. సంస్కృతమునకు తెనుఁగు టీక.

Remarks

అసమగ్రము. వ్రాఁత సుమారు. గ్రంథపాతము లేదు. శైథిల్యము స్వల్పము. గ్రంథకర్తృనామము గానరాదు.

913. తాళదశప్రాణలక్షణము

TĀḶADAŚAPRĀṆALAKSHAṆAMU

B. 11533 b. Substance - palm-leaf. Leaves 12 (17 to 28) Lines 6 to a page. Script - Grantha. No. of Granthas - 200 Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

హరిః ఓం. తాళదశప్రాణం.

శతమఖలోకవంద్య గురుసద్గతి దేరిశకు కీర్తిశర్మకుఁ
యతి లఘు సెప్పె నాశ్రితవరాస్యకు భక్తజనానుమోదకుఁ
సతతముప స్తరాది పదసాదుపకారి మురారి నిందిరా
పతిని దలంచి లాస్యమగపద్ధతి చెప్పెద తాళమానముల్.

క. మెరయు తకారలకారము
లరధగ మరి రుద్రశైలజాత్మగ మగు శం
కరశక్తియుచే మిగులను
సరగఁ వరతాళమనాదిశబ్దము పుట్టెఁ.

End :

క. సరసత నీప్రస్తారము
వరసర్వద్రుతాంతముగను వలె లఘువందఁ
గురు వందు ప్లుతము గూడిన
బరువడి గూడెనేని ప్రస్తారమెల్లా.

ఈ విధంబున ద్రుతలఘు ద్రుతలఘుగురు ద్రుతలఘుగురుప్లుతము ద్రుత ప్లుతము ఇత్యాది మాత్రలు మహాత్తుగా వ్రాసుకొనేది. ఆ మహాత్తు క్రింద నల్పాంగంబు వ్రాసి యెడమను మహాత్పూర్తికి కావలసిన యంగంబులు గొప్ప యంగంబులు మొదట వ్రాసి యుపాంగంబు పిదప వ్రాసేది.

28

Colophon :

శ్రీగురుభ్యో నమః, గురుపాదం తుభ్యై.

Subject :

తాళదశప్రాణలక్షణము.

Remarks :

సమగ్రము? వ్రాంత మంచిదే. తప్పు లధికము. గ్రంథపాతము జూపట్టు. శైథిల్యము లేదు. గ్రంథాంతమున "ప్లవవర్షం పెరట్టాశి మాసం, హరిః ఓమ్" అని యున్నది. ఈ గ్రంథము గ్రంథలిపిలో నున్నది.

---

914. తాళలక్షణము (ఆంధ్రటీక)

TĀLALAKSHAṆAMU (Āndratīka)

B. 11509. a. Substance - palm-leaf. Leaves - 17. Lines 3 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 130. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు.

కాలో మార్గః క్రియాంగాని గ్రహో జాతిః కళా లయః ।
యతిః ప్రస్తారకశ్చేతి తాళప్రాణా దశ స్మృతాః ॥

కాలప్రాణం ॥ ఉపర్యుపరి విన్యస్య పద్మపత్రశతం సకృత్ ।
యః కాలసూచీ సంభేదా క్షణస్స పరికీర్తితః ॥

తత్ క్షణైరష్టభిః స్యాత్కాష్టాహ్యష్టలవాత్మికా ।
అష్టౌ కాష్ట నిమేషశ్చ నిమేషైరష్టభిః కళా ॥

కళాభ్యాంతు చతుర్భాగో చతుర్భాగావనద్రుతం ।
అనుద్రుతాభ్యాం బిందుశ్చ బిందుభ్యాంతు లఘుర్భవేత్ ॥

లఘుభ్యాంతు గురుశ్చైవ త్రిలఘుః ప్లుత ఉచ్యతే ।
ఇతి మాన్యగతిః ప్రోక్తః తాళజ్ఞైః పూర్వసూరిభిః ॥

శ్రీవిష్ణు సుఖదం దీప్తం గురుర్వ్యాపారరూపకం ।
సువృత్తమక్షరం నత్వా వక్ష్యే తాళస్య లక్షణం ॥
నానామార్గైర్లయో యత్ర యతీనాం స్యాకళానిధా ।
తం దక్షిణం శివం నౌమి చిత్రవృత్తమయాధ్రువం ॥

టీక. సకలవిద్యలకున్ను నిధియైన యే యీశ్వరునియందైనానేమి యోగీశ్వరులకు నానాయోగమార్గాలచాతను సాయుజ్యం కలుగునో అటువంటి దయాళువైన ప్రపంచస్వరూపుఁడైన జ్ఞానగోచరుఁడైన యీశ్వరునికూర్చి నమస్కరించేను. ఇకను తాళపక్షమైన అర్థము యేమంటేను, సశబ్ద నిశ్శబ్దాలనేకళలకు నిధియైన యే తాళమందైనానేమి, సమయతి మొదలైన దక్షిణవార్తిక మార్గాలచాతను లయ గలిగివుండునో అటువంటి ధ్రువమున్నైన్ను చిత్రమున్నైన తాళమున కూర్చి నమస్కరించేను.

End :

చతురశ్రజాతిమాత్ర నాలుగు అక్షరాలప్రమాణం. త్ర్యశ్రజాతి మాత్ర మూడక్షరాలప్రమాణం. ఖండజాతిమాత్ర అయిదక్షరాల ప్రమాణం. మిశ్రజాతిమాత్ర యేడక్షరాలప్రమాణం. సంకీర్ణ జాతి మాత్ర తొమ్మిదక్షరాలప్రమాణం. యీ తీర్పు చతురశ్ర మొదలు కొని తెలుసుకొనేది. మరిన్ని మాత్రలు బహుళత్వంగా వుంటే తాళానకు జాతులు నిర్ణయించేటేటప్పుడు యీ అయిదుజాతుల మాత్రలు తెలిసిచూడగా యేజాతి మాత్రలకు సరిపొయ్యేనో ఆజాతి తాళ మని నిశ్చయించేది. చతురశ్రం బ్రాహ్మణజాతి, త్ర్యశ్రం క్షత్రియజాతి. ఖండం వైశ్యజాతి, మిశ్రం శూద్రజాతి, సంకీర్ణం సంకీర్ణజాతి. యీ జాతి తాళాలకు సరిపడిన తాళాలు జాతిరహితమని చెప్పఁబడెను.

Colophon :

ఇతి జాతిర్నామా సప్తమప్రాణః.

Subject :

తాళలక్షణము (ఆంధ్రటీక)

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పు లున్నవి. కడపటి రెండా కులు విఱిగియున్నవి. గ్రంథపాతము లేదు.

915–916. నానావిధగీతములు

NĀNĀVIDHAGĪTAMULU

B. 11620 a. Substance-palm-leaf. Leaves - 65. Lines 1 to 3 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas - 480. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

సప్తసాగరసూళాది - నారాయణగౌళ - ధ్రువతాళం.

శ్రీత్యాగేశా శాహేంద్రవినుతా శ్రీద నారాయణగౌళ ధ్రువఆతా ।
నిత్యజవర్ధన ఐకవితో నిజ సంతోషే పాహసతతా ॥

కన్నడగౌళ. మఠ్యం.

కనకవసంతా శివత్యాగేశా కనళగౌళమత్యై ఐకవిశ్వేశా।
మనవుల్లాస దేవదేవేశ మజవరి దయాకరి శాహదేవ...... ॥

End :

రీతిగౌళ - ఝుంపె.

రీతిగౌళ ఝుంపె పణరీతి ఐకవితో కాంత ।
శీత శైలసు తేశ । శీత కర వంతా । దాత త్యాగేశ అవ ।
దాత మూర్తి వంత । భూత నాయక శాహ ।
భూత లేశ హృర్ది శాంత ॥

Colophon : Nil

Subject :

నానావిధగీతములు. ఇం దనేకరాగములలో ననేకకీర్తనము లున్నవి. త్యాగేశునిమీాద శాహామహారాజుచే వ్రాయఁబడినట్లు తెలియుచున్న యీా కీర్తనములు కొన్ని మరాఠీలోను కొన్ని తెనుఁగు లోను నున్నవి.

Remarks:

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పు లంతగ లేవు. శైథిల్య గ్రంథపాతములు లేవు.

---

916. నానావిధగీతములు

B. 11620. b. LL. 18. Fragment.

---

917. ప్రస్తారలక్షణము

PRASTĀRALAKSHAṆAMU

B. 11597. b. Substance-palm-leaf. Leaves - 15. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 150. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. ప్రస్తారలక్షణం.

సర్వతోలఘుముద్దిష్టప్రస్తారోయం విధీయతే ।

						౧౦
					౧	౧౧౦
				౭౦	౨	౧౧౦౦
			౭౦	౧	౩	౧౧౦౦౦
		౯౦	౭౦	౧౦	౪	౧౦౦౦౦౦
	౮౦	౯౦	౭౦	౧౦౦	౫	౧౧౦౦౦౦౦
10	౮౦	౯౦	౭౦	౧౦౦౦	౬	౧౧౦౦౦౦౦౦

అపవిద్ధాద్య వేద్వీత్రా సోచంద్రం ప్రస్థమాలిఖేత్ ।
నానావిధగణానాం చ విఖ్యాతోయం విధీయతే ॥

ᴗ ᴗ ᴗ | | | | | o o ५ ५ | | o ƨ ƨ ƨ | | o o ƨ ƨ ƨ
५ ५ ५ ५ ᴗ ᴗ ᴗ | | o o o o.

Colophon: Nil.

Subject :

ప్రస్తారలక్షణము. సంస్కృతాంధ్రమిశ్రము. ఇం దనేకవిధములైన ప్రస్తారచక్రములు వ్రాయఁబడియున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. తప్పులు తక్కువ. వ్రాఁత మంచిది. శైథిల్యము స్వల్పము. గ్రంథపాతము లేదు. ఇందు "నక్షత్రాభినయ" మను మఱియొక గ్రంథముగూడ కలదు. (D 968).

---

918. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11547. Substance - palm-leaf. Leaves - 34. Lines 9 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 780. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

ఇదె స్థాయిలు. సామరాగం.

కాంబోది మేళం.

సా । రీ । సా । ధ । రి న సా రీ రి ।
ధా ప ధ స రి । మ గ రి రీ గ రి సా । ధా సా । సా । సా ॥
మొడుపు ॥ రి రి సా రి । ప ప ధ ప ప మ గ రి రి స రి ।
। సా । రీ ధా ప । ధ స ధ ప మ గ
రి రి మ మా ప రి ష్గ రి స రీ । ధా సా ॥

End :

శుద్ధదేశి. ముఖారిమేళం.

ఆయిత్తం ॥ సా ధ స రి పా మ ప గ రి రీ । గ రి రి గ రి రి స
స ని ధ సా స్స ॥ మొ డు పు ॥ రీ స రి ని ధ స రి మా । రి మ
ప ని ధ ప మ । ప మ ప గ రి స । మా గ రి రీ । గ రి ......
...... గరిరీ । రి స ని ధ సా స్స । సా । సా ॥ ఉద్గ్రాహం ॥
పా మ ప గ రి స రి మ ప ని ధ ప ధ ని సా । ని ధ ప మ ప మ
ప గ రి రి స । ని ధ ప మ పా । ని ధ స రి ప మ గ రి రీ । గ రి రి
గ రి । ని ధ ప మ పా మ ...... । రి స రి సా ॥ ముక్తాయి ॥
.... సా ని ధ స స రి రి గ రి రీ ।
సా ని ధ ని ధ ప మ పా ప । ని ధ ప ధ ని స రి మ గ రి రి । ప మ
గ రి రి । గ రి సా రి । స రి ని ధ సా స్స । సా । సా ॥

Colophon :

శుద్ధదేశీ ఆయను.
శ్రీమీనాక్షీకృపాభివృద్ధిరస్తూ.

Subject :

రాగలక్షణము.

ఇందు సామరాగం, నాగధ్వని, మంగళకైశికి, మేఘరంజి, సావేరి, ఆర్ద్రిదేశి, గుండక్రియ, మొదలైన రాగములకు లక్షణములును, ఆయిత్తం, మొడుపు, తాయం, ముక్తాయి, సంచారి ఉద్గ్రాహం మొదలగునవియుఁ జూపఁబడియున్నవి. గుజ్జరి, మేచబౌళి, సాళంగ నాట, ఆహారి, ముఖారి, హిందోళం, మాళవశ్రీ, శ్రీరాగం, సామంత, గౌళ, మధ్యమాది, రామక్రియ, భైరవి, సౌరాష్ట్ర, బౌళి, వరాళి, కాంబోది, వేళావళి, సాళంగనాట, గుండక్రియ మొదలగు రాగ

ములకు తాయములు చూపఁబడియున్నవి. నారాయణగౌళ, గుజ్జరి, శుద్ధసావేరి మొదలగు రాగములకు ఆయిత్తం, సంచారి, వుద్గ్రిహం, మకరిణి మొదలగునవి చూపఁబడియున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. తప్పులు లేవు. వ్రాఁత మంచిదే. గ్రంథాంతమున కొన్ని పత్రములు శైథిల్యగ్రస్తములు. గ్రంథాదిని గ్రంథప్రతిపాదిత రాగములకు సూచిక గలదు.

---

919. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11548. Substance - palm - leaf. Leaves - 67. Lines 1 to 2 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 40. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

నాటరాగం.

రాగం సంపూర్ణం, షట్ఛ్రుతిరిషభం, షట్ఛ్రుతిధైవతం, చుతమధ్యమ గాంధారం, చు(త)షడ్జనిషాదం, శుద్ధషడ్జం, శుద్ధమధ్య(మ)ము. శుద్ధపంచమం, ఆరోహామందు సంపూర్ణం, ప్రత్యేకమేళం, అవరోహామందు ఔడవం, ధైవత గాంధారవర్జం.

గౌళరాగానకు వివరం :

గౌళ ప్రత్యేకమేళం, రాగం షాడవం, ధైవతవర్జం, శుద్ధషడ్జం, శుద్ధ ఋషభం, శుద్ధమధ్యమం, శుద్ధపంచమం, చుతమధ్యమగాంధారం, చుతషడ్జనిషాదం ఆరోహామందు గాంధారం కూడివచ్చును, అవరోహామందు గాంధారం వర్జం.

End ·

సావవరాళి.

శుద్ధవరాళి మేళం, నిజమధ్యమం, రాగం సంపూర్ణం, ఆరోహమందు షాడవం, చుతషడ్జం, చుతమధ్యమం, చుతపంచమం, సాధారణగాంధారం, అంతరగాంధారం, చుతమధ్యమగాంధారం, శుద్ధగాంధారం, పంచశ్రుతిరిషభం, షట్ఛ్రుతిరిషభం, శుద్ధరిషభం, పంచశ్రుతి ధైవతం, షట్ఛ్రుతిధైవతం, శుద్ధధైవతం, కైశికినిషాదం, కాకలి నిషాదం, శుద్ధనిషాదం, చుతషడ్జనిషాదం, చుతమధ్యమం, శుద్ధ మధ్యమం, చుతపంచమమధ్యమం, చుతమధ్యమపంచమం.

Colophon · Nil

Subject

రాగలక్షణము.

ఇం దనేక రాగములకు లక్షణములు చెప్పఁబడియున్నవి. లక్ష్యములు చూపఁబడియుండలేదు. గ్రంథాదిని రాగముల పట్టిక యొకటి కానంబడియెడిని.

Remarks

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిది. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు. తప్పులు లేవు. గ్రంథకర్త పేరు గాని లేఖకుని పేరు గాని కానరాదు.

———

920. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11549. Substance - palm-leaf. Leaves - 22. Lines 6 to 7 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 650. Author - Veeṇa Seethāramaiah. Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీరాగం మేళకర్త సంపూర్ణం. ఆరోహి అవరోహి క్రమాన వచ్చే స్వరాల నడవడికెలయందు ఆరోహి నడవడికెకు ఉదాహరణలు :

రి మ ప స సా అని రాగమందు ఉద్గ్రాహం ఉదాహరణ.

రి మ ప స సా అనే తాయం ఉదాహరణ.

రూపకం.

రి మ మ ప మ ప ని ని సా } అని గీతం
అ అ అ అ అ అ అ అ రె } ఉదాహరణ.

ధ్రువతాళం.

రీ, మా, ప, స్సా నీ స } అని ప్రబంధం
త ధ్ధీం ం మి త్తో ం గి ణ } ఉదాహరణ.

ఈ ప్రకారములుగా ఆరోహికి నడుచును.

స రి గ మ ప ధ ని స అని వరుసగా నడవదు.

అవరోహి నడవడికెకు ఉదాహరణలు :

స ని ప । మ ప ప మ రి । రి గ రి స అని రాగమందు ఉద్గ్రాహం ఉదాహరణ.

స ని ప । మ ప ప మ రి । రి గ రి స అని తాయం ఉదాహరణ.

స ని ప మ రి గ రి స } అని గీతం
ఝం ం కె లె కి ఇ య్య తి } ఉదాహరణ.

గ రి స స ని ప । ప ప మ రి రి గ రి స } అని ప్రబంధం
త ణ ణ ణ ణ ణ । ణ ణ ణ ణ ణ ణ } ఉదాహరణ.
౧ ౧ ౧ ౧ ౧ ౧ । ౧ ౧ ౧ ౧ ౧ ౧ }

ఈ ప్రకారములుగా అవరోహికి నడుచును.

స ని ధ ప మ గ రి స   వరుసగా నడవదు.   యీ ప్రకారం ఆరో
హ్యావరోహాలకు ఉదాహరణలు అయను.

End:

కేదారగౌళ - సంపూర్ణం.

ఆరోహికి ఉదాహరణ. ఝుంపె.

మ మ ప మ గ । రి .... । ని ని స । } అని గీతం
య అ ఇ నై ఇ । య ఆ ఈ ॥ య అ శై । } ఉదాహరణ.

ఝుంపె.

రి మ ప ని ధ మ ప । ప ని ని సా । ని ని స । } అని ప్రబంధం
ప్ర తి ప ణ ం మి ర । వ ల్ ల్లె తా । అ అ వ } ఉదాహరణ.

ఈ ప్రకారం ఆరోహికి నడుచును.   స రి గ ... ...
ని స   అని వరసగా న(డవదు). యిక అవరోహికి—

Colophon: Last leaf. No. 23.

రాజమహారాజ వారి సముఖానివీణె తిరు............కుమారుడు
వీణె సీతారామయ్య తన బుద్ధికి తోచినప్రకారం వ్రాసి యిచ్చిన
రాగవివరణగ్రంథం.

శుభమస్తు. శ్రీరామా నీవే[!]గతి.
శ్రీ శ్యామళాదక్షిణామూర్తయే నమః.

Subject:

రాగలక్షణము. ఇందు అనేకరాగములకు లక్షణములును, ఆరో
హావరోహములందు లక్ష్యములును ప్రదర్శింపఁబడియున్నవి.

Remarks:

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పు లంతగ లేవు. గ్రంథపాత
మందందు గానంబడుచున్నది. కొన్ని పత్రములయొక్క పార్శ్వ
భాగములు భగ్నములు.

గ్రంథరచనా కాలము 1700 - 1711 అగు నేమో! గ్రంథాదిని రాగ
ములయొక్క పట్టిక యొకటి గలదు.

---

921. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11550. Substance - palm-leaf. Leaves - 87. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 2720. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

హరిసర్వోత్తమ. శుభమస్తు.

నాట. అయిత్తం. నారాయణం భజే.

సా । సససస । సససస । సససని । పససస ।
తాం । నఅనం । నఅనం । నఅఅనం । తఅనం ।

ససస । ససీప । పనిపస । సనిప । పనినిపా ।
నఅఅ । నరిం । తంనఅ । నంన । తంనఆ ।

పమ । రిగమప । మపససస । సని । మాప్పాపా ।
నం । నఅనం । తఅనంన । నం । తాంన్నాఆం ।

సన్నిప । ససాఅ । సససస । సససస ।
తంన్నాం । ననాఅ । అఅఅఅఅ । అఅఅఅఅ ।

సాస్స । మాప్పాపా । సా । స । సా ॥
నాన్న । తాంన్నాఆ । రి । త । రి ॥

End :

కల్యాణి శంకరాభరణంమేళం. ఇందుకు హెచ్చు మధ్యమం. సంపూర్ణరాగం. భిన్నషడ్జరాగం. ఇందుకు భూపాళిమేళం. గాళ మధ్యమనిషాదాలు. సంపూర్ణరాగం. రిషభగ్రహం. శుద్ధవసంతం. శంకరాభరణంమేళం. దేవగాంధారి. శ్రీరాగంమేళం. సంపూర్ణ రాగం. ఆరోహమందు సరిగ వుండదు. ధన్నాశి. శ్రీరాగంమేళం. ఔడవరాగం. రిషభధైవతాలు వర్జం. షడ్జగ్రహం.

Colophon : Nil.

Subject :

రాగలక్షణము. ఇందనేకరాగములకు లక్షణములును, కొన్ని రాగములకు లక్ష్యములు మాత్రమును జూపఁబడియున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత యందమైనది. తప్పులు లేవు. శైథిల్య గ్రంథపాతములు లేవు. గ్రంథాదిని గల యాకునం దీ క్రిందివిధముగ గలదు.

"రజపునెల 6 తేది వీరరాఘవదీక్షితులభేటి అనందరావు గుజార్తి రాగాల పుస్తకం".

---

922. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11551. Substance - palm-leaf. Leaves - 54. Lines 1 to 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 200. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీరాగం మేళకర్త. దీనికి మేళసందర్భం, షడ్జమధ్యమపంచమ స్వరములు శుద్ధములు............లు పంచశ్రుతులు. సాధారణ గాంధారం కైశికినిషాదం. రాగం సంపూర్ణం. క్వాచిద్ధైవతం.

నాట మేళకర్త :

నాట మేళకర్త. సమపలు శుద్ధములు. రిధలు షట్ఛ్రుతులు. అంతర గాంధారం. కాకలినిషాదం. యీరాగం సంపూర్ణం.

End :

గౌరిరాగం. భైరవిమేళం.

గౌరిరాగం. భైరవిమేళం. సంపూర్ణం. గ్రహ అంశన్యాసములు. యీ రాగమునకు ఆరోహ అవరోహిక్రమం సమవిషమములుగా స్వరములు నడుచును. దీనికి ఉదాహరణ – ఆరోహమందు సగప మ ని స గ మ ని స అనిన్ని అవరోహమందు స ని ధ ప మ గ రి స అని యీ ప్రకారం చతుర్దండికిన్ని చెల్లును.

శ్రీరామార్పణమస్తు.

రవిచంద్రిక – గౌళమేళం.

రవిచంద్రిక, గౌళమేళం. సంపూర్ణం. గ్రహాంశన్యాసములు. యీ రాగమునకు ఉదాహరణ – ఆరోహావరోహక్రమం. ఆరోహియందు స రి గ మ ప ధ ని స అనిన్ని, అవరోహియందు స ధ ప మ గ రి స అని యీ ప్రకారం చతుర్దండికిన్ని చెల్లును.

Colophon : Nil.

Subject :

రాగలక్షణము. ఇందనేకరాగములకు లక్షణములుమాత్రము ప్రతిపాదింపఁబడియున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు లేవు. శైథిల్యగ్రంథ పాతములు లేవు.

---

923. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11552. Substance - palm - leaf. Leaves - 30. Lines 4 to 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 570. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు.

నాటరాగం సంపూర్ణ్ణం. ఈ రాగమేలాన్కు వివరం, షడ్జమధ్యమ పంచమాలు శుద్ధాలు. రిషభగాంధారధైవతనిషాదాలు వికృతాలు. రిషభం షట్ఛ్రుతిరిషభం. షట్ఛ్రుతిధైవతం. చ్యుతమధ్యమగాంధారం. చ్యుతషడ్జనిషాదం. షడ్జగ్రహం, షడ్జన్యాసం, షడ్జాంశం. యీ రాగాన్కు మేళం యీప్రకారం. ఆరోహి అవరోహిక్రమం. ఆరోహిక్రమమందు సప్తస్వరాలు వరుస సరి. అవరోహిక్రమమందు ధైవతవర్జం. ఈ రాగమందు గీతఠాయప్రబంధతానీకరణసురు ళాదినామావళ్లు మొదలైనవి అన్నిన్ని జంత్రగాత్రాల (కు సరి).

End :

హుశాని, ముఖారిమేళం. (షడ్జమధ్య)మపంచమాలు శుద్ధాలు. రిషభగాంధారధైవతనిషాదాలు వికృతాలు. రిషభం పంచశ్రుతి ఋషభం. పంచశ్రుతిధైవతం. సాధారణగాంధారం, కైశికిని(షాదం) ...... యీ ప్రకారం ఆరోహి యవరోహిక్రమం. ఆరోహియందు సప్తస్వరాలు కద్దు. వరుస సరిగా నడుచును. యీ రాగం జంత్ర గాత్రాలకు సరి. అంతు మేము వ్రాశిన నూరు రాగాలు సరి. శ్రీరామా ॥

Colophon : Nil.

Subject :

రాగలక్షణము. ఇందు రాగమేళములకును రాగములకును లక్షణ ములుమాత్రము ప్రతిపాదితములు. నూరు రాగములు గలవు.

Remarks:

సమగ్రము. వ్రాంత మంచిది. తప్పులు గలవు. శైథిల్యము స్వల్పము. గ్రంథపాతము లేదు. గ్రంథాదిని రాగముల పట్టిక గలదు.

924. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11553. Substance - palm - leaf. Leaves 37. Lines 2 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 190. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. శ్రీరాగం ప్రత్యేకమేళం.

షడ్జగ్రహం. శ్రీరాగమాయిత్తం. ॥ సా స్స ని స రి

గ రి గ । రి స । స స గా రి స । స రి స స స ని ప । సా ని ప ।
ప ప మా రి । మ మ ప ప ని న్ని ప । మ ప మ ప ని ని స ।

ని స రి గ రి గ । రి స । ని స రి గ రి గ । రి స । ని స రి గ రి స ।
గ రి స స రి స స స ని ప । మ ప ని సీ స్సా । సా సా ॥ మొదుపు ॥

రీ గ రి స । ని స రి మ మా ప్ప మ్మా రి । ప ప ని ప మ । మ ప
మ రి । రి గ రి స । గ రి స । స రి స స । స ని ప । మ ప ని ని స ।

ని స రి గ రి స । స ని ప । మ ప ని సీ స్సా । స న్ని ప్ప మ్మా రి ।
రి మ మ ప । ప న్ని ప । పా । ప ప మా రి । రి మ మ ప మ

మ ప్ప మ్మా రి । పా ప మ రి । ప మ రి । రి గ రీ స । ని స రి
గ రి స । గ రి స । ని ని స్సా ॥

End :

ప్రతాపవరాళి. కాంబోదిమేళం.

షడ్జస్థాయి. తా యం ॥ నిం న్ని ధ । ని ని స్స । రి రి స
నిం న్ని ధ । ని స్స ॥ గ రి స । రి రి స । ని న్ని ధ । ని స్స స్స । మ మ

గ । గ రి స । రి రి స । నిం న్ని ధ । ని స స్స ॥ మ గ మ । ధ ప మ ।
గ గ మ । గ రి స । రి రి స । నిం న్ని ధ । ని స్స ॥ మ గ మ । ధ ధ

ని । ధ ప మ । ధ ప మ । గ రి స । రి రి స । నిం న్ని ధ । ని స స్స ।
ధ మ మ । ప మ గ రి స । రిరిస । ని న్ని ధ । ని స స్స ॥
పా ప్ప । మ గ రి । గ రి స । రి రి స ని న్ని ధ ని స స్స ॥

మ గ మ గ రి । గ రి స । రి రి స । ని ం న్ని ధ । ని స స్స ॥
గ రి స । ని ధ ప మ । ప మ గ । మ మ గ రి । గ రి స
రి రి స । ని ధ ని స స్సా ॥ ము క్తా యి ॥ పా ప్ప ॥ మ మ
గ రి । గ రి స । రి గ మ । గ రి స । ని ధ ప మ । ధ ధ ని । స స్సా॥
శ్రీరామచంద్రాయ మంగళం.

Colophon : Nil.

Subject :
రాగలక్షణము. ఇందు పదునాలుగు రాగములకు, తాయం, మొడుపు, ముక్తాయి, స్థాయి, మకరిణి, మొదలగునవియు మూఁడు రాగములయందు గీతములును జూపఁబడియున్నవి.

Remarks :
సమగ్రము. వ్రాఁత మంచిది. తప్పులు లేవు. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు. గ్రంథాదిని రాగముల పట్టిక గలదు.

---

925. రాగలక్షణము
RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11554. Substance - palm-leaf. Leaves - 42. Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 640. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :
శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.
సాళగబిభాసురాగం, రామక్రియమేళం, సంపూర్ణం, షడ్జగ్రహన్యాసాంశలు. ఈ రాగమునకు ఆరోహి అవరోహిక్రమం వక్రసందర్భముగా నడుచును. యిందుకు ఉదాహరణ - ఆరోహియందు సరిగ ధపనిసా అనిన్ని, పనిసా అనిన్ని, అవరోహియందు సనిధమగరిస అనిన్ని, ధగరిస అనిన్ని, ధపమగరిస అనిన్ని, యీప్రకారం నడవడికె చతుర్దండికిన్ని చెల్లును. శ్రీరామా.

End :

చతురాననరాగం, స్వరాంతరం, కాంబోది మేళం, నిరిపలు వర్జం, షడ్జ గ్రహన్యాసాంశలు. ఈ రాగము(నకు) ఆరోహి అవరోహిక్రమం సరళసందర్భము. ఇందుకు ఉదాహరణ - ఆరోహియందు సమధస అనిన్ని, అవరోహియందు సధమగస అని నడవడికె చెల్లును.

చతురాననరాగం......సా । ద్ధ ధ ప । ధ ధ మ
గ మ । గ మ ధ మ ధ ధ స స్స స గ గ మ । మ గ స । గ గ
మ ం మా గ । స స గ గ మ । మ ... సా స్స ధ మ గ మ ।
ధ ధా స్సా స్స । సా సా ॥ ఇ డు పు ॥ గ స గ్గ గ మ మ
గ స । స గ గ మ గ మ । ధ ధ మ గ । ధ మ గ మ మ గ స ।
రి గ గ మ గ మ ధా ద్ధ । మ మ ధ మ ధ మ గ । గ మ గ
స । మ స గ గ మ గ స । స గ మ గ స సా స్స ॥ ము క్తా యి ॥
మా మ్మ గ మ । ధ ధ మ గ మ । ధ ధ స ధ స స । గ గ మ
మ గ స । గ గ స మ మ ధ ధా స్సా స్స ॥ ఉ ద్గ్రి హం ॥ మ
మ ం మ గ స । గ గ మ మ గ స । గ గ మ గ మ । ధ ధ మ ।
ధ ధ స ధ ధా స్సా స్స । ధ ధ స స ధ మ గ మ । గ మ ధ
ధ స । ధ స స ధ మ గ మ । ధ మ గ స గ గ మ । మ గ స
స స గ స స్స ధ మ గ మ । ధ మ గ మ మ గ స । గ సా స్స ॥
ము క్తా యి ॥ ... ద్ధ మ గ మ । ధ ధ స స । ధ స స గ ।
గ్మ మ గ స । స గ గ మ గ స । ధ మ గ మ । ధ ధా స్సా స్స ॥

Colophon : Nil.

Subject :

రాగలక్షణము. ఇం దీక్రిందగనిన రాగములకు లక్షణలక్ష్యములు ప్రదర్శితములు. సాళగభిభాసు, మదనమనోహారి, కర్ణాటభైరవం, హుశాక్షాబి, తరంగిణి, దేవహంసిక, లాంగులి, మృతసంజీవినీ,

వీచివేలా, విద్యున్మాలా, ఘట్టరాగం, శహాన, రోహాకం, మోదక రాగం, చేతగారి, లీలావతి, డోంబి, పావకరాగం, మాహురిరాగం, నట్టుమల్లారు, చతురాననరాగం.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాంత యొకతీరు. తప్పు లంతగ లేవు. మూండవ యాకు పాదభాగ మదృశ్యము. ఆఱవయాకు పాదభాగ మాత్రా వశిష్టము. గ్రంథపాతము లేదు.

---

926. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11555. Substance - Palm-leaf. Leaves :- 51. Lines 1 to 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 200. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

వసంతభైరవి మేళోద్భవ సంపూర్ణ రాగములు.

వసంతభైరవి. సంపూర్ణం, సరిమపధలు శుద్ధములు, చ్యుత మధ్యమగాంధారం, చ్యుతపంచమం, కైశికి(నిషాదం) ... ...

ఆ ॥ స గ మ ని ధ మ గ మ ధ ని సా ॥ అ ॥ స ని ధ మ
గ మ ప మ గ మ గ రి స । ని రి రి సా । స మ గ రి సా ॥
శ్రీరామ ... ...

లలితపంచమం, సంపూర్ణం, వక్రం. ఆ ॥ స గ రి ని స రి గ ధ ప మ

ధ ని సా ॥ అ ॥ స ని ధ ప మ గ మ ప గ మ గ రి సా ॥
శ్రీరామా. ... ...

End :

శ్రీరామ, ఛాయాకాంభోజి. కాంబోదిమేళం, మత్స్యం.

సా స ని ధ ప । గ ప ధ న్ని ధ సా స । ధ ధ స ధ స గ్గా గ ।
అ రె ఎ తు మె । న ం ద ం న ం ద న్న । గో... పి జ న ం వి ం ద ।

స ని ని ధ ప ధ ధ స ని ధ । ప ధ ధ స ని ధ సా గా । గ స
మ అ న స ప దు మ ర వి యా । ది జ ర త ని వి య ం త్రా । రు రె

స ని ని ధ ధ ప పా గ గ స ॥
భ క త జ స ం పా ల కు రె ॥

జావడ ॥

సా ప గ గ ప గ గ సా గ గ పా ప । ధ ప ధ ప గా
ఆ రె ఎ తు మె న ం ద ం న ం ద ం న్న । శ ం త న వ ం

ప గ ప గ । గ ప గ గ స స గ గ ప ప । స సా స ని ధ
ము కు లె య । న త జ న సు ళ వు రె య అ । తి య య ఇ య

ధ సా స । స గా గ ప ప ధ ధా ని । ప ధ ధ స సా ని
ఇ య్య । ఇ య య్య ఇ య ఇ య య్య । ఇ య రె ఎ సి తా

ధ ప గ । గ ప గ గ సా । స ని ధ ప గ గ సా ॥
అ జ అ । ని రె జ య రె । వ సు దె ఎ వ త రె ఎ ॥

కాంభోజిమేళం.

Colophon : Nil.

Subject :

రాగలక్షణము. ఇందు పలు రాగములకు సంగ్రహముగ లక్షణము లు నారోహావరోహక్రమములును జూపఁబడియున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పు లంతగ లేవు. కొన్ని యాకులు విఱిగియున్నవి. గ్రంథపాతము గానరాదు.

---

927. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11557 Substance-palm-leaf. Leaves - 51. Lines 2 to 4 to a page. Script - Telugu No. of Granthas - 540. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

.... భూతానాం వివృతం జగదాత్మనా ।
నాదబ్రహ్మ తదానందమద్వయం సముపాస్మహే ॥
పరాపశ్యంత్యాదిదేహాం ప్రణతాభీష్టదాయినీం ।
సత్యజ్ఞానానందరూపాం .... ॥
కారణం బాదిజగతామారణార్థమనాగసం ।
వారణాననమాత్మానమద్వయం సముపాస్మహే ॥

శ్రీగురుభ్యో నమః. శ్రీరాగం రాగాంగం.

రాగా .... లో మొదటిది. ఈ రాగం స్వతంత్ర మేళకర్త. దీని మేళం యట్లాగంటే, షడ్జమధ్యమపంచమస్వరములు శుద్ధములు, ఋషభధైవతములు. ....(సాధార)ణ గాంధారం, కైశికినిషాదం, అల్పధైవతం, సంపూర్ణం. సాయాహ్న రాగం. ఈ రాగానికి షడ్జమే గ్రహం అంశమున్ను న్యాసమున్ను. ఈరాగానికి..............స్వరములు అవక్రసందర్భముగా నడచును. ఉదాహరణ :- స స్స రి మ ప ని స స్స । రి గ రి స ని స రి స స ని ప ప మ రి రి గ రి స సా । స ని ప ధ ని ప.............. అని వాకానొకపా

....

End :

సారంగ - మేళకర్త.

సారంగ, మేళకర్త, ఇప్పటిలక్ష్యానుసారి మేళం - షడ్జపంచమములు శుద్ధములు, పంచశ్రుతి ఋషభం, శుద్ధ మ ధ్య మం, చ్యుతపంచమ మధ్యమం, షట్ శ్రుతిధైవతం, కాకలినిషాదం, శుద్ధవికృతస్వరూపము

లైన మూడు గాంధారములలో నొక్కటి రాలేదు గనక షాడవ మన వచ్చును. ఇప్పటివారులు శుద్ధమధ్యమమును గాంధారముగా వ్యవహరింపుచున్నారు. శుద్ధమధ్యమానికి గాంధారత్వం నిరూపించకూడదు. కాఁగా సంపూర్ణ మని చెప్పకూడదు. ఉదాహరణ - స రి మ మ ప ధ ని స ॥ స ధ ప మ ప ॥ మ రి స ॥ పూర్వలక్ష్యానుసారి మేళమందు విశేషం-అంతరగాంధారం, శుద్ధమధ్యమం. ఈ పక్షమందు సంపూర్ణ మనవచ్చును. క్వచిత్ పంచశ్రుతిధైవతము వచ్చును. ఆరోహావరోహములందు అవక్రముగా వచ్చును. పూర్వలక్ష్యానికి ఉదాహరణ - సూళాది ఖండికలు పాఁత పదములు.

Colophon . Nil

Subject

రాగలక్షణము. ఇందు 99 రాగములకు వివరమైన లక్షణలక్ష్యములు ప్రతిపాదింపఁబడియున్నవి.

Remarks

సమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పు లున్నవి. గ్రంథాదిని కొంతయు గ్రంథమధ్య మందచ్చటచ్చటను శైథిల్యము గానంబడియెడిని. గ్రంథ పాతము లేదు.

See the Remarks under D. 935 (B. 11587 b) also

928. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11592. Substance - palm-leaf. Leaves 23. Lines 5 to 7 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas - 760. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

ఛాయాతరంగిణీ. కటకం.

రి మ ప । మ గ రి స । స నీ స రి । రీ మ గ రి స । ని సా స్స ।
స రీ మ గ రి స । ని స ని । ధ ప మ । ప మ ప ధ నీ స । స ని

నీ ధ । ప మ । ప మ మ గ రి స । ని సా స్స ॥ ముక్తాయి ॥

పా మ ప ధ ని స । ని స రీ । స రి మ గ రి స । నీ స స ని స ।
మ ప ని ని స । రీ మ గ రి స । ని సా స్స । సా । సా ॥

End :

(హిందోళం) గాంధారస్థాయి ॥

మ మ ధ । మా ధ నీ స । మ గ స । గ గ మ । మ ధ మ । మ గ స । మ ।
గ మ । స గ స స ని ధ । నీ స్సా । గా స ని ధ । ని స్స నీ ధ ।

ని ని ధా మ మా గ ॥ 1 ॥ గ స స్స ని ధ । ని స ని ని ధ మ
ని ధ మ । మ ధ మ మ గ స । గ గ మ । గ మ ని ధ మ । ని ని

స । స గ స । స ని ధ నీ ధా నీ స మ్మ గ స । ధ మ మ గ
స గ స । స ని ధ । ని స ని ని ధ మ । .ని నీ స్సా । గా సా

నీ ధ । ని స్స నీ ధ । ని ని ధా మ । మా గ ॥ 2 ॥ సా స్స

ని ధ । ని స ని ని ధ మ । మ గ స । గ గ మ మ్మ గ మ । ని
న్ని ధ మ । ని ని స ని ధ । ని ని స । స మ గ స । గ గ మ మ

ని ధ మ । మ ధ మ మ గ స । స గ స । స ని ధ । నీ స్సా ।
నీ ధ ని ని ధా మ । మా గ ॥ 3 ॥ మా ధ ని స । ...... ॥

Colophon : Nil.

Subject :

రాగలక్షణము. ఇందు 15 రాగములకు లక్షణలక్ష్యములు ప్రదర్శింపఁబడియున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. తప్పులు లేవు. వ్రాఁత యందమైనది. మొదటి యెనిమిదాకు లాఖుదష్టములు. గ్రంథపాతము జూపట్టదు.

---

929. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11621. Substance - Palm - leaf. Leaves - 44. Lines 3 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 270. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning : LL. 2.

సాళంగబిభాస. రామక్రియ మేళం.

రాగం సంపూర్ణం. అటతాళశాపు.

ఆరోహావరోహామందు వరుస సరిగా రాదు స్వరాలు.

సా రి గా ॥ స రి గా । గ ధా ప మ । గా మ
గా । గ రి సా ॥ రీ గ రీ సీ ధ ॥ 1 ॥ పా ధ నీ । ప ధ నీ ।
స సా స । రీ స ని ధా । ని ధ పా । ధ పా మా । పా ధ నీ ।
ధ రి సా । ని సీ ధా గా । పా ధ నీ । ధ ధా మా । గ గా రీ స ॥

End :

రాగ నట్టమల్హార. శ్రీరాగమేళం.

సా స్స ని పా । ధా మా ప స్స స్సా । మ ప మా రి గ రి స్సా ।
రి గ ప మ గ గ రీ సా । మ మా ప స స్సా । స ని స రి ।

మా మ రి స । ప స స రి ని రి సా । సా ని ప మ । మా మ రి సా ।

ని స రి సా ని మ మ పా । మా మ రి స । సా స ని ప ।

ధ మా ప స స ॥

లీలావతి. కాంబోదిమేళం.

రి స ధా ని ధ పా । ధ ప మా । ధ స ధా పా । ధ ప మా

మ రి సా । రి మా ప ధా ప । సా ని స ధా । ని స రి రి స ।

స ని స ధా । ని స రి రి । సా స । ని స ధా ని ధ ప ।

మా మ రి స ॥

Colophon: Nil.

Subject:

రాగలక్షణము. ఇం దనేక రాగములకు లక్షణములు సోదాహరణముగ ప్రతిపాదింపఁబడియున్నవి.

Remarks:

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు. గ్రంథముపైని "నానావిధ చిల్లరసంగీతం" అని యున్నది.

930. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11620. c. Substance-palm-leaf. Leaves - 18. Lines 3 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 190. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

... ... పూర్ణరాగం. ఆయిత్తం.

సాన్నిసనిస । రిసనిధప । నిధపనిధప । మగరి । పాధధప ।
సాగగరిసనిధససా । సాసా ॥ మొదుపు ॥ ... ...

... ... నిధపమగరిస । రిమ । రిగమ । సాసనిధ ।
ససాగరీ । సనిధపమగరిని । సాగగరీ ... ... ॥

End :

సా । మ్మగరిస । గమపధ । నిససా । స్సని । ధప ।
తా । న్నసంస । తంసఅ । సంనాం । న్నఅ । సం ।

మధ । ధనీ । ధాప । ... ...
సఅ । సతం । నాం । ... ...

... ...
... ...

పధనీధా । పమప । మమ । సస । మ్మగరిస ।
తంనాం । తంస । సం । సఅ । న్నఅసం ।

సనిధ । పమ । గమ । సా ... ...
తంస । సఅ । సం । తా ... ...

... ...
... ...

Colophon: Nil.

Subject :

రాగలక్షణము.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత జిలుగు. గ్రంథపాతము లేదు. కొన్ని యాకులు విఱిగియున్నవి. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 14, 18, ఆకులు భగ్నావశిష్టములు.

---

931. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11620. d. Substance-palm-leaf. Leaves - 55. Lines 3 to 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 650. Author - Śāhamahārāja (1685-1711). Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. శ్రీరాగం. శ్రీగురుభ్యో నమః.
శ్రీగణాధిపతయే నమః. శ్రీమహాసరస్వత్యై నమః.

శ్రీ భోసలకులతిలక శ్రీ శాహామహారాజేంద్ర.................... తత్తద్రాగమేళసముద్భూతరాగాః క్రమేణ లిఖ్యంతే. మొదట మేళకర్తలకు వివరం. శ్రీరాగం, నాట, మాళవగౌళ, వరాళి......... భైరవి, ముఖారి, వేగవాహిని, సింధురామక్రియ, హెజ్జిజ్జి, సామవరాళి, వసంతభైరవి, భిన్నషడ్జం, దేశాక్షి, ఛాయానాట, సా............... యీ 20 రాగాలున్న మేళకర్తలు. ఈ 20 ట్లో ప్రథమోద్దిష్టమైన శ్రీరాగం గ్రామరాగ మని చిరంతనమతం. రాగా.................... ఈ శ్రీరాగమేళం యెటువలెనంటే, సమపలు శుద్ధములు, రిధలు పంచశ్రుతులు, సాధారణ గాంధారం, కైశికి నిషాదం, ఈ మేళ..................డవరాగములకు వివరం.

End :

కల్యాణి మేళకర్త, దేశిరాగం.

కల్యాణి, సంపూర్ణంమేళం, సపలు శుద్ధములు, రిధలు పంచశ్రుతులు, కాకల్యం................. శుద్ధకల్యాణి 2 రాగాలు కల్యాణికే. ఆరోహావరోహాస్వరగతికి ఉదాహరణ :— సరిగ................. శుద్ధకల్యాణికి కల్యాణిమేళం, సంపూర్ణం. గపధససానిధపమగారి, గధపపామగారి............

.........గా ప ద్ధ ప మ గ గ ప ధ స సా స } అని గీత
.........అ రె భ య అ అ న క గం భీ ర } ప్రయోగం.

రి స రి గా పా ధ స్స ని ధ స సా । సా ని ధ ప మ గ రి
అ అ ఆ అ ఆ అ అ అ అ రె । స ం త అ న అ క అ

గ ం మ్మ గ రి స్స్సని సా ।
ఆ య ం వ ం త అ రూ ।

Colophon : LL. 47.

ఇతి శ్రీభోసలకులావతంస శ్రీశాహరాజశశాంక ప్రకాశితః రాగమేళ వివేకః అష్టమః.

శ్రీసాంబశివా............

Subject :

రాగలక్షణము. ఇందు పలు రాగములకు లక్షణలక్ష్యములు వివరముగ ప్రతిపాదింపఁబడియున్నవి. కొన్ని రాగములకు వివరము లివ్వఁబడియుండలేదు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁతే మంచిదే. తప్పులు లేవు. గ్రంథపాతము గానరాదు. గ్రంథముయొక్క పార్శ్వభాగము కొంత నష్టము.

932. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11620. e. Substance - palm-leaf. Leaves - 32. Lines 2 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas -200. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

ఛాయాగౌళ.

ఛాయాగౌళ. ఆయిత్తం ॥ సా ధ స స రి స ।
ని స ధ ధ ప । ప మ గ మ మ్మ గ స । రి మ మా ప్పా ధ
ధ ప ప మ గ మ । ధ స స రి మాం మ్మ గ స । రి స ని స ।
ధా స స రి । రి స సీ సా । ధా స స రి రి స సీ సా ।
స స ॥ మొదుపు ॥ రి స ని ధా స స రి । రి మ గ స ।
ధ ధ ప ప మ । గ మం మ్మ గ స । రి మ గ స రి స ని స ।
ధ ధ ప ప మ గ మ ధ స స రి । మ గ స రి స సీ స్సా ।
సా । సా ॥

End :

వసంతభైరవిమేళం. సంపూర్ణం.

ఆయిత్తం ॥ సా స్స స స । రి రి స । ని స ని ధ మ । ప
ధ మా ప్పా ప । ప ధ మ గ రి గ మా గ రి । మ గ సా ।
మ గ రి గ । మ ప ధ మ । ప ధ ని స । రి రి గ రి స ని ధ
ని స రి సా స్స ॥ మొదుపు ॥ గ రి స ని ధ ని స రి । రి
గ రి మ గ స । గ రి గ మా ప్ప । ప ధ ని ప ధ మ । ప ప ధ ।
మ గ రి గ । రి మ గ స । స స రి రి స । ని స ని ధ ప మ ।
ప ధ ని స । రి రి స । రి స ని ధ । ని స రి । సా స్స ॥ ప్రై
తోనామాలు ॥ సా స్స రి స । సి ని ధ । ప ధ మ । గ..రి

మ గ సా । గ రి గ మ । ప ధ ని ధ ప మ ప ప ధ । మ గ రి ।
మ గ సా । రి గ మ ప । ధ మ గ రి । మ గ రి స । గ సా స్స ॥
ముక్తాయి ॥ పా ప్ప ధ । మ గ రి స । మా ప్పా ప్ప । సా స్స ।
స ని స । ని ధ ప మ । ప ధ మ । గ రి గ మ । ప ధ ని స ।
రి రి గ రి స । ని ధ ని స । రి గ సా స్స ॥

శ్రీరామచంద్రాయ నమః.

Colophon : Nil.

Subject :

రాగలక్షణము. ఇందు ఛాయాగౌళ, కన్నడగౌళ, శ్రీమనోహరి, పాడి, ఆనందభైరవి, సామరాగం, ఆంధాళి, ముఖారి, మారువ ధన్యాసి, తోండివరాళి, లలిత, మేఘరంజి, వసంతభైరవి అను 13 రాగములకు లక్షణములును, వేళావళి, భిన్నపంచమరాగములందు గీతములును గలవు.

Remarks:

సమగ్రము. వ్రాంత మంచిది. గ్రంథపాతము లేదు. కొన్ని పత్రములు కీటదూషితములు.

---

933. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11574. Substance - palm - leaf. Leaves 137. Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 2330. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

శంకరాభరణం. సంచారితానాలు.

సా । స ని స । ధ నీ స్సా । ధ ని స రి । గ రి సా । స ని ।
తా । న అ అ । న ం న్నా । త అ న ం । న అ అ । న అ ।

స రి గ రి సా । రి స ని స । ధ నీ । ప ధ ప ధ ని స । రి స ని స ।
న ం న అ ఆ । త అ అ అ । న ఆ । న అ న ం ం ం । న అ అ న ।

ధ నీ స్సా ॥ 1 ॥ స ని ధ ని । స రి గ । రి గ మ మా గ । మ మ
న ం న్నా ॥ 1 ॥ త అ అ అ । న ం న । న అ న ఆ న । న అ

గ । గ రి స ని । ధ ని స రి గ । రి గ మ । గ రి స ని । మ గ రి స ని ।
అ । న ం న అ । న అ న అ అ । న ం ం । న అ అ అ । త అ న అ అ ।

గ రి స ని । రి స ని స । ధ నీ । ప ధ ప ధ ని స । రి స ని స ।
న ం ం ం । న అ అ అ । న ం । న అ న అ అ అ । త అ అ అ ।

ధ నీ స్సా ॥ 2 ॥
న ం న్నా ॥ 2 ॥

End :

ఆలందరి. ముఖారి మేళం. ఆయి_త్తం.

సా ం । ని ని స సా । ని ని స । స మ మా । మ మ స ।
ప మ । మ మ స । స ని ని స సా స్స ॥ ఎడుపు ॥ మా ం మ్మ ।
ప మ । ప ధ ప మ । ధ ప మ । ప మా ం మ్మ । ప మ । ప ని ధ ।
ప మ । ప మా ం మ్మ । పమమ । స స । మ మ ప । మ ప ధ ।
ధ ప మ । ప మ మ । సా । స ని ధ ప మ । మ మ సా ।
స మ మ ప । మ ప ని ధ ప మ । ప ధ ని స । సా మ । మ
మ స । సస । ని నీ స్సా । సా । సా ॥ ఉద్గ్రాహం ॥ పా ప్ప ।
ని । ధ ని ధ । ధ ప మ । ప మ మ । ప మ । ప ధ ని ధ ।
ప మ ప ధ ని స సా । స ని ధ ధ ప మ । ని ధ । ప ధ ప ।
మ ప మ । ధ ధ ప మ । ప మ మ । స స స । స ని ధ । ని ధ ।
ప ప మ । సా । మ మ । ప మ । ప ని స । ని స । మ మ ప ।
మ ప మా । మ మ ని । స స । ని నీ । సా । స్స ॥ ముక్తాయి ॥
సాస । మమ । మపధ । పధ । పమ । ధపమ । పమమ ।
స సా స్స ॥

ఆదిగీతం.

ప ని ని ధ ప ప మ । ప మ మా మా । పా మ ం మ మ సా ।
క ం ం ం జ అ త । కొ జ ద ల్లి । క్వో ర్ల కా అ డు ।

సా ప ప్పా । ప మ మ ప మా । ప మ మా స్స స సా ।
ల పి ప్పా । ల ం వె ఎ ఎ । ర అ ల ం మై ఇ ఇ ।

సా ప ప్ప । ధ ని స । సా ని ధ ధ ప మ । ప మ మ ప పా
ము శ్శ ం ప్పో । ఒ ఒ ఒ । హా ల్ల ం తి ం ం । బ అ అ లు లో

ప ప । ప మ ప ని ధ ప మా । ప మ మ మ్మ మ సా । స స
ఒ ఒ । శ మె ము ఉ కొ ఒ ఒ । ద ఉ ల తు ఉ రై_ర్మ । ల్లి రి

సా సా స । ని స ని ని ధ ధ ప మ । ని ధ ధ ప ధ ప ప మ ।
యా ఆ... । త ఉ ల అ అ అ అ అ । ల ఉ ల అ ల అ అ అ ।

ప మ మ । మ మ మ సా ॥ శ్రీరామా ॥
త ఉ ల । అ ల రి ఎ ॥ శ్రీరామా ।

Colophon : Nil.

Subject :

రాగలక్షణము. ఇందు పలు రాగములకు ఆలాపనప్రకారము లివ్వఁబడియున్నవి. స్వరసహితముగ నాలాపనప్రక్రియ తంనకారరూపమున నున్నది. ఇందలి రాగములకు వివరమైన విషయసూచిక గ్రంథారంభమున గలదు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత యందమైనది. గ్రంథపాతశైథిల్యములు గానరావు.

934. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11585. Substance - palm-leaf. Leaves - 197. Lines 3 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 2350. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

.... జని

శ్రీరాగమేళం, సంపూర్ణం, షడ్జగ్రహం. ఆరోహావరోహక్ర... ......హారణం. ఆరోహామందు సగగమపనినినిస అనిన్ని, సగగమ.......... నినిధమ అనిన్ని, సనిధనిపమ అనిన్ని, పధనిపమ అనిన్ని, ప............ చతుర్దండికి చెల్లును.

వాడైధన్యాశి :

శ్రీరాగమేళం, సంపూర్ణం, షడ్జగ్రహం, అంశన్యా(సాలు). ఆరోహావరోహక్రమం వక్రసందర్భముగా నడచును. ఇందు కుదాహరణ - ఆరోహామందు సరిగమా అనిన్ని, సగగమా అనిన్ని వుండును. అవరోహిని పమగరిస అని వుండును. ధపమగరిస అని వుండదు. ఈ ప్రకారం చతుర్దండిసీ చెల్లును. శ్రీరామాయ మంగళం.

End :

స్థాయి.

సా స్స సి ప । ధ ధ ప మ ప ని నీ స్సా ॥ 1 ॥ స ని ప । ధ
ధ ప । ని ని స । ని స । గా స సా ని । ని స గ స । స ని ప ।
ధ ధ ప । మ ప నీ స్సా । సా ॥ 2 ॥ గ స । స ని ప । ధ ధ ప ।

... ...

రవం ... ...కీర్తి. రాగం, తాయం, గీతం వున్నది.

Colophon : Nil.

Subject :

రాగలక్షణము. ఇందనేకరాగములకు లక్షణములు వివరముగ నున్నవి. ఈ గ్రంథమున విషమప్రమాణము(చిన్నవి) గల కొన్ని యాకులు కలిసియున్నవి. ఆ యాకులలో రాగములయొక్క లక్షణ భాగముమాత్రము వివరముగ నున్నది. దానికి ప్రక్కన నుండు వేరు విధమైన యాకులలో నదేరాగమునకు లక్ష్యవిభాగము వివరముగ నున్నది. ఈ చిన్న యాకు లన్నియు నొకగ్రంథముగ నుండె నేమో! ఈ గ్రంథము అనేకరాగలక్షణగ్రంథములయొక్క భాగములతో కూడిన సంగ్రహ మనవచ్చును.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత యొకతీరున లేదు. తప్పులు గలవు. శైథిల్యము పొందు. గ్రంథపాతము గానరాదు.

---

935. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11587 b. Substance - palm-leaf. Leaves - 12. Lines 7 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 950. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

ఓం గణాధిపతయే నమః. శుభమస్తు. శ్రీరస్తు. శ్రీ సరస్వత్యై నమః.
శ్రీరామార్పణమస్తు. శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు.
శ్రీరాగం.

చైతన్యం సర్వభూతానాం వివృత్తం జగదాత్మనా ।
నాదబ్రహ్మ తదానందమద్వయం సముపాస్మహే ॥

పరాపశ్యంత్యాదిదేహం ప్రణతాభీష్టదాయినీం ।
సత్యజ్ఞానానందరూపాం ధ్యాయేఽనన్యాం సరస్వతీం ॥

కారణం ఖాదిజగతామారణార్థమనాసగం ।
వారణాననమాత్మానమద్వయం సముపాస్మహే ॥

శ్రీ గురుభ్యో నమః.

శ్రీరాగం, రాగాంగం, రాగా వింశతిరీరితాః అని జెప్పినందులో మొదటిది. ఈ రాగం స్వతంత్ర మేళకర్త. దీని మేళం యట్లాగంటె, షడ్జమధ్యమపంచమస్వరములు, శుద్ధములు, ఋషభధైవతములు పంచశ్రుతులు, సాధారణగాంధారం, కైశికినిషాదం, అల్పధైవతం, సంపూర్ణం, సాయాహ్నరాగం. ఈ రాగానికి షడ్జమే గ్రహం అంశమున్ను, న్యాసమున్ను. ఈ రాగానికి ఆరోహ అవరోహములయందు స్వరములు అవక్రం సందర్భముగా నడుచును.

ఉదాహరణ :

స స్స రి మ ప ని స స్స । రి గ రి స ని స రి స స ని ప ప మ రి రి గ రి స సా । స ని ప ధ ని ప మ అని వొకానొకసారి వచ్చును. చతుర్దండి వున్నది.

End :

సారంగ మేళకర్త, యిప్పటి లక్ష్యానుసారి మేళం - షడ్జపంచములు శుద్ధములు, పంచశ్రుతి ఋషభం, శుద్ధమధ్యమం, చ్యుతపంచమ మధ్యమం, షట్ శ్రుతిధైవతం, కాకలినిషాదం. శుద్ధవికృతస్వరూపములైన మూఁడు గాంధారములలో వొక్కటి రాలేదు గనక షాడవ మనవచ్చును. యిప్పటివారలు శుద్ధమధ్యమమును గాంధారముగా వ్యవహరింపుచునార్లు. శుద్ధమధ్యమానికి గాంధారత్వం నిరూపించకూడదు. కాఁగా సంపూర్ణ మని చెప్పకూడదు. ఉదాహరణ : స రి మ మ ప ధ ని స । స ధ ప మ ప మ రి స । పూర్వలక్ష్యానుసారి మేళమందు విశేషం - అంతరగాంధారం, శుద్ధమధ్యమం. ఈ పక్షమందు సంపూర్ణము అనవచ్చును. క్వచిత్ పంచశ్రుతిధైవతము

వచ్చును. ఆరోహావరోహములందు అవక్రముగా వచ్చును. పూర్వ లక్ష్యానికి ఉదాహరణ సూళాది ఖండికలు పాఠపదములు.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ రాజమయం.

Colophon : Nil.

Subject :

రాగలక్షణము. ఇందు 99 రాగములకు విశదమైన లక్షణలక్ష్యములు ప్రతిపాదితములు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాత యందమైనది. తప్పు లున్నవి. శైథిల్య గ్రంథపాతములు లేవు. గ్రంథాదిని గ్రంథ ప్రతిపాదితరాగములకు సూచిక కలదు. ఈగ్రంథమును (11537 b.) D. 927. (11557) సంఖ్యగల గ్రంథమును నొక్కటే. కాని యీ గ్రంథము జర్జరముగ నున్నది. ఈ గ్రంథము (11587 b.) శుద్ధముగ నున్నది. ఈ రెండు గ్రంథములలో నేదైన నొకటి మఱియొకదానికి మాతృకయై యుండ నోపు.

---

936. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11587 c. Substance-palm-leaf. Leaves - 11. Lines 5 to 6 to apage. Script - Telugu. No of Granthas - 160. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు. శ్రీరస్తు.

నాటరాగం సంపూర్ణం. ఈ రాగమేళానకు వివరం :- షడ్జమధ్యమ పంచమాలు శుద్ధాలు, రిషభగాంధారధైవతనిషాదాలు వికృతాలు, రిషభం షట్ఛ్రుతిరిషభం, షట్ఛ్రుతిధైవతం, చ్యుతమధ్యమగాంధారం,

చ్యుతషడ్జనిషాదం, షడ్జగ్రహం, షడ్జన్యాసం, షడ్జాంశం. ఈ రాగానకు మేళం యీ ప్రకారం. ఆరోహిఅవరోహిక్రమం. ఆరోహిక్రమమందు సప్తస్వరాలు వరుస సరి. అవరోహిక్రమమందు ధైవతవర్జం. ఈప్రకారం జంత్రగాత్రాలకు సరి.

End:

గౌళిపంతు, గౌళమేళం, సంపూర్ణం.

షడ్జరిషభమధ్యమపంచమధైవతాలు శుద్ధాలు, గాంధారనిషాదాలు వికృతాలు, గాంధారం చ్యుతమధ్యమగాంధారం, చ్యుతషడ్జనిషాదం. ఈ రాగానకు మేళం యీప్రకారం. ఆరోహి అవరోహక్రమమందు సప్తస్వరాలు కద్దు. వరుస సరిగా నడవదు. ఇది జంత్రగాత్రాలకు సరిబడును.

Colophon: Nil.

Subject:

రాగలక్షణము. ఇందు రాగమేళములకును రాగములకును లక్షణములు మాత్రము ప్రతిపాదితములు.

Remarks:

అసమగ్రము. వ్రాత యొకతీరున లేదు. తప్పులు గలవు. శైథిల్య గ్రంథపాతములు గానరావు. ఈ (B. 11587. C.) గ్రంథమును B. 11552 (D 923) సంఖ్యగల రాగలక్షణగ్రంథమును నించుమించుగ నొక్కటే. అతిస్వల్పము లగు కొన్ని మార్పులు తక్క రెండును నొకేవిధముగ నున్నవి. (See D 923. B. 11552). గ్రంథాంతమున రాగముల పట్టికయు రాగమేళ వివరములును గలవు.

937. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11586. Substance-palm-leaf. Leaves - 78+7=85. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 2,750. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

నాటరాగం.

స స స స స స । ధ ని స । స ని ప । స ని పా । పా మ । రి గ
మ ప । ధ ని స । ధ ని స । స ని మా పా । స నీ స్సా । నీ స్సా ।
మా ప పా । సా సా । స స స స స స । ధ ని స । ని స । ధ ని స ।
స ని ప । ని ప ధ ని స । స ని ప । ప ని ప స । స స స ని ప । ని ప ।
సా న్ని ప । పా మ । రి గ మ । రి గ మ ప । ధ ని స । ధ ని స ।
స ని .... నీ సా । మా ప పా ।
సా । సా । సా ॥ మొదుపు ॥ పా స ని స । మ మా పా । మ మ
మ రి స । స ని ప । ని ప మ । రి గ మ ప । ధ ని స । మ మ రి రి గ ।
స స స ని ప । రి స నీ సా । సా సా సా ని ప్ప । స స ని ప ।
మ రీ స । రి గ మ । రి గ మ ప । మ మ రి । గ మ రీ । రి స నీ సా ॥
ముక్తాయి ॥

End :

(రామక్రియ)

... ... ధ ని సా ధ ధ ప । మ ప ధా ని ధ ధ ప మ ।
గ గ రి ప ని ధ ని సా । మ గ రి స । ని ధ ప మ గ రి స । సా గా
మ ప । ప మ గ । ప మ గ రి గా రి స నిస స్సా ॥ ముక్తాయి ॥
ధ ప మ గ । ప మ గ ప మ గ । మ ప ధ మ ప ... ... ॥

Colophon : Nil.

Subject :

రాగలక్షణము. ఇందు 55 రాగములకు లక్షణములు (తాయాలు ఎడుపు, ముక్తాయి, ఉద్గ్రహం ఇత్యాదులు) వ్రాయఁబడియున్నవి. గ్రంథాదిని వివరమైన విషయసూచిక యొకటి గలదు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత మంచిది. గ్రంథపాతము గానరాదు. గ్రంథాంతమందు కొన్ని పత్రములు శిథిలములు. అదందు కొన్ని పత్రములు కొద్దిగ విఱిగియున్నవి. సంస్కృత గ్రంథ సూచీపత్రమునందు (Sanskrist Descriptive catalogue Vol. XVI, Page No. 7330.) ఈ గ్రంథముయొక్క పేరు "సూళాది" అని యున్నది.

---

938. రాగలక్షణము

RĀGALAKSHAṆAMU

B. 11592. Substance - palm - leaf. Leaves - 23. Lines 5 to a page. Script - Telugu. No. of granthas - 532. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

ఛాయాతరంగిణి. కటకం.

రి మ ప । మ గ రి స । స నీ స రి । రీ మ గ రి స । ని సా స్స । స రీ మ గ రి స । ని స ని । ధ ప మ । ప మ ప ధ నీ స । స ని నీ ధ ।

ప మ । ప మ మ గ రి స । ని సా స్స ॥ ముక్తాయి ॥ పా మ ప ధ ని స । ని స రీ । స రి మ గ రి స । నీ స స ని ప । మ ప ని ని స ।

రీ మ గ రి స । ని సా స్స ॥ సా ॥ సా ॥ స్థాయి ॥ సా సా । స్సా సా । సా ని ని ధ ప మ । ప మ । ప మ ప । ధ ని సా స్స ॥ 1 ॥

రీ స ని సా । ని స ని । సీ ధ ప మ । పా । మ ప ధ ని స । ని సీ
స్సా ॥ 2 ॥ స ని స । ని స రీ మ గ । రి మ గ రి స స సీ । సరిస ।
స ని ని స ని ని ధ ప మ ప । మ ప ని సీ స్సా స్స ॥ 3 ॥

End :

(హిందోళం)

గా సా సీ ధా । ని స ని స । స గ స । స ని ధ । ని స్సా । సీ ధ ।
ని ని ధా మ మా గ ॥ గాం ధా ర స్థా యి ॥ మ మ ధ । మా
ధ సీ స । మ గ స । గ గ మ । మ ధ మ । మ గ స । మ గ గ మ ।
స గ స స ని ధ । సీ స్సా । గా స ని ధ । ని స్స సీ ధ । ని ని ధా
మ మా గ ॥ 1 ॥ గ స స్స ని ధ । ని స ని ని ధ మ । ని ధ మ ।
మ ధ మ మ గ స । గ గ మ । గ మ ని ధ మ । ని ని స । స గ స ।
స ని ధ । సీ ధా సీ స మ్మ గ స । ధ మ మ గ స గ స । స ని ధ ।
ని స ని ని ధ మ । ని సీ స్సా । గా సా సీ ధ । సీ స్స సీ ధ । ని ని
ధా మ । మా గ ॥ 2 ॥ సా స్స ని ధ । ని స ని ని ధ మ । మ గ స ।
గ గ మ మ్మ గ మ । ని న్ని ధమ । ని ని స ని ధ । । ని ని స । స మ
గ స । గ గ మ మ ని ధ మ । మ ధ మ మ గ స । స గ స । స ని ధ ।
సీ స్సా । సీ ధ ని ని ధా మ । మా గ ॥ 3 ॥ మా ధ ని స ।.....

Colophon : Nil.

Subjcet :

రాగలక్షణము. ఇందు పలు రాగములకు లక్షణములు సోదాహరణముగ ప్రతిపాదితములు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాలు గుండ్రన. తప్పులు లేవు. గ్రంథపాతమును లేదు. మొదటి 8 ఆకులు మాత్ర మూషకభక్షణమువలన కొద్దిగ దూషితములు.

939. రాగలక్షణము - గీతములు

RĀGALAKSHAṆAMU - GĪTAMULU

B. 11573. Substance - palm-leaf. Leaves - 252. (1-89 and 115-277) Lines 6 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-9000 Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

సామంతం.

సామంతం, శంకరాభరణమేళం, ఆయిత్తం.

స ని ధ ప మ ప నీ న్ని ప । మ ప మ । మ గ రి గ్గా । మ మ
ప ప నీ ధ ప । ధ ని స్సా ని । స రి గ మ మ్మా గ । మ మ గ ।

రి గ్గా । రి స స ని ధ న్ని స్సా స్స । సా । సా ॥ మొదుపు ॥
మా మ గ । రి గ్గా గ్గ రీ స । మ మ ప ధ నీ ధ ప । మ ప మ ।

మ గ । రి గ మ । గ రి స । స రి స । స ని ధ । ని స ని ని ధ ప ।
మ ప మ । మ గ । రి గ మ ప ధ ని స ని ధ । ప ధ ని ధ ప

మ గ । స ని ధ ప । ప స ధ ని స । ని రి గా గ రి స ని ధ న్ని
స్సా ధ ప మ గ । మ మ ప ప ని ధ ప మ గ । రి గ మ మ గ గ్గ

రీ స । స్స ని ధ నీ స్సా ॥

End :

జావడ. (హిందోళం.)

మ మ గ స మ గ గా మ । స మ గ స్స ని ధ ని । స మ మ గ
బ్రం హేం ం ద్రో ఒ పేం ం ద్ర । ప్ర ము ఖ ద్దే ఎ ఎ వ । సం ను త

స గ । స మ గ గ మా మ । ని ధ ని స్సా । మ మ గ స గ స్సా ।
ఇ క । చ రి ఇ తు రె రె । సం సా ర స । అ గ ర మ గ్న ।

ని స న్ని న్ని ధ ని ధ మ ని ధ మ మ గ । మ మ ధ మ్మ గ ।
స ము ద్ధ ర ణ పం ం ం ం ం షి తు రె ఎ । కు ఉ ఉ త్ర యు ।

మ ని ధ మ ని ధ ని స । ని ధ ని స్సా మ మ గ స గ గ మా ।
క ళై ఎ ఎ ఎ ఎ బ ర । ధ అ ర ణ్ణ కొ ఒ కి ల వ అ ణి ।

ధ మ ని ని ధ మ్మ ధ మ మ ధ మ మ గ । స మ మ మ గ
తు ఝ ప అ యె క్క మ ళ ం ప రి ఇ ఇ । ప ణ తి శ ర తి

సనిసనినినిధమ । స్సానిధమమ్మగసగసా । సగసమమగమనినినిధమగ
సుంకింనరఅ । గంధరువస్సుఅఅఅధ్యా । సిద్ధగుడుహ్లొంకఅఅఅఅఅఅది

మ ని ని ధ మ ధ మ ధ ని స మ మ గ స ।
బృ ం ం ద అ ర క అ అ అ రె ఎ రె ఎ ।

ధ మ ధ మ మ గ స మ గ గ మా మ । ధ న్ని సా మ మ మ
త్రి పు ర సు ం ం ద రి మ ం పా హి । చ క్ర రా జ వ అ

గ స స ని ని ధ । మ స ని ని ని ధ మ మ గ స ॥
సి ని శి వ క అ । మొ ఎ ఎ శ అ న క అ మి ణి ॥

Colophon : Nil.

Subject :

రాగలక్షణము - గీతములు.

ఇందు పలు రాగములకు లక్షణములు, (ఆయిత్తం, ముక్తాయి, తాయం, ఉద్గ్రాహం, మొడుపు, స్థాయి) గీతములును, తంన్నకార రూపము లగు ఆలాపనప్రక్రియయును గలవు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాత మంచిది. తప్పులు లేవనవచ్చును. గ్రంథపాతము నష్టే. 90 మొదలు 114 వఱకు గల పత్రములు లేవు. గ్రంథాంతమున గ్రంథప్రతిపాదితవిషయములకు వివరమైన రెండు విధము లగు అనుక్రమణికలు గలవు.

940. రాగలక్షణము - సూళాది

RĀGALAKSHAṆAMU - SŪḶĀDI

B. 11559. Substance - Palm-leaf. Leaves - 12. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 300. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

సిద్ధిగణేశాయ నమః. శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.
శ్రీసరస్వత్యై నమః. శ్రీత్యాగేశాయ నమః. నాటరాగాన తాయాలు.

స స ని ప ధ ని స స ని ప । ధా ని స స్స ని ప । స స స మ
త న ం న త ం న న ం న । తా ం న త్తం న । త ం న న ం

మ మ రి స । స ని ప స స స । మ మ మ రి గ మ ప మ మ ।
న అ అ । న ం న త ం న । న ం న న ం న అ న ం ।

రి గ మ మ రి స స ని ప । పా ప్ప మ మ రి గ మ మ రి స స ని ప ।
న అ అ న ం న న ం న । తా న్న న ం న అ అ న ం న న ం న ।

స స స । రీ గా మ మ్మ రి స స ని ప । స స మ । మ రి స స
త ం న । తా ఆ న్న త ం న న ం న । త ం న । న ం న న

ని ప । సా స స్స । ప మ ప స స స । మ మ మ । రి గ మ
ం న । తా అ న్న । త ం న న ం న । న ం న । త అ న

ప మ మ । రి గ మ మ రి స । స ని ప । మ మ రి స ॥
ం న ం । న అ అ న ం న । న ం న । న ం న ం ॥

End :

ఏకతాళం.

ధ ధ ప గ పా ప ప ధ స స్స స ధ ధ ప ధ గ రి రి స ధ
కి రి ఇ ట కు ం డ ల ధ ర న్న క ం డె వ ర ం మ ణి ఇ

సా ధ ధ ప గ మ గ రి స । స గ రి గ ధ ప మ ప రి గ మ
భు షో ష ణ ం క ం డె ఎ । శి రి ఇ భ వ అ తు అ ష్ట ళ ం

గ రి రి స ని సా । ధ ధ ప గ ప ప ప ప ధ స సా స ధ ధ
న కం డె ఎ యా । వ తం బ ర న కం డె వ ర ధీ శ న కం

ప ధ గ రి రి స ధ సా ధ ధ ప గ మ గ రి స ॥
డె అ అ అ అ అ అ ఆ తి రు మ ల గి రి య లి ॥ ॥

జతి

సా గ రి గా ధా ప మా గా రి మ గ గ రి రి స రి రి స
శ్రీ పు ఉ ఊ రం ద రా వి ఠ్ఠ ల తి రు వెం గ......

ని సా స । ధ స్సా స స ని ధ ప ధ స సా ధ ధ ప గ మ ప
...... । ళ ప్పా యం న అ అ ప్ప నె నా రె య ణ అ

ని ధ ప గ మ గ రి స ॥ 5 ॥
అ అ అ అ అ అ ॥ ॥

Colophon :

రామక్రియ సూళాది సంపూర్ణం. శ్రీ శ్రీ శ్రీం జేయును.

Subject :

రాగలక్షణము — సూళాది.

ఇందు 11 రాగములయందు తాయములును, 4 రాగములయందు సూళాదులును గలవు. (కన్నడభాషలోని గీతములు సూళాదు లనఁబడుచున్నవి).

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత యందమైనది. తప్పులు లేవు. గ్రంథపాతము లేదు. గ్రంథము కీటదూషితము. గ్రంథాదిని "తాయాలు సూళాదులు" అని యున్నది.

941. సంగీతరత్నాకరము
(ఆంధ్రటీక)

SANGĪTARATNĀKARAMU (Āndhratıka)

B. 11506. Substance-palm-leaf. Leaves - 178. Lines 3 to 4 to a page. Script - Telugu No. of Granthas - 1060. Author - Viṭṭall Bhaṭṭa. Incomplete. Not printed.

Beginning :

.... రం యొక్క స్వరగతాధ్యాయం చెప్పి అందు పిండోత్పత్తి ... ... న్నాడు. యీ చోటను మూలగ్రంథకార శార్ఙ్గదేవుండు.

End :

రిః-మొదలి ఋషభము, సానునాసికేన-అక్షరసున్న సహితమై ఉన్న, కేన - కకారంతోడ సంబంధం కలిగింది, తత్సేపాయితస్వరా-ఆఋషభాలకు కలిగిన స్వరాలన్నిన్ని శేషస్వరాలై యుండును. ఆ యేడు స్వరాలకిందను యేడు సున్నలే వుండును. యిందుకు లక్ష్యం - రి గ ! సా ం గా సా సా సా ॥ యిది మూడో కళ. చతుర్థ్యాం - నాలుగో కళయందు, మధ్యస్థానే - మధ్యసప్తకమందు .... రెండుధైవతాలు ప్రత్యేకమై లఘుకాలం గలిగినవి. నిధా॥ లఘు-ము ॥

Colophon : Nil.

Subject :

సంగీతరత్నాకరము. (ఆంధ్రటీక) మొదటి యధ్యాయము (స్వరగతాధ్యాయము).

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాంత మంచిదే. తప్పు లున్నవి. శైథిల్యము స్వల్పము. గ్రంథపాతము లేదు. మొదటి మూండాకులు నష్టప్రాయములు.

942. సంగీతరత్నాకరము
(ఆంధ్రటీక)

SANGĪTARATNĀKARAMU (Āndhratīka)

B. 11507. Substance - palm-leaf. Leaves 108. Lines 5 to 7 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas - 1620. Author Viṭṭala Bhaṭṭa. Complete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

ఇంక సంగీతరత్నాకరంయొక్క స్వరగతాధ్యాయం చెప్పి అందుకు పిండోత్పత్తిప్రకరణం విద్వద్గమ్యంగాను అది అటు నిలిపి నా(దోత్పత్తిమొ)దలుకొని అన్వయముఖాన టీక చేస్తున్నాఁడు. యీ చోటను మూలనంధకానరశార్ఙ్గదేవుండు తనయొక్క యిచ్ఛానిబందనాన, ప్రతిపాద్యమైన ముఖ్యాంశమును అల్పాన్ని చూచిస్తున్న భరతాది ఋషులయొక్క యిష్టాచారంచాత వచ్చినటువంటి దృష్టా(దృష్ట) ఫలం గలిగి విశేషమైన యిష్టదేవతా నమస్కారంబు చేస్తున్నాఁడు.

గ్రంథం. బ్రహ్మగ్రంధి చ మారుతానురతినా చిత్తేన హృత్పంకజే
సూరీణామనురంజకం శ్రుతిపదం యోయం స్వయం రాజతే ।
యస్థాద్గా)వవిభాగవర్ణవచనాలంకారజాతిక్రమో
వందే నాదతనుం తముందురజగద్గీతం ముదే శంకరం ॥

యీగ్రంథాన్ని రెండు అర్థాలు అది యెటువలె నంటేను :-

End :

ఇది ప్రథమకళయొక్క ఆక్షిప్తిక ॥ 1 ॥

ద్వితీయస్యాం - యిక రెండోకళయందు, మధ్యస్థానే - మధ్యసప్తక ముందు, రిలఘు, ఋషభము వొక్క లఘుకాలము. గమా లఘు, గాంధారమధ్యమాల రెండు గూడింది వొక లఘుకాలము. గా లఘూ, ముందర నున్న రెండు గాంధారాలు ప్రత్యేకమై లఘుకాలా(లం గలి)

గినవి. సోలఘు, ముందర నున్న షడ్జము వొక్క లఘుకాలము కలిగింది. రిగా లఘుః, ఆ ముందర నున్న ఋషభగాంధారాలు రెండు గూడి వొక లఘుకాలం గలిగినవి. ధసా లఘుః, ఆముందర నున్న ధైవతషడ్జాలు రెండుంగూడి వొక్క లఘుకాలము. ధోలఘు, ఆముందర నున్న ధైవతం వొక్క లఘుకాలం గలిగింది. యిటుగూడా రెండో ఆక్షిప్తికకు యెనిమిది లఘుకాలాలు సరి. అత్ర నయనాంబు జాది అక్షరయోజనా – యిక్కడ స్వరాలకిందనయనాంబు.........
... ...

Colophon: Nil.

Subject:

సంగీతరత్నాకరము. (ఆంధ్రటీక) స్వరగతాధ్యాయము.

Remarks:

సమగ్రము. వ్రాత మంచిదే. శైథిల్య మున్నది. గ్రంథపాతము లేదు. తప్పు లధికము. కడపటియాకు శిథిలముగ నున్నందున తత్పూర్వపత్రమునుండి కడపటిభాగము (End) చూపఁబడియున్నది. ఈ ప్రతి D. 943. (B. 11508) సంఖ్యగల గ్రంథమును చూచి వ్రాయఁబడిన ప్రతియగు నని తోచెడిని.

943. సంగీతరత్నాకరము
(ఆంధ్రటీక)

SANGĪTARATNĀKARAMU (Āndhratīka)

B. 11508. Substance-palm-leaf. Leaves - 64. Lines 5 to 7 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 1376. Author - Viṭṭala Bhaṭṭā. Incomplete. Not printed.

Beginning :

అవిఘ్నమస్తు.

ఇంక సంగీతరత్నాకరంయొక్క స్వరగతాధ్యాయం చెప్పి అందుకు పిండోత్పత్తిప్రకరణం విద్వద్గమ్యంగాను, అది అటు నిలిపి, నాదోత్పత్తి మొదలుకొని అన్వయముఖాన టీక చేస్తున్నాఁడు. యీ చోటను మూలసంధకాసర శార్ఙ్గదేవుండు తనయొక్క యిచ్ఛానిబంధనాన, ప్రతిపాద్యమైన ముఖ్యాంశమును అల్పాన్నే సూచిస్తున్న భరతాది ఋషులయొక్క యిష్టాచారంచేత వచ్చినటువంటి దృష్టాదృష్టఫలం గలిగి విశేషమైన యిష్టదేవతానమస్కారంబు చేస్తున్నాఁడు.

End :

ఇంక నొక ప్రకారమందు, ప్రతికళయందున్ను, పూర్వః-పూర్వస్వర .... మంద్రం అనిపించుకొనును. పరతరస్తారః - ఆయా మంద్రంయొక్క పరమైయున్న స్వరము తారమనిపించుకొనును, ప్రసన్నో మృదురిత్యపి, మంద్రః, యింకను ప్రసన్నమంటేనానున్ను మృదువంటేనానున్ను, మంద్రమనే ప్రథమస్వరమే అని కనుగొనేది. తారస్తుదీప్తస్యాత్ - తారమైనదైతేను, దీప్త మనిపించుకొనును. యింకను యీస్వరాలయొక్క మంద్ర తార స్వరూపాలు యెరిగే అందుకు ప్రాశి నిలిపి క్రమం చెప్పుచున్నాడు.

గ్ర. మంద్రో బిందుశిరో భవేత్
ఊర్ధ్వరేఖా శిరస్తారో విషా త్రివర్ఛనా ప్లుతః ।

టీక. బిందుశిరాః = సున్న తలమీద సున్న దిప్పుడు మంద్రో భవేత్ =
మ ... ...

Colophon : Nil.

Subject :
సంగీతరత్నాకరము. (ఆంధ్రటీక).

Remarks :
అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు గలవు. శైథిల్యగ్రంథ పాతములు లేవు. గ్రంథముయొక్క కడపట నీ క్రింది పద్యములు గల యొక యాకున్నది.

క. ఓయన్నలాల మందులు
వేయేల మకారకొమ్ము విసపుకవీంద్రుల్
వాయెత్తకుండఁజేసిన
వాయెత్తదు రామరాజవసుధీశునకున్.

మ. ఒక భృంగంబు వరాళినీమదనతంత్రోన్మాది ప్రాణేశ్వరిన్
మకరందాసనమత్త నబ్జగృహాసీమన్ బెట్టి తా బోయి సం
జకడన్ వచ్చి తదానమున్ముకుళ మేజాడన్ చొరలేక యా
మికుఁడో నా తిరిగెన్ గొలంకురమకున్ మేలెంత హీనం బకో ॥

శా. సారంగామరనేత్రి తద్విభునితో చౌశీతిబంధంబులన్
మారక్రీడలు సల్పువేళ శిశు వేడ్వన్ మాన్ప నట్లాడదా
ఓరీ దుర్జన దుర్మదాంధ విను తా నోడ లెంత శుష్కించినన్
రారా తమ్ముఁడ రార యన్న యను నారాజాస్య ప్రాణేశ్వరున్.

అప్సు ప్లవంతి పాషాణా మానుషా ఘ్నంతి రాక్షసాన్
కపయః కర్మ కుర్వంతి కాలస్య కుటిలాయతే ॥

---

944. సంగీతరత్నాకరము

(ఆంధ్రటీక)

SANGĪTARATNĀKARAMU (Āndhratīka)

B. 11509 a. Substance - palm-leaf. Leaves - 15. Lines 3 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 115. Author - Viṭṭala Bhaṭṭa. Incomplete. Not printed.

Beginning :

శ్రీగణేశాయ నమః. శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు. తాళాధ్యాయం.

శ్లో. చచ్చత్పుటే చాచపుటే షట్పితాపుత్రికస్తథా
సంపద్వేష్టముద్ఘట్టా పంచైతే తాళసంజ్ఞికా ॥

ఈశ్వరుని పంచముఖాల పుట్టిన మార్గతాళాలు అయిదు. యే యే ముఖమందు యే యే తాళాలు పుట్టెను అంటేను.

చచ్చత్పుటః ప్రాఙ్ముఖజః అష్టమాత్రకళా భవేత్ ।

ఈశ్వరుని తూర్పుముఖంవల్ల యెనిమిది మాత్రలతో చచ్చత్పుట తాళం పుట్టెను. ఆ తాళస్వరూపలక్షణం.

తాళే చచ్చత్పుటే జ్ఞేయం గురుద్వంద్వం లఘు ప్లుతం ॥
ऽऽ।३ మాత్రలు యెనిమిది. చతురశ్రజాతి.
విషమయతి ॥

End :

లలితప్రియతాళస్యా సగణోనంతరం లగా ॥ ।।ऽ।ऽ మాత్రలు 7, మిశ్రజాతి, పాదకళ, విషమయతి, అన్యవర్ణం.

జనకాబద్ధతాళస్యాన్నయసా భగనస్య చ ॥

।।।।ऽऽ।।ऽऽ।। మాత్రలు 16, చతురశ్రజాతి, ద్వికళ, విషమయతి, సర్వవర్ణం.

ద్రుతద్వంద్వం గురుద్వంద్వం ప్లుతో లక్ష్మీశతాళకే।

○ ○ ౫ ౫ ౨ మాత్రలు 8, చతురశ్రజాతి, యేకకళ, స్రోతోవహా యతి, సర్వవర్ణం.

ద్రుతద్వంద్వం విరామాంత్యం గప్లుతో రాగవర్ధనః॥

○ ○́ ౫ ౨ మాత్రలు ౬, తిశ్రజాతి, యేకకళ, విషమయతి, అన్య వర్ణం.

ఉత్సవే కథితః ప్రాజ్ఞై ర్లఘుద్రుతలఘుద్వయం॥

। ○ ।। మాత్రలు 3, తిశ్రజాతి, పాదకళ, విషమయతి, అన్యవర్ణం.

Colophon · Nil.

Subject ·

సంగీతరత్నాకరము, (ఆంధ్రటీక) తాళాధ్యాయము.

Remarks .

అసమగ్రము. తప్పులు గలవు. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు. వ్రాత మంచిదే.

945. సూళాది

SŪḶĀDI

B. 11561 b. Substance - palm - leaf. Leaves - 3. Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of granthas - 50. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

నాట — సూళాది.

స స స మ మ మ మ మ ప మ మ మ మ గ । మ ప ప
హా రి ఇ న అ డె ఎ య ది ఇ ర అ లు ఉ । న డె ఎ

నీ పా మ మ మ మ రి సా । రి స స మ మ మ మ మ ప
యా లె లి ఇ ఇ జ అ గా । హా రి ఇ ను ఉ ది ఇ య వి

మ మ మ మ గ । మ ప ప నీ పా మ మ మ మ రి సా ।
ఇ ర అ లు ఉ । ను ది ఇ యా లె లి ఇ ఇ జ అ గా ।

ని ప మ మా మ ప ప పా ప ప ప మ । ప ప ని ని ప ప మ
హా రి ఇ నూ ఒ ఒ డ వీ ర అ లు ఉ । నో ఒ ఒ డ అ లె ల్

ని ప మ మ మ పా । స స స స స సా స ని ప ప మ మ గ ।
లి ఇ ఇ జ గ ఆ । హా రి ఇ మ అ ఆ డ వి ఇ ర అ లు ఉ ।

మ ప ప నీ పా మ మ ప మ మ రి స । రి స ని నీ సా ॥
మ అ అ డా లె లి ఇ ఇ జ గ అ అ । హా రి ఇ ఎ ఎ ॥

End :

ఝంపెతాళం.

స స స । స స స ని ప మ మ పా । స ని ప మ ప మ మ
ని ఇ ను । మ అ మ హిం మ నెం దూ । అ రి త రి ఇ తు ఉ

మ రి స । స మ్మ మ మ । గ మ పా + స ని ప మ ప మ
మ అ అ । అ త్తె ఎ ను । శం కా + టం క వి ల్ ల

మ మ రి స । మ రి స స రి స స సా । + మ మ ప మ మ
అ దె ఎ ఎ । న డె గొం ం మె ని న వె । + నిం న న ఇ

మ రి స । స స మ మ ప మ మ మ రి స । మ రి స స రి
య అ అ । అ అ నిం న న ఇ య అ అ । ను డి గొం ం మె

స స సా । ప స స స స స స స స రి । స స స ని ప
ని న వె । అ డి గ డి గె ని న వె ఎ ఎ । అ అ నిం న

మ మ మ రి స । మ రి స స రి స స సా । పా ॥
న ఇ య అ అ । ను డి గొం ం మె ని న వె ॥ ఈ ॥

Colophon : Nil.

Subject :

సూళాది. పురందరదాసు కీర్తనలు, స్వరసహితములు. గ్రంథా దిని మరికొన్ని కీర్తనలు కలవు, కాని స్వరరహితములు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాంత మంచిదే. తప్పు లున్నవి. గ్రంథపాతశైథి ల్యములు గానరావు.

---

946. సూళాది
SŪḶĀDI

B. 11560. Substance - Palm - leaf. Leaves - 13. Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 210. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

నాటరాగం. సూళాది. అటతాళం.

స స మ్మ మ మ గ మ ప మ । మ మ మ రి । మ ప ప నీ
హా రి న్న అ డె ఎ య ది ఇ । ర అ లు ఉ । న డె ఎ యా

పా మ మ ప మ మ రి స । స స మ్మ మ మ గ మ ప మ
లె ల్ లి ఇ ఇ జ గ అ అ । హా రి న్ను ఉ డి ఇ య ది ఇ

మ మ మ రి । మ ప ప సీ పా మ మ ప మ మ రి స । ప ప
ర అ లు ఉ । సు డి ఇ యా లె ల్ లి ఇ ఇ జ గ అ అ । హా రి ం

మ మా మా ప పా పా ప । స స ని ని ప ప మ ని ప మ
నో ఒ డ దీ రా లు । నో ఒ ఒ డ అ లె ల్ లి ఇ ఇ

మ మ పా । స సా స స సా స ని ప ప మ మ రి । మ ప
జ గ ఆ । హా రి ం మ అ ఆ న డి ఇ అ లు ఉ । మ అ

ప సీ పా మ మ ప మ మ రి స । రి స స సీ సా ॥
అ డా లె ల్ లి ఇ ఇ జ గ అ । హా రి ఇ ఎ ఎ ॥

End:

(వరాళి). ఝంపె.

స స ధ ధ ప మ మ మ పా । మ మ ప మ రి స స రి స ధ ।
అ అ వి ం న హా అ సా ఒ । మ ం చ అ ద మ్యా అ లె ఎ ఎ ।

ప ప ధ స స రి మ మ పా । మ మ ప మ రి స స రి స ధ ।
య అ వ అ గ నో ఒ డ ఆ । లో ఒ ర అ అ గి ఇ పె ఎ ఎ ।

పా పా ప స ని ధ పా । స స రి స స సా । ప ప రి రి రి
ఆ ఆ వ తు ఉ ళి గె । అ అ వి గ ం జె । అ అ వి ం న

స స రి రి రి । స స మ గ రి గ రి సా । ప ప రి రి రి । స స రి రి రి ।
మ అ డు ఉ వె । లో ఒ ల అ డు తి ఇ పె । అ అ వి ం న । తో బ డ రి ం ।

స స మ గ రి గ రి సా । ధ స సా స రి మ మ పా । మ మ ప మ
న అ త సం ఖ అ తి । అ అ వి ం న ఉ ఉ వో ఒ । ఒ ల్ ళి ఇ

రి స స రి స ధ ॥ ఆ వ తూ ॥
తు ని న గె ఎ ఎ । ॥

స స ధ ధ ప మ మ ప మ రి । స స మ గ రి స స రి స ధ ।
అ అ వి ం న అ అ గె ఎ య । య ల్ ల అ అ నె ని శి ఇ ఇ ।
ప ప ధ స స రి మ మ పా మ మ ప మ రి స స రి ధ ॥
హె ఎ గ అ ల లి ఇ రు పూ । ర ం ద అ ర విర ల అ ॥
ఆవతూ ॥ 4 ॥ తివుడ ॥ ॥

Colophon : Nil.

Subject :

సూళాది. ఇందుగల కీర్తనము లన్నియు పురందరదాసుకృతములే, స్వరసహితములు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాంత యందమైనది. తప్పులు లేవు. శైథిల్యము గలదు. గ్రంథపాతము లేదు.

---

947. స్వరజతి

SVARAJATI

B. 11533. c. Substance-palm - leaf. Leaves - 68. (30-97) Lines 6 to a page. Script - Grantha. No. of Granthas - 1100. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

కన్నడ. స్వరజతి. ఆదితాళం.

వగ లెల్లా నే గంటిరా ఓరి నాసలీ ॥ వగ లెల్లా నే గంటిరా ॥
వగ లెల్లా గంటి భుజావధీశుని తనయూ
మగువల మాయకు లోనై నన్ను మరచితో ప్రతాపసింహేంద్రా.
సరస సంగీతాకవితాభరతవిద్యలయందాలి

మెరవడి గంబినుపింతునా అన్నిటా నీచే బిరుదు లన్ని మెప్పింతునా
యేమి తెలియాని తరుణికి నాతో సరి మరియాద లైతే నా
సరివచ్చీనా యిక దాని జాజాయ నీకే తెలిసినైనాని ॥

స్వరం॥ సా సా గ్గా గ్గా మ ప గా రి స రి ౹రి స ని స ని స ధ ।

End :

రాగం బులావు. ఆది.

స రామనామ తారకమస్తు.

నిరతమనా తేయించి నిశిధిని
కామితా ప్రద అమరసింహేంద్ర
కౌతుకేచి స్మరతో హితసజ్జని
గజగణికాంద్రవ అజామేళాది
గంజవజునియాభవభవ అనుఖేం
అజితనామవదతాం సద్భావ అద్వాయసుఖం
పళవలేకిహరిఘుతీన్నాందతానాధిరితనతిరి
నాంతిరితిసానతానతనధిరి ఉతనితాం తత
నితాంతదరదనతిరునామతిరునామతిరుతి
సానతిసిసానతానాతనతిరి. రాగం.

Colophon : il.

Subject :

స్వరజతి. ఇం దధికముగ తెనుఁగు పదములు గలవు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పు లధికము. గ్రంథ పాత ము
లేదు. శైథిల్యము నష్టే. ఇయ్యది గ్రంథలిపిలో నున్నది.

948. అభినయదర్పణము
(ఆంధ్రటీక)

ABHINAYADARPAṆAMU (Āndhratīka)

B. 11516 a. Substance - palm - leaf. Leaves 85. Lines 6 to a page. Script - Grantha. No. of Granthas - 1200. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

హరిః ఓం. అసంయుతహస్తలక్షణం. శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

అంగేనాలంబయేద్గీతం హస్తేనార్థం ప్రదర్శయేత్ ।
చక్షుర్భ్యాం దర్శయేద్భావం పాదాభ్యాం తాళమాదృశేత్ ॥

అర్థం. అంగేనాలంబయేద్గీతం అంటే అంగముతో గానం స్మ(రిం)చేది, హస్తేనార్థం ప్రదర్శయేత్ అంటే చేతితో అర్థం చూపించేది, చక్షుర్భ్యాం దర్శయేద్భావం అంటే కంటితోను భావం చూపించేది, పాదాభ్యాం తాళమాదృశేత్ అంటే కాళ్లతోను తీరుమానం లయకణిశంగా తీరేది.

End :

నృత్యమాత్రోపయోగేన కథ్యతే లక్షణైః క్రమాత్ ।
అంగానాం చలనాదేవ ప్రత్యంగోపాంగయోరపి ॥
చలనః ప్రభవే తస్మాత్సర్వేషాం పాత్రలక్షణం ।

టీక. లక్షణజ్ఞులుచాతను అంగప్రత్యంగోపాంగములయొక్క చలనము నృత్తనానికి వుపయోగముగా వుండుటచాతను పాత్రకున్ను విశేషముగా చెప్పియున్నది. ఇక శిరోభేదలక్షణం.

Colophon : Nil.

Subject :

అభినయదర్పణము. హస్తవిశేషములు, శిరోవిశేషములు, దృష్టివిశేషములు, పాదవిశేషములు, గతివిశేషములు వింకా లక్షణపూర్వకముగ వర్ణితములు.

Remarks:

అసమగ్రము. తప్పు లున్నవి. వ్రాలు మంచివే. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు. ఈ గ్రంథము గ్రంథలిపిలో వ్రాయఁబడియున్నది.

949. అభినయదర్పణము

(ఆంధ్రటీక)

ABHINAYADARPAṆAMU (Āndhratīka)

B. 11518 a. Substance-palm-leaf. Leaves - 6. Lines 6 to a page. Script - Telugu No. of Granthas - 90. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు.

పతాకస్త్రిపతాకోర్ధ్వపతాకః కర్తరీముఖః ।
మయూరాఖ్యోర్ధచంద్రశ్చాప్యరాళశుకతుండకః ॥

ముష్టిశ్చ శిఖరాఖ్యశ్చ కపిత్థః కటకాముఖః ।
సూచీచంద్రకళాకోశసర్పశీర్ష కరస్తథా ॥

మృగశీర్షస్సింహాముఖో లాంగూలసోలపద్మకః ।
చతురో భ్రమరశ్చైవ హంసాస్యో హంసపక్షకః ॥

సందర్శో ముకుళశ్చైవ తామ్రచూడస్త్రిశూలకః ।
అష్టావింశతిహస్తానాం నామ లక్షణమీరితం ॥

టీక. పతాకం, త్రిపతాకం, అర్ధపతాకం, కర్తరీముఖం, మయూరం, అర్ధచంద్రం, అరాళం శుకతుండం, ముష్టి, శిఖరం, కపిత్థం, కటకాముఖం, సూచీ, చంద్రకళా, కోశం, సర్పశీర్షం, మృగశీర్షం, సింహాముఖం, లాంగూలం, అలపద్మకం, చతురం, భ్రమరం, హంసాస్యం, హంసపక్షం, సందర్శం, ముకుళం, తామ్రచూడం, త్రిశూలం, ఈ 18 న్ని అసంయుతహస్తములకు పేర్లు.

పతాకహస్తలక్షణం.

అంగుళ్యః కుంచితాంగుష్ఠాస్సంస్పృష్టా ప్రసృతా యది ।
స పతాకకరః ప్రోక్తో నృత్తకర్మవిచక్షణైః ॥
అంగుష్ఠం మొదలు వేళ్లన్నికూర్చి చాచితే పతాకహస్త మనబడును.

End :

తామ్రచూడహస్తలక్షణం.

ముకుళే తామ్రచూడస్స్యాత్తర్జనీ వక్రితా యది ।

టీక. ముకుళహస్తమందు తర్జని వంచితే తామ్రచూడహస్త మనబడును.

త్రిశూలహస్తలక్షణం.

నికుంచయుక్తే త్వంగుష్ఠకనిష్ఠే త్రిత్రిశూలకః ।

టీక. కనిష్ఠాంగుష్ఠములు వంచితే త్రిశూలహస్త మనబడును.

Colophon :

ఇతి అసంయుతహస్తం సమాప్తం. శ్రీరామానుజయం. శ్రీశ్రీ జేయును. అసంయుతహస్తాలు శిన్నయ్యా రాశినది, సుబ్బరాయడును. అభినయ దర్పణం. శ్రీరామా. శ్రీరామా. 28 హస్తాలు.

Subject :

అభినయదర్పణము. ఇందు 28 అసంయుతహస్తములు చెప్పఁబడి యున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. తప్పు లున్నవి. వ్రాఁత యొకమాదిరి. శైథిల్యగ్రంథ పాతములు లేవు.

950. అభినయదర్పణము

(ఆంధ్రటీక)

ABHINAYADARPAṆAMU (Āndhratīka)

B. 11518 b. Substance - Palm-leaf. Leaves - 4. Lines 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 70. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు. శ్రీరామజయం.

సంయుతం. శ్రీరామ.

అంజలిశ్చ కపోతశ్చ కర్కటస్స్వస్తిక స్తథా ।
డోల పుష్పపుటో వుచ్ఛంగో శివలింగకః ॥

కటకావర్ధనశ్చైవ కర్తరీస్వస్తికం తథా ।
శకటం శంఖచక్రం చ శంపుటం పాశకీలకం ॥

మత్స్యకూర్మవరాహాశ్చ గరుడో నాగబంధకః ।
ఖట్వాభేరుండ యిత్యాది సంఖ్యాతాః సంయుతాః కరాః ॥

త్రయోవింశతి హస్తానాం కథితో పూర్వకోవిదైః ।

అర్థం. అంజలి, కపోతం, కర్కటం, స్వస్తికం, డోలకం, పుష్పపుటం, వుచ్ఛంగం, శివలింగం, కటకావర్ధనం, కర్తరీస్వస్తికం, శకటం, శంఖం, చక్రం, శంపుటం, పాశం, కీలకం, మత్స్యం, కూర్మం, వరాహం, గరుడం, నాగబంధం, ఖట్వం, గండభేరుండం, యీ 23 సంయుత హస్తాలకు పేళ్లు.

అంజలిహస్తలక్షణం.

పతాకతలయోర్యోగాత్ అంజలిః కర ఈరితః ।

టీ. పతాకహస్తము పై చేర్చితే అంజలిహస్త మనబడును.

End :

ఖట్వాహ_స్తలక్షణం.

చతురే చతురస్యస్య తర్జన్యంగుష్ఠమోక్షతః ।
ఖట్వాహస్తో భవేదేషః ఖ్యాతో భరతకోవిదైః ॥

టీ. చతురహ_స్తమందు చతురహ_స్త ముంచి తర్జనీ అంగుష్ఠకనిష్ఠికాలు చాచితే ఖట్వాహ_స్త మనబడును.

గండభేరుండహ_స్త లక్షణం.

మణిబంధే కపిత్థాఖ్యే భేరుండకర ఇష్యతే ।

టీక. కపిత్థహ_స్తములు మణిబంధమందు చేర్చి బట్టితే గండభేరుండహ_స్త మనబడును.

Colophon :

సంయుతహ_స్తం సమా_ప్తం.

శ్రీశ్రీజేయును. శ్రీరామా. సుబ్బడికి శిన్నయ్యా రాశినది ముత్తం 23 హాస్తాలు.

Subject :

అభినయదర్పణము. ఇందు సంయుతహ_స్తములు మాత్రము చెప్పఁబడియున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. తప్పులు గలవు. వ్రాఁత యొకమాదిరి. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు.

951. అభినయదర్పణము
(ఆంధ్రటీక)

ABHINAYADARPAṆAMU (Āndhraṭīka)

B. 11518 c. Substance - palm-leaf. Leaves - 5. Lines 6 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas - 80. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. శ్రీరామా. దేవతహస్తాలు.

అథాత్ర బ్రహ్మరుద్రాది దేవతాదినయక్రమాత్ ।
మూర్తిభేదేన యో హస్తస్తేషాం లక్షణముచ్యతే ॥

బ్రహ్మహస్తః.

బ్రహ్మణశ్చతురో వేదా అంసాస్యా దక్షిణే కరః ।

టీ. వామహస్తమందు చతురమున్ను దక్షిణహస్తమందు అంసాస్యమున్ను బట్టితే బ్రహ్మదేవునికి చెల్లును.

End :

శూద్రహస్తం.

వామే తు శిఖరం కృత్వా దక్షిణే మృగశీర్షకం ।
శూద్రహస్తస్స విజ్ఞేయో మునిభిర్భరతవేదిభిః ॥

టీ. వామహస్తమందు శిఖరం బట్టి దక్షిణ హస్తమందు మృగశీర్షం బెట్టితే శూద్రహస్తానికి చెల్లును. త్రింశతిహస్తానాకథితో పూర్వకోవిదైః ॥ యిది అనం.............................

Colophon : Nil.

Subject :

అభినయదర్పణము. ఇందు దేవతాహస్తములు మాత్రము చెప్పఁబడియున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. తప్పులు గలవు. వ్రాఁత యొకతీరు. శైథిల్య గ్రంథపాతములు లేవు.

952. అభినయదర్పణము
(ఆంధ్రటీక)

ABHINAYADARPAṆAMU (Āndhratīka)

B. 11518 d. Substance - palm-leaf. Leaves - 3. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 40. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning:

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

బాంధవహస్తం.

దంపతీ మాతృ జనకో స్వసా శ్వశుర ఏవ చ ।
భర్తృభ్రాతృననాందాయా జ్యేష్ఠభ్రాతృకర స్తథా ॥

పుత్రహస్తః స్నుషాయాశ్చ సపత్న్యాః కర ఇత్యపి ।
ఏకాదశ కరాః ప్రోక్తాః బాంధవ్యే భరతాగమే ॥

దంపతీహస్తం.

వామే కరే తు శిఖరం దక్షిణే మృగశీర్షకం ।
ధృతే స్త్రీపుంసయోర్హస్తో ఖ్యాతో భరతకోవిదైః ॥

టీ. వామహస్తమందు శిఖరమున్ను, దక్షిణహస్తమందు మృగశీర్ష మున్ను బెట్టితే దంపతిహస్తానికి చెల్లును.

End:

సపత్నీహస్తం.

దర్శయిత్వా పాశహస్తం కరాభ్యాం శ్రీకరావుభౌ ।
ధృతే సపత్నీహస్తస్యాదితి భావవిదో విదుః ॥

పాశహస్తాన్ని జూపించి రెండుచేతులందు శ్రీహస్తం బెట్టితే సవతికి.

Colophon:

ఇతి బాంధవహస్తసమాప్తః. శ్రీరామా.

శంభుర్గౌరీ తథా బ్రహ్మా మాధవో నందికేశ్వరః ।
దత్తిలో కోహళశ్చైవ యాజ్ఞవల్క్యశ్చ నారదః ॥

హనుమాన్ విఘ్నరాజశ్చ షణ్ముఖో(థ)బృహస్పతిః ।

Subject :

అభినయదర్పణము. ఇందు బాంధవహస్తములు మాత్రము చెప్పఁబడినవి.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత యొకతీరు. తప్పు లున్నవి. శైథిల్య గ్రంథపాతములు లేవు. D. 949, 950, 951, 952, సంఖ్యలు గల గ్రంథము లన్నియు నభినయదర్పణముయొక్క భాగము లయ్యును నొకే తాళగ్రంథమున వేర్వేరుగా నుండుటచే నిచ్చటగూడ వేర్వేరుగఁ జూపఁబడినవి.

---

953. అభినయదర్పణము
(ఆంధ్రటీక)

ABHINAYADARPAṆAMU (Āndhratīka)

B. 11518 e. Substance-palm-leaf. Leaves - 31. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 450. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు.

పద్మినీజాతికి.

షడ్జం చ ధైవతం చైవ పద్మినీస్వరమిష్యతే ॥

టీ. షడ్జమస్వరాన్నిన్ని ధైవతస్వరాన్నిన్ని పద్మినీజాతి అపేక్షించును. ఆ పద్మినీ అభినయహస్త మేదంటేను,

పద్మిన్యాశ్శుకతుండః స్యాదపవేష్టితరూపకః ।

టీ. శుకతుండహస్తాన్ని అపవేష్టితముగా బట్టితే పద్మినికి అభినయ మౌను. ఇకను చిత్తినీజాతికి.

నిషాదఋషభౌ చాపి చిత్తినీస్వరమిష్యతే।

టీ. నిషాదస్వరాన్నిన్ని ఋషభస్వరాన్నిన్ని చిత్తిని అపేక్షించును.

End :

అటువంటి ద్రుతకాలాలు గూడితే వొక లఘుకాల మనఁబడును. అటువంటి లఘుకాలాలు రెండు గూడితే గురుకాల మనబడును. మూడు లఘుకాలాలు గూడితే ప్లుతకాల మనబడును. నాలుగు లఘుకాలాలు గూడితే ఒక కాకపద మనబడును. ఇట్లు పెద్దలుచేత సూక్ష్మకాలాలు ఆరున్ను స్థూలకాలాలు ఆరున్ను ఆఆ ద్వాదశకాల మని చెప్పఁబడును.

Colophon :

ఇది కాలనిర్ణయము. ఇకను మార్గ మనే ప్రాణానికి లక్షణం.

Subject :

అభినయదర్పణము, (ఆంధ్రటీక). ఇందు పద్మిన్యాది స్త్రీలకు, రాగములకు, దేశములకు, ఆయా దేశరాజులకు, స్వర్గమందలి వస్తువులు మొదలైనవానికి, దేవతలకు, రాక్షసులకు, మునులకు, సప్తలోకములకు, పర్వతములకు, వృక్షములకు అభినయములు ప్రతిపాదితములు.

Remarks :

అసమగ్రము. తప్పులు గలవు. వ్రాఁత మంచిదే. శైథిల్య గ్రంథపాతములు లేవు. 1-24 వఱకు మాత్రమే వరుసగ నున్న యాకులలో పై విషయము లున్నవి. తరువాత విశకలితముగ నున్న 7 ఆకులలో నీ క్రింది విషయము లసంపూర్ణముగఁ బ్రతిపాదింపఁబడి యున్నవి- శిరోభేదాలు, దృష్టిభేదాలు, తాళలక్షణం, నృత్తహస్తాలు, అష్టగణముల దెలుపు శ్లోకములు, తాళదశప్రాణములు.

954. అభినయదర్పణము
(ఆంధ్రటీక)

ABHINAYADARPAṆAMU (Āndhraṭīka)

B. 11524. Substance - palm-leaf. Leaves - 14. Lines 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas-300. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

.... ఖహస్తం ।
కాంగూలచాటవిజ్ఞేయో మేషరాశేర్గరోమతే ॥
అన్నది, కాంగూలహస్తం మేషానకు అవును. 1.
శిఖరాస్పృష్టవదనౌ యోజ్యావృషభరాశికే ॥
అన్నది, రెండు చేతులున్ను శిఖరహస్తంగాను యెదురెదురుగాను పట్టను వృషభరాశి అవును. 2.

End :

ఉత్తానసూచిరత్రేస్తు రూపేణ పరికీర్తితః ।
వామహస్తే బాహుమధ్యే నిహితోర్ధ్వతలో యది ॥
తత్తలే దక్షిణస్సూచీ సూచిరుత్తానపూర్వకః ।
అన్నది, ఎడమచెయ్యి పతాకంగాను రొమ్మున పట్టి అందు చెయ్యి సూచిగా పట్టను ఉత్తానసూచి అవును. ఇది అత్రిమహామునికి అవును.
గౌతమాఖ్యమునేశ్చాపి శ్లిష్టోత్సంగప్రకల్పితః ।
హంసవక్త్రాభిహస్తౌ తు .... ॥

Colophon : Nil.

Subject :

అభినయదర్పణము (ఆంధ్రటీక). ఇందలి ప్రతిపాద్యము లన్నియు నించుమించుగ D. 953 (B. 11518 e.) సంఖ్యగల గ్రంథమునందలి ప్రతిపాద్యములవలెనే.

Remarks :

అసమగ్రము. తప్పులు కుప్పలు. వ్రాత మంచిదే. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు.

955. అభినయదర్పణము

(ఆంధ్రటీక)

ABHINAYADARPAṆAMU (Āndhraṭīka)

B. 11536 a. Substance-palm-leaf. Leaves - 14. Lines 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 210. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

అభినయదర్పణము. శ్రీగురుభ్యో నమః.

శ్రీమత్యామభినయదర్పణాదికృత్యాం
దిఙ్మాత్రప్రకటముక్తమేవమాసీత్ ।
బ్రహ్మస్వప్రవదనమాత్రతస్సమస్తం
విజ్ఞేయం సుకృతవతా యథాతథేదమ్ ॥

టీక. శ్రీమత్యాం ... ... చ్ఛన్నైనటువంటి, అభినయదర్పణాదికృత్యాం, అభినయ - అభినయమనేటువంటి గ్రంథమే, ఆది - మొదిలైనటువంటి, కృత్యాం - ప్రబంధమందు, ఏవం - ఈ ప్రకారముగాను కలిగినది, ఆసీత్ - ఆయను, యథా - యెటువలె నంటేను, సుకృతవతా - సుకృతవంతునిచేతను, బ్రహ్మస్వప్రవదనమాత్రతః, బ్రహ్మ- పరబ్రహ్మయొక్క, స్వ - స్వరూపంయొక్క, ప్రవదనమాత్రతః - పొందుటవల్లనుంచిన్ని, సమస్తం - సకలము, విజ్ఞేయం - తెలిసేటందుకొరకు, యథా - యెటువలె శక్యమో, తథా - అటువలెనే, ఇదం - ఈ అభినయస్వరూపము, విజ్ఞేయం - తెలియ తగినది. ౧.

End :

ముకుళహస్తము.

అంగుళీపంచకం చైవ మిలిత్వాగ్రప్రదర్శనే ।
ముకుళాఖ్యకరస్సోయం కీర్తితశ్శాస్త్రకోవిదైః ॥

టీక. అయిదు వేళ్లు గూర్చి మొనలు నాటినట్లైతే ముకుళహస్తము. వినియోగం -

కుముదే భోజనే పంచబాణే ముద్రాదిధారణే ।
నాభౌ చ కదళీపుష్పే యుజ్యతే ముకుళః కరః ॥

టీక. కలువలయందున్ను, భోజనం చేసేటియందున్ను పంచబాణాల యందును, ముద్రాదిధారణమందున్ను, బొడ్డుయందున్ను, అరిటి పూవులయందున్ను, వర్తించును ॥ 25 ॥ హాస్యమోహాకరుణాలంకార వీరశోకరౌద్రభయబీభత్సాదిః ॥

Colophon : Nil.

Subject :
అభినయదర్పణము, (తెనుఁగుసేఁత.)

Remarks :
అసమగ్రము. తప్పు లధికము. వ్రాఁలు మంచివే. శైథిల్యగ్రంథ పాతములు లేవు.

---

956. అభినయదర్పణము
(ఆంధ్రటీక)

ABHINAYADARPAṆAMU (Āndhratīka)

B. 11515. Substance - palm-leaf. Leaves - 38. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 650. Author - Nandikeśwara. Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

అథేదానీం తు హస్తానాం లక్షణం చోచ్యతే మయా ।
అసంయుతాస్సంయుతాశ్చ హస్తా ద్వేధా ప్రకీర్తితాః ॥

టీ. అటుతర్వాతను హస్తములకు లక్షణం చెప్పుచున్నది. అది యెట్ల

న్నను, అసంయుత మంచున్ను సంయుత మంచున్ను రెండు విధాలుగా వుండును. అందులో అసంయుతహస్తాలకు లక్షణం.

* * * * * *

ఈ 28 న్ని అసంయుతహస్తా లనిపించును.

పతాకహస్తలక్షణం.

అంగుళ్యః కుంచితాంగుష్ఠ సంశ్లిష్టా ప్రశ్రితా యది ।
స పతాకకరః ప్రోక్తో నృత్యకర్మవిచక్షణైః ॥

టీ. బొట్టనవేలును కొంచంగా వంచి కూర్చి కడమవేళ్లను దాచితే భరత శాస్త్రజ్ఞులచేతను పతాకహస్త మనిపించును.

వినియోగః.

నాట్యారంభే వారివాహే వనే వస్తునిషేధనే ।
కుచస్థలే నిశాయాం చ నద్యామమరమండలే ॥
తురగే ఖండనే వాయౌ శయనే గమనోద్యమే ।
ప్రతాపే చ ప్రసాదే చ చంద్రికాయాం ఘనాతపే ॥
కవాటపాటనే సప్తవిభక్త్యర్థతరంగితే ।
వీథీప్రవేశభావేపి సమత్వే చాంగరాగకే ॥
ఆత్మార్థే శపథే చాపి తూష్ణీంభావనిదర్శనే ।
తాళపత్రే చ పేటే చ ద్రవ్యాదిస్పర్శనే తథా ॥
ఆశీర్వాదక్రియాయాం చ నృపశ్రేష్ఠస్య భావనే ।
తత్ర తత్రేతి వచనే సంధౌ తు సుకృతక్రమే ॥
సంబోధనే పురోగేపి ఖడ్గరూపస్య ధారణే ।
షష్ఠే పాత్రే ఛాదనే చ కుంచితా మధ్యమా యది ॥
తర్జన్యనామికాయోగాద్ధుమ్యాదేశప్రదర్శనే ।
మాసే సంవత్సరే వర్షే దినే సమ్మార్జనే తథా ॥
ఏవమాదిషు యుజ్యంతే పతాకకరభావనాః ॥

అర్థము. నాట్యారంభే = నాట్యారంభమందున్ను, వారివాహే = మేఘ మందున్ను, వనే = అడవియందున్ను, వస్తునిషేధనే = వస్తువును

నిందించేటియందున్ను, కుచస్థలే = రొమ్మునయందున్ను, నిశాయాం = రాత్రియందున్ను, నద్యాం = నదియందున్ను, అమరమండలే = దేవ సమూహమందున్ను, తురగే = అశ్వమందున్ను, ఖండనే = నరికేటి యందున్ను, వాయౌ = గాలియందున్ను, శయనే = పడకయందున్ను, గమనోద్యమే = నడచుటయందున్ను, ప్రతాపే చ = శౌర్యమందున్ను, ప్రసాదే చ = దయయందున్ను, చంద్రికాయాం = వెన్నెలయందున్ను, ఘనాతపే = క్రూరమైన యెండయందున్ను, కవాటపాటనే = వాకిలి తెరచుటయందున్ను, సప్తవిభక్త్యర్థే = సప్త విభక్తులయొక్క అర్థ మందున్ను, తరంగకే = అలలయందున్ను, వీథీప్రవేశభావేపి = వీథిలో బయలుదేరేటియందున్ను, సమత్వే = సరి యనేటియందున్ను, అంగ రాగకే = గంధం పూయుటయందున్ను, ఆత్మార్థే = నేను అనుటయం దున్ను, శపథే చ = సత్యం చేసుటయందున్ను, తూష్ణీంభావనిదర్శనే = వూరికే వుండు అనుటయందున్ను, తాళపత్రే చ = విసనకర్రయందున్ను, చపేటే చ = చపేటయందున్ను, ద్రవ్యాదిస్పర్శనే = పదార్థముల ముట్టేటియందున్ను, ఆశీర్వాదక్రియాయాంచ = ఆశీర్వాదం చేసుట యందున్ను, నృపశ్రేష్ఠస్య భావనే = రాజశ్రేష్ఠుణ్ని కొనియాడుట యందున్ను, తత్ర తత్రేతి వచనే = అక్కణ్ణే అక్కణ్ణేవుండు అనుటయం దున్ను, సంధౌ = సమాధానం చేసేటియందున్ను, సుకృతక్రమే = సుకృతమందున్ను, సంబోధనే పురోగేపి = యెదురుగా వుండేవాణ్ణి పిలుచుటయందున్ను, ఖడ్గరూపస్య ధారణే = కత్తియందున్ను, పర్ణే = ఆకుయందున్ను, పాత్రే = పాత్రమందున్ను, యీ పతాక హస్తమందు నడిమివేలున వంచి తర్జని అనామికను కూర్చితే, గుహ్య దేశప్రదర్శనే = యోనిప్రదేశాన్ని చూపేటియందున్ను, మాసే = నెలలయందున్ను, వర్షే = వర్షమందున్ను, దినే = దినమందున్ను, సమ్మార్జనే = వూడిచేటియందున్ను, పతాకహస్తం వర్తించును.

End :

దూరదృష్టిలక్షణం.

కించిదూర్ధ్వవికాసేన దూరదృష్టిరుదీరితా ।

అన్నాడు గనక, కొంచముగా పైడుగుగా విప్పాటచేతను దూరదృష్టి యనిపించును.

వినియోగః.

నటనాంతక్రమే హాలాపాయినాం నటనక్రమే ॥
ప్రేరణార్థస్య నటనే కరణోత్పత్తిభావనే ।
దూరదృష్టిరితి ఖ్యాతా భరతాగమపాలకైః ॥

అన్నాడు గనక, నటనాంతక్రమే = నాట్యాంతరమందున్ను, హాలా పాయినాం నటనక్రమే = మద్యపానం చేసేవార్లయొక్క దుముకుట యందున్ను, ప్రేరణార్థస్య నటనే=పొమ్మని సంజ్ఞ జూపేటియందున్ను, కరణోత్పత్తిభావనే = యింద్రియములు కలుగుటయందున్ను, భరత శాస్త్రజ్ఞులచేతను దూరద్రుష్టి వర్తించును.

Coplhon :

ఇతి శ్రీ నందికేశ్వరభరతే నేత్రభావస్సమాప్తః.

Subjcet :

అభినయవర్ణనము, నందికేశ్వరకృతి, ఆంధ్రటీకతో. ఇందు హస్త లక్షణములు, శిరోభేదములు, దృష్టిభేదములు ప్రతిపాదితములు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాలు మంచిదే. తప్పులు గలవు. శైథిల్యము గానరాదు. గ్రంథపాతము చూపట్టు.

957. అభినయలక్షణము

(ఆంధ్రటీక)

ABHINAYALAKASHAṆAMU (Āndhratīka)

B. 11530 a. Substance-palm-leaf. Leaves - 21. (1-21) Lines 5 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-420. Author -? Complete. Not printed.

Beginning :

....ణం ॥

తర్జనీ మధ్యమే చిత్రా బాంహి_స్తిర్యఙ్ముఖే యది
క_ర్తరీహ_స్త ఏవాయం తస్య రూపణముచ్యతే ॥

అస్య = యీ అర్ధపతాకహ_స్తమందు, తర్జని - తర్జని అనే వేలున్ను .... మమనే వేలున్ను, బాంహి_స్తిర్యఙ్ముఖే యది = బాంహ_స్తిర్యగ్ముఖాలుగా వున్నటాయనా, అయం - యిది, క_ర్తరీహ_స్త ఏవ, అస్య=యీ క_ర్తరీహస్తానకు, నిరూపణం=స్వరూపమును, ఉచ్యతే = చెప్పేను.

End :

మకరహస్తానకు లక్షణం.

ఏతా ఏవ చలాంగుష్టయుగలా మకరా కరా ।

తా ఏవ = యీ కపోతహస్తాలు, చలాంగుష్టయుగళా, చలః = చలిస్తున్నటువంటి, అంగుష్టయుగళా, అంగుష్ట = బొటన వేళ్ళయొక్క, యుగళా = యుగళయుగ్మాలు గలిగినటాయనా, మకరో కరా = మకరహస్తాలు, భవేత్ = అవును. వినియోగం. మకరాఖ్యా సమాఖ్యాతౌ మత్స్యభావే విశేషతః, యీ మకరహ_స్తము మొసలియందున్ను, మత్స్యభావమందున్ను వర్తించును.

Colophon :

భరతశాస్త్రం సంపూర్ణం.

మంగళమహాందేవి శ్రీంజేయునూ. శ్రీరామచంద్రాయ నమః. రంగనాయకుల దేవి సహాయం. కామాక్షీ దేవీసహాయం. శ్రీ రఘు రామ జయం. శ్రీసీతారామలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్న అనుమత్స మేత శ్రీరామచంద్రాయ నమః.

Subject :

అభినయలక్షణము. సంస్కృతమునకు తెనుఁగుసేఁత. ఇందు బహువిధములైన అభినయహస్తములు మాత్రము (హస్తాభినయమునకుపయోగపడునవి) వర్ణితములు.

భరతార్ణవము.(నందికేశ్వరకృతి)లోని మొదటి మూఁడధ్యాయములు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత యందమైనదే. తప్పులు కుప్పలు. గ్రంథముపైని "అభినయలక్షణము" అని యున్నది. కాని గ్రంథాంతమున "భరతశాస్త్రం సంపూర్ణం" అని యున్నది. హస్తాభినయోపయుక్తము లగు హస్తనిరూపణ మిందున్నది. 14-వ పత్రమందు : "నందికేశ్వరవిరచితే సంయుత హస్తంనామ ద్వితీయోధ్యాయః" అని యున్నది.

958. అభినయలక్షణము
(ఆంధ్రటీక)
ABHINAYALAKSHAṆAMU (Āndhratīkā)

B. 11531 a. Substance-palm-leaf. Leaves - 38. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 1000. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

భకారో భావనైర్యుక్తో రేఫో రాగేణ మిశ్రితః ।
తకారస్తాళమిత్యాహుః భరతార్థవిచారకైః ॥

అనేడిది, భకారం భావాంశమై వుండును. రకారం రాగాంశమై వుండును. తకారం తాళాంశమై వుండును.

దీనిలో భావక మనేది :

విభావశ్చానుభావశ్చ సాత్వికం పరికీర్తితః ।
వ్యభిచారోపి భావోపి భావాః ప్రోక్తా చతుర్విధః ॥

అన్నది, విభావుకం అనుభావుకం సాత్వికభావకం, వ్యభిచారిభావకం, అని నాలుగువిధాలై వుండును.

ఇందుకు లక్షణం :

ఆలంబనోద్దీపనం స్యాద్విభావో ద్వివిధో మతః ।

అన్నది, అలంబనభావం, ఉద్దీపనభావం, రెండువిధాలై వుండును.

విభావం అన్నది యిందులోను ఆలంబనవిభావ మనేది :

రూపం వినా పదార్థస్య భావసూచకత్వం ఆలంబన యితి, అన్నది ఎదొకనాట్యమైనాను సభలోను తెరలో నిల్చి ఆనాట్యాన్ను వుప యోగమైన జతి అయినా పాట అయినా సభామధ్యమందు ఆరంభం శాయును అది ఆలంభనభావం.

End :

నిద్రాలు జలసంకీర్ణ సంయిపా శయనశాలికా ।
పూర్వవన్మృగశీర్షేస్మిన్ తస్యాంతస్తు పతాకికః ॥
తిర్యగూర్ధ్వతో యది తథా దృస్వా శయనశాలికా ॥

అన్నది, మృగశీర్షం అడ్డంగా పట్టి యిందులో పతాకం అడ్డంగా పట్టితే శయనశాలకు అవును.

కేవలం దంపతీయుక్తా కేళీశాలేతు తద్భతి ।
పూర్వవన్మృగశీర్షేస్మిన్ తస్యాంతస్తిర్యగాశ్రితః ॥
కగోప్యర్ధపతాకాఖ్యః కేళీశాలాం జనక్షిచః ।

అన్నది, మృగశీర్షహస్తం అడ్డంగా పట్టి యిందులోను అర్ధపతాక అడ్డంగా పట్టితే కేళీశాలకు అవును.

శృంగారశేఖరప్రోక్తం చతుర్థాభినయక్రమం ।
రాజయమాద్యయుక్తా తు నాట్యవిదోప్యపకారకః ॥

Colophon :

ఇతి చతుర్థ అభినయక్రమం సంపూర్ణం.

Subject :

అభినయలక్షణము. అనేక విధములైన హస్తములు అనేక విధములైన అభినయవిశేషములు నిందు ప్రతిపాదితములు.

Remarks :

సమగ్రము. గ్రంథకర్త శృంగారశేఖరుఁ డగు నేమో ! వ్రాలు మంచివే. తప్పు లున్నవి. గ్రంథపాతశైథిల్యములు లేవు. గ్రంథాంతమున అభినయప్రతిపాదక మైన సంస్కృతగ్రంథ మొకటి కలదు.

959. అభినయలక్షణము - హస్తలక్షణము
(ఆంధ్రటీక)

ABHINAYALAKSHAṆAMU - HASTALAKSHAṆAMU
(Āndhratīka)

B. 11533 a. Substance - palm-leaf. Leaves - 16. (1 to 16) Lines 6 to a page. Script - Grantha. No. of Granthas - 280. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

హరిః ఓమ్.

అంగేనలంబయేద్గీతం హస్తేనార్థం ప్రదర్శయేత్ ।
చక్షుర్భ్యాం దర్శయేద్భావం పాదాభ్యాం తాలమాచరేత్ ॥

అంటే నోటితో పాడేది, హస్తేనార్థం ప్రదర్శయేత్ అంటే చేతితో అర్థం చూపించేది, చక్షుర్భ్యాం దర్శయేద్భావం అంటే కండ్లతో భావం చూపించేది, పాదాభ్యాం తాళమాచరేత్ అంటే కాళ్ళతోను ... ... నిశంగా తీరుమానములు తీరేది.

End :

ఇకను కర్కట హస్తలక్షణము.

అన్యోన్యస్యాంతరే వక్రా అంగుల్యో నృత్యహస్తయోః ।
అంతర్బహిః ప్రవర్తంతే కట్కటస్సోఽభిధీయతే ॥

వినియోగము.

సమోహగమనే కుందాదర్శనే అంగమోటనే ।
... ... శాఖే నమనే చ నియుజ్యతే ॥

ఇకను స్వస్తికహస్త లక్షణం.

Colophon : Nil.

Subject :

అభినయలక్షణము - హస్తలక్షణము.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాత మంచిది. తప్పు లధికము. గ్రంథపాతము లున్నవి. శైథిల్యము లేదు. ఇయ్యది గ్రంథలిపిలో నున్నది.

960-961. అర్జునభరతము

(ఆంధ్రటీక)

ARJUNABHARATAMU (Āndhratīka)

B. 11510 a. Substance-palm - leaf. Leaves - 55. Lines 7 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 1250. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

అర్జునభరతం. చతురంగప్రస్తారం.

దిస్యాల్పమాద్యాన్మహాతో౽ధస్తాచ్ఛేషం యథోపరి ।
ప్రాగూనే వామసంస్థాస్తు సంభవే మహాతో౽ లిఖేత్ ॥

అల్పానసంభవేత్తాళపూర్త్యై భూయో౽ప్యయం విధిః ।
సర్వద్రుతావధిః కార్యః ప్రస్తారో౽యం లఘుర్గురుః ॥

ఈప్రస్తారమందు వొక సాంప్రదాయంకద్దు. అది యెటువలెనంటేను, మహత్తనిన్ని, అల్పమనిన్ని. మహత్తనంగా ప్లుతమనంబడును. అది యెటువలెనంటేను, గురువుకు ప్లుతం మహత్తు, లఘువుకు గురువు మహత్తు, ద్రుతానకు లఘువు మహత్తు. ఇది మహత్తనేటందుకు గురుతు. అల్పమనంగాను ద్రుతానకు అనుద్రుతమల్పము. లఘువు కంటే ద్రుతమల్పము. గురువుకంటే లఘువల్పము. ప్లుతంకంటే గురు వల్పము. ప్లుతానకు మించిన మహత్తు లేదు గనకనున్ను ద్రుతం కంటే అల్పంలేదు గనకనున్ను. ఇది అల్పత్వమహాత్వ సంప్రదాయము.

End :

తిశ్రజాతి లఘుప్రస్తారం.

|

∪○

○∪

ш∪∪

ర

ఖండజాతి లఘుప్రస్తారం.

ɯ	O	∪O	OO	ǀ
1	2	3	5	9

ǀ

∪OO
OɯO

ɯ∪∪O

OO∪

ɯ∪O∪

ɯO∪∪

O∪ɯ∪

Colophon : Nil.

Subject :

అర్జునభరతము. తాళదశప్రాణనిరూపణము, అసంయుత సంయుత హస్తములు, తద్వినియోగము, సాంగమైన తాళవివేచనము లిందు ప్రతిపాద్యములు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాలు మంచివే. తప్పు లున్నవి. గ్రంథపాతము లేదు. శైథిల్యము మెండు. ఈ గ్రంథముయొక్క కాపి కూడా ఈ గ్రంథాలయములో నున్నది. (copied Ms. No. 243.) $\frac{D.\ 10663}{B.\ 6643\ a}$ అర్జునభరతము కూడ ఈ గ్రంథముయొక్క ప్రతియే యగునేమో! ఈ గ్రంథమందు చివర "తాళకవిలాసం" అను సంస్కృత గ్రంథ మొకటి గలదు.

---

961. అర్జునభరతము (ఆంధ్రటీక)

Not noticed by Dr. Burnell. No. 14174 a. Paper Ms. Sheets 34. అసమగ్రము.

Remarks :

పూర్వపు గ్రంథమునకు నిది ప్రత్యంతరము మాత్రమే. దీనగూడ చివర "తాళకళావిలాస" మనియెడు సంస్కృతగ్రంథము కలదు.

---

962. ఆదిభరతము

ĀDIBHARATAMU (Āndhratīka)

B. 11523 c. Substance - Palm - leaf. Leaves - 27. Lines 7 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 840. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. ఆదిభరతం.

భూమిరూపం చతుష్కోణం పీతవర్ణసమాహితం ।
లకారబీజసంయుక్తం బ్రహ్మా తస్యాధిదేవతా ॥

చరాచరధరా దేవీ సర్వాధారస్వరూపిణీ ।
ఆధారశక్తిరుపరి కూర్మపృష్ఠే ప్రతిష్ఠితం ॥

అనంతపీఠమారూఢే భూమిదేవి నమోస్తుతే ॥

టీ. అహో వినరయ్యా పంచాశత్కోటివిస్తీర్ణంచేతను చతురశ్రమైన రూపం కలదై పీతవర్ణం గలదై లకారము బీజముగా గలదై బ్రహ్మదేవుఁ డధిదేవతగా గలదై చరాచరాలను ధరించినదై సర్వాధార స్వరూపిణియై శక్తి ఆధారం గలదై ఆదికూర్మరాజుమీద అనంతపీఠ మందు వేంచే(సి)యుండేటి భూమిదేవిని గూర్చి నమస్కరించేనయ్యా.

* * * *

పరమేశ్వరుండు చెప్పిన ఆదిభరతము ఉమాపతిభరతము ప్రకారం తత్ప్రకారంచేతగాని, తక్కిన భరతాలు సమ్మతిగాదు. భరతశాస్త్ర ప్రకారంచేతనే నేను యెఱిగినమాత్రం వినిపించి, లౌకికమున్ను శాస్త్రీకమున్ను, కూడినట్లుగాను నటించేను. ఇంకాను భరతాలు బహువిధాలు కద్దు, అయినాగాని యీశ్వరుండు చెప్పిన భరతప్రకారమే శుద్ధనృత్తానకు ప్రమాణం. ప్రతాపరుద్రీయం, సంగీతసుధాకరం సేనావలయం యిది మొదలుగాను మనుష్యకల్పితమై వెనక

మనోవికారంచేతను నూతనంగా చెప్పిన భరతాలు శుద్ధనృత్తానకు ప్రమాణం గాదు. కాగాను నృత్తలక్షణాలను చెప్పేకొరకు ఆస్థాన పూజ చెప్పేను.

End :

లలితప్రియతాళం 105. జనకతాళం 106. లక్ష్మీశతాళం 107. రాగవర్ధనతాళం 108. రాజవినోదతాళం 109. ఉత్సవతాళం 110. ఉత్సాహతాళం 111. యీ 111 గాక మతాంతరమందు గ్రంథాలను కొన్ని తాళాలు కలవు.

Colophon : Nil.

Subject :

ఆదిభరతము. (ఆంధ్రటీకతో) అభినయలక్షణము, శిరస్సాభినయ హస్తాభినయాదులు, తాళలక్షణములు, 111 తాళముల పేర్లు మొదలగునవి యిందు ప్రతిపాదితములు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాంత మంచిదే. తప్పులు గలవు. గ్రంథపాతము గానరాదు. శైథిల్యము లేదు. ఈ గ్రంథముయొక్క కడపట 5 ఆకులలో (45, 46, 47, 48, 49 సంఖ్యలు గలవి) రాగలక్షణం, అభినయలక్షణం, ప్రబంధం, జతి, గీతములు, దరువులు, అభినయలక్షణములు, మొదలగునవి ప్రతిపాదితములు.

963 - 964. ఆదిభరతము
(ఆంధ్రటీక)

ĀDIBHARATAMU (Āndhratīka)

B. 11534. Substance - palm - leaf. Leaves - 81. (3-83) Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of granthas - 1050. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

............యొక్క మధ్యమపర్వమందు అంగుష్ఠకనిష్ఠికలను
వూర్ధ్వముగా చాంస్తేను చతురహస్తము ॥ 16 ॥

సర్పశీర్ష కరస్యోర్ధ్వే యథాంగుష్ఠ............ ।
............ర్ష స్తదా హస్తస్సత్వేతే వదనో భవేత్ ॥

సర్పశీర్ష హస్తమందు అంగుష్ఠకనిష్ఠికలను ఊర్ధ్వముగా చాంస్తేనూ
మృగశీర్షము ॥ 17 ॥

లగ్నా............తర్జన్యంగుష్ఠమధ్యమః ।
శేషే యత్రోర్ధ్వే విరళే సాహంసాస్యోభిధీయతే ॥

తర్జన్యంగుష్ఠమధ్యమలు టెంకాయకన్నులవలెను................
మరెండు వేళ్లున్ను కూడా ఊర్ధ్వముగా చాంస్తేను హంసాస్యమూ॥18॥

End :

ఆదిని అల్పంగానున్ను అంత్యాన మహత్తుగానున్ను అంగాలు వరు
సగా నడిచెనా, అది శ్రోతోవహాయతి. ఇందుకు ప్రస్తార * * * *
హాయతి. ఇకను గోపుచ్ఛయతికిలక్షణం చెప్పుచున్నాడు. మొదట
గావగానూ కొన సయికంగాను నడిచెనా, గోపుచ్ఛయతి.........
నామదంగ................................ ॥

Colophon :

Leaf No. 46. ఇత్యాది భరతే
..................ప్రకరణే ప్రథమోధ్యాయః ॥

Subject :

ఆదిభరతము. (ఆంధ్రటీక). అనేకవిధములైన హస్తవిశేషములు, శిరోవిశేషములు, తాళదశప్రాణములు నిందు ప్రతిపాద్యములు.

Remarks :

అసమగ్రము. తప్పులు కుప్పలు. శైథిల్యము కానరాదు. గ్రంథ పాత మధికము. వ్రాలు మంచివే.

---

964. ఆదిభరతము (ఆంధ్రటీక)

B. 11569 b. LL. 2.Te. అసమగ్రము.

---

965. ఆదిభరతము - హస్తాధ్యాయము (ఆంధ్రటీక)

ĀDIBHARATAMU - HASTĀDHYĀYAMU (Āndhratīka)

B. 11523 b. Substance-palm-leaf. Leaves-4. (13A. to 16A) Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 10^ Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

హస్తాధ్యాయము.

నాభిప్రదర్శనం కుర్వ న్నేకనాలేన వై నటః ।
ప్రధానహస్త ఇత్యుక్తో ముఖహస్త ఇతి స్మృతః ॥
అనామికావిభజనా త్త్రిపతాకః కర ఉచ్యతే ।
మాంగల్యద్రవ్యసంస్పర్శాన్మాంగల్య ఇతి విస్మృతః ॥
తిలకే తు నియుక్తో యః తిలకస్స ఉదాహృతః ।
అశ్రుమార్జనసంయుక్తః పూర్వోక్తః పరికీర్తితః ॥

* * * * *

అభివక్షస్థలా త్శాంతం శుకతుండా సన్నిధానా ।
అవహిత్థకరా యోగ్యా దౌర్బల్యాదౌ ప్రదర్శనే ॥

ఏవం సంయుక్తహస్తా నిరూపితాః .
ఏవం కరాశ్చతుష్షష్టి నాట్యే నృతసమాహితాః ॥

ఇతి హస్తాధ్యాయప్రకరణం సమాప్తః.

పెనువేళ్లు విడిచి పిడికిలించిన పిడికిళ్లు రెండున్ను నాభిస్థలమందు నిలిపి ... ... హస్తము ముఖహస్తము 1. అనామికె వేలు వంచి చక్కగా జూపేది, త్రిపతాకహస్తము 2. ఈ పతాకహస్తానసే శోభనపదార్థాలు చూపితేను మాంగల్యహస్తము 3. ఈ పతాక హస్తానసే తిలకం ధరిస్తేను అది తిలకహస్తము 4. ఈ తిలక హస్తానసే అశ్రుమార్జనం చెయ్యవచ్చును.

End:

ముంజేతిమీఁద జేర్చిన రెండు అరాళహస్తములు యెడమ కుడి దిక్కుకు వచ్చిన అది స్వస్తికహస్తము 7. సామునందున్ను, మార్గమునందున్ను ఆకాశమునందున్ను వొకటికొకటికి వదలు ముష్టి గాను యెకురుగాను విల్లుదీశిన మార్గము కటకాముఖహస్తము 18. ఇందుకు వినియోగం - సాముచేయుటాను, యుద్ధము చేయుటాను. ఈ కటకాముఖహస్తమే తర్జనీవేలు చక్కగా విడిచి చూపినది సూచీముఖహస్తము 19. ఇందుకు వినియోగం, మేరువనందున్ను, మెరుపునందున్ను, వస్త్రమునందున్ను, గురుతుగా చూపుటాను.

Colophon: Nil.

Subject:

ఆదిభరతము - హస్తాధ్యాయము. (ఆంధ్రటీక).

Remarks:

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు గలవు. శైథిల్యము స్వల్పము. గ్రంథపాతము గానరాదు. సంస్కృతమునఁ జెప్పఁబడిన 64 హస్తములును తెలుఁగునఁ జెప్పఁబడలేదు. 19 మాత్రమే చెప్పఁ బడియున్నవి.

966. చిత్రనాట్యవిధము
(ఆంధ్రటీక)

CITRANĀTYAVIDHAMU (Āndhratīka)

B. 11543 b. Substance - palm - leaf. Leaves 2. Lines 7 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 80. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning :

చిత్రనాట్యవిధము. శ్రీరామా.

అథగ్రంథసంక్షిప్తప్రసన్నే పదపంక్తినా ।
ద్వ్యశంకో నిఖిలం రాగావివేకం రయచద్యమం ॥

పంచధా గ్రామరాగా స్యుః పంచగీతిసమాశ్రయేత్ ।
గీతయః పంచ శుద్ధాద్యా భిన్నా గౌడీ చ వేసరా ॥

... ...

చేతను కట్టేది. ఇందుకు తాళం క్రీడాతాళం, ం। యిందుకు మాత్ర రెండు ద్రుతములున్న వకవిరామమున్నగాను వొకటిన్ని పాతికె. చిత్రనృత్యానకు లక్షణం చెప్పెను.

చిత్రనృత్తం(చ) నృత్తం చ పరివర్తపతాకయోః ।
వ్యావర్తనే చ సంచారం మల్లికామోదతాళకః ॥

చతురశ్రకరం కృత్వా బహిః భ్రమణం క్రమాత్ ।
ఏతే విచిత్రనృత్యం స్యాద్భరతాచార్యసమ్మతః ॥

అనేది, పరివర్తనపతాకహస్తంచాతను మల్లికామోదతాళం లయము గాను వ్యావర్తముగా సంచరించి నృత్తం శాయను, చిత్రంపురుపు. ఇందుకు చతురశ్రకరంచాతను పౌరతీరు కట్టేది. ఇందుకు తాళం మల్లికామోదతాళం, యిందుకు మాత్ర రెండు లఘువులున్న, నాలుగు ద్రుతాలున్నగాను, నాలుగుమాత్రలు. ం ం ం ం.

End :

పాదోన్న తేధిన్మత్తాళం తాళస్తాళస్తుతిపదం ।
సమస్కంధస్య కూర్పారౌ చతురశ్రకరాన్వితం ॥
నృత్యం బహిర్భ్రమణ స్యాత్ చతురశ్రకరాన్వితం ।
ద్వాదశో నృత్తసంవృత్తం లయహస్తం పతాకయోః ॥

వోయిలు అనే వురువునకు, తాళం స్తుతివతాళం, సమస్కంధకూర్పర చతురశ్రహస్తంచాతను యెత్తి వ్యావర్త్యా నృత్తం చేసి చతురశ్రకరం చాతను బహిర్భ్రమణం చేసేది. వోయి లనే పేరు అవును. తాళం స్తుతివతాళం, మాత్ర వొక లఘువు. కూడాను పండెండు వురువుల కున్ను పతాకహస్తం తీరుమానం, నడుమనడుమను కావలశిన హస్తమున్ను కూర్చుకోవచ్చును.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ. జేయును.

Colophon : . Nil.

Subject :

చిత్రనాట్యవిధము, (ఆంధ్రటీక). ప్రసిద్ధహస్తములను వెవ్వేరు విధములుగ నుపయోగించుటవలన నేర్పడు నాట్య విశేషముల నిరూపణము ప్రతిపాద్యము

Remarks :

సమగ్రము. ప్రాంత యొకమాదిరి. తప్పులు గలవు. శైథిల్య గ్రంథపాతములు లేవు.

967. తద్ధిత్తోన్నం

(ఆంధ్రటీక)

TADDHITTŌNNAM (Āndhratīka)

B. 11516 b. Substance - palm-leaf. Leaves - 2. Lines 6 to a page. Script - Grantha. No. of Granthas - 35. Author - ? Complete. Not printed.

Beginning:

హరిః ఓం. తద్ధిత్తోన్నం.

శౌనకోలకు ఆద్యక్షరాలు. దీనికి పుట్టుట క్రమం చెప్పుచున్నాము.

శ్లో. తకారో ఋగ్భవః ప్రోక్తో=తకారం ఋగ్వేదమందు పుట్టెను, ధికారస్తు యజుర్భవః = ధికారం యజుర్వేదమందు పుట్టెను, తోంవర్ణో సామ సంభూతో=తోం అనేది సామవేదమందు పుట్టెను. నవర్ణోథర్వణో ద్భవః = నం అనేది అథర్వణవేదమందు పుట్టెను. దీనులకు జాతి భేదం చెప్పుచున్నాము.

తకారో విప్రజాతిశ్చ ధికారః క్షత్రియస్తథా ।
తోంవర్ణో వైశ్యజాతిశ్చ నవర్ణశ్చ జఘన్యజః ॥
తకారము బ్రాహ్మణజాతి, ధికారము క్షత్రియజాతి, తోం వైశ్యజాతి, నం శూద్రజాతి అనంబడును.

End:

తకారంవల్ల పుట్టిన అక్షరాలు మొదట ప్రయోగించితే శుభాన్ని యిచ్చును. ధికారం వల్లను పుట్టిన అక్షరాలు మొదట ప్రయోగించితే రోగ మిచ్చును. తోంకారంవల్లను పుట్టిన అక్షరాలు మొదట ప్రయోగించితే శూన్యం పెట్టినట్టు. నంకారవల్లను పుట్టిన అక్షరాలు మొదట ప్రయోగించితే వినేవా .... తుడౌను. యు ...... వలక్షణ అక్షరాలు తోసి సులక్షణ అక్షరాల మొదట ప్రయోగించితే వినేవానికి శుభం కలుగును. శుభమస్తు.

Colophon :

శ్రీరామా శరణం, గురవే నమః, శ్రీసాంబశివ.

Subject :

తద్ధిత్తోన్నం. త, థి, తో, నకారములయొక్క ప్రయోగము మొదలైనవి యిందు ప్రతిపాద్యములు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాలు చక్కనిది. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు.

---

968. నక్షత్రాభినయము (ఆంధ్రటీక)

NAKSHATRĀBHINAYAMU (Āndhratīka)

B. 11597 a. Substance-Palm-leaf. Leaves-4. (6-9) Lines 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 60. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

అథ అభినయం నిరూప్యతే.

నక్షత్రాభినయం.

నక్షత్రహస్త మనేది.

లోకే చ స్థావరాణాం చ జంగమానాం తథైవ చ ।

నామజన్మోక్త నక్షత్రహస్తైరర్థక్రియా భవేత్ ॥

ఏవం కావ్యస్య చ గురోసమితిః పూర్వసమ్మతః ॥

లోకములోను స్థావరజంగమరూపములై వుండే వస్తువులు నామ నక్షత్ర జన్మనక్షత్రాలనే కాని అభినయం పట్టేటట్టు పూర్వమందు శుక్రబృహస్పతుల మతంవల్లను చెప్పబడును. యెటువలె నంటేను.

జ్యోతిశ్శాస్త్ర ప్రకారోక్తసమ్మతిం కథయామ్యహం ।
శృంగారశేఖరుండు జ్యోతిశ్శాస్త్రం పట్టి నక్షత్రహస్తములు నిర్ణయం చేసినాడు. అది యేతీరు నంటేను.

End :

నక్షత్రజాతభావే చ దంశదేశగతాశ్చలాః ।
కేవలం వృక్షభాగే చేదూర్ధ్వ రేచితమాశ్రితః ॥
ఏతే నక్షత్ర కథితా హస్తనాట్యవిచక్షణైః ॥

అన్నది, ఇక నక్షత్రాలకు చెప్పిన హస్తం జన్మనక్షత్రమార్గంనే దేవతలకు మనుష్యులకు అభినయం చాయను హస్తాలను భుజాలగర రేచితం శాయవలెను. కేవలం నామనక్షత్రంవల్ల అభినయించేటప్పుడు హస్తాలను ఉద్వేష్టితంగా రేచితం శాయవలెను. ఇక పండెండు రాసులకున్ను అభినయం. సూత్రం – అ, భ, కృ, పాద మేషం. హస్తం – కరోహ్యజాముఖాదిభ్యో మేషరాశౌ ప్రయుజ్యతే, అన్నది, మేషరాశికి అము . . . .

Colophon : Nil.

Subject :

నక్షత్రాభినయము. సంస్కృతమునకు తెనుఁగుసేఁత. ఇందు సకల నక్షత్రములకు నభినయప్రకారము తెల్పఁబడియున్నది.

Remarks :

సమగ్రము. తప్పులు కుప్పలు. వ్రాఁత యందమైనది. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు. దీన ప్రస్తారలక్షణ మను మఱియొక గ్రంథము కూఁడ గలదు.

969. నాట్యవిషయసంగ్రహము

(ఆంధ్రటీకతో)

NĀTYAVISHAYASANGRAHAMU (Āndhraṭīkatō)

B. 11536 b. Substance - palm-leaf. Leaves - 98. Lines 6 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas - 1670. Author - ?. Incomplete. Not printed.

Beginning :

అభినయదర్పణం. శ్రీగురుభ్యో నమః.

శ్రీమత్యామభినయదర్పణాదికృత్యాం
దిఙ్మాత్రప్రకటనముక్తమేవమాసీత్ ।
బ్రహ్మస్వప్రవదనమాత్రతస్సమస్తం
విజ్ఞేయం సుకృతవతా యథాతథేదమ్ ॥

టీక. శ్రీమత్యాం ...... చ్చనైనటువంటి, అభినయదర్పణాది అభినయ=అభినయమనేటువంటి గ్రంథమే, ఆది=మొదలైనటువంటి, కృత్యాం = ప్రబంధమందు, ఏవం = యీ ప్రకారముగాను కలిగినది, ఆసీత్ = ఆయెను, యథా = యెటువలె నంటేను, సుకృతవతా = సుకృతవంతునిచేతను, బ్రహ్మస్వప్రవదనమాత్రతః, బ్రహ్మ=పరబ్రహ్మ యొక్క, స్వ = స్వరూపంయొక్క, ప్రవదనమాత్రః = పొందుటవల్ల నుంచిన్ని, సమస్తం = సకలము, విజ్ఞేయం = తెలిసేటందుకొరకు, యథా=యెటువలె శక్యమో, తథా = అటువలెనే, యిదం = యీ అభినయస్వరూపము, విజ్ఞేయం = తెలియతగినది.

End :

దశప్రాణా లేవంటేను.

కాలో మార్గ క్రియాంగాని గ్రహో జాతిః కళా లయః ।
యతిః ప్రస్తారకశ్చేతి తాళప్రాణా దశ స్మృతాః ॥
ఇత్యేవం మార్గతాళానాం ఇతీతి స్వరసంగ్రహః ॥

కాలము, మార్గము, క్రియ, అంగము, గ్రహము, జాతి, కళ, లయ, యతి, ప్రస్తారము, యీ పదిన్ని తాళానకు ప్రాణాలు చెప్పుదురు. ఈ ప్రకారాన మార్గ తాళానకు స్వరాలయొక్క సంగ్రహము చెప్పంబడెను.

Colophon :

ఇతి శ్రీసాళువవంశార్ణవపూర్ణిమాచంద్రస్య భరతమతపారావారపారీణస్య శ్రీగోపతిప్పభూమిపాలస్య కృతౌ తాళదీపికాయాం మార్గతాళవివేకో నామ ప్రథమపరిచ్ఛేదః ॥ యెటువలెనో సాళువవంశ మనే సముద్రానకు చంద్రుడున్ను భరతశాస్త్రపారంగతుఁడై నటువంటి గోపరాజు తిప్పరాజుకీర్తియైనటువంటి తాళదీపికైయందు మార్గతాళవివేక మనేది మొదటి పరిచ్ఛేదము.

Subject :

నాట్యవిషయసంగ్రహము. (ఆంధ్రటీకతో). ఇందు అభినయమునకు సంబంధించిన సమస్తవిషయములును ప్రతిపాదితములు. పత్రములు విశకలితముగ నున్నవి. ఒక్కొక్క విషయము రెండుమార్లు కూడ ప్రతిపాదింపఁ బడియున్నది. ఇందు గోపారాజు తిప్పభూపాలవిరచితమైన తాళదీపిక యొక్క భాగము కూడ నున్నది.

Remarks :

అసమగ్రము. తప్పుల తడక. వ్రాఁత యొకమాదిరి. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు. కడపటి యాకున కొన్ని శృంగారపద్యములు గలవు.

970. నాట్యవిషయసంగ్రహము
(ఆంధ్రటీకతో)

NĀTYAVISHAYASANGRAHAMU (Āndhratīkatō)

B. 11522 a. Substance-palm-leaf. Leaves - 75. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 1950. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥

సకలకవిజనాంబా సర్వలోకావలంబా
పరిమళనికురంబా భారభాస్వన్నితంబా ।
విమలవదనబింబా విశ్వసృడ్వక్త్రలంబా
రమణగుణకదంబా రాజతే శారదాంబా ॥

అనేది యెటువలె నంటేను, సకలకవిజనాంబా, సకల = సమస్తమైన, కవిజనా = కవీశ్వరులుకు, అంబా = తల్లియైనటువంటి, సర్వలోకావలంబా, సర్వ = సకలమైన, లోకా = జనులకు, అవలంబా = ఆధారమైనటువంటిదిన్ని, పరిమళనికురంబా, పరిమళ = పరిమళముయొక్క, నికురంబా = సమూహమైనటువంటిదిన్ని, భారభాస్వన్నితంబా, భార = భారమునై, భాస్వత్ = ప్రకాశిస్తున్న, నితంబా=పిరుదుగల అటువంటిదిన్ని, విమలవదనబింబా, విమల=స్వచ్ఛమైన, వదనబింబా= బింబంవంటి వదనంగల అటువంటిదిన్ని, విశ్వసృడ్వక్త్రలంబా, విశ్వసృట్ = బ్రహ్మదేవునియొక్క, వక్త్ర = ముఖమందు, లంబా = వున్నటువంటి, రమణగుణకదంబా, రమణ = మనోహరమైన, గుణకదంబా=గుణసమూహంగల, శారదాంబా=సరస్వతీదేవి, రాజతే= ప్రకాశిస్తున్నది.

End :

దశప్రాణా లేవంటేను.

కాలో మార్గ క్రియాంగాని గ్రహో జాతి కళా లయః ।
యతి ప్రస్తారక శ్చేతి తాళప్రాణ దశ స్మృతాః ॥
ఇత్యేవం మార్గతాళానాం ఇతి స్వరసంగ్రహః ॥

కాలము, మార్గము, క్రియ, అంగము, గ్రహము, జాతి, కళ, లయ, యతి, ప్రస్తారము, యీ పదిన్ని తాళానకు ప్రాణాలు చెప్పుదురు. ఈ ప్రకారాన మార్గతాళానకు స్వరాలయొక్క సంగ్రహము చెప్పంబడెను.

Colophon :

ఇతి శ్రీ సాళువవంశార్ణవపూర్ణిమాచంద్రస్య భరతమతపారావారపారీణస్య శ్రీ గోప తిప్పభూమిపాలస్య కృతౌ తాళదీపికాయాం మార్గ తాళవివేకోనామ ప్రథమపరిచ్ఛేదః॥ యెటువలెను సాళువవంశ మనే సముద్రానకు చంద్రుడున్ను భరతశాస్త్రి పారంగతుండైనటువంటి గోపరాజు తిప్పరాజు కీర్తియైనటువంటి తాళదీపికైయందు మార్గ తాళవివేక మనేది మొదటి పరిచ్ఛేదము.

Subject :

నాట్యవిషయసంగ్రహము. (ఆంధ్రటీకతో). ఇందభినయమునకు సంబంధించిన సకల విషయములును ప్రతిపాదితములు. గోప తిప్పరాజప్రణీతమైన తాళదీపికయొక్క భాగము కూడ నున్నది. ఈ గ్రంథము (D. 969) B. 11536. b. సంఖ్యగల ప్రతియొక్క మఱియొక ప్రతియే గాబోలు ! ఈ గ్రంథముయొక్క చివరగల నాలుగాకులలో మొదటి మూఁడాకులయందు 'అభినయదర్పణము' యొక్క ప్రారంభభాగమును నాలుగవ యాకునందు కొన్ని కీర్తనలున్ను వ్రాయఁబడియున్నవి.

Remarks :

అసమగ్రము. తప్పులతడక. శైథిల్యగ్రంథపాతములు లేవు. వ్రాఁత మంచిదే. ఈ గ్రంథమున 'బంగారు తిమ్మరాజు కథ' క్షేత్రయపదములు' అను గ్రంథములు కూడ గలవు.

971. నాట్యలక్షణము (ఆంధ్రటీక)

NĀTYALAKSHAṆAMU (Āndhratīka)

B. 11542 a. Substance-palm-leaf. Leaves - 139. Lines 5 to a page. Script - Telugu. No of granthas - 1180. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శ్రీ విఘ్నేశ్వర. శ్రీ రామచంద్రాయ నమః.

హరిగిరీశవిరించివాసవాద్యైరభికృతపూజ వుపక్రమక్రియాణాం ।
ప్రకృతసకలవిఘ్నమంబికాయాః ప్రథమసుతం:ప్ర(ణ)మామి విఘ్నరాజం॥

అర్థం. హరి = శ్రీహరిన్ని, గిరీశ = పరమేశ్వరుండున్ను, విరించి = బ్రహ్మదేవుండున్ను, వాసవ = దేవేంద్రుండున్ను, వీరు మొదలైన త్రయత్రింశత్కోటి దేవతలున్ను, యేదొక్క ప్రయోజనం తలంచినాను విఘ్నేశ్వరున్ని అగ్రపూజ శాయవలెను. అగ్రపూజ శాయకుంటేను వారు తల్లంచిన ప్రయోజన మంతాను విఘ్నం శేసును. అంబికాయాం ప్రథమసుతం = పార్వతీదేవికి ప్రథమసుతుండైన విఘ్నేశ్వరునికి, ప్రణమామి = నమస్కారమయ్యా.

శ్రీమత్తాళాత్మకం నృత్తం తాళో నాదాత్మకో మతః ।
నాదో యదాత్మతాం ధత్తే నమస్తస్మై పినాకినే ॥

అర్థం. నృత్తానికి ఆత్మ యేదంటే నాదబ్రహ్మము, నాదబ్రహ్మనకు పినాకపాణియైన పరమేశ్వరునికి నమస్కారమయ్యా.

End :

వేత్రలక్షణం.

షట్త్రింశదంగులం దీర్ఘం పంచపర్వసమన్వితం ।
కనిష్ఠాగల పరీణాహం గ్రంథిరంధ్రవిసర్జితం ॥
ఏతేషు దేవతా ప్రోక్తం క్రమేణ భరతాదిభిః ।
ప్రథమం చంద్రదైవత్యం ద్వితీయం రుద్రదైవతం ॥

తృతీయం విష్ణుదైవత్యం చతుర్థం బ్రహ్మదైవతం।
పంచమం సూర్యదైవత్యం అధిదేవాః ప్రకీర్తితాః ॥
తాండవాని పురా రుద్రా షోడశాని ననృత్తనాః।
ఏతేషుథవాబ్రమనృత్తనావాసపద్మభూః ॥
యథా సూచీకరే వేత్రా బ్రహ్మణో నాట్యకర్మణి।
ఆదా మధ్యే తథాగే చ బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మనః ॥
ద్వయం చ శశిభానూ చ ఏతద్వేత్రస్య లక్షణం ॥

Colophon : Nil.

Subject :

నాట్యలక్షణము, సంస్కృతమునకు తెనుఁగుసేత. ఇందు నాట్యభూమిలక్షణం, నటలక్షణము, సభాపతిలక్షణం, తాళలక్షణం, వేత్రలక్షణం, హస్తాధిదేవతలు, మార్దళికలక్షణం, తాళలక్షణం, 101 తాళనిరూపణము, అనేకవిధహస్తనిరూపణమును ప్రతిపాద్యములు.

Remarks:

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు గలవు. శైథిల్యము స్వల్పము. గ్రంథపాతము లేదు.

972. నాట్యలక్షణము

(ఆంధ్రటీక)

NĀTYALAKSHAṆAMU (Āndhratīka)

B. 11622. Snbstance-palm-leaf. Leaves-122. Lines 4 to 5 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas - 1390. Author-? Incomplete. Not Printed.

Beginning :

శ్రీవిఘ్నేశ్వరాయ నమః. శ్రీరామచంద్రాయ నమః.

శ్లో. హరిగిరీశవిరించివాసవాద్యై
తభికృతపూజవుపక్రమక్రియాణాం ।
ప్రకృత సకలవిఘ్నఘంబికాయాః
ప్రథమసుతం ప్రణమామి విఘ్నరాజం ॥

అర్థం. హరి = శ్రీహరిన్ని, గిరీశ = పరమేశ్వరుండున్ను, విరించ = బ్రహ్మ దేవుండున్ను, వాసవ = దేవేంద్రుండున్ను, వీరు మొదలైన త్రయ త్రింశత్కోటి దేవతలున్ను, యేదొక్క ప్రయోజనం తలంచినాను, విఘ్నేశ్వరున్ని అగ్రపూజ శాయవలెను. అగ్రపూజ సేయకుంటేను వారు తలంచిన ప్రయోజనమంతాను విఘ్నం సేసును. అంబికాయాం ప్రథమసుతం = పార్వతీదేవికి ప్రథమసుతుండైన విఘ్నేశ్వరునికి, ప్రణమామి = నమస్కారమయ్యా.

శ్రీమత్తాళాత్మకం నృత్తం తాళో నాదాత్మకో మతః ।
నాదో యదాత్మతాం ధత్తే నమస్తస్మై పినాకినే ॥

అర్థం. నృత్తానికి ఆత్మ మేదంటే నాదబ్రహ్మమే, నాదబ్రహ్మనకు పినాక పాణియైన పరమేశ్వరునికి నమస్కారమయ్యా.

End :

వేత్రలక్షణం.

షట్త్రింశదంగులం విషు పంచపర్వసమన్వితం ।
కనిష్ఠాంగలపరీణాహం గ్రంథిరంధ్రవిసర్జితం ॥
ఏతేషు దేవతా ప్రోక్తం క్రమేణ భరతాదిభిః ।
ప్రథమం చంద్రదైవత్యం ద్వితీయం రుద్రదేవతం ॥
తృతీయం విష్ణుదైవత్యం చతుర్థం బ్రహ్మదైవతం ।
పంచమం సూర్యదైవత్యం అధిదేవాః ప్రకీ(ర్తి)తాః ॥
తాండవాని పురా రుద్రా షోడశాననివృత్తానాం ।
యేతేషు రథవాబ్ర .... వాసపద్మభూః ॥
యథా సూచీకరే వేత్ర బ్రహ్మణో నాట్యకర్మణి ।
ఆదౌ మధ్యే తథాంతే చ బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మనః ॥
ద్వయం చ శశిభానౌ చ యేతద్వేత్రస్య లక్షణం ॥

Colophon : Nil.

Subject :

నాట్యలక్షణము. సంస్కృతమునకు తెనుగుసేత. ఇందు నాట్యభూమి లక్షణము, నటలక్షణ మిత్యాది సకలనాట్యవిషయములను ప్రతిపాదితములు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాత యొక్కతీరు. గ్రంథముయొక్క పార్శ్వభాగ మాఖుదూషితము. గ్రంథపాతము గానరాదు. తప్పు లధికము.

ఈ ప్రతియు (D. 971.) B. 11542 a సంఖ్యగల ప్రతియు నొకే విధముగ నొకే విషయప్రతిపాదకములుగ నున్నవి.

---

973. నృత్యశాస్త్రసంగ్రహము
(ఆంధ్రటీకతో)

NṚTYAŚĀSTRASANGRAHAMU (Āndhratīkatō)

B. 11598. Substance-palm-leaf. Leaves-96. (1-96) Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of granthas - 1,000. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning:

శ్రీరామా. శుభమస్తు. శ్రీనందికేశ్వరాయ నమః.

రాజసభాలక్షణం.

నృపతిః పాఙ్ముఖ స్తత్ర నివేశత నరాసనే ।
రాజపుత్రా మహామాత్యాః పరమండలికాదయః ॥

అన్యేపి దక్షిణే పార్శ్వే నివేశేత మహీపతిః ।
వందినో మాగధస్సూతా కవయో నాట్యసత్తమ ॥

వామభాగే నిషేధియ్యు విలాసిన్యస్తు పశ్చిమే ।
దిష్టేయం పరితో వేత్రపాణయో నాతిదూరతః ॥

* * * * *

భకారే సూత్రధారశ్చ రేఖాంతో రాగముచ్యతే ।
తకారస్తాళమాప్నోతి ఇత్యేతే భరతలక్షణం ॥

తకారే తాండవం ప్రోక్తా ళకారే లాస్యముచ్యతే ।

తాళాన్కు అంగలక్షణం.

ప్రసారతాసారిబంధి నక్షరంశ్చాశ్చతుర్విధం ॥

సంజ్ఞేయా తత్వారిజ్ఞేయం ద్రుతం లఘు గురు ప్లుతం ।
ప్రత్యేకం చ ద్రుతాదీనాం భవత్పర్యాయపంచకం ॥

ద్రుతలఘుగురుప్లుతాలకు అయిదేశి పేళ్లు గలవు. అది యెటువలె నంటేను.

End :

గౌండలీమదనం ప్రోక్తం తత్ జ్ఞైః కర్ణాటదేశజ్ఞైః ।
తస్యాం చ నర్తనం ప్రాహుః గండలక్షణమాశ్రయం ॥
తత్రత్యాం పద్ధతిం ప్రాహుః స్వదిందో గౌడలీవిధిం ।
సా దేశీ పద్ధతిః ప్రోక్తా లక్షణం బ్రూమహేఽధునా ॥
కర్ణాటమండనైర్యుక్తాస్తత్ర స్యుస్సాంప్రదాయక ।
పూర్వవత్సమనాదత్వామాతోద్యానాం విధీయతే ॥

Colophon : Nil.

Subject :

నృత్యశాస్త్ర సంగ్రహము.

ఇందు రాజసభాలక్షణం, సభాపతిలక్షణం, తాళలక్షణం, అష్టోత్తర శతతాళ నిరూపణం, తాళదశప్రాణనిరూపణం, అసంయుతసంయుతాది హస్తాభినయప్రకారములు, అభినయపాదభేదములు, శిరోభేదము లిత్యాదులు ప్రతిపాద్యములు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాత మంచిదే. తప్పు లధికము. శైథిల్యగ్రంథపాతములు గానరావు. 49 ఆకులవరకే ఆంధ్రటీకగూడ కలదు. గ్రంథాంతమున విషయానుక్రమణిక కలదు.

974. పూర్వరంగము

(ఆంధ్రటీక)

PŪRVARANGAMU (Āndhratīka)

B. 11530 b. Substance - palm-leaf. Leaves - 21 (22 — 42) Lines 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 400. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. అవిఘ్నమస్తు.

పాయాదాయాసఖేదక్షుభితఫణిఫణారత్ననిర్యత్ననిర్య
చ్ఛాయామాయాపతంగద్యుతిముదితవియద్వాహినీచక్రవాకం ।
అభ్రాంతభ్రాంతచూడాతుహినకరకరాళీకనాళీకనాళా
చ్ఛేదామోదానుధావద్ద్విహనరథఖగం ధూర్జటిస్తాండవం వః ॥

* * * * * *

ఆయాస = ప్రయాసంవల్లనైనమువంటి, ఖేదంచేతను, క్షుభిత = క్షోభింపబడ్డమువంటి, ఫణి = శేషునియొక్క, పణా = పడిగెలయందు, విరత్నా = రత్నాలవల్లనుండిన్ని నిర్యత్న = యత్నలేకున్నట్లుగాను.

* * * * * *

ప్రణమ్య శిరసా దేవౌ మహేశ్వరపితామహౌ ।
నాట్యశాస్త్రానుసారేణ పూర్వరంగం కరోమ్యహం ॥

టీక. ఎప్పుడు నాట్యశాస్త్రం నటింపునో ఆ నాట్యముకొరకు
మైన గాంధర్వవేదమందు ప్రతిపాదితమైన నాట్యాదియందు మంగళ
మాచరింపవలె నని విధిచోదిత మైనదిగదా, ఆ మంగళం మూడు
విధా లని శాస్త్రకారులు చెప్పినారు. అది యెట్లంటేను.

End:

ఈ భూమండలానకు అధిపతి అయినటువంటిన్ని మండలేశ్వరుఁడై నటువంటి ఓయి రాజా ! నీవు సాగరాంతమైన భూమి యేలుదువు గాక, నేను ఆచరించేది యీ పూర్వరంగం చూడవచ్చిన సమస్తమైన వారికిన్ని పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిన్ని ధనకనకవస్తువాహనసమృద్ధిన్ని మహదైశ్వర్యాలున్ను అవుగాక. యీ పూర్వరంగం చూడ వచ్చిన అనేకసిద్ధసాధ్యయక్షగంధర్వకిన్నెరకింపురుషసిద్ధవిద్యాధరదైత్య దానవ అప్సరోగణాలు మొదలైన ముప్పైమూడుకోట్ల దేవతలున్ను ప్రీయంతాం ప్రీతి బొందుదురు గాక, యీ నాట మాచరించేది. పాత్ర మొదలైన కుశలవు లందరున్ను అనేకమైన శ్రేయస్సులు బొందుదురు గాక.

Colophon:

శ్రీరామచంద్రాయ నమః

మంగళమహాందేవి శ్రీ శ్రీ శ్రీ జయను. రఘురామజయం, రామచంద్రస్వామి సహాయం. అలమేలుమంగసమేత శ్రీ వేంకటాచలస్వామి సహాయం శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

Subject:

పూర్వరంగము. నాట్యమునకు పూర్వ మాచరింపఁదగిన యట్టి వందన విశేషాదులు, పుష్పాంజలి, తాళములు, హస్తవిశేషములు నిట ప్రతిపాద్యములు

Remarks:

అసమగ్రము. తప్పులు కుప్పలు. 38. B, 39, 40, పత్రములు నిరక్షరములు. కడపటి పత్రము భగ్నము. 38. A. పత్రముయొక్క కడపట నీ క్రింది విధముగ వ్రాయఁబడియున్నది. "మాతృకలో ఆరుఆకులు కానంగన అది విడిచిపెట్టి కొదవాకులు వ్రాయించినాము."

975. భరతార్ణవము

(ఆంధ్రటీక)

BHARATĀRṆAVAMU (Āndhratīka)

B. 11525 c. Substance-palm - leaf. Leaves - 13. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 290. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. భరతార్ణవం.

కల్యాణాచలవాసాయ కరుణారససింధవే ।
నమస్తే నందిరీశాయ నా.........దినే ॥

అ. మేరుపర్వతవాసుండున్ను, కరుణసముద్రుండున్ను నాట్యమర్మా లెరుంగినవాడు నైన నందికేశ్వరునికి నమస్కరించేను.

స్వాగతం వః సురాధీశ కుశలం ను దివౌకసాం ।
కిమర్థమాగతం బ్రూహి భవద్భిర్మమ సన్నిధౌ ॥

రారైయ్య దేవేంద్రుఁడు మొదలైన దేవతలారా! యిప్పుడు నాయొక్క సమీపానకు వచ్చిన కారణం చెప్పుడా.

త్వదీయకృపయా పూర్వం నాట్యశాలా మయా కృతా
తదీయనర్తకస్సోయం త్వత్కృపామభివాంఛతి ॥

టీ. స్వామీ దేవరయొక్క కృపావిశేషంవల్లను పూర్వమందు నాట్యశాల నిర్మించితి మయ్యా, ఆ నాట్యశాలకు నర్తకుఁడైన సుమతి దేవరయొక్క కృపావిశేషం కావలె నని వాంఛ చేస్తున్నాఁడయ్యా.

End :

బింబోకః స్వేష్టలాభేన జాతోద్గర్వాదనాదరః ।
తనకు యిష్టమై ... ...
... ...
ఆ వస్తువులను లక్ష్యము శాయకుంట బింబోకము.

క్రోధాశ్రు హర్ష భీత్యాదేస్సంకరః కిలికించితం।
స్త్రీలు కోపమున్ను దుఃఖమున్ను సంతోషమునుభ ... ...
... ...
రో అది కిలికించిత మనిపించుకొనును.

మోట్టాయితం ప్రియకథాదృష్టౌ తన్మయతాత్మతా ॥
తన ప్రియుండుయొక్క కథ ... ... నప్పుడున్ను వాని కథలు
చూ ... ...
... ... చుక వుండుట మోట్టాయిత మని
పించుకొనును.

కేశాదా గ్రహణే హర్షే దుఃఖవద్గా ... ... ।
స్యాతత్కులమితం మానరోషాప్రణయసంభవాత్ ॥

Colophon : Nil.

Subject :

భరతార్ణవము. సంస్కృతమునకు తెనుఁగుసేఁత. అనేకవిధములైన శిరోవిశేషములు, దృష్టులు, పాదములు, వాని వినియోగములు మొదలగునవి యిందు ప్రతిపాద్యములు.

Remarks :

అసమగ్రము. తప్పులు గలవు. శైథిల్యగ్రంథపాతము లధికము. మొదటి యాకు తప్ప తక్కిన యాకు లన్నియు నర్ధావశిష్టములు.

976. భరతార్ణవము

(ఆంధ్రటీక)

BHARATĀRṆAVAMU (Āndhratīka)

B. 11516 c. Substance - Palm - leaf. Leaves - 11. Lines 6 to a page. Script - Grantha. No. of Granthas - 200. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

కామాక్షీ శరణం.

స్వాగతం వస్సురాధీశ కుశలంన్ను దివౌకసాం ।
కిమర్థమాగతం బ్రూహి భవద్భిర్మమ సన్నిధౌ ॥

టీ. రారయ్యా దేవేంద్రుండు మొదలైన దేవతల్లారా. ఇప్పుడు నాయొక్క సమీపానకు వచ్చిన కారణం చెప్పుమా.

శ్లో. త్వదీయకృపయా పూర్వం
నాట్యశాలా మయా కృతా ।
తదీయనర్తకస్సోయం
త్వత్కృపామభివాంఛతి ॥

స్వామీ ! దేవరయొక్క కృపావిశేషంవల్లను పూర్వమందు నాట్య శాల నిర్మించితి మయ్యా ! ఆ నాట్యశాల(కు నర్త)కుఁడైన సుమతి దేవరయొక్క కృపావిశేషం కావలె నని వాంఛ చేస్తున్నాఁడయ్యా !

End :

భ్రమర్యాం నటనాభ్యాసే కరణానాం నతిక్రమః ।
యుజ్యతే లోలనం పూర్వం శాస్త్రమర్మార్థవేదిభిః ॥

టీ. భ్రమర్యాం = భ్రమరనాట్యమందున్ను, నటనాభ్యాసే = నటనాభ్యాసమందు, కరణానాం నతిక్రమే=కరణం పట్టేటందున్ను, పూర్వ శాస్త్రజ్ఞులచేతనున్ను లోలన పాదమందు యోజింపబడును.

చరస్యై యేకదేశేన గతిర్విషమసంచరః ।

ఒత్తుపాదాన గతి చేస్తేను విషమం, చర మనే పాదమగును. విని యోగం ... ...

Colophon : Nil.

Subject :

భరతార్ణవము. సంస్కృతమునకు తెనుఁగుసేఁత.

Remarks :

అసమగ్రము. తప్పుల ధికము. వ్రాఁత మంచిదే. శైథిల్య గ్రంథపాతములు లేవు.

---

977. హస్తాధ్యాయము (ఆంధ్రటీక)

HASTĀDHYĀYAMU (Āndhratīkā)

B. 11538 b. Substance-palm-leaf. Leaves - 15. Lines 4 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 200. Author - ? Incomplete. Not printed.

Beginning :

శుభమస్తు. హస్తాధ్యాయం.

పతాక స్త్రిపతాకోర్ధపతాకః కర్తరీముఖః ।

అరాళశ్చ మయూరార్ధచంద్రాకశుకతుండకః ॥

* * * * * *

పతాకహస్తలక్షణం.

అంగుష్ఠం కుంచితం కృత్వా సర్వేషాం ప్రసృతి

స పతాక ఇతి జ్ఞేయః కరకర్మవిశారదైః ॥

నాట్యారంభే = నాట్యం ఆరంభించేటియందున్ను, వారివాహే = మేఘం చూచేటియందున్ను, వనే = వనాలు చూచేటియందున్ను, వస్తువులు వద్దనేటియందున్ను, కుచస్థలం చూ పేటియందున్ను, నిశాయాం చ = రాత్రి చూపేటియందున్ను, నద్యాం = నదులు చూపేటియందున్ను, అమరమండలే = దేవతాసమూహం చూపేటియందున్ను, తురగేషు = అశ్వముల చూపేటియందున్ను, ఖండనే= ఖండించేటియందున్ను, వాయౌ = వాయువు చూపేటియందున్ను, శయనే = శయనించేటియందున్ను, గమనోదితే = పొంమనేటియందున్ను, ప్రతాపే చ = ప్రతాపం చూపేటియందున్ను, ప్రసాదే చ=సాత్వికతనం చూపేటియందున్ను, చంద్రికాయాం = వెన్నెల చూపేటియందున్ను, ఘనాతపే = యెండ చూపేటియందున్ను, కవాటబంధనే=తలుపు మూసేటియందున్ను, సప్తవిభక్త్యర్థే = సప్తవిభక్తులు చూపేటియందున్ను, తరంగకే=సముద్రపుకరళ్లు చూపేటియందున్ను, యీ హస్తాలు, యేష్వర్థేషు నియోక్తవ్యః పతాకాఖ్య కరస్తతః = పతాకహస్తం యిన్నిటికిని వినియోగమునకు వచ్చును.

End :

తామ్రచూడహస్తలక్షణం.

మధ్యమాంగుష్ఠసంస్పర్శో = నడిమివేలు వచ్చి దానిమీద బొట్టనవేలు వంచిపట్టి, వక్రా చక్రా ప్రదేశినీ=బొట్టనవేలి దగ్గరివేలు చక్రాకారంగా పట్టి, కార్యశేషే తలస్థేయః=మిగిలిన అంగుళము లన్నినిన్ని చాంచినట్లాయనా, స కరస్తామ్రచూడకః=తామ్రచూడహస్త మని పించుకొనును. ॥ వినియోగః ॥ వేదత్రయే = మూడు వేదాలు చూపేటియందున్ను, త్రిలోక్యాం చ = మూడులోకాలు చూపేటియందున్ను, పర్ణార్థేభినయక్రమే = ఆకులు చూపేటి యందున్ను.

తామ్రచూడో నియుజ్యేత హస్తోయం కరవేదిభిః ।
ఇత్యసంయుతహస్తానాం నిరూపణవిధిక్రమః ॥

ఇదే అసంయుతహస్తాలు అనిపించుకొనును. అంతు 27

Colophon :

ఇతి శ్రీనందికేశ్వరవిరచితే హస్తాధ్యాయే అసంయుతహస్త ప్రకరణం సమాప్తం. శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు. కరకృతమపరాధం క్షంతుమర్హంతి సంతః ॥ మంగళమహా శ్రీ శ్రీ శ్రీం జేయునూ. నవగ్రహాలు వ్రాసిన హస్తాధ్యాయం సంపూర్ణం.

Subjcet :

హస్తాధ్యాయము.

Remarks :

సమగ్రము. తప్పు లధికము. వ్రాలు మంచిదే. శైథిల్యము స్వల్పము. వ్రాయసగాని పేరు "నవగ్రహాలు" అని యున్నది. ఇది నందికేశ్వరవిరచితమైన భరతార్ణవములోని హస్తాధ్యాయమునకు తెనుఁగుసేఁత గానోపు.

---

978. అభిధానరత్నమాల

(ఆంధ్రటీకతో)

ABHIDHĀNARATNAMĀLA (Āndhratīkatō)

B. 10754 b. Substance-Palm-leaf. Leaves - 20. (20-39) Lines 7 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas-800. Author - ? Complete. Printed.

Beginning :

శుభమస్తు. ధన్వంతరినిఘంటు.

యేన కేనాపి యద్వద్వా యస్య కస్యచిదీరితం ।
నామ తత్తత్తదీయం స్యాత్తాం నమామి జగన్మయీం ॥

అరిజలజజలూకాశ్రపీయూషకుంభ
ప్రతిఘటితకరాగ్రాంతకాంతశ్రితాంబరాఢ్యః ।

మృదువసనవిరాజన్మౌళిరారోగ్యదాయీ
(శ)తమఖమణివర్ణః పాతు ధన్వంతరిన్నః ॥
సర్వతంత్రప్రయుక్తాని నామాన్యాదాయ సర్వశః ।
రసభేదేషు షట్స్కంధో నిఘంటురభిధీయతే ॥

తత్రాద్యస్కంధః

ఆజ్యక్షౌద్రతిలోత్థదుగ్ధనవనీతాంభో బిదారీ వరీ
కాకోళీ కపికచ్ఛు గోపతనయా మేదా పయస్యోర్ద్వయం ।
ఖర్జూరీ తృణరాణ్మధూకయుగళం పర్ణీచతుష్కం కుశః
ద్రాక్షా కాశయుగం సితోపలబలా దూర్వాత్రయం గోక్షురం ॥

*　　　*　　　*　　　*

ఏషా క్రమేణ అభిధానం వక్ష్యతే ॥

ఆజ్య = నేయి, క్షౌద్ర = తేనె, తిలోత్థ = నూనె, దుగ్ధ = పాలు, నవనీత = వెన్న, అంభః = నీళ్లు, బిదారీ = నేలగుమ్మడి, పాలగుమ్మడిన్ని, వరీ = పెద్దపీచరాను, పిన్నపీచరాను, కాకోళి = కాకోళిన్ని, క్షీరకాకోళిన్ని, కపికచ్ఛూ = దూలకోవిలాను, పెద్దదూలకోవిలాను, గోపతనయా = గూఢపాలాను, మావెనాను, మేదా = మేదాను, మహామేదాను, పయస్యోర్ద్వయం = పాలాను, మనుబాలాను, ఖర్జూర = ఖర్జూరమును, ఈదున్ను.

End :

మొగ్గ - కుట్మలో ముకుళః కోశః
లేతమొగ్గ - క్షారకో జాలకం స్మృతమ్ ।
పువ్వు - ప్రసూనం సుమనః పుష్పం
కుసుమం ప్రసవా ర్తవమ్ ॥
ఆకు - పత్రం దళం ఛదః పర్ణం
పలాశం ఛదనం చ తత్ ।

(కాయ) - శంబీ శమీ శలాటుశ్చ

(పండు) - వానం ఫ్రఘస్పోద్భవం ఫలం।

కొమ్మ - శాఖా తు విటపశ్చైవ
శాఖాలే శిఫాజటే ।

తీఁగ - వల్లీ తు వ్రతతిర్లతా
లతాప్రతానవిరుద్గుల్మిన్యులప ఇత్యపి ।

పట్ట - తద్వల్కం వల్కవద్యా చ ।

గింజ - బీజమస్థి చ కథ్యతే ॥

Colophon :

ఇత్యభిధానరత్నమాలాయాం షష్ఠః స్కంధః ॥ శ్రీరామార్పణమస్తు॥

Subject :

అభిధానరత్నమాల (ఆంధ్రటీకతో). తెలుఁగు పదములకు సంస్కృత పర్యాయపదములును, తెలుఁగున టీకయు నిందు గలవు.

Remarks :

సమగ్రము. వ్రాఁత సుమారు. తప్పులు గలవు. శైథిల్యగ్రంథ పాతములు గానరావు. ఈ గ్రంథము వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్ వారిచే ముద్రింపఁబడియున్నది. కాని ముద్రితప్రతి యందు చాలచోట్ల తప్పులు కనబడుచున్నవి. కొన్నిచోట్ల పాఠ భేదములును కనబడుచున్నవి. ముద్రితప్రతికంటె నీ తాళపత్ర ప్రతి కొంత మే లని చెప్పవచ్చును.

సంస్కృతగ్రంథ సవివరణసూచీపత్రమందు (Descriptive catalogue of skt. MSS.) ఈ గ్రంథమును (10754 (b) దీనికి ముందటిగ్రంథ మైన (10754 a) భేషజకల్ప మను గ్రంథమును చేర్చి " అభిధానరత్న మాల " యని పేర్కొన బడియున్నది. చూడుడు :

D. No. 11296. of skt. MSS. catalogue.

గ్రంథాంతమందు కొన్ని యౌషధప్రయోగములు కలవు. ఈ గ్రంథమందే మఱియొకభాగ మగు (10754) చికిత్సాసారసంగ్రహ మను సంస్కృతగ్రంథమున కడపట మాత్రము కొంతభాగమున కాంధ్రటీక గానంబడుచున్నది.

Contents :

20. A to 24 A ప్రథమ స్కంధము = స్వాదుద్రవ్యములు
24. A to 25 A ద్వితీయ ,, = ఆమ్లద్రవ్యములు
25. A to 25 B తృతీయ ,, = లవణద్రవ్యములు
25. B to 30 B చతుర్థ ,, = తిక్తద్రవ్యములు
30. B to 34 A పంచమ ,, = కటుద్రవ్యములు
34. B to 39 A షష్ఠ ,, = కషాయద్రవ్యములు

---

979. అభిధానరత్నమాల

(ఆంధ్రటీకతో)

ABHIDHĀNARATNAMĀLA (Āndhratīkatō)

B. 10774 a. Substance-palm-leaf. Leaves-(1-16.) 16 Lines 5 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 350. Author - ? Incomplete. Printed.

Beginning :

(శుభమ)స్తు షడ్రసనిఘంటు.

నమామి ధన్వంతరిమాదిదైవం సురాసురై ర్వందితపాదపద్మం।
లోకే జరారుగ్భయమృత్యునాశం దాతరమీశం వివిధౌషధాని॥

యేన కేనాపి యద్యద్వా యస్య కస్యచిదీరితం।
నామ తత్త (త్తదీయం) స్యాత్తాం నమామి జగన్మయీం॥

సర్వతంత్రప్రయుక్తాని నామాన్యాదాయ సర్వశః ।
రసభేదేన షట్స్కంధనిఘంటురభిధీయతే ॥
తత్రాదౌ మధురస్కంధః

*　　*　　*　　*　　*　　*

నెయ్యి - ఘృతమాజ్యం హవిస్సర్పిః పవిత్రమమృతం చ తత్ ;
తేనె - క్షౌద్రం పుష్పరసోద్భూతం సారఘం మధు మాక్షికం ॥
నూనె - తైలం తిల్యం తిలభవం స్వచ్ఛం తిలరసామృతం ।
పాలు - దుగ్ధం క్షీరం పయస్తన్యమూధస్యం శిశువర్ధనం ॥
వెన్న - హయ్యంగవీనం దధిజం ఘృతాద్యం నవనీతకం ।
నీళ్లు - పానీయమాపః కీలాలం నీరకం సలిలం జలం ॥
అమృతం జీవనం తోయం వార్యంభోవాహ్యుదకం పయః ।
నేలగుమ్మడి - విదారీ గజవాజిఘ్నా స్వాదువృక్షేక్షుగంధకా ॥
సృగాలికా వృష్యవల్లీ శుక్లకందా బలాకికా ॥

End : **16-B.**

కాకర - ఉగ్రకాండస్సోమవల్లీ కారవల్లీ సుకాండకః ।
రాజకా కాండకటుకా తీక్ష్ణో వహ్నిదూషకః ॥
సురగుడు - రామాహ్వార్కలతా రామతరుణీ జాతుధాతకీ ।
రమ్యార్కసూర్యవల్లీ చ రక్తపర్ణీ చ సా స్మృతా ॥
తీఁగపొట్ల - పంచాంగులీ లింగబీజా రాజికా పిండవత్ఫలా ।
దుష్టువు - కరంభః కర్కశో యుగ్మఫలా చోత్తమవారుణా ।
తిల్వకం - తిల్వకః ఖదిరోష్ట్రస్యా శేఖరీ శ్వేతకాద్రవః ।
కంచు - కాంస్యం ఘోషం ప్రకాశ్యం చ
కాంస్యం పుష్పం చ తత్ స్మృతః ॥

Colophon :

ఇత్యభిధానరత్నమాలాయాం చతుర్థస్కంధః ॥

Contents :

1 A to 6 A ప్రథమస్కంధము (మధురస్కంధము)

6 A to 7 B ద్వితీయస్కంధము (ఆమ్లస్కంధము)

8 A to 8 B తృతీయస్కంధము (లవణస్కంధము)

8 B to 16 B చతుర్థస్కంధము (తిక్తస్కంధము)

Subject :

అభిధానరత్నమాల (షడ్రసనిఘంటువు) (ఆంధ్రటీకతో). ఇందు వస్తుల నారువిధములుగ విభాగించి మధు రామ్ల లవణ తిక్త కటు కషాయ వర్గము లనెడు షడ్వర్గములలో నొక్కొక్క తెలుఁగు పదమునకు సంస్కృతభాషయందలి పేళ్లు తెలుపఁబడియున్నవి, ఈ గ్రంథమందు 4 వర్గములే యున్నవి. కడపటి రెండువర్గములును కానరావు.

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. గ్రంథపాత్రశైథిల్యములు జూపట్టు. తప్పులు గలవు. ముద్రితగ్రంథమునకును దీనికిని చాలచోట్ల వ్యత్యాసము గన్పడుచున్నది. ఇందలి పాఠములు చాలవరకు శుద్ధములుగ నున్నవి. షడ్రసనిఘంటువు అనెడు ఈ యభిధానరత్నమాల, మద్రాసు వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్‌వారిచే ముద్రింపఁబడియున్నది.

980. అభిధానరత్నమాల

(ఆంధ్రటీకతో)

ABHIDHĀNARATNAMĀLA(Āndhratīkatō)

B. 10774 d. Substance-palm-leaf. Leaves - 18. (195 to 212) Lines 4 to a page. Script-Telugu. No. of Granthas-200. Author -? Incomplete. Printed.

Beginning :

శుభమస్తు. శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

ఆరోగ్యమస్తు.

నమామి ధన్వంతరిమాదిదైవం సురాసురైర్వందితపాదపద్మం ।
లోకే జరారుగ్భయమృత్యునాశం ధాతారమీశం వివిధౌషధీనాం ॥

యేన కేనాపి యద్యద్వా యస్య కస్యచిదీరితం ।
నామ తత్త్వద్వదీయం స్యాత్తం నమామి జగన్మయాం ॥

సర్వతంత్రప్రయుక్తాని నామాన్యాదాయ సర్వశః ।
రసభేదే షట్స్కంధో నిఘంటురభిధీయతే ॥

తత్ర ఆద్యంస్కంధః

* * * * *

నెయ్యి - ఘృతమాజ్యం హవిస్సర్పిః పవిత్రమమృతం చ తత్ ॥

తేనె - క్షౌద్రం పుష్పరసోద్భూతం సారఘం మధు మాక్షికం ॥

నూనె - తైలం తిల్యం తిలభవం తజ్జం తిలరసః స్మృతః ॥

పాలు - దుగ్ధం క్షీరపయస్తన్యమూధస్యం శిశువర్ధనం ।

వెన్న - హయ్యంగవీనం దధిజం ఘృతాద్యం నవనీతకం ॥

నీళ్లు - పానీయమాపః కీలాలం నీలకం సలిలం జలం।
అమృతం జీవనం తోయం వార్యంభోంబూదకం పయః॥

నేలగుమ్మడి - బిదారీ గజవాదిష్ట స్వాదువృష్యేక్షుగంధికా।
సృగాలికా వృష్యవల్లీ శుక్లకందాఫలా చ సా॥

End : (112) 18 A.

గచ్చ - కాలకుంతీ కుబేరాక్షీ కుళింగాక్షీ క్షుయక్షుదృక్।

దుందిలము - భల్లూకటుండుకో భూతా దృక్షుశ్యోనాకజంబుకాః॥

గుంటుభారంగి-భార్గీ గర్దభశాకం చ పద్మా బ్రాహ్మణయష్టికా।
భంజీ బర్బరకోంగారవల్లీ సస్యాథపర్వణీ॥

మంగచెట్టు - మదశ్శ్యల్య కోరాఢపిండీ తస్కరఘాటకాః।
వమనో గాలవాగాలశ్ఛర్దనశ్చికర్కణాః ఫలం॥

చేతిసార - లంబా పిండఫలేక్ష్వాకు కటుకాలాబుతుండికా॥

దేవదాళి - గర్గభాంజికా వేణీ జీమూతో దేవదాళికా।
దధిపుష్పా చ కర్కోటీ మూషికా విషనాశనీ॥

దొండ - ... ...

Colophon : Nil.

Subject :
Same as under No. (D. 979) B. 10774 (a).

Remarks:
అసమగ్రము. వ్రాత మంచిదే. తప్పు లధికము. గ్రంథపాతము లేదు. శైథిల్యము నల్లే. చతుర్థస్కంధమునం గొంతభాగము మాత్రమే యున్నది.

Contents:

1 (195) A to 10 (204) B ప్రథమ (మధుర) స్కంధము
10 (204) B to 13 (207) B ద్వితీయ (అమ్ల) ,,
13 (207) B to 14 (208) B తృతీయ (లవణ) ,,
14 (208) B to 18 (212) B చతుర్థ (తిక్త) ,,

---

981. అభిధానరత్నమాల

(ఆంధ్రటీకతో)

ABHIDHĀNARATNAMĀLA (Āndhratīkatō)

B. 10795 a. Substance-palm-leaf. Leaves - 21. Lines 6 to a page. Script - Telugu. No. of Granthas - 400. Author - ? Incomplete. ? Printed. Wants beginning and Middle.

Beginning :

ఆజ్యక్షౌద్రతిలోత్థ..................తాంభోబిదారీ వరీ
కాకోళీ కపికచ్ఛు గోపతనయా మేధా వయస్యా.........।
ఖర్జూరీ తృణరాణ్మధూకయుగళం పర్ణీచతుష్కం కుశః
ద్రాక్షా కోశయుగం శతోబలబలా దూర్వాత్రయం గోక్షురం ॥

* * * * *

నెయ్యి - ఘృతమాజ్యం హవిస్సర్పిః పవిత్రమమృతం చ తత్ ॥
తేనె - ....సారఘుం మధు మాక్షికం ॥
నూనె - తైలం తిల్యం తిలభవం త్వాచ్చతిలరస స్మృతః ॥
పాలు - దుగ్ధం క్షీరం పయః స్తన్యమూధస్యం శిశువర్ధనం ॥
వెన్న - హయ్యంగవీనం దధిజం ఘృతాఢ్యం నవనీతకం ॥

నీళ్లు - పానీయమాపః కీలాలం నీరం కం సలిలం జలం ।
అమృతం జీవనం తోయం వార్యంభోంబూదకం పయః ॥

End :

చిగురు - పల్లవః స్యాత్కిసలయం ప్రవాళం శృంగమంకురం ।

మొగ్గ - కుట్మలో ముకుళకోశకః ।

లేతమొగ్గ - క్షారకో జాలకం స్మృతం ॥

పువు - ప్రసూనం సుమనః పుష్పం కుసుమం ప్రసవార్తవం ।

ఆకు - పత్రం దళః ఛదః పర్ణం పలాశం ఛదనం చ తత్ ॥

కాయ - శింబ శమీ శలాటుశ్చ వానం పుష్పోద్భవం ఫలం ।

కొమ్మ - శాఖా తు విటపశ్చైవ

ఊడలు - శాఖాశాలే శిఫాజటే

తీగ - త్రుటి

నాగకేసరం - హైమేభసంజ్ఞం నాగాహ్వాం కేసర్యం నాగకేసరం ।

Colophon :

ఇత్యంజనాదిగణః ?

LL No. 17. B. (220 B.)

ఇత్యభిధానరత్నమాలాయాం పంచమస్కంధః ॥

Subject :

Same as under No. (D. 979.) B. 10774 (a).

Remarks :

అసమగ్రము. వ్రాఁత మంచిదే. తప్పులు గలవు. గ్రంథపాతము జూపట్టెడిని. శైథిల్య మధికము. కొన్ని పత్రములు భగ్నశిష్టములు. పత్రము లన్నియు నధికముగ కీట దూషితములు. ముద్రితప్రతికిని దీనికిని చాల భేదము కన్పడుచున్నది. ఈ గ్రంథమునకు తర్వాత అష్టాంగనిఘంటువుయొక్క భాగము గనఁబడుచున్నది. దాని వివరములు D. 983 (B.10795 b.) న చూడుడు.